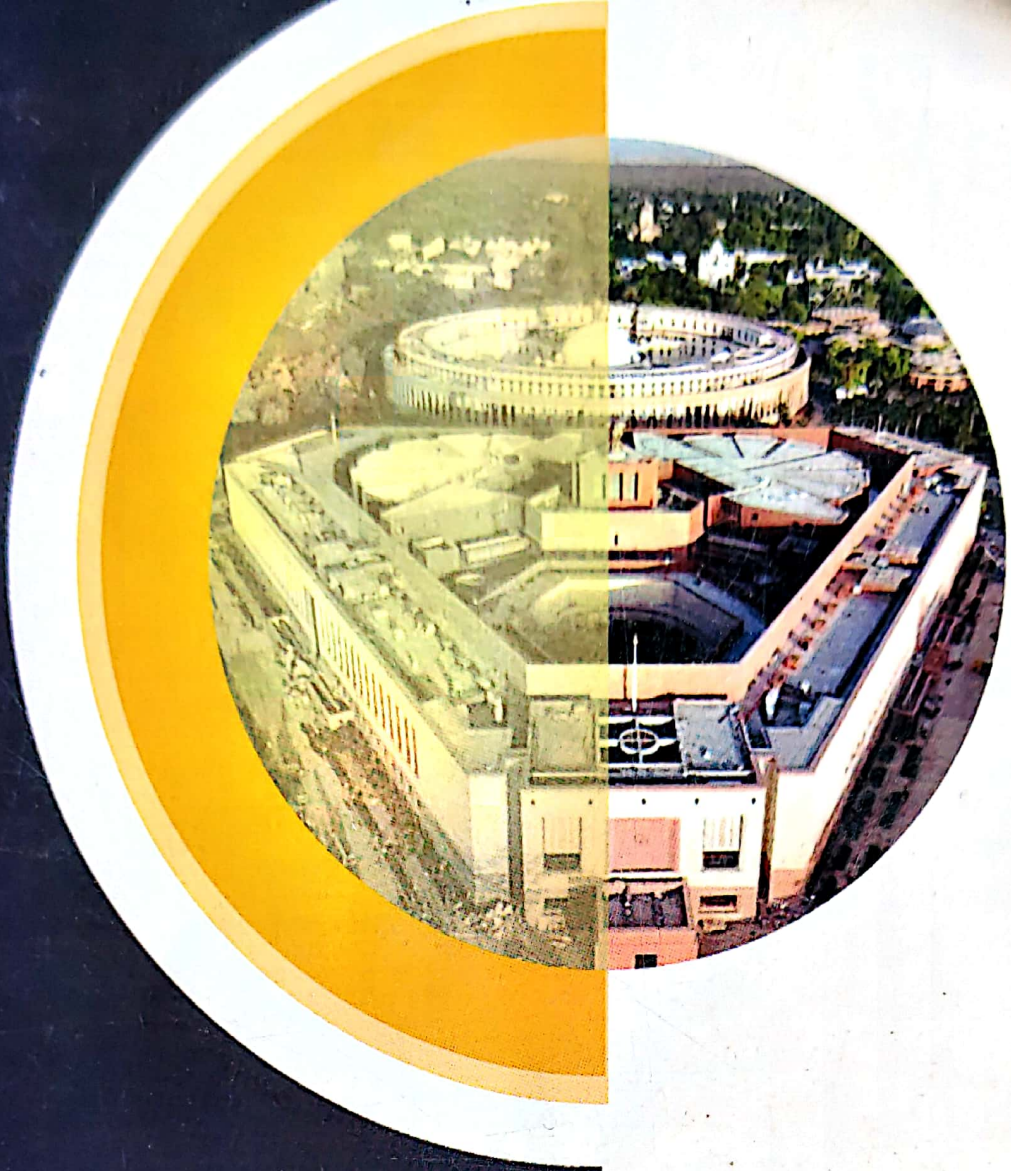




**ಭಾರತದ ರಾಜಕೀಯ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ,
ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನೀತಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ,
ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಭಾರತೀಯ
ರಾಜಕೀಯ ಚಿಂತಕರು.**

**Political Economy of India, Public Policy
Analysis and Modern Indian Political Thinkers**

**ಡಾ. ಮಂಗೇಶ್ ಕುಮಾರ್.
ಡಾ. ಸುನಿತಾ.ಸಿ**

**DSC POL
C14, 15 & 16 Papers.**

ಭಾರತದ ರಾಜಕೀಯ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ

ಪರಿವಿಡಿ

ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ

ಘಟಕ 1 : ರಾಜಕೀಯ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರದ ಅರಿವು

- ಅಧ್ಯಾಯ 1 : ರಾಜಕೀಯ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರದ ಅರ್ಥ, 11-18
ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪ್ತಿ.
- ಅಧ್ಯಾಯ 2 : ರಾಜಕೀಯ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳು: 19-27
ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ. ಸುಧಾರಣಾ ಪೂರ್ವ
ಭಾರತ: ಉದಾರವಾದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ,
ಮಾರ್ಕ್ಸ್ ವಾದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ
ಗಾಂಧಿ ವಾದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ.
- ಅಧ್ಯಾಯ 3 : ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೋತ್ತರ ಕಾಲಘಟ್ಟದ ಸುಧಾರಣೆಗಳು: 28-39
ಹೊಸ ಉದಾರವಾದಿ ಆರ್ಥಿಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳು,
ಉದಾರೀಕರಣ,
ಖಾಸಗೀಕರಣ ಮತ್ತು
ಜಾಗತೀಕರಣ (ಎಲ್ ಪಿ ಜಿ ಮಾದರಿ)

ಘಟಕ 2 : ರಾಜ್ಯ, ಆರ್ಥಿಕತೆ ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ.

- ಅಧ್ಯಾಯ 4 : ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು ಸವಾಲುಗಳು, 40-54
ನೆರವು ಮತ್ತು ಧನಸಹಾಯ,
ಐ.ಎಂ.ಎಫ್ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವ ಬ್ಯಾಂಕ್.
- ಅಧ್ಯಾಯ 5 : ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತದ ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು. 55-69
- ಅಧ್ಯಾಯ 6 : ನೀತಿ ಆಯೋಗ, 70-84
ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿತ (ಮೇಕ್ ಇನ್ ಇಂಡಿಯಾ),
ಕಾರ್ಮಿಕ ನೀತಿ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆ.

ಘಟಕ 3 : ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಪುನರ್ ಹಂಚಿಕೆ (ವಿತರಣೆ)

- ಅಧ್ಯಾಯ 7 : ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಮಿಕರು, 85-89
ಪುನರ್ ವಿತರಣೆಯಾಗಿ ಹಂಚಿಕೆ.
- ಅಧ್ಯಾಯ 8 : ಹಣಕಾಸು ನೀತಿ: 90-98

ತೆರಿಗೆ ಪದ್ಧತಿ ಮತ್ತು ಆದಾಯದ ಸೃಷ್ಟಿ
ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಗಳ ನಡುವೆ ಆದಾಯದ ವಿತರಣೆ
(ಜಿಎಸ್‌ಟಿ).

ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗ.

ಅಧ್ಯಾಯ 9 : ಭಾರತದ ಕೃಷಿ ನೀತಿ:

ಭೂ ಸುಧಾರಣೆಗಳ ರಾಜಕೀಯ.

ಭಾರತದ ಆಹಾರ ನೀತಿಗಳು. ಹಸಿರು ಕ್ರಾಂತಿ.

99-113

ಘಟಕ 4 : ಭಾರತದ ರಾಜಕೀಯ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರದ ಸವಾಲುಗಳು.

ಅಧ್ಯಾಯ 10 : ಲಿಂಗ ಆಧಾರಿತ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು

ಜನಾಂಗೀಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು.

ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು.

ಅಧ್ಯಾಯ 11 : ವಲಸೆ

ಸ್ಥಳಾಂತರ.

ಅಧ್ಯಾಯ 12 : ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು

ಸಮಾನಾಂತರ ಆರ್ಥಿಕತೆ.

ಕಪ್ಪು ಹಣ.

114-122

123-128

129-137

ಘಟಕ 1

ರಾಜಕೀಯ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರದ ಅರಿವು

ಅಧ್ಯಾಯ 1

ರಾಜಕೀಯ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರದ ಅರ್ಥ,

ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪ್ತಿ.

ಪೀಠಿಕೆ

ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕಿಂತ ವಿಶಾಲವಾದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರವು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿದೆ. ಸಮಾಜವು ತಮ್ಮ ಉಪಯುಕ್ತತೆ ಅಥವಾ ಲಾಭವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ತರ್ಕಬದ್ಧ ಮಧ್ಯಸ್ಥಗಾರನಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ನೋಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಈ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಲ್ಲಿ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳು ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರಿಗೆ ಆಸಕ್ತಿಯ ಎಲ್ಲಾ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಈ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಲ್ಲಿ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳು ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರಿಗೆ ಆಸಕ್ತಿಯ ಎಲ್ಲಾ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾಗಿ ಪರಿಹರಿಸುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನೆ ಸೇರಿವೆ (ಅವುಗಳೆಂದರೆ, ಉತ್ಪಾದನೆಯ ತಂತ್ರದೊಂದಿಗೆ ಏನು ಮತ್ತು ಎಷ್ಟು ಉತ್ಪಾದಿಸಬೇಕು); ವಿತರಣೆ (ವಿವಿಧ ಸರಕುಗಳು ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಯಾವ ಬೆಲೆಗೆ ತರಬೇಕು); ವಿತರಣೆ (ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆದಾಯದ ಮೇಲೆ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ವಿವಿಧ 'ಅಂಶಗಳ' ಹಕ್ಕುಗಳು); ಮತ್ತು ಬೆಳವಣಿಗೆ (ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆದಾಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ದರ ಮತ್ತು ಮಾದರಿ).

ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯು ಈ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ಹೇಗೆ ಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ ಎಂದು ನೀವು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯು ಈಗ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿರುವ ನಾಲ್ಕು ಮೂಲಭೂತ ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಮಾನವಾಗಿ ಕಾಳಜಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಅದರ ವಿಧಾನವು ಮೂರು ಮೂಲಭೂತ ವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ, ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕ ವರ್ಗಗಳ ಮೊದಲ ಮತ್ತು ಅಗ್ರಗಣ್ಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ವರ್ಗಗಳು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿವೆ, ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಬಂಡವಾಳದ ಮಾಲೀಕರು, ಕಾರ್ಮಿಕರು, ಭೂಮಾಲೀಕರು, ರೈತರು, ಅಧಿಕಾರಶಾಹಿ ಇತ್ಯಾದಿ. ಸಾಮಾಜಿಕ ವರ್ಗಗಳ ನಡುವೆ ಆರ್ಥಿಕ ಶಕ್ತಿಯ ವಿತರಣೆ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ ನೀತಿಗಳ ಮೇಲೆ ಅದರ ಪ್ರಭಾವವು ರಾಜಕೀಯ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರಿಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಹೀಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು. ಅವರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ನಡವಳಿಕೆಯು ಅವರು ಸೇರಿರುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ವರ್ಗದಿಂದ ನಿಯಮಾಧೀನಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳು ಆರ್ಥಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿದ್ದರೂ, ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಆಧಾರವಾಗಿರುವ

ಭಾರತದ ರಾಜಕೀಯ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನೀತಿ ವಿಶೇಷಣೆ,
ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಭಾರತೀಯ ರಾಜಕೀಯ ಚಿಂತಕರು.

11

ವಿಹಾಸಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮೂಲಭೂತವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತದೆ. ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳ ಸ್ವರೂಪ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವ ಈ ಶಕ್ತಿಗಳು, ಅಂತಿಮವಾಗಿ, ರಾಜ್ಯವು ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವಾಗಿದೆ. ಅದರ ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕ ವರ್ಗಗಳ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆ ವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಆಗಾಗ್ಗೆ, ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳ ಸಂಘರ್ಷವಿದೆ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯವು ಅವುಗಳನ್ನು ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹರಿಸಬೇಕು.

ರಾಜಕೀಯ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರದ ಅರ್ಥ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳು.

ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯು ರಾಜಕೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳು ಮತ್ತು ರಚನೆಗಳು ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಪ್ರಭಾವಿಸುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ರಾಜಕೀಯ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸುವ ಅಧ್ಯಯನದ ಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಿದೆ. ಇದು ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರದ ನಡುವಿನ ಪರಸ್ಪರ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಪರಿಶೋಧಿಸುತ್ತದೆ. ರಾಜಕೀಯ ಶಕ್ತಿಗಳು ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ರೂಪಿಸುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳ ಮೇಲೆ ಹೇಗೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತದೆ.

"ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆ" ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಎರಡು ಮುಖ್ಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು:

1. ವಿಶಾಲವಾದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ
2. ಸಂಕುಚಿತ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ.

1. ವಿಶಾಲ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ: ವಿಶಾಲ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ, ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆ, ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರದ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧದ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ರಾಜಕೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿಯ ಪ್ರಭಾವಗಳು ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿಗಳು ಮತ್ತು ಫಲಿತಾಂಶಗಳ ಮೇಲೆ ಹೇಗೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಇದು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವು ಆರ್ಥಿಕ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ ಬದಲಾಗಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ರಾಜಕೀಯ ಪರಿಗಣನೆಗಳಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಗುರುತಿಸುತ್ತದೆ.

ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ವಿಶಾಲವಾದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವು ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧದ ಅಂತರ ಶಿಸ್ತಿನ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ರಾಜಕೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ಆರ್ಥಿಕ ರಚನೆಗಳು ಮತ್ತು ನಡವಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಪ್ರಭಾವಿಸುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವು ಆರ್ಥಿಕ ನಿರ್ಧಾರಗಳು ಮತ್ತು ಫಲಿತಾಂಶಗಳು ಅವು ಸಂಭವಿಸುವ ರಾಜಕೀಯ ಸನ್ನಿವೇಶದಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ಗುರುತಿಸುತ್ತದೆ.

ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ವಿಶಾಲವಾದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು ಇಲ್ಲಿವೆ:

ಬಹು ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಅಧ್ಯಯನ: ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯು ರಾಜಕೀಯ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ ಎರಡರಿಂದಲೂ ಒಳನೋಟಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತದೆ, ಆರ್ಥಿಕ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳ ಸಮಗ್ರ ತಿಳುವಳಿಕೆಗೆ ಅವುಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ರಾಜಕೀಯ ಅಂಶಗಳ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಗತ್ಯವಿದೆ ಎಂದು ಗುರುತಿಸುತ್ತದೆ.

ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರದ ಮೇಲೆ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಭಾವ: ಸರ್ಕಾರಗಳು ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಂತಹ ರಾಜಕೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿಗಳ ಮೇಲೆ ಹೇಗೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಇದು ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತದೆ. ರಾಜಕೀಯ ನಿರ್ಧಾರಗಳು, ಕಾನೂನುಗಳು ಮತ್ತು ನಿಬಂಧನೆಗಳು ತೆರಿಗೆ, ವ್ಯಾಪಾರ ನೀತಿಗಳು ಮತ್ತು ಅಸ್ತಿ ಹಕ್ಕುಗಳಂತಹ ಅಂಶಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವ ಮೂಲಕ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ರೂಪಿಸಬಹುದು.

ರಾಜಕೀಯದ ಮೇಲೆ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಣಾಮ: ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯು ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು ಮತ್ತು ರಚನೆಗಳು ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳ ಮೇಲೆ ಹೇಗೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತದೆ. ಸಂಪತ್ತಿನ ವಿತರಣೆಯಂತಹ ಆರ್ಥಿಕ ಅಂಶಗಳು, ನಿರುದ್ಯೋಗ ದರಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಪ್ರವೇಶವು ರಾಜಕೀಯ ಸ್ಥಿರತೆ, ಮತದಾನದ ನಡವಳಿಕೆ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ನೀತಿಗಳ ರಚನೆಯ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಬಹುದು.

ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ: ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳೆರಡರಲ್ಲೂ ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಔಪಚಾರಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು (ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಸರ್ಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು) ಮತ್ತು ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು (ಉದಾ., ಸಾಮಾಜಿಕ ರೂಢಿಗಳು, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಭ್ಯಾಸಗಳು) ಆರ್ಥಿಕ ನಡವಳಿಕೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ರೂಪಿಸುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಇದರಲ್ಲಿ ಸೇರಿದೆ.

ಶಕ್ತಿಯ ಪ್ರಭಾವ: ಸಮಾಜದೊಳಗೆ ಅಧಿಕಾರದ ವಿತರಣೆ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಯಾಮವು ಕೇಂದ್ರ ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯಾಗಿದೆ. ವಿಭಿನ್ನ ಗುಂಪುಗಳು ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಹೇಗೆ ಚಲಾಯಿಸುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಈ ಶಕ್ತಿಯ ಪ್ರಭಾವವು ನೀತಿಯ ಫಲಿತಾಂಶಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಹಂಚಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಹೇಗೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಇದು ಪರಿಶೋಧಿಸುತ್ತದೆ.

ಮೂಲಭೂತವಾಗಿ, ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ವಿಶಾಲವಾದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವು ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ರಚನೆ ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿಯ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವಾಗ ಎರಡೂ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸುವ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಒತ್ತಿಹೇಳುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಧಾನವು ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಅಂಶಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಹೇಗೆ ಸಂವಹನ ನಡೆಸುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತವೆ ಎಂಬುದರ ಕುರಿತು ಹೆಚ್ಚು ಸಮಗ್ರವಾದ ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

2. ಸಂಕುಚಿತ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ: ಹೆಚ್ಚು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ, ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯು ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಸರ್ಕಾರಗಳು ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ರೂಪಿಸುತ್ತವೆ, ರಾಜಕೀಯ ಶಕ್ತಿಯು ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಹಂಚಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಹೇಗೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ರಚನೆಗಳು ರಾಜಕೀಯ ಸ್ಥಿರತೆಯ ಮೇಲೆ ಹೇಗೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತವೆ ಎಂಬಂತಹ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಇದು ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತದೆ.

ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯು ಆರ್ಥಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ಪಾತ್ರ, ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ವಿತರಣೆ, ವಿವಿಧ ಸಾಮಾಜಿಕ ಗುಂಪುಗಳ ಮೇಲೆ ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿಗಳ ಪ್ರಭಾವ ಮತ್ತು

ಭಾರತದ ರಾಜಕೀಯ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನೀತಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ, ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಭಾರತೀಯ ರಾಜಕೀಯ ಚಿಂತಕರು.

ರಾಜಕೀಯ ಮೇಲೆ ಆರ್ಥಿಕ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳ ಪ್ರಭಾವ ಸೇರಿದಂತೆ ವಿವಿಧ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತದೆ. ಜಾಗತಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಥವಾ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಆರ್ಥಿಕತೆಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯವರೆಗೆ ಇದನ್ನು ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಅನ್ವಯಿಸಬಹುದು.

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ, ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಶಕ್ತಿಗಳ ನಡುವಿನ ಪರಸ್ಪರ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯು ಒಂದು ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಈ ಪರಸ್ಪರ ಕ್ರಿಯೆಗಳು ಸಮಾಜಗಳ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ರೂಪಿಸುತ್ತವೆ ಎಂಬುದರ ಅಧ್ಯಯನವಾಗಿದೆ.

ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಸಂಕುಚಿತ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವು ರಾಜ್ಯ (ಸರ್ಕಾರ) ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯು ರಾಜಕೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳು ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿಗಳು ಮತ್ತು ಫಲಿತಾಂಶಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಆರ್ಥಿಕ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಪಾತ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಭಾವಗಳು ಆರ್ಥಿಕ ರಚನೆಗಳ ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರಭಾವದ ಪರಿಶೀಲನೆಗೆ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಸಂಕುಚಿತಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಸಂಕುಚಿತ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು ಸೇರಿವೆ:

1. ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿಗಳು: ಈ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವು ಸರ್ಕಾರದ ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಒತ್ತಿಹೇಳುತ್ತದೆ. ನೀತಿ ನಿರೂಪಕರು ಮತ್ತು ಶಾಸಕರಂತಹ ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ತೆರಿಗೆ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಖರ್ಚು, ವಿದೇಶೀ ನೀತಿ, ವ್ಯಾಪಾರ ನಿಯಮಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಆರ್ಥಿಕ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಪ್ರಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಇದು ಗಮನಿಸುತ್ತದೆ.
2. ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಹಂಚಿಕೆ ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಣ: ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯು ಅದರ ಸಂಕುಚಿತ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ, ರಾಜಕೀಯ ಶಕ್ತಿಯು ಸಮಾಜದೊಳಗಿನ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ವಿತರಣೆಯ ಮೇಲೆ ಹೇಗೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತದೆ. ಸರ್ಕಾರಗಳು ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತವೆ, ಆಸ್ತಿ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಕಾನೂನುಗಳು ಮತ್ತು ನಿಬಂಧನೆಗಳ ಮೂಲಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ರಚನೆಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ರೂಪಿಸುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಇದು ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತದೆ.
3. ಪ್ರಚಲಿತ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳು: ಈ ಚೌಕಟ್ಟಿನೊಳಗಿನ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರಚಲಿತ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ವ್ಯವಹಾರಗಳು, ಕಾರ್ಮಿಕ ಸಂಘಗಳು ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕರಂತಹ ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ಆರ್ಥಿಕ ನಟರ ನಡುವೆ. ಈ ಶಕ್ತಿಯ ಪ್ರಭಾವವು ನೀತಿಯ ರಚನೆ ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನದ ಮೇಲೆ ಹೇಗೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಇದು ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತದೆ.
4. ರಾಜಕೀಯ ಸ್ಥಿರತೆ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ: ಈ ಸಂಕುಚಿತ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವು ಹಣದುಬ್ಬರ, ನಿರುದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ಆದಾಯ ವಿತರಣೆಯಂತಹ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು ರಾಜಕೀಯ ಸ್ಥಿರತೆಯ ಮೇಲೆ ಹೇಗೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು

ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇದು ಚುನಾವಣೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಸೇರಿದಂತೆ ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಫಲಿತಾಂಶಗಳ ನಡುವಿನ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ನಡುವಿನ ಅಂತರ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ನೋಡುತ್ತದೆ.

5. ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪಾತ್ರ: ಸಂಕುಚಿತ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವು ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ವಿವರವಾದ ಪರಿಶೀಲನೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ-ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಮತ್ತು ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಎರಡೂ-ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಭೂದೃಶ್ಯವನ್ನು ರೂಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಅವರ ಪಾತ್ರ. ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಕ ಚೌಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ಈ ಚೌಕಟ್ಟುಗಳು ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳಿಂದ ಹೇಗೆ ಪ್ರಭಾವಿತವಾಗಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಇದು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಸಂಕುಚಿತ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವು ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ನಡುವಿನ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪರಸ್ಪರ ಕ್ರಿಯೆಗಳ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚು ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಗಿದೆ. ಸರ್ಕಾರದ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ನಿರ್ಧಾರಗಳು ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿಯ ಪ್ರಭಾವವು ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿಗಳು ಮತ್ತು ರಚನೆಗಳ ಮೇಲೆ ಹೇಗೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಯಾಗಿ, ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು ರಾಜಕೀಯ ಸ್ಥಿರತೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಹೇಗೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಬಹುದು ಎಂಬುದರ ಕುರಿತು ಇದು ಒಳನೋಟಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳು:

ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯು ಇತಿಹಾಸದುದ್ದಕ್ಕೂ ಅನೇಕ ಪ್ರಮುಖ ಚಿಂತಕರು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವಿವಿಧ ವಿದ್ವಾಂಸರು ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರದ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧದ ಬಗ್ಗೆ ತಮ್ಮ ವಿಶಿಷ್ಟ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳು ಮತ್ತು ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಭಾವಿ ಚಿಂತಕರ ಕೆಲವು ಗಮನಾರ್ಹ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳು ಹೀಗಿವೆ.

ಆಡಮ್ ಸ್ಮಿತ್ (1723-1790): ಇವರನ್ನು ಆಧುನಿಕ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರದ ಪಿತಾಮಹ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಬರೆದಿರುವ ಇವರು ತನ್ನ ಮೂಲ ಕೃತಿ "ದಿ ವೆಲ್ತ್ ಆಫ್ ನೇಷನ್ಸ್" (1776) ನಲ್ಲಿ, ಸ್ವ-ಆಸಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಒತ್ತಿಹೇಳಿದರು. ಅವರ ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ "ಅದೃಶ್ಯ ಕೈ" ಮೂಲಕ ಸಮಾಜದ ಒಟ್ಟಾರೆ ಆರ್ಥಿಕ ಯೋಗಕ್ಷೇಮಕ್ಕೆ ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಸ್ವ-ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಹೇಗೆ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದರ ಅಧ್ಯಯನದ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿದೆ.

"ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯು ರಾಜನೀತಿಜ್ಞ ಅಥವಾ ಶಾಸಕಾಂಗ ವಿಜ್ಞಾನದ ಶಾಖೆಯಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ, ಇದು ಎರಡು ವಿಭಿನ್ನ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುತ್ತದೆ: ಮೊದಲನೆಯದು, ಜನರಿಗೆ ಸಮೃದ್ಧವಾದ ಆದಾಯ ಅಥವಾ ಜೀವನಾಧಾರವನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಅವರಿಗೆ ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವೆಗಳಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಸಂಗ್ರಹಣದ ಮೂಲಕ ರಾಜ್ಯವು ಸರ್ವರ ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಮುಂದಾಗುತ್ತದೆ" ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಕಾರ್ಲ್ ಮಾರ್ಕ್ಸ್ (1818-1883): ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಪ್ರಮುಖ ವ್ಯಕ್ತಿ ಕಾರ್ಲ್ ಮಾರ್ಕ್ಸ್ ಮತ್ತು ಫ್ರೆಡ್ರಿಕ್ ಎಂಗೆಲ್ಸ್ ಅವರು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಭೌತವಾದದ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು

ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದರು. ಅವರ ಕೃತಿ "ದಾಸ್ ಕ್ಯಾಪಿಟಲ್" (1867) ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿಯ ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿತು. ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಮಾರ್ಕ್ಸ್ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವು ವರ್ಗ ಸಂಘರ್ಷ ಮತ್ತು ಬಂಡವಾಳದ ಕ್ರೋಧೀಕರಣದ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಗಿತ್ತು.

ಕಾರ್ಲ್ ಮಾರ್ಕ್ಸ್ ಅವರ ಪ್ರಕಾರ "ಸಾಮಾಜಿಕ, ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಬೌದ್ಧಿಕ ಜೀವನದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಭೌತಿಕ ಜೀವನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳ ಉತ್ಪಾದನಾ ವಿಧಾನವಾಗಿದೆ. ಇದು ಅವರ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಲ್ಲ, ಆದರೆ ಅವರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಸ್ತಿತ್ವವು ಅವರ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತದೆ." ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಜಾನ್ ಮೇನಾರ್ಡ್ ಕೇನ್ಸ್ (1883-1946): 20 ನೇ ಶತಮಾನದ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ವ್ಯಕ್ತಿ. ಕೇನ್ಸ್ ಸಮಗ್ರ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸಿದರು. ಅವರ ಕೆಲಸವು ಆರ್ಥಿಕ ಏಕೀಕರಣವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪದ ಪಾತ್ರದ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿದೆ. ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಕೇನ್ಸ್ ಅವರ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವು ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸಲು ಸಕ್ರಿಯ ಸರ್ಕಾರದ ನೀತಿಗಳ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಒತ್ತಿಹೇಳಿತು.

ಮಿಲ್ಟನ್ ಫ್ರೀಡ್‌ಮನ್ (1912-2006): ಮುಕ್ತ-ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರದ ಪ್ರತಿಪಾದಕರಾಗಿದ್ದರು. ಫ್ರೀಡ್‌ಮನ್ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಉದಾರವಾದಿ ಕಲ್ಪನೆಗಳ ಪುನರುಜ್ಜೀವನಕ್ಕೆ ಗಣನೀಯ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿದರು. ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಅವರ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪದ ಮಿತಿಗಳನ್ನು ಒತ್ತಿಹೇಳಿತು.

ಮಿಲ್ಟನ್ ಫ್ರೀಡ್‌ಮನ್ ಅವರ ಪ್ರಕಾರ "ಮುಕ್ತ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ದೊಡ್ಡ ಸದ್ಗುಣವೆಂದರೆ ಅದು ಜನರು ಯಾವ ಬಣ್ಣದವರು ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಕಾಳಜಿ ವಹಿಸುವುದಿಲ್ಲ; ಅವರ ಧರ್ಮ ಯಾವುದು ಎಂದು ಅದು ಚಿಂತಿಸುವುದಿಲ್ಲ; ನೀವು ಖರೀದಿಸಲು ಬಯಸುವ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ವಸ್ತು ಅಥವಾ ಸೇವೆಯನ್ನು ಅವರು ಉತ್ಪಾದಿಸಬಹುದೇ ಎಂದು ಮಾತ್ರ ಅದು ಕಾಳಜಿ ವಹಿಸುತ್ತದೆ".

ರಾಜಕೀಯ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ:

ರಾಜಕೀಯ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ವಿಶಾಲವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ನಡುವಿನ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಅನ್ವೇಷಿಸುವ ವ್ಯಾಪಕ ಶ್ರೇಣಿಯ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ರಾಜಕೀಯ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರವು ಕಾಲಾನಂತರದಲ್ಲಿ ವಿಕಸನಗೊಂಡಿದೆ, ಸಮಕಾಲೀನ ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯು ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುತ್ತದೆ, ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಿಂದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಮಟ್ಟಗಳಿಗೆ ಇದು ತನ್ನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ಇಲ್ಲಿವೆ:

1. ರಾಜಕೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿಗಳು:

ಸರ್ಕಾರಗಳು, ಶಾಸಕಾಂಗಗಳು ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಂತಹ ರಾಜಕೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ರೂಪಿಸುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತದೆ. ತೆರಿಗೆ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಖರ್ಚು, ವ್ಯಾಪಾರ ನೀತಿಗಳು ಮತ್ತು ವಿತ್ತೀಯ ನೀತಿಯಂತಹ ವಿಷಯಗಳ ಮೇಲೆ ರಾಜಕೀಯ ನಿರ್ಧಾರಗಳ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವುದು ರಾಜಕೀಯ

ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಾಗಿದೆ.

2. ಶಕ್ತಿಯ ಪ್ರಭಾವ ಮತ್ತು ವಿತರಣೆ:

ಸಮಾಜಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರದ ವಿತರಣೆ ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿಯ ಹೇಗೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ರಾಜಕೀಯ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರವು ತನಿಖೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಆರ್ಥಿಕ ಫಲಿತಾಂಶಗಳು, ವ್ಯಾಪಾರಗಳು, ಕಾರ್ಮಿಕ ಸಂಘಗಳು ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ವಿವಿಧ ಗುಂಪುಗಳು ಹೇಗೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದರ ಮೂಲಕ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳ ಮೇಲೆ ಹೇಗೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ರಾಜಕೀಯ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರವು ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತದೆ.

3. ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು:

ವಿಭಿನ್ನ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು (ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿ, ಸಮಾಜವಾದ) ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳೊಂದಿಗೆ ಅವುಗಳ ಪರಸ್ಪರ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕ ರಚನೆಗಳು ರಾಜಕೀಯ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ಮೇಲೆ ಹೇಗೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ರಾಜಕೀಯ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರವು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ.

4. ಜಾಗತಿಕ ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆ:

ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವ್ಯಾಪಾರ, ಹಣಕಾಸು ಮತ್ತು ಭೌಗೋಳಿಕ ರಾಜಕೀಯ ಪರಿಣಾನಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ಜಾಗತಿಕ ರಂಗದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಗಳ ನಡುವಿನ ಪರಸ್ಪರ ಕ್ರಿಯೆಗಳ ಅನ್ವೇಷಣೆಯನ್ನು ಇದು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಜಾಗತಿಕ ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆಯಾದ ಐ.ಎಂ.ಎಫ್, ಡಬ್ಲ್ಯೂ.ಟಿ.ಓ ಹಣಕಾಸಿನ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ವಿಶ್ವ ರಾಜಕಾರಣದ ಮೇಲೆ ಬೀರುವ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

5. ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಕಾನೂನಿನ ನಿಯಮ:

ಆರ್ಥಿಕ ನಡವಳಿಕೆಯನ್ನು (ನೀತಿಗಳನ್ನು) ರೂಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಪರಿಪಾಕಾರಿಕ ಮತ್ತು ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪಾತ್ರವನ್ನು ರಾಜಕೀಯ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರವು ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತದೆ. ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಫಲಿತಾಂಶಗಳ ಮೇಲೆ ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಕ ಚೌಕಟ್ಟುಗಳ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಸಹ ರಾಜಕೀಯ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರವು ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತದೆ.

6. ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಅಸಮಾನತೆ:

ರಾಜಕೀಯ ನಿರ್ಧಾರಗಳು ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ತನಿಖೆ ಮಾಡುವುದು ರಾಜಕೀಯ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರದ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿಗಳು ಅಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಬಡತನದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಹೇಗೆ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತವೆ ಅಥವಾ ನಿವಾರಿಸುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ರಾಜಕೀಯ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರವು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತದೆ.

7. ಪರಿಸರ ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆ:

ಆಧುನಿಕ ಯುಗವು ಗಂಭೀರವಾದ ಪರಿಸರ ಸಂಬಂಧಿತ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟು ಹಾಕಿದೆ. ಪರಿಸರ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುವಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರದ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಅನ್ವೇಷಿಸುವುದು ರಾಜಕೀಯ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರದ ಅಧ್ಯಯನವಾಗಿದೆ. ಪರಿಸರ ನಿಯಮಗಳು ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರತೆಯ ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ನೀತಿಗಳ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವುದನ್ನು ಸಹ ರಾಜಕೀಯ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

8. ನಡವಳಿಕೆಯ ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆ:
ಆರ್ಥಿಕ ನಿರ್ಧಾರಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವ ಮಾನಸಿಕ ಮತ್ತು ನಡವಳಿಕೆಯ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮೂಹಿಕ ನಡವಳಿಕೆಯ ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೇಗೆ ಪರಿಹರಿಸುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವುದು ರಾಜಕೀಯ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಾಗಿದೆ.
9. ತಾಂತ್ರಿಕ ಮತ್ತು ಡಿಜಿಟಲ್ ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆ:
ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ರಚನೆಗಳ ಮೇಲೆ ತಾಂತ್ರಿಕ ಪ್ರಗತಿಯ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದಾಗಿದೆ. 21ನೇ ಶತಮಾನವು ಜಾಗತೀಕರಣದ ಯುಗವಾಗಿದ್ದು ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಡಿಜಿಟಲ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳು ಮುನ್ನಡೆಗೆ ಬಂದಿದೆ. ಈ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಹೊಸ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಆಧಾರಿತ ತಾಂತ್ರಿಕತೆಗೆ ಕುರಿತಂತೆ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಹೊಸಹೊಸ ಆವಿಷ್ಕಾರಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳು ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಡಿಜಿಟಲ್ ಆರ್ಥಿಕತೆಗಳು, ಸೈಬರ್ ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ಉದಯೋನ್ಮುಖ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವುದು ರಾಜಕೀಯ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಾಗಿದೆ.

10. ಐತಿಹಾಸಿಕ ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆ:

ರಾಜಕೀಯ ಅಂಶಗಳು ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ವಹಿಸಿದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ತನಿಖೆ ನಡೆಸುತ್ತದೆ.

ಸಮಕಾಲೀನ ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಘಟನೆಗಳು ಮತ್ತು ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವುದು.

ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ವಿಕಸನಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಜಾಗತಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸವಾಲುಗಳಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸುತ್ತದೆ. ಕ್ಷೇತ್ರದೊಳಗಿನ ವಿದ್ವಾಂಸರು ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಶಕ್ತಿಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂಕೀರ್ಣ ಸಂವಹನಗಳನ್ನು ಅನ್ವೇಷಿಸಲು ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ, ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಆಧುನಿಕ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಮತ್ತು ಸವಾಲುಗಳು ಹೊರಹೊಮ್ಮುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯು ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತಲೇ ಇದೆ.

ಉಪಸಂಹಾರ

ರಾಜ್ಯಶಾಸ್ತ್ರವು ನಿರಂತರವಾಗಿ ವಿಕಸಿತವಾಗುತ್ತಿರುವ ಶಾಸ್ತ್ರವಾಗಿದ್ದು ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಮಯ ಹಾಗೂ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಶಾಸ್ತ್ರವು ತನ್ನ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಮೀರಿ ಅಂತರಾ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಅಧ್ಯಯನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಅದರಂತೆ ಆರ್ಥಿಕ ಅಂಶಗಳು ರಾಜಕೀಯ ಅಂಶಗಳ ಮೇಲೆ ಬೀರಬಹುದಾದ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಇದು ತನ್ನ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ-2

ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳು

ಪೀಠಿಕೆ.

ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕತೆ ಜೊತೆಯಾಗಿಯೇ ಸಾಗಿ ಬಂದಿದೆ. ಈ ಎರಡು ಅಂಶಗಳು ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ನಡೆದಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣ ಘಟನೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣಿಭೂತವಾಗಿವೆ. ಅಂತೆಯೇ ರಾಜಕೀಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಾಗುವ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಆರ್ಥಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಮೇಲೆ ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ರಾಜಕೀಯ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ.

ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳು:

ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯು ಬಹು ಶಿಸ್ತಿನ ಅಥವಾ ಬಹು ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಅಧ್ಯಯನ ಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಿದೆ. ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ಕಾಲಾನಂತರದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ವಿಧಾನಗಳು ವಿಕಸನಗೊಂಡಿವೆ. ವಿವಿಧ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಈ ಸಂಕೀರ್ಣ ಪರಸ್ಪರ ಕ್ರಿಯೆಯ ವಿಭಿನ್ನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒತ್ತಿಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ವಿಧಾನಗಳು ಇಲ್ಲಿವೆ:

1. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆ:

ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ಪ್ರಚಾರಪಡಿಸಿದ ಪ್ರಮುಖ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು: ಆಡಮ್ ಸ್ಮಿತ್, ಡೇವಿಡ್ ರಿಕಾರ್ಡೋ, ಜಾನ್ ಸ್ಟುವರ್ಟ್ ಮಿಲ್.

ಈ ಮೇಲ್ಕಂಡ ಪ್ರಮುಖ ಚಿಂತಕರು ತಮ್ಮ ಚಿಂತನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಅಧ್ಯಯನ ಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಒತ್ತು ನೀಡಿದರು. ಇವರು ತಮ್ಮ ಚಿಂತನೆಗಳಲ್ಲಿ 18 ಮತ್ತು 19 ನೇ ಶತಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಗೆ ಅಡಿಪಾಯ ಹಾಕಿದರು. ಅವರು ಮುಕ್ತ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳ ಪಾತ್ರ, ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸ್ವಹಿತಾಸಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವಲ್ಲಿ ಅದೃಶ್ಯ ಅಂಶಗಳ ಕುರಿತು ಒತ್ತಿಹೇಳಿದರು. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ವಿಧಾನವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಉತ್ಪಾದನೆ, ವಿತರಣೆ ಮತ್ತು ವಿನಿಮಯದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಈ ಎಲ್ಲಾ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

2. ಮಾರ್ಕ್ಯುಸ್ (ಮಾರ್ಕ್ ವಾದಿ) ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆ:

ಪ್ರಮುಖ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು: ಕಾರ್ಲ್ ಮಾರ್ಕ್ಸ್, ಫ್ರೆಡ್ರಿಕ್ ಎಂಗೆಲ್ಸ್.

ಮಾರ್ಕ್ಯುಸ್ (ಮಾರ್ಕ್ ವಾದಿ) ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಛಾತವಾದದ ಸಿದ್ಧಾಂತದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿದೆ. ಇದು ವರ್ಗ ಸಂಘರ್ಷದ ಪಾತ್ರ ಮತ್ತು ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿ ಉತ್ಪಾದನಾ ವಿಧಾನವನ್ನು ಒತ್ತಿಹೇಳುತ್ತದೆ. ಕಾರ್ಮಿಕರು ಮತ್ತು ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಮಾರ್ಕ್ಸ್ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದರು. ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿಯಿಂದ ಸಮಾಜವಾದಕ್ಕೆ ಅನಿವಾರ್ಯ ಪರಿವರ್ತನೆಯನ್ನು ಈ ಚಿಂತಕರು ಊಹಿಸಿದರು.

3. ನವ ಉದಾರವಾದಿ ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆ:

ಪ್ರಮುಖ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು: ಆಲ್ಫ್ರೆಡ್ ಮಾರ್ಷಲ್, ಲಿಯಾನ್ ವಾಲ್ಟ್ರಾಸ್.

ನವ ಉದಾರವಾದಿ ರಾಜಕೀಯ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರವು 19 ನೇ ಶತಮಾನದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು 20 ನೇ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಕ್ಸ್ವಾದಿ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿತು. ಇದು ಉಪಯುಕ್ತತೆಯ ಗರಿಷ್ಠೀಕರಣ, ತರ್ಕಬದ್ಧ ಆಯ್ಕೆ ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಮತೋಲನದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಒತ್ತಿಹೇಳುತ್ತದೆ. ನವ ಉದಾರವಾದಿ ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮುಕ್ತ-ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿಯನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತದೆ.

4. ಕೀನ್ಸಿಯನ್ ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆ:

ಪ್ರಮುಖ ಚಿಂತಕರು: ಜಾನ್ ಮೇನಾರ್ಡ್ ಕೀನ್ಸ್.

1930ರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಅಮೆರಿಕದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಮಹಾನ್ ಖಿನ್ನತೆ (ಗ್ರೇಟ್ ಡಿಪ್ರೆಷನ್)ಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿ ಈ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಮೆರಿಕವು ಈ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಕುಸಿತ ಕಂಡು ಇದರ ಪ್ರಭಾವವು ಅಮೆರಿಕದ ರಾಜಕೀಯದ ಮೇಲೂ ಸಹ ಅಗಾಧ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿತ್ತು. ಕೀನ್ಸ್ನ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರವು ಒಟ್ಟಾರೆ ಬೇಡಿಕೆಯ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಏರಿಳಿತಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಸರ್ಕಾರದ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಒತ್ತಿಹೇಳುತ್ತದೆ. ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸಲು ಹಣಕಾಸಿನ ಮತ್ತು ವಿತ್ತೀಯ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಕೀನ್ಸ್‌ನವರು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಾರೆ.

5. ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆ:

ಪ್ರಮುಖ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು: ಡೌಗ್ಲಾಸ್ ನಾರ್ತ್, ಎಲಿನಾರ್ ಓಸ್ಟ್ರೋಮ್.

ಡೌಗ್ಲಾಸ್ ನಾರ್ತ್, ಎಲಿನಾರ್ ಓಸ್ಟ್ರೋಮ್ ನಂತಹ ಚಿಂತಕರು ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯು ಆರ್ಥಿಕ ನಡವಳಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಔಪಚಾರಿಕ ಮತ್ತು ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದರು. ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಹೇಗೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕಗಳು, ಆಸ್ತಿ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಇದು ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಧಾನವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಪರಿಶೋಧಿಸುತ್ತದೆ.

6. ಅಭಿವೃದ್ಧಿಶೀಲ ರಾಜ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ:

ಪ್ರಮುಖ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು: ಚಾರ್ಲ್ಸ್ ಜಾನ್ಸನ್, ಆಲಿಸ್ ಆಮ್ಸ್.

ಈ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಅಭಿವೃದ್ಧಿಶೀಲ ರಾಜ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವು ರಾಜ್ಯದ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡುವಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಒತ್ತಿ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಕೈಗಾರಿಕಾ ನೀತಿ, ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಸಕ್ರಿಯ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತವೆ ಎಂಬುದು ಈ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದ ಪ್ರಮುಖವಾದವಾಗಿದೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವು ಪೂರ್ವ ಏಷ್ಯಾದ ದೇಶಗಳ ಆರ್ಥಿಕ ಯಶಸ್ಸಿನೊಂದಿಗೆ ನಿಕಟ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿದೆ.

7. ಸ್ವೀವಾದಿ ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆ:

ಪ್ರಮುಖ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು: ಮರ್ಲಿನ್ ವಾರಿಂಗ್, ನ್ಯಾನ್ಸಿ ಫೋಲ್ಟೆ.

ಸ್ವೀವಾದಿ ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯು ಲಿಂಗ ಮತ್ತು ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರದ ಭೇದಕವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತದೆ. ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ನೀತಿಗಳು ಪುರುಷರು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ ಮೇಲೆ ಹೇಗೆ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಇದು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ, ಲಿಂಗ ಅಸಮಾನತೆ, ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಗೃಹ ಕೃತ್ಯಗಳಿಗೆ ಯಾವುದೇ ವೇತನ ವಿಲ್ಲದ ಕಾರ್ಮಿಕ ರೀತಿಯ ದುಡಿಮೆ ಮತ್ತು ಆರೈಕೆಯ ಸರಕುಗಳ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಕುರಿತು ಈ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವು ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲುತ್ತದೆ.

8. ಕೀನ್ಸ್ ನಂತರದ ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆ:

ಪ್ರಮುಖ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು: ಹೈಮನ್ ಮಿನ್ಸಿ, ಜೋನ್ ರಾಬಿನ್ಸನ್.

ಕೀನ್ಸ್ ನಂತರದ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರವು ಕೀನ್ಸ್ ತತ್ವಗಳ ಮೇಲೆಯೇ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡಿದ್ದು ಆದರೆ ಕೀನ್ಸ್ ಅವರ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಇದು ಮತ್ತಷ್ಟು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಆರ್ಥಿಕ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಅನಿಶ್ಚಿತತೆ, ಆರ್ಥಿಕ ಅಸ್ಥಿರತೆ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಬೇಡಿಕೆಯ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಒತ್ತಿಹೇಳುತ್ತದೆ.

ಈ ವಿಧಾನಗಳು ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಕ್ಷೇತ್ರದೊಳಗಿನ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳ ವರ್ಣಪಟಲವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತವೆ. ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಅಂಶಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂಕೀರ್ಣ ಸಂಬಂಧಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಸಮಗ್ರವಾದ ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಅನೇಕ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ.

ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ:

ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವು ಈ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಮತ್ತು ಅಡಿಪಾಯದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳ ಮೂಲಕ ಬೆಳೆದು ಬರಲು ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಇದು ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂಪರ್ಕಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ, ಆಗಾಗ್ಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಪಾತ್ರದ ಮೇಲೆ ಒತ್ತು ನೀಡುತ್ತದೆ. ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಗೆ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು ಇಲ್ಲಿವೆ:

ವ್ಯಾಪಾರೋದ್ಯಮ:

16 ರಿಂದ 18 ನೇ ಶತಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡ ವ್ಯಾಪಾರೋದ್ಯಮವು ಆರಂಭಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ. ವ್ಯಾಪಾರದ ಧನಾತ್ಮಕ ಸಮತೋಲನದ ಮೂಲಕ ಸಂಪತ್ತನ್ನು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಚಿನ್ನ ಮತ್ತು ಬೆಳ್ಳಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು

ಭಾರತದ ರಾಜಕೀಯ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನೀತಿ ವಿಶೇಷಣೆ, ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಭಾರತೀಯ ರಾಜಕೀಯ ಚಿಂತಕರು.

3. 1960 ಮತ್ತು 1980ರಲ್ಲಿ ಉದಾರೀಕರಣ:

1960 ಮತ್ತು 1980 ರ ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ, ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಕೆಲವು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಉದಾರಗೊಳಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ನಡೆದವು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, 1960 ರ ದಶಕದಲ್ಲಿ, ವಿದೇಶಿ ನೇರ ಹೂಡಿಕೆ (FDI) ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ವರ್ಗಾವಣೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ನಡೆದವು. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಈ ಉದಾರೀಕರಣ ಕ್ರಮಗಳು ಸೀಮಿತವಾಗಿದ್ದವು ಮತ್ತು ಪ್ರಬಲವಾದ ಆರ್ಥಿಕ ವಿಧಾನವು ಬಹುತೇಕ ಸಮಾಜವಾದಿಯಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯಿತು.

4. ಪಾವತಿಗಳ ಸಮತೋಲನ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು (1991):

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಉದಾರೀಕರಣದತ್ತ ಪ್ರಮುಖ ಬದಲಾವಣೆಯು 1991 ರಲ್ಲಿ ತೀವ್ರ ಗತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸಿತು.

ಪಾವತಿಗಳ ಸಮತೋಲನದ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಆರ್ಥಿಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳ ಸರಣಿಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಲು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿತು, ಇದನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹೊಸ ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಸುಧಾರಣೆಗಳು ಹಿಂದಿನ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ರೂಪಿಸಿದ (ಅನುಸರಿಸಿದ) ಸಮಾಜವಾದಿ ನೀತಿಗಳಿಂದ ನಿರ್ಗಮಿಸಬೇಕಾದ ಒತ್ತಡವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದವು ಮತ್ತು ಉದಾರೀಕರಣ, ಖಾಸಗೀಕರಣ ಮತ್ತು ಜಾಗತೀಕರಣವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲೇಬೇಕಾದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ.

ಕೆಲವು ಉದಾರವಾದಿ ಆರ್ಥಿಕ ತತ್ವಗಳು ಸುಧಾರಣಾ ಪೂರ್ವ ಭಾರತದಲ್ಲಿದ್ದರೂ, ಅವು ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಲವಾಗಿ ಕಂಡು ಬರಲಿಲ್ಲ. ಹೆಚ್ಚು ಉದಾರವಾದಿ ಆರ್ಥಿಕ ಚೌಕಟ್ಟಿನತ್ತ ಪಲ್ಲಟವು 1990 ರ ದಶಕದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯು ರಾಜ್ಯದ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಮತ್ತು ಜಾಗತಿಕ ಆರ್ಥಿಕತೆಯೊಂದಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆರ್ಥಿಕ ಏಕೀಕರಣವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಸಮಗ್ರ ಆರ್ಥಿಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡು ಹೆಚ್ಚಿನ ವೇಗವನ್ನು ಪಡೆಯಿತು.

ಆ. ಸುಧಾರಣಾ ಪೂರ್ವ ಭಾರತ - ಮಾರ್ಕ್ಸ್ ವಾದಿ

1990ರ ದಶಕದ ಆರಂಭದ ಸಮಗ್ರ ಆರ್ಥಿಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳ ಹಿಂದಿನ ಅವಧಿಯನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸುವ ಭಾರತದ ಪೂರ್ವ-ಸುಧಾರಣಾ ಯುಗದಲ್ಲಿ, ದೇಶದ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ನೀತಿಗಳ ಕೆಲವು ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದಿ ಪ್ರಭಾವದ ಅಂಶಗಳಿದ್ದವು. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಭಾರತವು ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದಿ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದಿ ತತ್ವಗಳ ಪ್ರಭಾವವು ಇತರ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಹಜಾಲ್ಪೆ ನಡೆಸಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸುವುದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಸುಧಾರಣಾ ಪೂರ್ವ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದದ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು ಇಲ್ಲಿವೆ:

1. ಭೂಸುಧಾರಣೆಗಳು:

ಕೆಲವು ಭಾರತೀಯ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದಿ ತತ್ವಗಳು ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದ ಗಮನಾರ್ಹ ಕ್ಷೇತ್ರವೆಂದರೆ ಭೂ ಸುಧಾರಣೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನ. ಕೆಲವು ರಾಜ್ಯಗಳು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕೇರಳ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಳ, ದೊಡ್ಡ ಭೂಮಾಲೀಕರಿಂದ ಭೂರಹಿತ ರೈತರಿಗೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಮರುಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ

ಮಾಡಿದರು. ಈ ಕ್ರಮಗಳು ಕೃಷಿ ಅಸಮಾನತೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದಿ ಕಲ್ಪನೆಗಳಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತವಾಗಿವೆ. ಮುಂದೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಸಹಕಾರ ಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು.

2. ರಾಜಕೀಯ ಚಳುವಳಿಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ:

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಎಡಪಂಥೀಯ ಮತ್ತು ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಚಳುವಳಿಗಳ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಚಳುವಳಿಗಳು ಮತ್ತು ಪಕ್ಷಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದಿ ಸಿದ್ಧಾಂತವು ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸಿದೆ. ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಪಾರ್ಟಿ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ (ಸಿಪಿಐ) ಮತ್ತು ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಪಾರ್ಟಿ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ (ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದಿ) [ಸಿಪಿಐ(ಎಂ)] ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದಿ ತತ್ವಗಳಿಂದ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಪಡೆದ ಪ್ರಮುಖ ರಾಜಕೀಯ ಘಟಕಗಳಾಗಿವೆ. ಮುಂದೆ ಈ ಪಕ್ಷಗಳು ಪಶ್ಚಿಮಬಂಗಾಳ ಮತ್ತು ಕೇರಳದಂತಹ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸರ್ಕಾರದ ಚುಕ್ಕಾಣಿಯನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಮುನ್ನಡೆಸಿದ ಉದಾಹರಣೆಗಳಿವೆ.

3. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯದ ವಿಸ್ತರಣೆ:

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ನಂತರದ ಆರಂಭಿಕ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ, ಭಾರತವು ಮಿಶ್ರ ಆರ್ಥಿಕ ವಿಧಾನವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿತು, ರಾಜ್ಯ-ನೇತೃತ್ವದ ಕೈಗಾರಿಕೀಕರಣಕ್ಕೆ ಒತ್ತು ನೀಡಿತು. ಸಮಾಜವಾದಿ ಪ್ರಭಾವಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವ ಪ್ರಮುಖ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯವು ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸಿದೆ. ಇದು ಅದರ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದಿಯಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಇದು ಸಮಾಜವಾದಿ ಆರ್ಥಿಕ ತತ್ವಗಳೊಂದಿಗೆ ಕೆಲವು ಸಾಮಾನ್ಯ ನೆಲೆಯನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಂಡಿದೆ.

4. ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ನಿಯಂತ್ರಣ:

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡ ಯೋಜನಾ ವಿಧಾನವು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸತತ ಪಂಚವರ್ಷೀಯ ಯೋಜನೆಗಳ ಮೂಲಕ, ಸಮಾಜವಾದಿ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಯೋಜನೆಗಳ ಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಬಲವಾದ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿತು. ಆರ್ಥಿಕ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯದ ಉದ್ಯಮಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವು ಸಕ್ರಿಯ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದಿಯಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಇದು ಆರ್ಥಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪದ ವಿಶಾಲ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ.

5. ಕಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಮಿಕ ಚಳುವಳಿಗಳು:

ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದಿ ವಿಚಾರಗಳು ಇಡೀ ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದವೋ ಅದೇ ರೀತಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಮಿಕ ಚಳುವಳಿಗಳ ಮೇಲೆಯೂ ಸಹ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದವು. ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದಿ ತತ್ವಗಳಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತವಾದ ಕಾರ್ಮಿಕ ಸಂಘಗಳು ಕಾರ್ಮಿಕರ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ಕೆಲಸದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿದ್ದವು.

ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದಿ ವಿಚಾರಗಳು ಕೆಲವು ನೀತಿಗಳು ಮತ್ತು ಚಳುವಳಿಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದರೆ, ಸುಧಾರಣಾ ಪೂರ್ವ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಆರ್ಥಿಕ ಚೌಕಟ್ಟು ಸಾರಸಂಗ್ರಹಿಯಾಗಿದ್ದು, ಸಮಾಜವಾದ, ಮಿಶ್ರ ಆರ್ಥಿಕತೆ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ-ನೇತೃತ್ವದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಅಂಶಗಳೊಂದಿಗೆ ಗುರುತಿಸುವುದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. ಆರ್ಥಿಕ ಉದಾರೀಕರಣ, ಖಾಸಗೀಕರಣ ಮತ್ತು ಜಾಗತೀಕರಣದ ಕಡೆಗೆ ಸಮಗ್ರ ಬದಲಾವಣೆಯು 1990 ರ ದಶಕದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿಯೊಂದಿಗೆ ಸಂಭವಿಸಿತು, ಇದು ಹಿಂದಿನ

ಭಾರತದ ರಾಜಕೀಯ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನೀತಿ ವಿಶೇಷಣೆ, ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಭಾರತೀಯ ರಾಜಕೀಯ ಚಿಂತಕರು.

ಭಾರತದ ರಾಜಕೀಯ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನೀತಿ ವಿಶೇಷಣೆ, ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಭಾರತೀಯ ರಾಜಕೀಯ ಚಿಂತಕರು.

ಕೆಲವು ಸಮಾಜವಾದಿ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಕ್ಸಾದಿ-ಪ್ರಭಾವಿತ ನೀತಿಗಳಿಂದ ನಿರ್ಗಮನವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಇ. ಸುಧಾರಣಾ ಪೂರ್ವ ಭಾರತ- ಗಾಂಧಿವಾದ.

ಭಾರತದ ಪೂರ್ವ-ಸುಧಾರಣಾ ಯುಗದಲ್ಲಿ, 1990 ರ ದಶಕದ ಆರಂಭದ ಸಮಗ್ರ ಆರ್ಥಿಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳ ಮೊದಲು, ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿಯವರ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿದ ಗಾಂಧಿವಾದದ ಪ್ರಭಾವವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿತ್ತು. ಗಾಂಧಿವಾದವು ಪ್ರಾಥಮಿಕವಾಗಿ ಅಹಿಂಸೆ, ಸ್ವಾವಲಂಬನೆ ಮತ್ತು ಏಕೀಂದ್ರೀಕರಣದ ಮೇಲೆ ಒತ್ತು ನೀಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿದ್ದರೂ, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿಗಳ ಮೇಲೆ ಅದರ ಪ್ರಭಾವವು ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿತ್ತು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ನಂತರದ ಆರಂಭಿಕ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಇದರ ಪ್ರಭಾವ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಸುಧಾರಣಾ ಪೂರ್ವ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಗಾಂಧಿವಾದದ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು ಇಲ್ಲಿವೆ:

1. ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ಗುಡಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು:

ಗಾಂಧಿವಾದವು ಸ್ವಾವಲಂಬನೆ ಮತ್ತು ಏಕೀಂದ್ರೀಕೃತ ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಒತ್ತಿಹೇಳಿತು. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, ಸ್ಥಳೀಯ ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ಸಬಲೀಕರಣಗೊಳಿಸಲು ಮತ್ತು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ಕೈಗಾರಿಕೀಕರಣದ ಮೇಲಿನ ಅವಲಂಬನೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ಗುಡಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ನಡೆದವು. "ಸರ್ವೋದಯ" (ಎಲ್ಲರ ಕಲ್ಯಾಣ) ಮತ್ತು "ಗ್ರಾಮ ಸ್ವರಾಜ್" (ಗ್ರಾಮ ಸ್ವ-ಆಡಳಿತ) ಮೇಲಿನ ಈ ಗಮನವು ಆರ್ಥಿಕ ಅಸಮಾನತೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಮತ್ತು ತಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

2. ಖಾದಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೋದ್ಯೋಗ:

ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿಯವರು ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ಆದಾಯವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಸಾಧನವಾಗಿ ಖಾದಿ (ಕೈಯಿಂದ ನೂಲುವ ಮತ್ತು ಕೈಯಿಂದ ನೇಯ್ದ ಬಟ್ಟೆ) ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದರು. ಅಂತಹ ಉದ್ಯಮಗಳನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಲು ಮತ್ತು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಖಾದಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೋದ್ಯೋಗ ಆಯೋಗವನ್ನು (ಕೆವಿಐಸಿ) ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಏಕೀಂದ್ರೀಕೃತ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಜಾಲಿತ ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಉನ್ನತೀಕರಿಸುವುದು ಇದರ ಪ್ರಮುಖ ಗುರಿಯಾಗಿದೆ.

3. ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆ:

ಗಾಂಧಿವಾದವು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆಯ ಒಂದು ರೂಪವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿತು. ಸ್ಥಳೀಯ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವ ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು, ಬಾಹ್ಯ ಮೂಲಗಳ ಮೇಲಿನ ಅವಲಂಬನೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದು ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಇದು ಹೊಂದಿತ್ತು. ಈ ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರವು ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಭಾವಿಸಿತು.

4. ಏಕೀಂದ್ರೀಕರಣ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್:

ಏಕೀಂದ್ರೀಕೃತ ಆಡಳಿತದ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಯ ಮೇಲೆ ಗಾಂಧಿ ತತ್ವಗಳು ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದವು. ಗ್ರಾಮ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಸ್ವ-ಆಡಳಿತವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ಸಬಲೀಕರಣಗೊಳಿಸುವ ಮತ್ತು ತಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಪರಿಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

5. ಕೈಗಾರಿಕೀಕರಣದ ವಿಮರ್ಶೆ:

ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ ಅವರು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ಕೈಗಾರಿಕೀಕರಣವನ್ನು ಟೀಕಿಸಿದರು, ಅದನ್ನು ಸಂಭಾವ್ಯ ಶೋಷಣೆ ಮತ್ತು ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಹಾನಿಕಾರಕವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿದರು. ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಕೈಗಾರಿಕೀಕರಣವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದ್ದರೂ, ಗಾಂಧಿಯವರ ಸರಳತೆ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರತೆಯ ಆದರ್ಶಗಳೊಂದಿಗೆ ಜೋಡಿಸಲಾದ ಸಣ್ಣ, ಗುಡಿ, ಗೃಹ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಿದರು.

6. ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿಶಾಸ್ತ್ರ:

ನೈತಿಕ ಮತ್ತು ನೈತಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿದ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಗಾಂಧಿಸಂ ಒತ್ತಿಹೇಳಿತು. ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಮತ್ತು ನೈತಿಕ ನಡವಳಿಕೆಯ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ಇದು ನಿರ್ಣಾಯಕವಾಗಿದೆ.

ಗಾಂಧಿಯ ತತ್ವಗಳು ಸುಧಾರಣಾ ಪೂರ್ವ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿಯ ಕೆಲವು ಅಂಶಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದರೆ, ಒಟ್ಟಾರೆ ಆರ್ಥಿಕ ಚೌಕಟ್ಟು ಸಮಾಜವಾದ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ-ನೇತೃತ್ವದ ಯೋಜನೆ ಸೇರಿದಂತೆ ವಿವಿಧ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ಮಿಶ್ರಣವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸುವುದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. 1990 ರ ದಶಕದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಉದಾರೀಕರಣ ಮತ್ತು ಜಾಗತೀಕರಣದ ಕಡೆಗೆ ಸಮಗ್ರ ಬದಲಾವಣೆಯು ಹಿಂದಿನ ಕೆಲವು ಗಾಂಧಿವಾದಿ-ಪ್ರಭಾವಿತ ನೀತಿಗಳಿಂದ ಹಿಂದೆ ಸರಿದಿರುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಿತು.

ಉಪಸಂಹಾರ:

ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅದನ್ನು ವಿವಿಧ ರಾಜಕೀಯ ತಜ್ಞರು ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ತಜ್ಞರು ಮಂಡಿಸಿರುವ ವಿವಿಧ ಆಯಾಮಗಳು ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳಿಂದ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು ಅತಿ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ. ಮಾರ್ಕ್ಸಾದಿ ಗಾಂಧಿ ವಾದಿ ಹೀಗೆ ಹತ್ತು ಹಲವಾರು ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳು ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಆಯಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುತ್ತವೆ. ಏನೇ ಆದರೂ ಆರ್ಥಿಕ ಅಂಶಗಳು ರಾಜಕೀಯ ಘಟನಾವಳಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಬಲ್ಲವೂ, ಬದಲಾಯಿಸಬಲ್ಲವೂ ಹಾಗೂ ರೂಪಿಸಬಲ್ಲವೂ ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ - 3 ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೋತ್ತರ ಕಾಲಘಟ್ಟದ ಸುಧಾರಣೆಗಳು.

ಪೀಠಿಕೆ

1991 ರಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಉದಾರೀಕರಣ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ನಂತರ, ಭಾರತವು "ಮಿಶ್ರ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ" ನೀತಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿತು, ಇದು ಬಹುಪಕ್ಷೀಯ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಚೌಕಟ್ಟಿನೊಳಗೆ ಖಾಸಗಿ ವಲಯವು ಆರ್ಥಿಕ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿತು. ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ವೇಗಗೊಳಿಸಲು ಸರಿಯಾದ ರಾಜ್ಯದ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿತು. ಈ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಿಂದಾಗಿ ಉತ್ಪಾದನಾಂಗಗಳ ನ್ಯಾಯಯುತ ವಿತರಣೆ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. 1991 ರ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಭಾರತವು ಆರ್ಥಿಕ ಉದಾರೀಕರಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿತು ಮತ್ತು ನವ ಉದಾರವಾದಿ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ಖಾಸಗಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ತೆರೆಯಿತು. ನವ ಉದಾರವಾದವು ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಅಭ್ಯಾಸಗಳ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ಚೌಕಟ್ಟಿನಂತೆ, ಬಲವಾದ ಖಾಸಗಿ ಆಸ್ತಿ ಹಕ್ಕುಗಳು, ಮುಕ್ತ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮತ್ತು ಮುಕ್ತ ವ್ಯಾಪಾರದಿಂದ ನಿರೂಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಚೌಕಟ್ಟಿನೊಳಗೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಉದ್ಯಮಶೀಲತಾ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ವಿಮೋಚನೆಗೊಳಿಸುವ ಮೂಲಕ ಮಾನವ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅಂತಹ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ರಾಜ್ಯವು ರಚಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಹೊಸ ಉದಾರವಾದಿ ಆರ್ಥಿಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳು.

1980 ರ ದಶಕದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ತುಂಬಾ ಅನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿತ್ತು, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ಸಾಲಗಳಿಗಾಗಿ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಣಕಾಸು ನಿಧಿ (IMF) ಅನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಬೇಕಾಯಿತು ಮತ್ತು ಅದರ ಷರತ್ತುಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿ, ಅದು ಹಲವಾರು ಅನಿಯಂತ್ರಣ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬೇಕಾಯಿತು.

ವಿತ್ತೀಯ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಕಾರ್ಯ, ಇದು 1991 ರಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಹೀಗಾಗಿ, 1991 ರಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡ ಆರ್ಥಿಕ ಉದಾರೀಕರಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು, ಸ್ಥಿರೀಕರಣ ಮತ್ತು ರಚನಾತ್ಮಕ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯು ಹಣಕಾಸಿನ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಗುರಿಯನ್ನು

ಹೊಂದಿದೆ. ಸರ್ಕಾರವು ವಿತ್ತೀಯ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಜಿಡಿಪಿಯ 8.3% ನಷ್ಟು ಗರಿಷ್ಠ ಮಟ್ಟದಿಂದ ಗುರಿಪಡಿಸಿದ 3% ರಿಂದ 4% GDP ಗೆ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ವಿತ್ತೀಯ ಕೊರತೆಗಳ ಕಡಿತವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ರಚನಾತ್ಮಕ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ (SAP) 5 ರ ಷರತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲಾದ ಒಂದು ಅವಿನಾಭಾವ ಅಂಶವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಹಣಕಾಸಿನ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಸರ್ಕಾರದ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ಕಡಿತಗೊಳಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ವಲಯದ ವೆಚ್ಚಗಳಲ್ಲಿ ಇಳಿಮುಖವಾಗುತ್ತಿರುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಿರುವ ಹಲವಾರು ಅಧ್ಯಯನಗಳಿವೆ. UNICEF ನ ಅಡ್ವಾಂಟ್ ವಿಥ್ ಎ ಹ್ಯೂಮನ್ ಫೇಸ್ (ಕಾರ್ನಿಯಾ, ರಿಚರ್ಡ್, & ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್, 1987) ದುರ್ಬಲರ ಮೇಲೆ ಅದರ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಸೂಚಿಸಲು ಖಂಕ ಗಳ ಮೊದಲ ಪ್ರಮುಖ ಅಧ್ಯಯನವಾಗಿದೆ. ಈ ಅಧ್ಯಯನವು IMF-ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿತ ರಚನಾತ್ಮಕ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವ 78 ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ, 91% ಸರ್ಕಾರಿ ವೆಚ್ಚದ ಮೇಲೆ ನಿಬಂಧನೆಯನ್ನು ಹಾಕಿದೆ, 83% ಬಜೆಟ್ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿದೆ ಮತ್ತು 65% ವೇತನ ನಿಬಂಧನೆಯ ನೀತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದೆ.

ಸಾಮಾಜಿಕ ವಲಯದ ವೆಚ್ಚಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸೂಚಕಗಳ ನಡುವಿನ ಕಡಿತ ಹೀಗೆ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಾಲವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸುವುದು 1991 ರಲ್ಲಿ ಭಾರತವು ತನ್ನ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ಉದಾರೀಕರಣಗೊಳಿಸುವ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿತ್ತು. ಹಣಕಾಸಿನ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಈ ಮಾರ್ಗವು ಸಾಮಾಜಿಕ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿನ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಕಾರಣವಾಯಿತು (ಇದು ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ). ದೀರ್ಘಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಕ್ರಮಗಳು ಅದರ ಹೊಸ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಮತ್ತು ಇತರ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಮೊಟಕುಗೊಳಿಸುವ ಮೂಲಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಲಯಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿವೆ.

1991 ರ ಆರ್ಥಿಕ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನ ನಂತರ, ಭಾರತವು ಹೊಸ ಉದಾರವಾದಿ ತತ್ವಗಳ ಕಡೆಗೆ ಬದಲಾವಣೆಯಿಂದ ನಿರೂಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಆರ್ಥಿಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳ ಸರಣಿಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು. ಈ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹೊಸ ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿ (NEP) ಅಥವಾ ಆರ್ಥಿಕ ಉದಾರೀಕರಣ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ, ಭಾರತೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ತೆರೆಯಲು, ಸರ್ಕಾರದ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ-ಆಧಾರಿತ ವಿಧಾನವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನವ ಉದಾರವಾದಿ ಆರ್ಥಿಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು ಇಲ್ಲಿವೆ. 1991 ರ ನಂತರ:

1991 ರ ನಂತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನವ ಉದಾರವಾದಿ ಆರ್ಥಿಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳು:

1. ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ಹೊಡಿಕೆಯ ಉದಾರೀಕರಣ:

ವ್ಯಾಪಾರ ಅಡೆತಡೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕುವುದು: ಭಾರತವು ಸುಂಕಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಆಮದು ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿತು, ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿತು. ಭಾರತದ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ಜಾಗತಿಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಸಂಯೋಜಿಸುವುದು ಇದರ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿತ್ತು.

ವಿದೇಶಿ ನೇರ ಹೂಡಿಕೆ (FDI): ಸರ್ಕಾರವು FDI ನೀತಿಗಳನ್ನು ಉದಾರಗೊಳಿಸಿತು, ವಿವಿಧ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ವಿದೇಶಿ ಹೂಡಿಕೆಗೆ ಅನುಮತಿ ನೀಡಿತು. ಈ ಕ್ರಮವು ವಿದೇಶಿ ಬಂಡವಾಳ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಪರಿಣತಿಯನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು.

2. ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸುಧಾರಣೆಗಳು:

ಅನಿಯಂತ್ರಣ ಮತ್ತು ಪರವಾನಿಗೆಗಳ ಕಡಿತ: ಸರ್ಕಾರವು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಪರವಾನಗಿ ಅಗತ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸಿತು, ವ್ಯಾಪಕವಾದ ಅಧಿಕಾರಶಾಹಿ ಅನುಮೋದನೆಗಳ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ವ್ಯವಹಾರಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಕೈಗಾರಿಕೋದ್ಯಮಗಳಿಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿ ಆ ಮೂಲಕ ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ಆದಾಯ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಒತ್ತನ್ನು ನೀಡಿತು.

ಖಾಸಗೀಕರಣ: ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ಮೇಲಿನ ಆರ್ಥಿಕ ಹೊರೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸರ್ಕಾರಿ ಸ್ವಾಮ್ಯದ ಉದ್ಯಮಗಳನ್ನು ಖಾಸಗೀಕರಣಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು.

3. ಹಣಕಾಸು ವಲಯದ ಸುಧಾರಣೆಗಳು:

ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಉದಾರೀಕರಣ: ಬಡ್ಡಿದರದ ಅನಿಯಂತ್ರಣ ಮತ್ತು ಶಾಸನಬದ್ಧ ದ್ರವ್ಯತೆ ಅನುಪಾತಗಳನ್ನು ಹಂತಹಂತವಾಗಿ ಕಡಿತದಂತಹ ಕ್ರಮಗಳೊಂದಿಗೆ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ವಲಯವು ಉದಾರೀಕರಣಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸಲಾಯಿತು.

ಖಾಸಗಿ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳ ಪ್ರವೇಶ: ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯದ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳ ಏಕಸ್ವಾಮ್ಯವನ್ನು ಕೊನೆಗೊಳಿಸಿದ ಹೊಸ ಖಾಸಗಿ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳು ವಲಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಲು ಅವಕಾಶ ನೀಡಲಾಯಿತು. ಇಂದು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಎಚ್ ಡಿ ಎಫ್ ಸಿ, ಎಚ್ ಎಸ್ ಬಿ ಸಿ ಮುಂತಾದ ವಿದೇಶಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುವಂತಾಯಿತು.

4. ಹಣಕಾಸಿನ ಸುಧಾರಣೆಗಳು:

ತೆರಿಗೆ ಸುಧಾರಣೆಗಳು: ತೆರಿಗೆ ರಚನೆಯನ್ನು ತರ್ಕಬದ್ಧಗೊಳಿಸಲು ಮತ್ತು ಸರಳಗೊಳಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ನಡೆದವು. ತೆರಿಗೆ ದರಗಳನ್ನು ಇಳಿಸಲಾಯಿತು ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯವರ್ಧಿತ ತೆರಿಗೆ (ವ್ಯಾಟ್) ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪರಿಚಯಿಸಲಾಯಿತು.

ವಿತ್ತೀಯ ಕೊರತೆಗಳ ಕಡಿತ: ವೆಚ್ಚ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮತ್ತು ಸುಧಾರಿತ ವಿತ್ತೀಯ ಶಿಸ್ತುಗಳಂತಹ ಕ್ರಮಗಳ ಮೂಲಕ ವಿತ್ತೀಯ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಸರ್ಕಾರ ಹಲವು ಸರ್ಕಾರಿ ಸಮೃದ್ಧ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಖಾಸಗಿ ಅವರಿಗೆ ವಹಿಸಿತು ಈ ಮೂಲಕ ದೇಶದ ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿದ್ದ ವಿತ್ತೀಯ ಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು.

5. ವಿನಿಮಯ ದರ ಸುಧಾರಣೆಗಳು:

ಮಾರುಕಟ್ಟೆ-ನಿರ್ಧಾರಿತ ವಿನಿಮಯ ದರಗಳ ಕಡೆಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕೊಂಡಯ್ಯಲಾಯಿತು. ಇದರ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಭಾರತೀಯ ರೂಪಾಯಿ ಅಪಮೌಲ್ಯಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು ಮತ್ತು ವಿದೇಶಿ ವಿನಿಮಯ ದರಗಳನ್ನು ಕ್ರಮೇಣ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ-ನಿರ್ಧಾರಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕಡೆಗೆ ಬದಲಾಯಿಸಲಾಯಿತು.

6. ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ನಾವೀನ್ಯತೆ:

ಉದಾರೀಕರಣ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ವಲಯಗಳಾದ್ಯಂತ ಉತ್ಪಾದಕತೆ ಮತ್ತು ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕತೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಹೊಸ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳು ಮತ್ತು ನಾವೀನ್ಯತೆಗಳ ಅಳವಡಿಕೆಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡಿತು. ಇದರ ಅಂಗವಾಗಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಸಾಕ್ಷರತೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಒತ್ತನ್ನು ನೀಡಲಾಯಿತು. ಇದರ ಫಲವಾಗಿ ಇಂದು ಭಾರತವು ಜಗತ್ತಿನ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿರುವ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ.

7. ಚಿಲಿಕಾಂ (ದೂರಸಂಪರ್ಕ) ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಕ್ರಾಂತಿ:

ದೂರಸಂಪರ್ಕ ವಲಯವನ್ನು ಉದಾರೀಕರಣಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು, ಇದು ಗಮನಾರ್ಹ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು ಮತ್ತು ಸಂವಹನ ಸೇವೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿತು. ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಉತ್ಪನ್ನವನ್ನು ಕಂಡಿತು, ಭಾರತವು ಜಾಗತಿಕ ಹೊರಗುತ್ತಿಗೆ ಕೇಂದ್ರವಾಯಿತು. ಇಂದು ಜಗತ್ತಿನ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಕ್ಷೇತ್ರದ ದೈತ್ಯ ಕಂಪನಿಗಳಾದ ಇನ್ಫೋಸಿಸ್, ವಿಪ್ರೋ, ಟಾಟಾ ಕನ್ಸಲ್ಟೆನ್ಸಿ ಸರ್ವಿಸಸ್ ಒಬ್ಬರೇ ಹತ್ತು ಹಲವಾರು ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಕ್ಷೇತ್ರದ ದಿಗ್ಗಜ ಕಂಪನಿಗಳ ತವರು ನೆಲೆಯಾಗಿ ಭಾರತವು ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಇಂದು ವಿಶ್ವದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಭಾರತೀಯ ಮೂಲದ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು, ತಂತ್ರಜ್ಞರು, ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಗಳು ಕಾಣಸಿಗುತ್ತಾರೆ.

8. ಸಾಮಾಜಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಸುಧಾರಣೆಗಳು:

ಆರ್ಥಿಕ ಉದಾರೀಕರಣದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಗಮನವನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿದಾಗ, ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಸೇರಿದಂತೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಸಹ 1990ರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿಸಲಾಯಿತು.

ಈ ಹೊಸ ಉದಾರೀಕರಣದ ಸುಧಾರಣೆಗಳು ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೂ, ಅಸಮಾನತೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಸಮಾಜದ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ವರ್ಗಗಳ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಭಾವದ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಭಾರತದ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಮೇಲೆ ಈ ಸುಧಾರಣೆಗಳ ಒಟ್ಟಾರೆ ಪರಿಣಾಮವು ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮತ್ತು ಚರ್ಚೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ.

ಉದಾರೀಕರಣ

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದಾರೀಕರಣದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ರಾಜಕೀಯ ವಿಜ್ಞಾನದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ಗಮನಾರ್ಹ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಉದಾರೀಕರಣವು ಸರ್ಕಾರದ ನಿರ್ಬಂಧಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ವಲಯದ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಮೂಲಕ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ಮುಕ್ತವಾಗಿಸುವುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ರಾಜಕೀಯ ವಿಜ್ಞಾನದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಇದು ಉದಾರೀಕರಣ ನೀತಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸುವ ರಾಜಕೀಯ ನಿರ್ಧಾರಗಳು, ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಭಾಗಿದಾರರನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವುದನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದಾರೀಕರಣದ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ರಾಜಕೀಯ ವಿಜ್ಞಾನದ ಅಂಶಗಳು ಇಲ್ಲಿವೆ:

1. ರಾಜಕೀಯ ನಿರ್ಧಾರ-ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ:

ಸರ್ಕಾರಿ ನೀತಿ: ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದಾರೀಕರಣಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರದ ನೀತಿ ನಿರ್ಧಾರಗಳ ಸರಣಿಯ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಈ ನಿರ್ಧಾರಗಳು ರಾಜಕೀಯ ನಾಯಕರು, ನೀತಿ ನಿರೂಪಕರು

ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ, ರಾಜಕೀಯ ಆದ್ಯತೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತವೆ.

ರಾಜಕೀಯ ಒಮ್ಮತ: ಉದಾರೀಕರಣದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ರಾಜಕೀಯ ಒಮ್ಮತದ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವಾಗ ಇದು ಅತಿ ಅಗತ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ರಾಜಕೀಯ ನಾಯಕರು ವಿವಿಧ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳು ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಸ್ಥಗಾರರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

2. ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳು:

ಆಧಿಕಾರಶಾಹಿಯ ಪಾತ್ರ: ಉದಾರೀಕರಣ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಆಧಿಕಾರಶಾಹಿಯು ನಿರ್ಣಾಯಕ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿಗಳಲ್ಲಿನ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಅಭ್ಯಾಸಗಳು, ನಿಬಂಧನೆಗಳು ಮತ್ತು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಬಹುದು.

ನಿಯಂತ್ರಕ ಚೌಕಟ್ಟು: ರಾಜಕೀಯ ನಿರ್ಧಾರಗಳು ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ನಿಯಂತ್ರಕ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತವೆ. ನಿಯಂತ್ರಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ, ಮನರಂಜನೆ ಅಥವಾ ಕಿತ್ತುಹಾಕುವಿಕೆಯು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಅಂಶಗಳು ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದೆ.

3. ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆ:

ಶಕ್ತಿಯ ಪ್ರಭಾವ: ಉದಾರೀಕರಣವು ಸಮಾಜದೊಳಗಿನ ಶಕ್ತಿಯ ಪ್ರಭಾವಗಳು ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ. ವ್ಯಾಪಾರ, ನಾಯಕರು ಮತ್ತು ಆಸಕ್ತಿ ಗುಂಪುಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು, ಆರ್ಥಿಕ ರಚನೆಗಳು ಬದಲಾದಂತೆ ಪ್ರಭಾವದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬಹುದು.

ಲಾಭ ಮತ್ತು ನಷ್ಟಗಳ ಹಂಚಿಕೆ: ಉದಾರೀಕರಣ ನೀತಿಗಳು ವಿಜೇತರು ಮತ್ತು ಸೋತವರಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಬಹುದು. ವಿವಿಧ ಸಾಮಾಜಿಕ ಗುಂಪುಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಉದಾರೀಕರಣದ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ವಿತರಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ರಾಜಕೀಯ ವಿಜ್ಞಾನವು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತದೆ.

4. ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಳುವಳಿಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರತಿರೋಧ:

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ: ಉದಾರೀಕರಣ ನೀತಿಗಳು ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಂದ ಪ್ರತಿರೋಧ ಅಥವಾ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಎದುರಿಸಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿ ಎರಡು ರೀತಿಯಾದಂತಹ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಜನರಿಂದ ಬರಬಹುದಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ರಾಜಕೀಯ ವಿಜ್ಞಾನವು ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಳುವಳಿಗಳು, ಪ್ರತಿಭಟನೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಆಸಕ್ತಿ ಗುಂಪು ರಾಜಕೀಯ: ಕಾರ್ಮಿಕ ಸಂಘಗಳು ಮತ್ತು ಉದ್ಯಮ ಸಂಘಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ವಿವಿಧ ಆಸಕ್ತಿ ಗುಂಪುಗಳು ತಮ್ಮ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಉದಾರೀಕರಣ ನೀತಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ರಾಜಕೀಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗುತ್ತವೆ.

5. ರಾಜಕೀಯ ಸ್ಥಿರತೆ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ:

ಸ್ಥಿರತೆಯ ಪರಿಗಣನೆಗಳು: ಉದಾರೀಕರಣವನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಸ್ಥಿರತೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಅಂಶವಾಗಿದೆ. ಸ್ಥಿರವಾದ ರಾಜಕೀಯ ಪಾತಾಪರಣವು ದೀರ್ಘಾವಧಿಯ ಆರ್ಥಿಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳಿಗೆ ಅನುಕೂಲಕರವಾಗಿದೆ.

ಆಡಳಿತದ ಸವಾಲುಗಳು: ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ, ನಿಯಂತ್ರಕ ಸೆರೆ ಹಿಡಿಯುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ಉದಾರೀಕರಣದಿಂದ ಒಡ್ಡಿದ ಸವಾಲುಗಳಿಗೆ ಆಡಳಿತ ರಚನೆಗಳು ಹೇಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ರಾಜಕೀಯ ವಿಜ್ಞಾನವು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತದೆ.

6. ಜಾಗತಿಕ ಪ್ರಭಾವಗಳು:

ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಬಂಧಗಳು: ಉದಾರೀಕರಣವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಜಾಗತಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳು ಮತ್ತು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಬಂಧಗಳಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ರಾಜಕೀಯ ವಿಜ್ಞಾನವು ಜಾಗತೀಕರಣ ಮತ್ತು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳೊಂದಿಗಿನ ಸಂವಹನಗಳು ದೇಶೀಯ ರಾಜಕೀಯ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ರೂಪಿಸುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತದೆ.

ವ್ಯಾಪಾರ ಒಪ್ಪಂದಗಳು: ಇತರ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳೊಂದಿಗಿನ ಮಾತುಕತೆಗಳು ಮತ್ತು ಒಪ್ಪಂದಗಳು ಉದಾರೀಕರಣ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತವೆ. ರಾಜಕೀಯ ನಟರು ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ರಾಜತಾಂತ್ರಿಕತೆ ಮತ್ತು ಮಾತುಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗುತ್ತಾರೆ.

7. ಚುನಾವಣೆಗಳು ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಚಾರಗಳು:

ಚುನಾವಣಾ ವೇದಿಕೆಗಳು: ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ, ಅವರ ಚುನಾವಣಾ ವೇದಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಉದಾರೀಕರಣ, ಮತದಾರರ ಆದ್ಯತೆಗಳು ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಚಾರಗಳು ಆರ್ಥಿಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳ ಕಡೆಗೆ ವರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತವೆ.

ಆದೇಶಗಳು ಮತ್ತು ನೀತಿ ಮುಂದುವರಿಕೆ: ಚುನಾವಣೆಗಳು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿನ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ರಾಜಕೀಯ ಆದೇಶವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ಉದಾರೀಕರಣ ನೀತಿಗಳ ನಿರಂತರತೆ ಅಥವಾ ಬದಲಾವಣೆಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಬಹುದು.

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದಾರೀಕರಣವು ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಭಾವಗಳು, ನಿರ್ಧಾರ-ಮಾಡುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳು ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ನಡುವಿನ ಪರಸ್ಪರ ಕ್ರಿಯೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಆಳವಾಗಿ ಹೆಣೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ರಾಜಕೀಯ ವಿಜ್ಞಾನದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವು ಈ ಸಂಬಂಧಗಳ ಸಂಕೀರ್ಣತೆಗಳು ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಪಕವಾದ ಪರಿಣಾಮಗಳ ಒಳನೋಟಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

ಖಾಸಗೀಕರಣ

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಖಾಸಗೀಕರಣದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಗಮನಾರ್ಹ ರಾಜಕೀಯ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ ಮತ್ತು ಇದನ್ನು ರಾಜಕೀಯ ವಿಜ್ಞಾನದ ವಿವಿಧ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳಿಂದ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಬಹುದು. ಖಾಸಗೀಕರಣವು ಸರ್ಕಾರಿ ಸ್ವಾಮ್ಯದ ಉದ್ಯಮಗಳ ಮಾಲೀಕತ್ವ ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಣವನ್ನು ಖಾಸಗಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸುವುದನ್ನು

ಭಾರತದ ರಾಜಕೀಯ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನೀತಿ ವಿಶೇಷಣೆ, ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಭಾರತೀಯ ರಾಜಕೀಯ ಚಿಂತಕರು.

ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಸುತ್ತಲಿನ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಭಾವವು ಸಂಕೀರ್ಣವಾಗಿದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಖಾಸಗೀಕರಣದ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ರಾಜಕೀಯ ವಿಜ್ಞಾನದ ಅಂಶಗಳು ಇಲ್ಲಿವೆ:

1. ರಾಜಕೀಯ ನಿರ್ಧಾರ-ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ:

ಸರ್ಕಾರದ ನೀತಿ: ಖಾಸಗೀಕರಣವು ಸರ್ಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ನೀತಿ ನಿರೂಪಕರು ಮಾಡುವ ರಾಜಕೀಯ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ, ನೀತಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವಾಗ ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವಾಗ ರಾಜಕೀಯ ನಾಯಕರು ಖಾಸಗೀಕರಣದ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ನಿಲುವು: ವಿವಿಧ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳು ಮತ್ತು ನಾಯಕರು ಆರ್ಥಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಪಾತ್ರದ ಬಗ್ಗೆ ವಿಭಿನ್ನ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ನಿಲುವುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರಬಹುದು. ಖಾಸಗೀಕರಣ ಮಾಡಬೇಕೆ ಅಥವಾ ಬೇಡವೇ ಎಂಬ ನಿರ್ಧಾರವು ಈ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ನಿಲುವುಗಳಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

2. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಮತ್ತು ಗ್ರಹಿಕೆ:

ರಾಜಕೀಯ ನ್ಯಾಯಸಮ್ಮತತೆ: ಖಾಸಗೀಕರಣ ನೀತಿಗಳ ಯಶಸ್ಸು ಅಥವಾ ವೈಫಲ್ಯವು ಸರ್ಕಾರದ ರಾಜಕೀಯ ನ್ಯಾಯಸಮ್ಮತತೆಯ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಬಹುದು. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಮತ್ತು ಗ್ರಹಿಕೆಯು ಖಾಸಗೀಕರಣದ ರಾಜಕೀಯ ಸ್ವೀಕಾರಾರ್ಹತೆಯನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತದೆ.

ಸಂವಹನ ತಂತ್ರಗಳು: ಖಾಸಗೀಕರಣದ ಬಗ್ಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ರಾಜಕೀಯ ನಾಯಕರು ಸಂವಹನ ತಂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗುತ್ತಾರೆ. ತಾರ್ಕಿಕತೆ, ಪ್ರಯೋಜನಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಭಾವ್ಯ ನ್ಯೂನತೆಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವುದು ರಾಜಕೀಯ ಸವಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿಮುಖ್ಯವಾಗಿವೆ.

3. ಆಸಕ್ತಿ ಗುಂಪು ರಾಜಕೀಯ:

ಕಾರ್ಮಿಕ ಸಂಘಗಳು ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗಿಗಳು: ಖಾಸಗೀಕರಣವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಾರ್ಮಿಕ ಸಂಘಗಳು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರಿ ಸ್ವಾಮ್ಯದ ಉದ್ಯಮಗಳ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳಿಂದ ಪ್ರತಿರೋಧವನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತದೆ. ರಾಜಕೀಯ ನಾಯಕರು ಈ ಆಸಕ್ತಿ ಗುಂಪು ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಸರಿ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಮುನ್ನಡೆಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಮಾತುಕತೆಗಳು ಅಥವಾ ಸಂಘರ್ಷ ಪರಿಹಾರದಲ್ಲಿಯೂ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ.

ವ್ಯಾಪಾರ ಆಸಕ್ತಿಗಳು: ಇದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ, ಖಾಸಗಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಆಸಕ್ತಿಗಳು ಖಾಸಗೀಕರಣದ ಉಪಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಬಹುದು. ವ್ಯಾಪಾರ ಲಾಭಿಗಳು ಮತ್ತು ಆಸಕ್ತಿ ಗುಂಪುಗಳ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಭಾವವು ಖಾಸಗೀಕರಣ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಬಹುದು.

4. ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಪ್ರಭಾವಗಳು:

ಲಾಭ ಮತ್ತು ನಷ್ಟಗಳ ವಿತರಣೆ: ಖಾಸಗೀಕರಣವು ಆರ್ಥಿಕ ಲಾಭ ಮತ್ತು ನಷ್ಟಗಳ ಮರುಹಂಚಿಕೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಬಹುದು. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಈ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಗ್ರಹಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ರಾಜಕೀಯ ವಿಜ್ಞಾನವು ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತದೆ.

ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ: ಖಾಸಗೀಕರಣ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ನಡವಳಿಕೆಗಳಿಗೆ ಗುರಿಯಾಗಬಹುದು. ರಾಜಕೀಯ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಇಂತಹ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಅಥವಾ ತಗ್ಗಿಸಲು ಇರುವ ಆಡಳಿತ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

5. ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳು:

ನಿಯಂತ್ರಕ ಚೌಕಟ್ಟು: ಕೆಲವು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಖಾಸಗೀಕರಣವು ನಿಯಂತ್ರಕ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಬಹುದು. ನ್ಯಾಯಾಂಗದ ಸ್ಪರ್ಧೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನಿಯಂತ್ರಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ನಿರ್ಧಾರಗಳು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ.

ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳು: ಖಾಸಗೀಕರಣವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ರಚನೆಗಳಿಗೆ ರಾಜಕೀಯ ನಿರ್ಧಾರಗಳ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಖಾಸಗೀಕರಣ ಒಪ್ಪಂದಗಳ ವಿನ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಸ್ಥಗಾರರ ಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಣೆ ರಾಜಕೀಯ ಪರಿಗಣನೆಗಳಾಗಿವೆ.

6. ರಾಜಕೀಯ ಸ್ಥಿರತೆ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ:

ಸ್ಥಿರತೆಯ ಪರಿಗಣನೆಗಳು: ಸರ್ಕಾರದ ರಾಜಕೀಯ ಸ್ಥಿರತೆಯು ಖಾಸಗೀಕರಣವನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಬಹುದು. ಆಡಳಿತದ ಗ್ರಹಿಸಿದ ರಾಜಕೀಯ ಸ್ಥಿರತೆಯ ಅಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸುಧಾರಣೆಗಳು ಪ್ರತಿರೋಧ ಅಥವಾ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಎದುರಿಸಬಹುದು.

ಆಡಳಿತದ ಸವಾಲುಗಳು: ಖಾಸಗೀಕರಣದ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ಯಶಸ್ಸು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಆಡಳಿತದ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿದೆ ರಾಜಕೀಯ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರದಂತಹ ಸವಾಲುಗಳಿಗೆ ಆಡಳಿತ ರಚನೆಗಳು ಹೇಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತಾರೆ.

7. ಜಾಗತಿಕ ಪ್ರಭಾವಗಳು:

ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು: ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಜಾಗತಿಕ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಪ್ರಭಾವ, ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳು ಖಾಸಗೀಕರಣದ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಬಹುದು. ರಾಜಕೀಯ ನಾಯಕರು ರಾಜತಾಂತ್ರಿಕ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಬಹುದು ಮತ್ತು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಧ್ಯಸ್ಥಗಾರರೊಂದಿಗೆ ಮಾತುಕತೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ವ್ಯಾಪಾರ ಒಪ್ಪಂದಗಳು: ಖಾಸಗೀಕರಣವನ್ನು ವ್ಯಾಪಾರ ಒಪ್ಪಂದಗಳು ಮತ್ತು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆರ್ಥಿಕ ಬದ್ಧತೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಕಲ್ಪಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಜಾಗತಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ಏಕೀಕರಣದೊಂದಿಗೆ ದೇಶೀಯ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸುವಾಗ ರಾಜಕೀಯ ಪರಿಗಣನೆಗಳು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತವೆ.

8. ಚುನಾವಣೆಗಳು ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಚಾರಗಳು:

ಚುನಾವಣಾ ವೇದಿಕೆಗಳು: ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಚುನಾವಣಾ ವೇದಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಖಾಸಗೀಕರಣದ ಬಗ್ಗೆ ತಮ್ಮ ನಿಲುವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಖಾಸಗೀಕರಣ ಸೇರಿದಂತೆ ಮತದಾರರ ಆದ್ಯತೆಗಳು ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಚಾರಗಳು ಆರ್ಥಿಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳ ಕಡೆಗೆ ಮತದಾರರ ವರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಬಹುದು.

ಆದೇಶಗಳು ಮತ್ತು ನೀತಿ ಮುಂದುವರಿಸಿ: ಚುನಾವಣೆಗಳ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿನ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ರಾಜಕೀಯ ಆದೇಶವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ಖಾಸಗೀಕರಣ ನೀತಿಗಳ ನಿರಂತರತೆ ಅಥವಾ ಬದಲಾವಣೆಯ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಬಹುದು.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಖಾಸಗೀಕರಣದ ರಾಜಕೀಯ ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯು ಈ ಆರ್ಥಿಕ ಸುಧಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಗತವಾಗಿರುವ ಶಕ್ತಿಯ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು, ನಿರ್ಧಾರ-ಮಾಡುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳು ಮತ್ತು ಆಡಳಿತದ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಖಾಸಗೀಕರಣ ನೀತಿಗಳು ರಾಜಕೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಮತ್ತು ಜಾಗತಿಕ ಶಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಹೇಗೆ ರೂಪುಗೊಂಡಿವೆ ಮತ್ತು ರೂಪಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸಹ ಇದು ಪರಿಶೋಧಿಸುತ್ತದೆ.

ಜಾಗತೀಕರಣ

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಜಾಗತೀಕರಣವು ರಾಜಕೀಯ ವಿಜ್ಞಾನದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ಆಳವಾದ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ, ಏಕೆಂದರೆ ಇದು ದೇಶೀಯ ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಜಾಗತಿಕ ಶಕ್ತಿಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂಕೀರ್ಣ ಸಂವಹನಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ರಾಜಕೀಯ ವಿಜ್ಞಾನದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜಾಗತೀಕರಣವನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವುದು ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳು, ಶಕ್ತಿ ಪ್ರಭಾವಗಳು, ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಬಂಧಗಳು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ ಸಾರ್ವಭೌಮತ್ವದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಸೇರಿದಂತೆ ವಿವಿಧ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಜಾಗತೀಕರಣದ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ರಾಜಕೀಯ ವಿಜ್ಞಾನದ ಅಂಶಗಳು ಇಲ್ಲಿವೆ.

1. ರಾಜಕೀಯ ನಿರ್ಧಾರ-ಕೈಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ:

ಸರ್ಕಾರಿ ನೀತಿಗಳು: ವ್ಯಾಪಾರದ ಉದಾರೀಕರಣ, ಹೂಡಿಕೆ ನೀತಿಗಳು ಮತ್ತು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಒಪ್ಪಂದಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯಂತಹ ಜಾಗತೀಕರಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ನಿರ್ಧಾರಗಳು ರಾಜಕೀಯ ನಾಯಕರಿಂದ ಮತ್ತು ನೀತಿ ನಿರೂಪಕರಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತವಾಗಿವೆ. ರಾಜಕೀಯ ನಿರ್ಧಾರಗಳು ಜಾಗತಿಕ ಆರ್ಥಿಕತೆಗೆ ಭಾರತದ ಏಕೀಕರಣದ ಮಟ್ಟ ಮತ್ತು ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತವೆ.

ಒಮ್ಮತದ ನೀತಿ : ಜಾಗತೀಕರಣ ನೀತಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲು ರಾಜಕೀಯ ಒಮ್ಮತದ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ ಅಥವಾ ವಿವಿಧ ರಾಜಕೀಯ ನಟರಿಂದ ವಿರೋಧವನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಜಾಗತೀಕರಣದ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು ಮತ್ತು ಸವಾಲುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿಭಿನ್ನ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳು ಮತ್ತು ಆಸಕ್ತಿ ಗುಂಪುಗಳು ವಿಭಿನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರಬಹುದು. ಇಂತಹ ವಿವಿಧ ಆಸಕ್ತಿ ವಿಭಿನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿ ಬಹುತ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಮೂಡಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

2. ಶಕ್ತಿಯ ಪ್ರಭಾವಗಳು:

ಜಾಗತಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು: ವಿಶ್ವ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಂಸ್ಥೆ (WTO) ಮತ್ತು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಣಕಾಸು ನಿಧಿ (IMF) ನಂತಹ ಜಾಗತಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯು ಮಾತುಕತೆಗಳು ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿಯ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ರಾಜಕೀಯ ನಾಯಕರು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡಲು ರಾಜತಾಂತ್ರಿಕ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗುತ್ತಾರೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನಿಗಮಗಳು: ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಂಪನಿಗಳು ಮತ್ತು ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಂಪನಿಗಳ ಪ್ರಭಾವವು ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಜಾಗತಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ನಟರ ನಡುವಿನ ಅಧಿಕಾರದ ಸಮತೋಲನದ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯಗಳು ಈ ಘಟಕಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೇಗೆ ಮಾತುಕತೆ ನಡೆಸುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಮಾಡುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ರಾಜಕೀಯ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತಾರೆ.

3. ಸಾರ್ವಭೌಮತ್ವ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ:

ರಾಜ್ಯ ಸಾರ್ವಭೌಮತ್ವ: ಜಾಗತೀಕರಣವು ದೇಶಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಅಂತರ್ಸಂಪರ್ಕಗೊಂಡಂತೆ ರಾಜ್ಯದ ಸಾರ್ವಭೌಮತ್ವದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಸವಾಲು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಜಾಗತಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ಏಕೀಕರಣದ ಮುಖಾಂತರ ರಾಜ್ಯಗಳು ತಮ್ಮ ಸಾರ್ವಭೌಮತ್ವವನ್ನು ಹೇಗೆ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ರಾಜಕೀಯ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಆಡಳಿತದ ಸವಾಲುಗಳು: ಜಾಗತೀಕರಣವು ನಿಯಂತ್ರಣ ಚೌಕಟ್ಟುಗಳು, ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಒಪ್ಪಂದಗಳ ಜಾರಿ, ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮತ್ತು ಜಾಗತಿಕ ಮಾನದಂಡಗಳ ಸಮನ್ವಯತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಆಡಳಿತ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಒಡ್ಡುತ್ತದೆ.

4. ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿಗಳು:

ವ್ಯಾಪಾರ ಒಪ್ಪಂದಗಳು: ಮಾತುಕತೆ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರ ಒಪ್ಪಂದಗಳಿಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುವುದು ಆರ್ಥಿಕ ಹಿತಾಸಕ್ತಿ, ದೇಶೀಯ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ಪರಿಗಣನೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳಾಗಿವೆ. ಜಾಗತಿಕ ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯ ನಿಯಮಗಳು ಮತ್ತು ಷರತ್ತುಗಳನ್ನು ರಾಜಕೀಯ ನಿರ್ಧಾರಗಳು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತವೆ.

ಆರ್ಥಿಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳು: 1990 ರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಉದಾರೀಕರಣವು ಜಾಗತೀಕರಣದ ಭಾಗವಾಗಿ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ತೆರೆಯಲು, ವ್ಯಾಪಾರ ಅಡೆತಡೆಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ವಿದೇಶಿ ನೇರ ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ರಾಜಕೀಯ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಸರ್ಕಾರದ ಮೇಲೆ ಒತ್ತಡ ಹೇರಿತು. ಇದರ ಅಂಗವಾಗಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಸುಧಾರಣಾ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಯಿತು.

5. ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಆಯಾಮಗಳು:

ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಿಣಾಮ: ಜಾಗತೀಕರಣವು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಿನಿಮಯ, ಮಾಧ್ಯಮ ಮತ್ತು ಸಂವಹನದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತದೆ. ಜಾಗತೀಕರಣವು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಗುರುತು, ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಏಕರೂಪತೆ ಅಥವಾ ಸಮ್ಮೇಳಿತಗೊಳಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೇಗೆ ಪ್ರಭಾವಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ರಾಜಕೀಯ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಳುವಳಿಗಳು: ಜಾಗತೀಕರಣವು ಗ್ರಹಿಸಿದ ಸವಾಲುಗಳು ಅಥವಾ ಅನ್ಯಾಯಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಳುವಳಿಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರೇರಣೆ ನೀಡಿದೆ. ಸರ್ಕಾರದ ನೀತಿಗಳು ಮತ್ತು ಜಾಗತಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಲು ನಾಗರಿಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಹೇಗೆ ಸಜ್ಜುಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ರಾಜ್ಯಶಾಸ್ತ್ರವು ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತದೆ.

6. ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಬಂಧಗಳು:

ಸುರಕ್ಷತಾ ಪರಿಣಾಮಗಳು: ಜಾಗತೀಕರಣವು ಸೈಬರ್ ಬೆದರಿಕೆಗಳು, ದೇಶೀಯ ಆಪರಾಧಗಳು ಮತ್ತು ಭಯೋತ್ಪಾದನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಳವಳಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಭದ್ರತಾ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಜಾಗತೀಕರಣದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ಭದ್ರತಾ ಸವಾಲುಗಳಿಗೆ ರಾಜ್ಯಗಳು ಹೇಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ರಾಜಕೀಯ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲು ಒತ್ತನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾರೆ.

ರಾಜತಾಂತ್ರಿಕತೆ ಮತ್ತು ವಿದೇಶಾಂಗ ನೀತಿ: ಜಾಗತಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವಲ್ಲಿ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಬಂಧಗಳು ಮತ್ತು ರಾಜತಾಂತ್ರಿಕತೆಯು ನಿರ್ಣಾಯಕ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ರಾಜಕೀಯ ನಾಯಕರು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ರಾಜತಾಂತ್ರಿಕ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗುತ್ತಾರೆ, ಅನುಕೂಲಕರ ವ್ಯಾಪಾರ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಸುರಕ್ಷಿತಗೊಳಿಸುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತಾರೆ.

7. ಅಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ:

ಆರ್ಥಿಕ ಅಸಮಾನತೆ: ರಾಜಕೀಯ ವಿಜ್ಞಾನವು ಆದಾಯ ಹಂಚಿಕೆ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಅಸಮಾನತೆಯ ಮೇಲೆ ಜಾಗತೀಕರಣದ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತದೆ. ಜಾಗತೀಕರಣದ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ವಿವಿಧ ಸಾಮಾಜಿಕ ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ವಿತರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದರ ಕುರಿತು ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಉದ್ಭವಿಸುತ್ತವೆ.

ನೀತಿ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳು: ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಲು ಮತ್ತು ಅಂತರ್ಗತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಜಾಗತೀಕರಣದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ನೀತಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ರಾಜಕೀಯ ನಾಯಕರು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ.

8. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಸ್ಪರ್ಧೆ:

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಗ್ರಹಿಕೆ: ಜಾಗತೀಕರಣದ ಬಗ್ಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ರಾಜಕೀಯ ನಿರ್ಧಾರಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಬಹುದು. ರಾಜಕೀಯ ನಾಯಕರು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಭಾವನೆಗಳಿಗೆ ನಾವಿಕರ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮುನ್ನಡೆಸಬೇಕಾಗಬಹುದು ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಬೇಕಾಗಬಹುದು, ಇದನ್ನು ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಯೋಜನಗಳ ಗ್ರಹಿಕೆಗಳು ಅಥವಾ ಜಾಗತೀಕರಣದೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸವಾಲುಗಳಿಂದ ರೂಪಿಸಬಹುದು.

ರಾಜಕೀಯ ಸ್ಪರ್ಧೆ: ಜಾಗತೀಕರಣವು ರಾಜಕೀಯ ಸ್ಪರ್ಧೆಯ ಮೂಲವಾಗಿರಬಹುದು. ವಿಭಿನ್ನ ರಾಜಕೀಯ ನೆಟರು ಜಾಗತೀಕರಣದ ಪರವಾಗಿ ಅಥವಾ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಬಹುದು, ಇದು ಚರ್ಚೆಗಳು ಮತ್ತು ಚುನಾವಣಾ ಪ್ರಭಾವಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.

ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಜಾಗತೀಕರಣದ ರಾಜಕೀಯ ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯು ರಾಜಕೀಯ ನಿರ್ಧಾರಗಳು, ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಚಲನೆಗಳ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಅಂತರ್ಸಂಪರ್ಕಿತ ಪ್ರಪಂಚದಿಂದ ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸಲಾದ ಸವಾಲುಗಳು ಮತ್ತು ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಆಡಳಿತ, ರಾಜ್ಯದ ಸಾರ್ವಭೌಮತ್ವ, ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿಗಳು ಮತ್ತು

ದೇಶದೊಳಗಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಲನಶೀಲತೆಗೆ ಜಾಗತೀಕರಣದ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಸಹ ಪರಿಶೋಧಿಸುತ್ತದೆ.

ಉಪಸಂಹಾರ

ಭಾರತದಲ್ಲಿ 1991ರ ನಂತರದ ಕಾಲಾವಧಿಯು ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಬದಲಾವಣೆಗಳಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿ ಆಯಿತು. ಈ ಬದಲಾವಣೆ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಅನಿವಾರ್ಯವೂ ಸಹ ಆಗಿತ್ತು. ವಿಶ್ವದ ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಭಾರತವನ್ನು ರೂಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಅಂದಿನ ಹಣಕಾಸು ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಮನಮೋಹನ್ ಸಿಂಗ್ ಅವರ ಪಾತ್ರ ಅವಿಸ್ಮರಣೀಯ. ಅತ್ಯಂತ ಸಂಕಷ್ಟದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಹಣಕಾಸು ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿ ಮತ್ತು ಒಬ್ಬ ಮಹಾನ್ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರಾಗಿ ಮನಮೋಹನ್ ಸಿಂಗ್ ಅವರ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ನಿರ್ಧಾರಗಳು ಮತ್ತು ಗಟ್ಟಿ ನಿಲುವುಗಳು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಜಾಗತೀಕರಣ, ಖಾಸಗೀಕರಣದ ಮತ್ತು ಉದಾರೀಕರಣದ ಹೆಜ್ಜೆಗಲನ್ನು ತೆರೆದು ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೊಸ ದಿಕ್ಕುಚೆಯನ್ನು ನೀಡಿತು.

ಅಧ್ಯಾಯ - 4 ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳು

ಪೀಠಿಕೆ:

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯು 1947 ರಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪಡೆದ ನಂತರ ದೇಶದ ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಅಂಶವಾಗಿದೆ. ಭಾರತವು ಆರ್ಥಿಕ ಯೋಜನೆಗಳ ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗಿದೆ, ಪ್ರತಿಯೊಂದೂ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಗುರಿಗಳು, ನೀತಿಗಳು ಮತ್ತು ವಿಧಾನಗಳಿಂದ ನಿರೂಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಅವಲೋಕನ ಇಲ್ಲಿ:

ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯ ಹಂತಗಳು:

1. ಮೊದಲ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆ (1951-1956) ಉದ್ದೇಶ:

ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಗಮನವು ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ಅದರೊಂದಿಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ನಂತರದ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ಪುನಶ್ಚೇತನಗೊಳಿಸುವುದಾಗಿತ್ತು.

ಆದ್ಯತೆ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು: ಭೂ ಸುಧಾರಣೆಗಳು, ನೀರಾವರಿ, ವಿದ್ಯುತ್, ಸಾರಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸೇವೆಗಳಿಗೆ ಆದ್ಯತೆಯನ್ನು ನೀಡಲಾಯಿತು.

ವಿಧಾನ: ಮೊದಲನೇ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯ ಮಾದರಿಯ ಸೋವಿಯತ್ ಮಾದರಿಯಿಂದ ಪ್ರೇರಿತವಾಗಿದೆ, ರಾಜ್ಯ-ನೇತೃತ್ವದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡಲಾಗಿದೆ

2. ಎರಡನೇ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆ (1956-1961):

ಉದ್ದೇಶ: ಕೈಗಾರಿಕೀಕರಣಕ್ಕೆ ಒತ್ತು ನೀಡುವುದು ಮತ್ತು ಪ್ರಮುಖ ಅಡತಡೆಗಳನ್ನು ಕಡಿತಗೊಳಿಸುವುದಾಗಿತ್ತು.

ಆದ್ಯತೆಗಳು: ಎರಡನೇ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಆದ್ಯತೆಯು ಭಾರೀ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು, ವಿದ್ಯುತ್ ಮತ್ತು ಸಾರಿಗೆ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು.

ವಿಧಾನ: ಆಮದುಗಳ ಮೇಲಿನ ವಿಧಾನ ಆಮದು ಪರ್ಯಾಯ ಕೈಗಾರಿಕೀಕರಣ ಅವಲಂಬನೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಪ್ರಮುಖ ತಂತ್ರವಾಗಿದೆ.

3. ಮೂರನೇ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆ (1961-1966):

ಉದ್ದೇಶ: ಕೃಷಿ ಹಾಗೂ ಕೈಗಾರಿಕಾ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆ ಸಾಧಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಬಡತನವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದು.

ಆದ್ಯತೆಗಳು: ಕೃಷಿ, ಹಸಿರು ಕ್ರಾಂತಿಯ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿದ ಉದ್ಯಮಕ್ಕೆ ಒತ್ತು ನೀಡಲಾಯಿತು.

ವಿಧಾನ: ಹೆಚ್ಚಿನ ಇಳುವರಿ ನೀಡುವ ರಾಸಾಯನಿಕ ಬಿತ್ತನೆ ಬೀಜಗಳು ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಕೃಷಿ ತಂತ್ರಗಳ ಪರಿಚಯ.

4. ನಾಲ್ಕನೇ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆ (1969-1974):

ಉದ್ದೇಶ: ಈ ಹಿಂದಿನ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಮುಂದಿನ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮತೋಲನವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವುದು.

ಆದ್ಯತೆಗಳು: ಬಡತನ ನಿರ್ಮೂಲನೆ, ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಒತ್ತು.

ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ: ಹಸಿರು ಕ್ರಾಂತಿಯ ತೀವ್ರತೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಒತ್ತು.

5. ಐದನೇ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆ (1974-1979):

ಉದ್ದೇಶ: ಬಡತನ, ನಿರುದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮತೋಲನವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವುದು.

ಆದ್ಯತೆಗಳು : ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು.

ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ: ಉದ್ಯೋಗ-ಆಧಾರಿತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಪ್ರಚಾರ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಒತ್ತು.

6. ರೋಲಿಂಗ್ ಯೋಜನೆಗಳು (1980 ರ ದಶಕ):

ಜನತಾ ಪಕ್ಷ ಸರ್ಕಾರವು ಐದನೇ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿತು ಮತ್ತು ಹೊಸ ಆರನೇ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯನ್ನು (1978-1980) ಪರಿಚಯಿಸಿತು. ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು 1980 ರಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸರ್ಕಾರವು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿತು ಮತ್ತು ಹೊಸ ಆರನೇ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿತು. ರೋಲಿಂಗ್ ಯೋಜನೆಯು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲಾದ ಮೂರು ರೀತಿಯ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತು. ಮೊದಲ ಯೋಜನೆಯು ಪ್ರಸ್ತುತ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ವಾರ್ಷಿಕ ಬಜೆಟ್ ಅನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತು ಮತ್ತು ಎರಡನೆಯದು 3, 4 ಅಥವಾ 5 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ನಿಗದಿತ ಸಂಖ್ಯೆಯ ವರ್ಷಗಳ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದೆ. ಎರಡನೇ ಯೋಜನೆಯು ಭಾರತೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆ ಯ ಅಗತ್ಯಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಬದಲಾಗುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು. ಮೂರನೇ ಯೋಜನೆಯು ದೀರ್ಘಾವಧಿಗೆ ಅಂದರೆ 10, 15 ಅಥವಾ 20 ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಯೋಜನೆಯಾಗಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ರೋಲಿಂಗ್ ಪ್ಲಾನ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಾರಂಭ ಮತ್ತು ಮುಕ್ತಾಯಕ್ಕೆ ದಿನಾಂಕಗಳ ಯಾವುದೇ ನಿಗದಿ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಭಾರತದ ರಾಜಕೀಯ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನೀತಿ ವಿಶೇಷಣೆ, ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಭಾರತೀಯ ರಾಜಕೀಯ ಚಿಂತಕರು.

7. ಎಂಟನೇ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆ (1992-1997):

ಉದ್ದೇಶ: ಆರ್ಥಿಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳು, ಉದಾರೀಕರಣ ಮತ್ತು ಜಾಗತೀಕರಣ.

ಆದ್ಯತೆಗಳು: ಖಾಸಗಿ ವಲಯದ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ, ವಿದೇಶಿ ಹೂಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ-ಆಧಾರಿತ ನೀತಿಗಳ ಮೇಲೆ ಒತ್ತು ನೀಡಲಾಯಿತು.

ವಿಧಾನ: ಹಿಂದಿನ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಯೋಜನಾ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಸ್ಥಗಿತಗೊಳಿಸಿ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಆಧಾರಿತ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಒತ್ತು ನೀಡಲಾಯಿತು.

ಉದಾರೀಕರಣದ ನಂತರದ ಆವಧಿ:

1990 ರ ದಶಕದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಉದಾರೀಕರಣದ ನಂತರ, ಭಾರತವು ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಕಂಡಿತು. ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ ಮುಂದುವರಿದಾಗ, ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಯೋಜನೆ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ-ಆಧಾರಿತ ಸುಧಾರಣೆಗಳು ಮತ್ತು ಆದೇಶ-ಮತ್ತು-ನಿಯಂತ್ರಣ ಮಾದರಿಯಿಂದ ನಿರ್ಗಮನದ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತು ನೀಡಲಾಯಿತು, ಈ ಕಾಲಘಟ್ಟದ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳು ಈ ಮುಂದಿನಂತಿವೆ.

1. ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಯೋಜನೆ:

ಪಂಚಾಯಿತಿ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು: ತಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಸ್ಥಳೀಯ ಸ್ವಯಂ ಸರ್ಕಾರದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲಾಯಿತು.

2. ವಲಯವಾರು ಗಮನ ನೀಡಿದ್ದು:

ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ: ಉದಾರೀಕರಣದ ನಂತರದ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ, ಶಿಕ್ಷಣ, ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣದಂತಹ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ ಒತ್ತು.

ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ನಾವೀನ್ಯತೆ: ತಾಂತ್ರಿಕ ಪ್ರಗತಿ ಮತ್ತು ನಾವೀನ್ಯತೆಗಳ ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡಲು ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಯಿತು ಹಾಗೂ ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಮಯ, ಸನ್ನಿವೇಶಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಹೊಸ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕತೆಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು.

3. ಬಡತನ ನಿವಾರಣೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು:

ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳು: ಬಡತನ ಮತ್ತು ನಿರುದ್ಯೋಗವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತರಿ ಕಾಯ್ದೆ (MGNREGA) ನಂತಹ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವ ಮೂಲಕ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಶಕ್ತಿ ಒಂದನ್ನ ಆರಂಭಿಸಲಾಯಿತು ಹಾಗೂ ಆ ಮೂಲಕ ಭಾರತದ ಹಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಕಡೆಗೆ ಮುನ್ನಡೆಸಲಾಯಿತು.

4. ಜಾಗತೀಕರಣ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರ:

ವ್ಯಾಪಾರ ಉದಾರೀಕರಣ: ವ್ಯಾಪಾರ ಉದಾರೀಕರಣ, ವಿದೇಶಿ ನೇರ ಹೂಡಿಕೆ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ವರ್ಗಾವಣೆಯ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿ ಜಾಗತಿಕ ಆರ್ಥಿಕತೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಏಕೀಕರಣ.

ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಸವಾಲುಗಳು:

ಭಾರತವು ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದೆ, ಅದರ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಜನಸಂಖ್ಯೆ, ಆರ್ಥಿಕ ಅಸಮಾನತೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಕೀರ್ಣ ಸಾಮಾಜಿಕ

ರಚನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುವುದು ನಿರಂತರ ಮತ್ತು ಅಂತರ್ಗತ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ನಿರ್ಣಾಯಕವಾಗಿದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸವಾಲುಗಳು ಈ ಮುಂದಿನಂತೆ ಇವೆ.

1. ಬಡತನ:

ಗ್ರಾಮೀಣ-ನಗರದ ಅಸಮಾನತೆಗಳು: ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಡತನದ ದರವನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತವೆ ಆದಾಯ ಅಸಮಾನತೆ ಆದಾಯ ಮತ್ತು ಸಂಪತ್ತಿನ ವಿತರಣೆಯಲ್ಲಿನ ವ್ಯಾಪಕ ಅಸಮಾನತೆಯು ನಿರಂತರ ಬಡತನಕ್ಕೆ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತದೆ ಬಡತನವು ವಿಶ್ವವನ್ನು ಕಾಡುತ್ತಿರುವ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಪಿಡುಗು. ಈ ಸಮಸ್ಯೆ ತೊಲಗಿಸಲು ವಿಶ್ವದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಶೀಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು, ಬಡರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಶತಾಯುಗತಾಯ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಬಂದಿವೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಶೇ.77ರಷ್ಟು ಆರ್ಥಿಕ ಸಂಪತ್ತು ಶೇ.10ರಷ್ಟಿರುವ ಶ್ರೀಮಂತ ವರ್ಗದಲ್ಲಿಯೇ ಕ್ಷೋಡೀಕರಣಗೊಂಡಿದೆ. ದೇಶದ ಒಟ್ಟು ಸಂಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವವರ ಸಂಪತ್ತು ಕೇವಲ ಶೇ.1ರಷ್ಟು ಮಾತ್ರ.

2. ನಿರುದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ಅರೆ ನಿರುದ್ಯೋಗ:

ಯುವ ನಿರುದ್ಯೋಗ: ವೇಗವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಯುವ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಸವಾಲಾಗಿದೆ. ಭಾರತವು ವಿಶ್ವದ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಯುವ ಜನ ಸಮೂಹವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಯುವಕರ ಅರ್ಹತೆ ಮತ್ತು ಓದಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ಸರಿಹೊಂದುವಂತಹ ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿಯು ಇಂದಿನ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿದೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರವು ಆರ್ಥಿಕ ಮಿತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಸರ್ಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಗುತ್ತಿಗೆ ಮತ್ತು ಹೊರಗುತ್ತಿಗೆ ಆಧಾರಿತ ನೌಕರರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದ ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಗಣನೀಯ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ.

ಅನೌಪಚಾರಿಕ ವಲಯ: ಉದ್ಯೋಗಿಗಳ ಗಮನಾರ್ಹ ಭಾಗವು ಅನೌಪಚಾರಿಕ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಉದ್ಯೋಗ ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ಅಸಮರ್ಪಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಅಸಂಘಟಿತ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಮಿಕರು, ಕೂಲಿಕಾರರು, ರೈತರು ಅನೌಪಚಾರಿಕ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದು ಇವರುಗಳಿಗೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಾದಂತಹ ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆಗಳಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಸೂಕ್ತವಾದ ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರತಿಫಲಗಳಾಗಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅನೌಪಚಾರಿಕ ವಲಯದ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರತಿಫಲಗಳನ್ನು ದೊರಕಿಸಿ ಕೊಡುವುದು ಭಾರತದ ಮುಂದಿರುವ ದೊಡ್ಡ ಸವಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ.

3. ಶಿಕ್ಷಣ:

ಶಿಕ್ಷಣದ ಗುಣಮಟ್ಟ: ಗುಣಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಅಸಮಾನ ಅವಕಾಶಗಳು ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬಡ ಹಾಗೂ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣ ದೊರೆಯುವುದು ಇಂದಿಗೂ ಸಹ ಗಗನಕುಸುಮವಾಗಿದೆ. ಕೇವಲ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶ ಪಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಚಿಕ್ಕನಗರ ಹಾಗೂ ಪಟ್ಟಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಶಿಕ್ಷಣದ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಕೊರತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಕೇವಲ ಮಹಾನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಅದರಲ್ಲೂ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮಾತ್ರ ಅತಿಹೆಚ್ಚಿನ ಶುಲ್ಕವನ್ನು ವಿಧಿಸುವ ಮೂಲಕ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ನೀಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತವೆ ಆದರೂ ಅವರ ಪ್ರಯತ್ನವೂ ಸಹ

ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥವಾಗಿದೆ. ದೇಶದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಗುವಿಗೂ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಂತದ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನವು ತನ್ನ ರಾಜ್ಯನೀತಿ ನಿರ್ದೇಶಕ ತತ್ವಗಳು, ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಮೂಲಭೂತ ಕರ್ತವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸುತ್ತದೆ ಆದರೂ ಸಹ ಎಷ್ಟು ಗುಣಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿಲ್ಲ.

ಕೌಶಲ್ಯ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ: ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಫಲಿತಾಂಶಗಳು ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೇಡಿಕೆಗಳ ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು ನಿರುದ್ಯೋಗಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತವೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದ ಯುವಕರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿದೆ ಆದರೆ ಸರಿಯಾದ ಕೌಶಲ್ಯ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಹಾಗೂ ಸಂವಹನ ಇತ್ಯಾದಿ ಕಲೆಗಳನ್ನು ಕಲಿತ ಹಾಗೂ ಇಂದಿನ ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಜಾಗತಿಕ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯಮಗಳು ಬಯಸುವ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದದೆ ಇರುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮತ್ತು ಯುವಕರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದು ಹಾಗೂ ಇದರಿಂದಾಗಿ ನಿರುದ್ಯೋಗ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮತ್ತು ಯುವಕರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದು ಹಾಗೂ ಇದರಿಂದಾಗಿ ನಿರುದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ಮರೆಮಾಚಿದ ನಿರುದ್ಯೋಗ ದಂತಹ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಯುವಕರಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು ಸಹ ದೊಡ್ಡ ಸವಾಲೇ ಸರಿ.

4. ಆರೋಗ್ಯ:

ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಗಳು: ಭಾರತದ ವಿಶಾಲವಾದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು ಇಂದಿಗೂ ಸಹ ಉತ್ತಮವಾದ ಆರೋಗ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಂಘರ್ಷ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಗಳಿಗೆ ಸೀಮಿತ ಪ್ರವೇಶ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ದೂರದ ಪ್ರದೇಶಗಳು, ಗುಡ್ಡಗಾಡು ಪ್ರದೇಶಗಳು ಮತ್ತು ಅರಣ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು ಭಾರತದ ದೊಡ್ಡ ಸವಾಲಾಗಿದೆ. 2023ರ ವಿಶ್ವ ಆರೋಗ್ಯ ಸೂಚ್ಯಂಕದಲ್ಲಿ 93 ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಪೈಕಿ ಭಾರತವು 65.1 ಅಂಕಗಳೊಂದಿಗೆ 45ನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ನಮಗಿಂತಲೂ ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಗತಿ ಸಾಧಿಸಿದ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಅಷ್ಟೇನೂ ಸದೃಢವಲ್ಲದ ಹಲವು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ನಮಗಿಂತಲೂ ಉತ್ತಮ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ.

ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆ: 2013 ರಿಂದ ಜಿಡಿಪಿ ಯಲ್ಲಿ ಭಾರತವು 50% ಹೆಚ್ಚಳದ ಹೊರತಾಗಿಯೂ, ವಿಶ್ವದ ಮೂರನೇ ಒಂದು ಭಾಗದಷ್ಟು ಅಪೌಷ್ಟಿಕ ಮಕ್ಕಳು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಪೈಕಿ ಮೂರು ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಅರ್ಧದಷ್ಟು ಮಕ್ಕಳು ಕಡಿಮೆ ತೂಕ ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಟ್ಟದ ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಕುಂಠಿತ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

5. ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಕೊರತೆ:

ಸಾರಿಗೆ: ಯಾವುದೇ ಒಂದು ದೇಶ ಕ್ಷಿಪ್ರ ಗತಿಯಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಬೇಕಾದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಆ ದೇಶದ ಸಾರಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಂಪರ್ಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಅಸಮರ್ಪಕ ಸಾರಿಗೆ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವು ಸಂಪರ್ಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ. ಭಾರತದ ಗುಡ್ಡಗಾಡು ಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ. ಭಾರತದ ಗುಡ್ಡಗಾಡು ಪ್ರದೇಶ ಹಾಗೂ ಅರಣ್ಯಗಳಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆದ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ಸಹ ರೈಲ್ವೆ ಸಂಪರ್ಕ ಸೂಕ್ತ ರಸ್ತೆ ಸಂಪರ್ಕ ಹಾಗೂ ವಾಯು ಯಾನ ಸಂಪರ್ಕಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು ಅಂತಹ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಳಿದಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ವಿದ್ಯುತ್ ಸರಬರಾಜು: ಭಾರತ ವಿಶ್ವದ ಮೂರನೇ ಅತಿದೊಡ್ಡ ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದಕ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿದೆ. ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ (FY) 2022-23, ದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನೆ 1,844 TWh (ಟೆರಾವಾಟ್-ಗಂಟಿ), ಇಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುತ್ಪಾದನೆ ಆದರೂ ಸಹ ಭಾರತವು ಇಂದಿಗೂ ತನ್ನ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶ ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವಷ್ಟು ವಿದ್ಯುತ್ ಅನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಈ ಮೊದಲೇ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರವು ನೀರಾವರಿ ಪಂಪ್‌ಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗಾಗಿ ವಿದ್ಯುತ್ ಶಕ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚು ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿದೆ. ದೇಶದ ಮಹಾನಗರಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿದರೆ ಸಣ್ಣ ನಗರ ಪಟ್ಟಣ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳು ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹ ಮತ್ತು ಕೈಗೆಟುಕುವ ದರದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುತ್ತಿನ ಅಸಮ ವಿತರಣೆ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿವೆ.

6. ನಗರೀಕರಣದ ಸವಾಲುಗಳು:

ಕೊಳೆಗೇರಿಗಳು ಮತ್ತು ಅನಧಿಕೃತ ಪ್ರದೇಶಗಳು: ತ್ವರಿತ ನಗರೀಕರಣವು ಕೊಳೆಗೇರಿಗಳು ಮತ್ತು ಅನಧಿಕೃತ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕ್ಷಿಪ್ರ ನಗರೀಕರಣ ಮತ್ತು ಸರಿಯಾದ ವಸತಿ ಯೋಜನೆಯ ಕೊರತೆಯಿಂದಾಗಿ, ಕೊಳೆಗೇರಿಗಳು ಹೆಚ್ಚುವರಿ ನಗರ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಡಂಪಿಂಗ್ ಮೈದಾನವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ನಗರ ಯೋಜಕರ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ಈ ಕೊಳೆಗೇರಿಗಳನ್ನು ಕಾನೂನುಬಾಹಿರವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಒಟ್ಟು ಕೊಳೆಗೇರಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ 65 ಮಿಲಿಯನ್ ಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಅದರಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 11 ಮಿಲಿಯನ್ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ, ನಂತರ ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶ, ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಳ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ. ಈ ಕೊಳೆಗೇರಿಗಳು ಸುರಕ್ಷಿತ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯದಂತಹ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ದೊಡ್ಡ ಮಟ್ಟದ ಬಡ ಜನತೆಯ ಮೂಲಭೂತ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿ ಕೊಡುವುದು ಸರ್ಕಾರದ ಮುಂದೆ ಇರುವ ದೊಡ್ಡ ಸವಾಲಾಗಿದೆ.

7. ಪರಿಸರ ವಿನಾಶ:

ವಾಯು ಮತ್ತು ಜಲ ಮಾಲಿನ್ಯ: ಇತ್ತೀಚಿನ ಮಾಲಿನ್ಯ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯದ ಲ್ಯಾನ್ಸೆಟ್ ಆಯೋಗ ವರದಿಯು ಮಾಲಿನ್ಯವನ್ನು ಒಂಬತ್ತು ಮಿಲಿಯನ್ - ಅಥವಾ ಆರರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು - ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ಸಾವಿಗೆ ಕಾರಣವೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. ವಾಯು ಮಾಲಿನ್ಯದಿಂದಾಗಿ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಒಂದು ಮಿಲಿಯನ್‌ಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಜನರು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಾವನ್ನಪ್ಪುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮಾಲಿನ್ಯದಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಅಕಾಲಿಕ ಮರಣಗಳ ಕುರಿತು 2015 ರ ಅಂದಾಜಿನ ಪ್ರಕಾರ, ಲ್ಯಾನ್ಸೆಟ್ ಅಧ್ಯಯನವು ಜಾಗತಿಕ ಕಾಯಿಲೆಗಳ ಒತ್ತಡ, ಗಾಯಗಳು ಮತ್ತು ಅಪಾಯದ ಅಂಶಗಳ ಅಧ್ಯಯನ 2019 (GBD) ಯ ದತ್ತಾಂಶವು ಮಾಲಿನ್ಯವು "ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಸರಿಸುಮಾರು ಒಂಬತ್ತು ಮಿಲಿಯನ್ ಸಾವುಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ ಎಂದು ತೋರಿಸಿದೆ."

ಜಲ ಹಾಗೂ ವಾಯು ಮಾಲಿನ್ಯದ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಭಾರತವು 2.36 ಮಿಲಿಯನ್ ಜನರ ಸಾವಿನೊಂದಿಗೆ ಅಗ್ರಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ ಮತ್ತು ಚೀನಾ 2.1 ಮಿಲಿಯನ್ ಸಾವುಗಳೊಂದಿಗೆ ಎರಡನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. ಮಾಲಿನ್ಯವು ಅನೇಕ ನಗರ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯದ ಅಪಾಯಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಮಾಲಿನ್ಯದ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಎದುರಿಸುವುದು

ಸಹ ಸರ್ಕಾರದ ಮುಂದಿರುವ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಸವಾಲಾಗಿದೆ.

ಅರಣ್ಯನಾಶ: ಅರಣ್ಯನಾಶ ಎಂದರೆ ನೈಸರ್ಗಿಕವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುವ ಅರಣ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾನವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಾದ ಕತ್ತರಿಸುವಿಕೆ ಹಾಗೂ/ಅಥವಾ ಬೆಂಕಿಯಿಂದ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶದ ಮರಗಳನ್ನು ನಾಶಕ್ಕೊಳಪಡುವ ಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದೆ. ಅರಣ್ಯನಾಶಕ್ಕೆ ಹಲವಾರು ಕಾರಣಗಳಿವೆ: ಮರಗಳನ್ನು ನಾಶಕ್ಕೊಳಪಡುವ ಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದೆ. ಅರಣ್ಯನಾಶಕ್ಕೆ ಹಲವಾರು ಕಾರಣಗಳಿವೆ: ಮರಗಳು ಅಥವಾ ಅವುಗಳಿಂದ ದೊರಕುವ ಇದ್ದಿಲನ್ನು ಇಂಧನಕ್ಕಾಗಿ ಅಥವಾ ಮಾನವರಿಂದ ಬಳಕೆಯಾಗಲಿರುವ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ, ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಬಳಕೆಯಾಗಲಿರುವ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ, ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ತೆರವುಗೊಂಡ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಮಾನವರು ಜಾನುವಾರುಗಳ ಮೇವಿಗಾಗಿ, ವಾಣಿಜ್ಯ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು, ಹಾಗೂ ವಾಸಯೋಗ್ಯ ಸ್ಥಳಗಳಾಗಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ವಿವೇಚನಾರಹಿತವಾಗಿ ಮರಗಳನ್ನು ಕಡಿಯುವುದರಿಂದ 1990 ರಿಂದ 2015 ರವರೆಗೆ ಜಾಗತಿಕ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ 3.16% ರಷ್ಟು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಆದರೂ ಭಾರತವು ಒಟ್ಟು ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಳವನ್ನು ಕಂಡಿದೆ. 1%, ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಪ್ರದೇಶಗಳು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿವೆ. ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶ ಕಡಿಮೆಯಾಗಲು ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣಗಳೆಂದರೆ, ಸಾಗುವಳಿ, ಸರದಿ ಕಡಿಯುವಿಕೆ, ಇತರ ಜೈವಿಕ ಒತ್ತಡಗಳು, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಅರಣ್ಯ ಭೂಮಿಯನ್ನು ತಿರುಗಿಸುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ.

ಪರಿಸರ ವಿನಾಶದಿಂದಾಗಿ ಜೈವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ನಷ್ಟ ಉಂಟಾಗಿತ್ತು ಭಾರತದ ಮುಂಬರುವ ಭವಿಷ್ಯದ ಮೇಲೆ ಇದರ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮ ವಿವರೀತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯು ಸಹ ಭಾರತದ ಮುಂದಿರುವ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಸವಾಲಾಗಿದೆ.

8. ಲಿಂಗ ಅಸಮಾನತೆ:

ಲಿಂಗ ಅಂತರಗಳು: ಲಿಂಗ ಅಸಮಾನತೆಯ ಆಚರಣೆ ಇಂದು ನೆನ್ನೆಯದಲ್ಲ ಪರಂಪರಾನುಗತವಾಗಿ ಹೆಣ್ಣು -ಗಂಡುಗಳ ನಡುವೆ ಭೇದ -ಭಾವ, ಮೇಲು-ಕೀಳು ಎಂಬ ಭಾವನೆಗಳು ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದು, ಈ ರೀತಿಯ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಎನ್ನುವ ರೀತಿ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಈ ರೀತಿ ಲಿಂಗ ಅಸಮಾನತೆಗೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಅವು ಬೇಗ ಅಳಿಸಿ ಹೋಗದೆ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತವೆ. ಕಾಲಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ರೂಪಾಂತರ ಹೊಂದಿದಂತೆ ಕಂಡರೂ, ಅಸಮಾನತೆ ಉಳಿದುಕೊಂಡೇ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಭಾರತದ ಲಿಂಗ ಅಂತರ ಸೂಚ್ಯಂಕ 2022 ರಲ್ಲಿ 0.629 ಆಗಿತ್ತು, ಇದು 146 ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ 135 ನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ.

ಶಿಕ್ಷಣ, ಉದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಸಮಾನತೆಗಳು ಲಿಂಗಾಧಾರಿತವಾಗಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿವೆ ಇದನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದು ಸಹ ಭಾರತದ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಸವಾಲಾಗಿದೆ.

ಮಹಿಳೆಯರ ವಿರುದ್ಧದ ದೌರ್ಜನ್ಯ: ಮಹಿಳೆಯರ ಮೇಲಿನ ದೌರ್ಜನ್ಯ ಮತ್ತು ತಾರತಮ್ಯದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ನಿರಂತರವಾಗಿವೆ. ಭಾರತದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಪರಾಧ ದಾಖಲೆಗಳ ಬ್ಯೂರೋ ಪ್ರಕಾರ, 2020 ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ 2021 ರಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ವಿರುದ್ಧದ ಅಪರಾಧದ ಘಟನೆಗಳು 15.3% ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ ಎಂದು ವರದಿ ಮಾಡಿದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಪರಾಧ ದಾಖಲೆಗಳ ಬ್ಯೂರೋ ಪ್ರಕಾರ, 2011 ರಲ್ಲಿ, 228,650 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಮಹಿಳೆಯರ ವಿರುದ್ಧದ ಅಪರಾಧದ ಘಟನೆಗಳು ವರದಿಯಾಗಿವೆ, ಆದರೆ 2021 ರಲ್ಲಿ 428,278

ಘಟನೆಗಳು ವರದಿಯಾಗಿವೆ, 87% ಹೆಚ್ಚಳವಾಗಿದೆ. ಮಹಿಳೆಯ ಮೇಲೆ ನಡೆಯುವ ಬಹುಪಾಲು ದೌರ್ಜನ್ಯ ಪ್ರಕರಣಗಳು ಇಂದಿಗೂ ಸಹ ಪೊಲೀಸ್ ಠಾಣೆಯಲ್ಲಿ ದಾಖಲು ಸರಿಯಾದ ಹಾಗೂ ಎಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರಬೇಕು ಎಂಬುದರ ಕುರಿತಾದ ಚಿತ್ರಣ ಸಿಗುವುದು ದುಸ್ತರವಾಗಿದೆ. ಇದು ಸಹ ಭಾರತದ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿದೆ.

9. ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ:

ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ: ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವೆಯ ವಿತರಣೆಯ ದಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಸಮಾನತೆಯ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವ ಆಡಳಿತದ ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿನ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. 2005 ರಲ್ಲಿ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಪರೆನ್ಸಿ ಇಂಟರ್‌ನ್ಯಾಷನಲ್ ನಡೆಸಿದ ಅಧ್ಯಯನವು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಉದ್ಯೋಗ ಪಡೆಯಲು ಲಂಚವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ದಾಖಲು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕಛೇರಿಗಳು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಲಂಚಗಳನ್ನು ಪಾವತಿಸುವ ಅಥವಾ ಸಂಪರ್ಕಗಳನ್ನು ಬಳಸಿದ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಪರೆನ್ಸಿ ಇಂಟರ್‌ನ್ಯಾಷನಲ್ ಸಂಸ್ಥೆಯ 2022ರ ವರದಿಯ ಪ್ರಕಾರ ವಿಶ್ವದ 180 ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಪೈಕಿ ಭಾರತವು 40 ಅಂಕಗಳೊಂದಿಗೆ 85ನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ರಾಷ್ಟ್ರ ಈ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಸ್ಥಾನ 85 ಆಗಿತ್ತು. ಇದರಿಂದ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಭಾರತವು ಅತಿ ಭ್ರಷ್ಟ ರಾಷ್ಟ್ರ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನೊಂದಿಗೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದೆ.

ಕಾರ್ಮಿಕರೇಟ್ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ:

ಕಾರ್ಮಿಕರೇಟ್ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ಎಂಬುದು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರಕ್ಕಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ಭಿನ್ನವಾದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಾಗಿದೆ. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರದಲ್ಲಿ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರು ತಮ್ಮ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಅನೈತಿಕ ಮಾರ್ಗದ ಮೂಲಕ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸರ್ಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿ ಮತ್ತು ರಾಜಕಾರಣಿಗಳಿಗೆ ಲಂಚ ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಅವುಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಕಾರ್ಮಿಕರೇಟ್ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರದಲ್ಲಿ ಬೃಹತ್ ಖಾಸಗಿ ಕಂಪನಿಗಳು ಸರ್ಕಾರದೊಂದಿಗೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಶಾಮಿಲಾಗಿ ಲಂಚ ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ಪರವಾದ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ನೀತಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವಂತೆ ಲಂಚ ನೀಡುತ್ತವೆ. ಕಾರ್ಮಿಕರೇಟ್ ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ಅನೈತಿಕ ವ್ಯಾಪಾರ ಅಭ್ಯಾಸಗಳಿಂದಾಗಿ ಭಾರತವು ಗಂಭೀರವಾದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

10. ರಾಜಕೀಯ ಸವಾಲುಗಳು:

ಕೋಮು ಮತ್ತು ಜಾತಿ ಉದ್ವಿಗ್ನತೆ: ಧಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಜಾತಿಯ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಿರಂತರ ಉದ್ವಿಗ್ನತೆ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಶಾಂತಿಯ ವಾತಾವರಣ ವನ್ನ ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ಆ ಮೂಲಕ ರಾಜಕೀಯ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರೆಯಲು ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಸುಳ್ಳು ಪ್ರಚಾರ, ಅನೈತಿಕ ಮಾರ್ಗಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ರಾಜಕೀಯ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಈಡೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತವೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ದೇಶದ ಶಾಂತಿ, ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಭ್ರಾತೃತ್ವ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ದೊಡ್ಡ ಸವಾಲಾಗಿದೆ.

ಆಡಳಿತದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು: ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತ ಶಾಹಿ ವರ್ಗವು ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ, ಸುಜನ ಪಕ್ಷಪಾತ, ಅದಕ್ಷತೆ, ವಿಳಂಬ ಇತ್ಯಾದಿ ಅಂಶಗಳಿಗೆ ಕುಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಪಾರದರ್ಶಕ, ದಕ್ಷ ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸಿ ಜನಪರವಾದ ಮತ್ತು ಸುಲಲಿತವಾದ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಸವಾಲೇ ಸರಿ.

11. ಕೃಷಿ ಸಂಕ್ಷೇಪ:

ರೈತರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು: ಭಾರತವು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ ಕೃಷಿ ಪ್ರಧಾನ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿದ್ದರೂ ಸಹ ಇತ್ತೀಚಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಯ ಮೇಲಿದ್ದಂತಹ ಅವಲಂಬನೆಯನ್ನು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದೆ. ಆದರೂ ಸಹ ಎಂದಿಗೂ ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರ ಭಾರತದ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಿದ್ದು ಈ ವಲಯವು ಸಾಕಷ್ಟು ಗಂಭೀರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಕೃಷಿ ಸವಾಲುಗಳು ಕಡಿಮೆ ಉತ್ಪಾದಕತೆ, ಋಣಭಾರ ಮತ್ತು ಅಸಮರ್ಪಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಕೆಲವೊಂದು ಪ್ರಮುಖ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಾಗಿವೆ.

ಭೂಮಿ ವಿಘಟನೆ: ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ವಿಭಜಿತ ಭೂಹಿಡುವಳಿಗಳು ಅಸಮರ್ಪಕತೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತವೆ. ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಹಿಡುವಳಿಗಳಾಗಿ ವಿಭಜಿತವಾಗುವುದರಿಂದ ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಲಾಭದಾಯಕ ಕ್ಷೇತ್ರ ವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಹಾಗೂ ಅಂತಹ ಸಣ್ಣ ಹಿಡುವಳಿಗಳಲ್ಲಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ದೊಡ್ಡ ಯಂತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ಕೃಷಿ ಮಾಡುವುದು ಸಹ ಸಾಧ್ಯವಾಗದೆ ಇವು ನೇರವಾಗಿ ರೈತರನ್ನು ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಸಾಲದ ಕೂಪಕ್ಕೆ ದೂಡುತ್ತವೆ.

12. ಸಾಮಾಜಿಕ ಹೊರಗಿಡುವಳಿ:

ಅಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ಸಮುದಾಯಗಳ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಗಳು ಬುಡಕಟ್ಟು ಸೇರಿದಂತೆ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ಸಮುದಾಯಗಳು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಜೇನು ಕುರುಬರು ಮತ್ತು ಕಾಡು ಕುರುಬರು ಕಾಡಿನ ಉಪ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಾದಂತಹ ಜೇನು ಮತ್ತು ಇತರ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಮಾರುವ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ಜೀವನ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಇಂದಿನ ಅರಣ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕಾಯ್ದೆಗಳು ಇಂತಹ ಸಮುದಾಯಗಳು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿಷೇಧಿಸುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಈ ರೀತಿಯ ಸಮುದಾಯಗಳು ತಮ್ಮ ಜೀವನೋಪಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಹೊಸ ಮಾರ್ಗಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

13. ಜಾಗತಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ಅಂಶಗಳು:

ಜಾಗತಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ಮಂದಗತಿ** ಭಾರತದ ವ್ಯಾಪಾರದ ಮೇಲೆ ಜಾಗತಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು ಅಗಾಧ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತವೆ. ಹೂಡಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ ದರವು ವಿಶ್ವದ ದೊಡ್ಡ ಆರ್ಥಿಕ ಶಕ್ತಿಗಳಾದಂತಹ ಅಮೆರಿಕ, ಚೀನಾ, ಜರ್ಮನಿ ಮುಂತಾದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಆರ್ಥಿಕತೆ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿನ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಭಾರತೀಯ ಶೇರು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಇಲ್ಲಿನ ವಿದೇಶಿ ವಿನಿಮಯ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಹಾಗೂ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಕೆಯಾಗುವ ವಿದೇಶಿ ನೇರ ಬಂಡವಾಳವು ನಿರ್ಧರಿತವಾಗುವುದರಿಂದ ಇಂದು ಭಾರತದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಜಾಗತಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ಅಂಶಗಳು ಸುಲಭವಾಗಿ ಉಂಟಿಸಲಾಗದ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಸರಳವಾಗಿ ಪರಿಹರಿಸಲಾಗದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ತಂದೊಡ್ಡುತ್ತವೆ. ಕ್ಷಿಪ್ರ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವುದರೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ತಾಂತ್ರಿಕ ಅಡಚಣೆಗಳು ಸವಾಲುಗಳು ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಸಹ ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಬಹುದು.

14. ವಿಪತ್ತುಗಳು:

ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪಗಳು: ಭಾರತವು ಭೌಗೋಳಿಕವಾಗಿ ಹಾಗೂ ನೈಸರ್ಗಿಕವಾಗಿ ಅತ್ಯಂತ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾದ ಭೂ ಪ್ರದೇಶ ಹೊಂದಿರುವುದರಿಂದ ಇಂತಹ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಪ್ರವಾಹಗಳು, ಚಂಡಮಾರುತಗಳು ಮತ್ತು ಭೂಕಂಪಗಳಂತಹ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪಗಳು ಸಂಭವಿಸುತ್ತವೆ. ಪ್ರತಿ ಬಾರಿಯೂ ಇಂತಹ ವಿಕೋಪಗಳು ಸಂಭವಿಸಿದಾಗ ದೇಶಕ್ಕೆ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ನಷ್ಟ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಅಥವಾ ತಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಆದರೆ ಇದರಿಂದ ಉಂಟಾಗಬಹುದಾದ ಹಾನಿಯನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಬಹುದು.

ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ: ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅಪಾಯಗಳು, ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಜಲ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತವೆ. ಈ ಕುರಿತಾದ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಸಹ ಭಾರತ ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

15. ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಒತ್ತಡ:

ಅತಿಯಾದ ಜನಸಂಖ್ಯೆ: ದೊಡ್ಡ ಮತ್ತು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಸವಾಲು. ವಿಶ್ವದ ಎರಡನೇ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಭಾರತವು ತನ್ನ ಎಲ್ಲಾ ಜನರಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಹಾಗೂ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಹಂಚಿಕೆ ಅಥವಾ ವಿತರಣೆಯ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಒತ್ತಡ: ಸೀಮಿತ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಾದಂತಹ ನೀರು, ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿಯಂತಹ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಮೇಲೆ ಒತ್ತಡ ದಿನದಿಂದ ದಿನಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಲೇ ಇರುವುದು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿದೆ.

ಈ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಆರ್ಥಿಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳು, ಸಾಮಾಜಿಕ ನೀತಿಗಳು, ಆಡಳಿತ ಸುಧಾರಣೆಗಳು ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಸಮಗ್ರ ಮತ್ತು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವಿಧಾನದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ ಸರ್ಕಾರದ ಉಪಕ್ರಮಗಳು, ನಾಗರಿಕ ಸಮಾಜದ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ವಲಯದ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಈ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ಅಗತ್ಯ ಅಂಶಗಳಾಗಿವೆ.

ಭಾರತ ಮತ್ತು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಣಕಾಸು ನಿಧಿ (IMF)

ಜುಲೈ 1944 ರಲ್ಲಿ ಬ್ರೆಟನ್ ವುಡ್ಸ್ ನ್ಯೂ ಹ್ಯಾಂಪ್‌ಶೈರ್, ಅಮೆರಿಕಾದಲ್ಲಿ ನಡೆದ 44 ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಮನರ್‌ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಇಂಟರ್‌ನ್ಯಾಷನಲ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಫಾರ್ ರೀಕನ್‌ಸ್ಟ್ರಕ್ಷನ್ ಅಂಡ್ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ (IMF) ಅನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು. ಪ್ರಸ್ತುತ, 187 ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು IMF ನ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಭಾರತವು IMF ನ ಸ್ಥಾಪಕ ಸದಸ್ಯ 1993 ರಿಂದ ಭಾರತವು IMF ನಿಂದ ಯಾವುದೇ ಹಣಕಾಸಿನ ನೆರವು ಪಡೆದಿಲ್ಲ. ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಣಕಾಸು ನಿಧಿಯಿಂದ ಪಡೆದ ಎಲ್ಲಾ ಸಾಲಗಳ ಮರುಪಾವತಿಯನ್ನು 31 ಮೇ, 2000 ರಂದು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. IMF ನ ಉದ್ದೇಶಗಳು ಸ್ಥೂಲ-ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ, ಬಡತನ ನಿವಾರಣೆ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿರತೆ, ನೀತಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಶೀಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ ಸಲಹೆ ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸು, ವಿತ್ತೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ವೇದಿಕೆ, ವಿನಿಮಯ ದರದ ಸ್ಥಿರತೆಯ ಪ್ರಚಾರ ಮತ್ತು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಾವತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ.

ರಚನೆ:

ಇಂಟರ್ನ್ಯಾಷನಲ್ ಮಾನಿಟರಿ ಫಂಡ್ (IMF) ಅನ್ನು ಆರಂಭದಲ್ಲಿ 1944 ರಲ್ಲಿ ಬ್ರೆಟನ್ ವುಡ್ಸ್ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲಾಯಿತು. ಯುದ್ಧಾನಂತರದ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಕಾರದ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಲು 45 ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಉಪಸ್ಥಿತರಿದ್ದರು. ಈ ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ ಬದ್ಧರಾಗಲು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ 29 ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳೊಂದಿಗೆ IMF 27ನೇ ಡಿಸೆಂಬರ್ 1945 ರಂದು ಕಾರ್ಯಾರಂಭ ಮಾಡಿತು. ಇದು ಮಾರ್ಚ್ 1, 1947 ರಂದು ತನ್ನ ಹಣಕಾಸಿನ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು. ಪ್ರಸ್ತುತ, IMF 189 ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆರ್ಥಿಕ ಸಾರ್ವಭೌಮತ್ವ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ಗರಿಷ್ಠಗೊಳಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಬಂಡವಾಳವನ್ನು ಪುನರ್ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುವುದರ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುವ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ IMF ಅನ್ನು ಪ್ರಮುಖ ಸಂಸ್ಥೆ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಆಡಳಿತ:

IMF ನ 24 ಸದಸ್ಯರ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಮಂಡಳಿಯಲ್ಲಿ, ಪ್ರಸ್ತುತ, ಐದು ದೊಡ್ಡ ಕೋಟಾಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಸದಸ್ಯರು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ನಿರ್ದೇಶಕರನ್ನು ನೇಮಿಸುತ್ತಾರೆ, ಆದರೆ ಉಳಿದ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು ಚುನಾಯಿತರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಮಂಡಳಿಯ ಸುಧಾರಣೆಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ, ಎಲ್ಲಾ-ಚುನಾಯಿತ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಮಂಡಳಿಯ ಕಡೆಗೆ ಚಲಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಸುಗಮಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ, ನೇಮಕಗೊಂಡ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ನಿರ್ದೇಶಕರ ವರ್ಗವನ್ನು ಕೊನೆಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ, ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ನಿರ್ದೇಶಕರ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯದ ಮುಂದುವರಿದ ಯುರೋಪಿಯನ್ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಒಮ್ಮತವಿದೆ. EMDC ಗಳ ಪರವಾಗಿ 2 ರಿಂದ (ಉದಯೋನ್ಮುಖ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಶೀಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು). ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳು IMF ನಲ್ಲಿ ಕೋಟಾಗಳು ಮತ್ತು ಆಡಳಿತದ ಸುಧಾರಣೆಗಳ ಜೊತೆಗೆ (ಕೋಟಾಗಳ ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ಸಾಮಾನ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆ), ಈ ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳು ನಿಧಿಯ ಕೋಟಾಗಳು ಮತ್ತು ಆಡಳಿತದ ಪ್ರಮುಖ ಕುಲಂಕುಷ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ನಿಧಿಯ ನ್ಯಾಯಸಮ್ಮತ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿತ್ವವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ವಿಧಿ-IV ಸಮಾಲೋಚನೆಗಳು-ಕಡ್ಡಾಯ ಒಪ್ಪಂದದ ವಿಧಿಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಣಕಾಸು ನಿಧಿಯು ತನ್ನ ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಹಣಕಾಸಿನ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳ ಮೇಲೆ ಕಣ್ಗಾವಲು ಇರಿಸುತ್ತದೆ. ಒಪ್ಪಂದದ ಭಾಗವಾಗಿ, ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲು ವಿಧಿ ಬಗ್ಗೆ ಸಮಾಲೋಚನೆಗಳನ್ನು IMF ನಡೆಸುತ್ತದೆ.

ವಿಧಿ-IV ಸಮಾಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎರಡು ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತದೆ, ಅಕ್ಟೋಬರ್ ತಿಂಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಮಾಲೋಚನೆಗಳು ನಡೆದರೆ ಎರಡನೇ ಅವಧಿಯ ಸಮಾಲೋಚನೆಗಳು ಜೂನ್ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ.

ಹಣಕಾಸು ವಹಿವಾಟು ಯೋಜನೆ (FTP)

ಹಣಕಾಸು ವಹಿವಾಟು ಯೋಜನೆ (FTP) ಭಾರತವು 2002 ರ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ IMF ನ ಹಣಕಾಸು ವಹಿವಾಟು ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿತು. ಭಾರತ ಸೇರಿದಂತೆ 53 ದೇಶಗಳು ಈಗ FTP ಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತವೆ. FTP ಯಲ್ಲಿ

ಭಾಗವಹಿಸುವ ಮೂಲಕ, ಭಾರತವು ನಮ್ಮ ಕೋಟಾ ಕೊಡುಗೆಯ ಭಾಗವಾಗಿ IMF ತನ್ನ ರೂಪಾಯಿ ಒಡುವಳಿಗಳನ್ನು ನಗದೀಕರಣ ಮಾಡಲು ಅನುಮತಿಸುತ್ತದೆ, ನಂತರ IMF ಗೆ ಸಾಲಗಾರರಾಗಿರುವ ಇತರ ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ ಸಾಲ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. 2002 ರಿಂದ 31 ಡಿಸೆಂಬರ್, 2010 ರವರೆಗೆ ಭಾರತವು 1194.16 ಮಿಲಿಯನ್ ಎಸ್‌ಡಿಆರ್‌ಗಳ ಹದಿನೇಳು ಖರೀದಿ ವಹಿವಾಟುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು 795.98 ಮಿಲಿಯನ್ ಎಸ್‌ಡಿಆರ್‌ಗಳ ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಮರುಖರೀದಿ ವಹಿವಾಟುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದೆ.

IMF ನ ಸಾಲ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಿಗೆ ಭಾರತದ ಕೊಡುಗೆ- G-20 ಗುಂಪಿನ ಲಂಡನ್ ಶೃಂಗಸಭೆಯಲ್ಲಿ IMF ನ ಸಾಲ ನೀಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು US\$ 500 ಶತಕೋಟಿಗೆ ಮೂರು ಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಈ ನಿರ್ಧಾರದ ಅನುಸಾರವಾಗಿ, ಭಾರತವು ತನ್ನ ಮೀಸಲುಗಳನ್ನು ಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿತು, ಆರಂಭದಲ್ಲಿ US\$ 10 ಶತಕೋಟಿ ವರೆಗೆ ನೋಟುಗಳ ಖರೀದಿ ಒಪ್ಪಂದ (NPA), ಮತ್ತು ತರುವಾಯ US 14 ಶತಕೋಟಿ ವರೆಗೆ ಹೊಸ ಸಾಲದ ಒಪ್ಪಂದ (NAB) 7 ಏಪ್ರಿಲ್, 2011 ರಂತೆ, ಭಾರತವು IMF ನೊಂದಿಗೆ ಒಂಬತ್ತು ನೋಟು ಖರೀದಿ ಒಪ್ಪಂದಗಳ ಮೂಲಕ SDR 750 ಮಿಲಿಯನ್ (ಅಂದಾಜು. 5,340.36 ಕೋಟಿಗಳು) ಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡಿದೆ.

ವಿಶ್ವ ಬ್ಯಾಂಕ್:

ವಿಶ್ವ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸಾಲಗಳು ಮತ್ತು ಅನುದಾನಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ದೇಶಗಳಿಗೆ ಹಣಕಾಸಿನ ನೆರವು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಸಹಾಯದ ಪ್ರಕಾರವು ದೇಶದ ಆದಾಯದ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಭಾರತವು ಕಡಿಮೆ-ಮಧ್ಯಮ-ಆದಾಯದ ದೇಶವೆಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ, ಆಗಾಗ್ಗೆ ಸಾಲಗಳು ಮತ್ತು ಅನುದಾನಗಳ ಸಂಯೋಜನೆಯನ್ನು ವಿಶ್ವ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಮೂಲಕ ಪಡೆಯುತ್ತದೆ.

ವಿಶ್ವಬ್ಯಾಂಕ್ ಮತ್ತು ಭಾರತದ ನಡುವಿನ ಸಹಕಾರವು 1944 ರಲ್ಲಿ ಇಂಟರ್ನ್ಯಾಷನಲ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಆಫ್ ರೀಕನ್ಸ್ಟ್ರಕ್ಷನ್ ಅಂಡ್ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ (IBRD) ನ ಅಡಿಪಾಯದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ವಿಶ್ವ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಸಂಸ್ಥಾಪಕ 44 ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿ, ಭಾರತವು ಜೂನ್ 1944 ರಲ್ಲಿ ಬ್ರೆಟನ್ ವುಡ್ಸ್ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಕಾರ್ಯಸೂಚಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿತು. ಭಾರತೀಯ ನಿಯೋಗವನ್ನು ಸರ್ ಜೆರೆಮಿ ರೈಸ್‌ಮನ್ ನೇತೃತ್ವ ವಹಿಸಿದ್ದರು, ಅವರು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಹಣಕಾಸು ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದರು ಮತ್ತು "ಇಂಟರ್ನ್ಯಾಷನಲ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಫಾರ್ ರೀಕನ್ಸ್ಟ್ರಕ್ಷನ್ ಅಂಡ್ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್" ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದರು. ಭಾರತವು ತನ್ನ ಮೊದಲ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲವನ್ನು ನವೆಂಬರ್ 1948 ರಲ್ಲಿ IBRD ನಿಂದ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿತು, ಅಂದಿನಿಂದ ಭಾರತವು ಅತಿದೊಡ್ಡ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ದೇಶವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಗುಂಪಿನ ಅದರ ಸಾಲದ ಹಣದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 104 ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಿದೆ. 27.1 ಶತಕೋಟಿ ಡಾಲರ್ ನೆರವಿನಿಂದ ಈ ಯೋಜನೆಗಳು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ. ಪರಮೇಶ್ವರನ್ ಅಯ್ಯರ್ ಅವರು ಭಾರತದಿಂದ ನಾಮನಿರ್ದೇಶನಗೊಂಡ ವಿಶ್ವಬ್ಯಾಂಕ್ ನ ಪ್ರಸ್ತುತ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ವಿಶ್ವ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಭಾರತಕ್ಕೆ 27.1 ಶತಕೋಟಿ ಅಮೆರಿಕನ್ ಡಾಲರ್ ಸಾಲ ನೀಡುತ್ತದೆ, ಇದು IBRD ಬೆಂಬಲದ ಅತಿದೊಡ್ಡ ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2018 ರಲ್ಲಿ, ವಿಶ್ವ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಗುಂಪು ಭಾರತದೊಂದಿಗೆ ಹೊಸ ಪಾಲುದಾರಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು. ಪಾಲುದಾರಿಕೆಯು

ಸಮರ್ಥ ಮತ್ತು ಸಮರ್ಥನೀಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಒತ್ತಿಹೇಳುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಬಂಡವಾಳದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಉದ್ಯೋಗ ಅವಕಾಶಗಳು ಮತ್ತು ಹೂಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕತೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದುಗೂಡಿದ್ದು, ಬಲವಾದ ಆಡಳಿತವನ್ನು ರಚಿಸಲು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದರ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುತ್ತದೆ. ವಿಶ್ವ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಮತ್ತು ಭಾರತದ ನಡುವಿನ ದೇಶದ ಪಾಲುದಾರಿಕೆಯ ಚೌಕಟ್ಟು ವಿಶ್ವ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಅತಿದೊಡ್ಡ ದೇಶ ಪಾಲುದಾರಿಕೆಯ ಚೌಕಟ್ಟಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಇದು ಮಧ್ಯಮ-ಆದಾಯದ ದೇಶಕ್ಕೆ ಭಾರತದ ಪರಿವರ್ತನೆಯನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತದೆ. ವಿಶ್ವ ಬ್ಯಾಂಕ್ ನೆರವಿನಿಂದ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಯೋಜನೆಗಳು.

ಸರ್ವ ಶಿಕ್ಷಾ ಅಭಿಯಾನ (SSA):

ಸರ್ವ ಶಿಕ್ಷಾ ಅಭಿಯಾನವು 2001ರಲ್ಲಿ ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ ಸರ್ಕಾರಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ದೇಶಾದ್ಯಂತ ಸುಮಾರು 200 ಮಿಲಿಯನ್ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ವಿಶ್ವಬ್ಯಾಂಕ್, ಯುರೋಪಿಯನ್ ಕಮಿಷನ್ ಮತ್ತು ಯುನೈಟೆಡ್ ಕಿಂಗ್‌ಡಮ್ ಡಿವೆಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತದೆ, ಆದರೆ ಇದು ಸರ್ಕಾರಿ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿದೆ. 2001-2003ರ ಮೊದಲ ಹಂತದಲ್ಲಿ, ವಿಶ್ವಬ್ಯಾಂಕ್ 500 ಮಿಲಿಯನ್ ಅಮೆರಿಕನ್ ಡಾಲರ್ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡಿತು, ವಿಶ್ವಬ್ಯಾಂಕ್ ತನ್ನ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಎರಡನೇ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುವರಿ 600 ಮಿಲಿಯನ್‌ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಿತು. 2009 ರಲ್ಲಿ, ಭಾರತವು ಉಚಿತ ಮತ್ತು ಕಡ್ಡಾಯ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕು ಕಾಯಿದೆಯನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿತು, ಅದು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕಾಗಿ ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸಿತು. 2001 ರಿಂದ 2013 ರವರೆಗೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಶಾಲೆಯಿಂದ ಹೊರಗುಳಿದ ಮಕ್ಕಳ ಸಂಖ್ಯೆ 29.1 ಮಿಲಿಯನ್ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಸಂಖ್ಯೆ 200 ಮಿಲಿಯನ್‌ಗೆ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ. 2012ರಲ್ಲಿ ಶೇ.95ರಷ್ಟು ಮಕ್ಕಳು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶ ಪಡೆದಿದ್ದರು. SSA III ಅನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಲು ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸು ಒದಗಿಸಲು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಬ್ಯಾಂಕ್ ಒಟ್ಟು 1006 ಮಿಲಿಯನ್ ಅಮೆರಿಕನ್ ಡಾಲರ್ ಮೊತ್ತದ ಹೊಸ ಕ್ರೆಡಿಟ್ ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ ಸಹಿ ಹಾಕಿವೆ. ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆಯುವಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಲು ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿಗಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೌನ್ಸಿಲ್‌ನಿಂದ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಮತ್ತು ಕಲಿಕೆಯ ಸೂಚಕಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಇದು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುತ್ತದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಂಕಿಅಂಶ ಕಚೇರಿ (NSO) ನಡೆಸಿದ ಇತ್ತೀಚಿನ ಸಮೀಕ್ಷೆಯು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಏಳು ವರ್ಷ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಯಸ್ಸಿನ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ಪ್ರಮಾಣವು ಜುಲೈ 2017 ರಿಂದ ಜೂನ್ 2018 ರವರೆಗೆ ಶೇಕಡಾ 77.7 ರಷ್ಟು ದಾಖಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಒಬ್ಬರಂಗಪಡಿಸಿದೆ.

ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಗ್ರಾಮ ಸಡಕ್ ಯೋಜನೆ ಯೋಜನೆ:

ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಗ್ರಾಮ ಸಡಕ್ ಯೋಜನೆಯು ವರ್ಷಪೂರ್ತಿ ಎಲ್ಲಾ ಹವಾಮಾನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ವಸತಿಗಳನ್ನು ಪಕ್ಕಾ ಡಾಂಬರ್ ರಸ್ತೆಯ ಮೂಲಕ ಸಂಪರ್ಕ ಕಲ್ಪಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಡಿಸೆಂಬರ್ 2000 ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು ಮತ್ತು ದೇಶದ 80% ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ಈ ರಸ್ತೆಗಳ ಮೂಲಕ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಅಂದಿನ ಪ್ರಧಾನಿ ಅಟಲ್ ಬಿಹಾರಿ ವಾಜಪೇಯಿ ಅವರು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಈ ಯೋಜನೆಯು ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ

ಸಚಿವಾಲಯದ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿದೆ. ವಿಶ್ವ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ 2004 ರಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಹಣಕಾಸು ನೀಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು. ಮೇ 2018 ರಲ್ಲಿ ಕಛೇರಿಗೆ ಹಣಕಾಸು ಒದಗಿಸಲು ವಿಶ್ವ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಗುಂಪು ಹೆಚ್ಚುವರಿ 500 ಮಿಲಿಯನ್ ಅಮೆರಿಕನ್ ಡಾಲರ್ ಸಾಲವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿತು ಮತ್ತು ಈಗ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ 1.8 ಶತಕೋಟಿ ಅಮೆರಿಕನ್ ಡಾಲರ್ ಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸುಮಾರು 35,000 ಕಿಮೀ ಗ್ರಾಮೀಣ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು 8 ಮಿಲಿಯನ್ ಜನರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಸರ್ವಸಾಮಾನ್ಯ ರಸ್ತೆಗಳಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿದೆ.

ಆರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣೆ

ಉತ್ತರಾಖಂಡ ಆರೋಗ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ:

ಉತ್ತರಾಖಂಡ್ ಹೆಲ್ತ್ ಸಿಸ್ಟಮ್ಸ್ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ (ಯುಕೆಎಚ್‌ಎಸ್‌ಡಿಒ) ಆರು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾದ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದ್ದು, 2017 ರಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ನಿಂದ ಅದರ ಅನುಮೋದನೆಯೊಂದಿಗೆ ಆರಂಭಗೊಂಡು ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2023 ರಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಉತ್ತರಾಖಂಡ ಸರ್ಕಾರದ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಆರೋಗ್ಯ ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆಯೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತು ಇಂಟರ್ನ್ಯಾಷನಲ್ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ ಅಸೋಸಿಯೇಷನ್ (IDA) ಗಳ ಸಂಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಯೋಜನೆಯ ಗುರಿಯು "ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಗಳ ಪ್ರವೇಶ ಮತ್ತು ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಾಖಂಡವನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುವುದು, ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಆರ್ಥಿಕ ಅಪಾಯದ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಈ ಯೋಜನೆಯು 125 ಮಿಲಿಯನ್ ಅಮೆರಿಕನ್ ಡಾಲರ್ ಯೋಜನಾ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ, ಇದರಲ್ಲಿ 100 ಮಿಲಿಯನ್ ಅಮೆರಿಕನ್ ಡಾಲರ್ ವಿಶ್ವಬ್ಯಾಂಕ್ ಒದಗಿಸಿದರೆ ಉಳಿದ 25 ಮಿಲಿಯನ್ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ನಿಧಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಿತು.

ತಮಿಳುನಾಡು ಆರೋಗ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸುಧಾರಣೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ:

ತಮಿಳುನಾಡು ಆರೋಗ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸುಧಾರಣಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ತುಲನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಹೊಸ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದ್ದು, ಮಾರ್ಚ್ 2019 ರಲ್ಲಿ ಅನುಮೋದಿಸಲಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲವೂ ಯೋಜಿಸಿದಂತೆ ನಡೆದರೆ ಸುಧಾರಣೆ ಯೋಜನೆಗೆ ಮೇ 2024ರಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ಯೋಜನೆ ಇದಾಗಿದ್ದು ಇದರ ಒಟ್ಟು ಅಂದಾಜು ವೆಚ್ಚ 5,515 ಬಿಲಿಯನ್ ಅಮೆರಿಕನ್ ಡಾಲರ್ ಆಗಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಗೆ 287 ಮಿಲಿಯನ್ ಅಮೆರಿಕನ್ ಡಾಲರ್ ಅನ್ನು ವಿಶ್ವಬ್ಯಾಂಕ್ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಯೋಜನೆಯು ನಿಂತಿರುವಂತೆ, ಇದು ತಮಿಳುನಾಡು ಸರ್ಕಾರವು 2015 ರಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಹಯೋಗದಲ್ಲಿ ಈ ಯೋಜನೆ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

ಭಾರತಕ್ಕೆ ವಿಶ್ವಬ್ಯಾಂಕ್ ನೆರವು ನೀಡುವ ಕುರಿತು ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು ಇಲ್ಲಿವೆ:

1. ಸಾಲಗಳು ಮತ್ತು ನೆರವು: ವಿಶ್ವಬ್ಯಾಂಕ್ ವಿವಿಧ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳಿಗಾಗಿ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಸಾಲ ಮತ್ತು ನೆರವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಗಳು ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ, ಶಿಕ್ಷಣ, ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಸುಸ್ಥಿರತೆಯಂತಹ ವ್ಯಾಪಕ ಶ್ರೇಣಿಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿವೆ.
2. ಧನಸಹಾಯಗಳು: ಸಾಲಗಳನ್ನು ಮರುಪಾವತಿ ಮಾಡಬೇಕಾದಾಗ, ಅನುದಾನವು ಮರುಪಾವತಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲದ ವಿಶ್ವಬ್ಯಾಂಕ್ ಒದಗಿಸಿದ ನಿಧಿಗಳು, ವಿಶ್ವಬ್ಯಾಂಕ್‌ನ

ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗುವ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಯೋಜನೆಗಳು ಅಥವಾ ಉಪಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಅನುದಾನವನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

3. ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು: ಬಡತನವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು, ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಮತ್ತು ಒಟ್ಟಾರೆ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ವಿವಿಧ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಭಾರತವನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತದೆ.
4. ನೀತಿ ಸುಧಾರಣೆಗಳು ಹಣಕಾಸಿನ ನೆರವಿನ ಜೊತೆಗೆ, ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಬಡತನ ಕಡಿತಕ್ಕೆ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುವ ನೀತಿ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಲು ವಿಶ್ವ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದೊಂದಿಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬಹುದು. ವಿಶ್ವ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಮತ್ತು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ನಡುವಿನ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು ಒಪ್ಪಂದಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ವಿಶ್ವ ಬ್ಯಾಂಕ್ ನೆರವಿನ ನಿಯಮಗಳು ಮತ್ತು ಷರತ್ತುಗಳು ಬದಲಾಗಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸುವುದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಉಪಸಂಹಾರ:

ಭಾರತವು ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದೆ, ಆದರೆ ಭಾರತದ ಒಳಗೆ ಇಂದಿಗೂ ಮೂಲಭೂತ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಾದ ಶಿಕ್ಷಣ, ಆರೋಗ್ಯ, ಉದ್ಯೋಗ ಮುಂತಾದವುಗಳು ಭಾರತವನ್ನು ಅತಿಯಾಗಿ ಪೀಡಿಸುತ್ತಿದ್ದು ಈ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಎದುರಿಸಿದ್ದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಭಾರತವು ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವದ ದೊಡ್ಡಣ್ಣನಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯ. ಇದನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಸಲು ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಣಕಾಸು ನಿಧಿ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವ ಬ್ಯಾಂಕ್ ನಂತಹ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆರ್ಥಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ನೆರವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಭಾರತವು ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಪ್ರಗತಿಪಥದಲ್ಲಿ ಮುನ್ನುಗ್ಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ-5

ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳು ಮತ್ತು ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು.

ಪೀಠಿಕೆ:

ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳು ಮತ್ತು ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಆಡಳಿತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧವು ಕಾಲಾನಂತರದಲ್ಲಿ ವಿಕಸನಗೊಂಡ ಸಂಕೀರ್ಣ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಪರಸ್ಪರ ಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ನಾವು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಸೂಕ್ಷ್ಮಗಳು ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಸರ್ಕಾರದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು ಇಲ್ಲಿವೆ.

1. ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಶಕ್ತಿಗಳು ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಆಡಳಿತ:

ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳ ಪಾತ್ರ: ಸರಕುಗಳು, ಸೇವೆಗಳು ಅಥವಾ ಹಣಕಾಸು ಸಾಧನಗಳನ್ನು ವಿನಿಮಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಖರೀದಿದಾರರು ಮತ್ತು ಮಾರಾಟಗಾರರು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರುವ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳಾಗಿವೆ. ಮುಕ್ತ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ, ಬೆಲೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಕೆ ಮತ್ತು ಬೇಡಿಕೆಯ ಶಕ್ತಿಗಳಿಂದ ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಭಾಗವಹಿಸುವವರ ನಡುವಿನ ಸ್ಪರ್ಧೆಯು ಪ್ರಮುಖ ಚಾಲಕವಾಗಿದೆ.

ಸರ್ಕಾರದ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆ: ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳು ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗಿದ್ದರೂ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಯುತವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸರ್ಕಾರಗಳು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಮಧ್ಯಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪವು ನಿಯಂತ್ರಣ, ತೆರಿಗೆ ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ ಸೇರಿದಂತೆ ವಿವಿಧ ರೂಪಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ನಿಯಂತ್ರಕ ಚೌಕಟ್ಟುಗಳು: ಆರ್ಥಿಕ ಆಡಳಿತದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ನಿಯಂತ್ರಕ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳು, ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಿಸುವಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ನಿಯಂತ್ರಕ

ಸಂಸ್ಥೆಗಳು: ಈ ಘಟಕಗಳು ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ-ವಿರೋಧಿ ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು, ಗ್ರಾಹಕರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳ ಸಮಗ್ರತೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ಜಾರಿಗೆ ತರುತ್ತವೆ. ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳು: ಹಣದುಬ್ಬರವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸಲು ಬಡ್ಡಿದರಗಳು ಮತ್ತು ಹಣದ ಪೂರೈಕೆಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವ ವಿತ್ತೀಯ ನೀತಿಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಅವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ.

ಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು: ಆರ್ಥಿಕ ಆಡಳಿತದ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಉದ್ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶವೆಂದರೆ ಒಟ್ಟಾರೆ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಇದು ಹಣಕಾಸಿನ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ, ಕರೆನ್ಸಿಯ ಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಅನುಕೂಲಕರವಾದ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತದೆ.

ಆಡಳಿತದ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಗಳ ಉದಾಹರಣೆಗಳು: ಆದಾಯದ ಅಸಮಾನತೆ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ವೈಫಲ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಬಾಹ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಂತಹ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಸರ್ಕಾರಗಳು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಪ್ರವೇಶಿಸಬಹುದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ

ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುರಕ್ಷತಾ ಜಾಲಗಳು: ಬಡತನವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಮತ್ತು ದುರ್ಬಲ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಸುರಕ್ಷತಾ ಜಾಲವನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಸರ್ಕಾರಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಲ್ಯಾಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಬಹುದು.

ಪರಿಸರ ನಿಯಮಗಳು: ಪರಿಸರ ಕಾಳಜಿಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಮತ್ತು ವ್ಯವಹಾರಗಳ ನಡುವೆ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ನಿಯಂತ್ರಕ ಚೌಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬಹುದು.

ಸಮತೋಲನ ಕಾಯಿದೆ: ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳು ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಲು ಅವಕಾಶ ನೀಡುವ ನಡುವೆ ಸರಿಯಾದ ಸಮತೋಲನವನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದು ಮತ್ತು ದುರುಪಯೋಗ ಅಥವಾ ಋಣಾತ್ಮಕ ಬಾಹ್ಯತೆಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಅವುಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದು ಆರ್ಥಿಕ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ನಿರಂತರ ಸವಾಲಾಗಿದೆ. ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ವಿಕಾಸಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಭಾವಗಳು ಮತ್ತು ವಿಶಾಲವಾದ ಆರ್ಥಿಕ ಭೂದೃಶ್ಯಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರಗಳು ತಮ್ಮ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಶಕ್ತಿಗಳು ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಆಡಳಿತದ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧವು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಸಮತೋಲನವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳು ನಿರ್ಣಾಯಕವಾಗಿದ್ದರೂ, ಆಡಳಿತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಸುಸೂತ್ರವಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲು, ನ್ಯಾಯಸಮ್ಮತತೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾಳಜಿಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಹೆಚ್ಚು ಹಾಕುತ್ತವೆ, ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಸ್ಥಿರತೆ ಮತ್ತು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ಗುರಿಯಾಗಿರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

2. ಜಾಗತೀಕರಣ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ:

ಅಂತರ್ಸಂಪರ್ಕಿತ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳು: ಜಾಗತೀಕರಣವು ಸರಕುಗಳು, ಸೇವೆಗಳು, ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಆಲೋಚನೆಗಳ ವಿನಿಮಯದ ಮೂಲಕ ದೇಶಗಳ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಅಂತರ್ಸಂಪರ್ಕಗಳು ಮತ್ತು ಪರಸ್ಪರ ಅವಲಂಬನೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಜಾಗತೀಕವಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ, ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಆಡಳಿತದ ಅಗತ್ಯವು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಡಳಿತ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳು:

ವಿಶ್ವ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಂಸ್ಥೆ (WTO): ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಸುವಲ್ಲಿ, ವ್ಯಾಪಾರ ವಿವಾದಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ನಡುವೆ ಮಾತುಕತೆಗಳನ್ನು ಸುಗಮಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ WTO ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತದೆ.

ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಣಕಾಸು ನಿಧಿ (IMF): IMF ಜಾಗತಿಕ ವಿತ್ತೀಯ ಸಹಕಾರ, ವಿನಿಮಯ ದರದ ಸ್ಥಿರತೆ ಮತ್ತು ಪಾವತಿಗಳ ಸಮತೋಲನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ದೇಶಗಳಿಗೆ ಹಣಕಾಸಿನ ನೆರವು ನೀಡುವುದರ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುತ್ತದೆ.

ಮುಕ್ತ ವ್ಯಾಪಾರ ಒಪ್ಪಂದಗಳು (FTAs): ದೇಶಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮುಕ್ತ ವ್ಯಾಪಾರ ಒಪ್ಪಂದಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ಮಾತುಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗುತ್ತವೆ, ವ್ಯಾಪಾರ ಅಡೆತಡೆಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಒಪ್ಪಂದಗಳಿಗೆ ಅನುಸರಣೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ವಿವಾದಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಆಡಳಿತ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ.

ಹಣಕಾಸಿನ ಸ್ಥಿರತೆ: ಜಾಗತಿಕ ಹಣಕಾಸು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಪರ್ಕಗಳು ಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಆಡಳಿತ ರಚನೆಗಳ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. IMF ಮತ್ತು ಇತರ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಮತ್ತು ತಗ್ಗಿಸಲು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತವೆ.

ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದು: ಜಾಗತೀಕರಣವು ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವ ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ (MNC) ಉದಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಅವರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಆಡಳಿತ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳು ಅಗತ್ಯವಿದೆ, ಅವು ನೈತಿಕ ಮಾನದಂಡಗಳು, ಪರಿಸರ ನಿಯಮಗಳು, ಮತ್ತು ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ತತ್ವಗಳು ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕು.

ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವುದು: ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟುಗಳು ಮತ್ತು ಸೈಬರ್ ಭದ್ರತಾ ಬೆದರಿಕೆಗಳಂತಹ ಜಾಗತಿಕ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಜಾಗತಿಕ ಸವಾಲುಗಳ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ಈ ಸವಾಲುಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ನಡುವಿನ ಸಹಕಾರವು ನಿರ್ಣಾಯಕವಾಗಿದೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಸಮತೋಲನಗೊಳಿಸುವುದು: ಜಾಗತೀಕರಣವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ತಮ್ಮ ದೇಶೀಯ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಮತೋಲನಗೊಳಿಸ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆಡಳಿತ ಕಾರ್ಯ ವಿಧಾನಗಳು, ಸಂಕೀರ್ಣ ಭೌಗೋಳಿಕ ರಾಜಕೀಯ ಭೂದೃಶ್ಯಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳೊಂದಿಗೆ ದೇಶಗಳ ನಡುವೆ ಸಹಯೋಗವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಬೇಕು.

ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ: ಆರ್ಥಿಕ ಅಥವಾ ಆರ್ಥಿಕ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಡಳಿತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಪೀಡಿತ ದೇಶಗಳಿಗೆ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ನೀಡಬಹುದು. ಈ ಬೆಂಬಲವು ಹಣಕಾಸಿನ ಸಹಾಯವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರಬಹುದು. ನೀತಿ ಸಲಹೆ, ಮತ್ತು ಜಾಗತಿಕ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ಸಮನ್ವಯ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ವರ್ಗಾವಣೆ: ಜಾಗತೀಕರಣಗೊಂಡ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ವರ್ಗಾವಣೆ, ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನದ ವರ್ಗಾವಣೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿದೆ. ಆಡಳಿತ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳು ಬೌದ್ಧಿಕ ಆಸ್ತಿ ಹಕ್ಕುಗಳು, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮಾನದಂಡಗಳು ಮತ್ತು ಜಾಗತಿಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಯುತ ಸ್ಪರ್ಧೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಬೇಕು.

ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಜಾಗತೀಕರಣವು ಅಂತರಾಸಂಪರ್ಕಿತ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಸಂಕೀರ್ಣತೆಗಳು ಮತ್ತು ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಆಡಳಿತ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದೆ. WTO ಮತ್ತು IMF ನಂತಹ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಜಾಗತಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ಆಡಳಿತವನ್ನು ರೂಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ನಡುವೆ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಸುಗಮಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ.

3. ತಾಂತ್ರಿಕ ಪ್ರಗತಿಗಳು:

ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ: ಕ್ಷಿಪ್ರ ತಾಂತ್ರಿಕ ಪ್ರಗತಿಗಳು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳ ಸ್ವರೂಪ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯ ಮೇಲೆ ಆಳವಾದ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರುತ್ತವೆ. ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ ಮತ್ತು ಸಂವಹನದಲ್ಲಿನ ಆವಿಷ್ಕಾರಗಳು ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ನಡೆಸುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಪರಿವರ್ತಿಸಿವೆ.

ಡಿಜಿಟಲ್ ರೂಪಾಂತರ: ಡಿಜಿಟಲ್ ರೂಪಾಂತರವು ಇ-ಕಾಮರ್ಸ್, ಆನ್‌ಲೈನ್ ಪ್ಲಾಟ್‌ಫಾರ್ಮ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಡಿಜಿಟಲ್ ಕರೆನ್ಸಿಗಳ ಏರಿಕೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಇದು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ರಚನೆಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರಗಳು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಹಕರಿಗೆ ಹೊಸ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದೆ.

ಹೊಸ ನಿಯಮಾವಳಿಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆ: ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಸ್ವಭಾವವು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ನಿಯಂತ್ರಕ ಚೌಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮೀರಿಸುತ್ತದೆ. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, ಸವಾಲುಗಳು ಮತ್ತು ಅಪಾಯಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಹೊಸ ನಿಯಮಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ. ಉದಯೋನ್ಮುಖ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳೊಂದಿಗೆ ಆಡಳಿತವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ವ್ಯವಹಾರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಉದಾಹರಣೆಗೆ:

ಡೇಟಾ ಗೌಪ್ಯತೆ ನಿಯಮಗಳು: ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಡೇಟಾದ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮತ್ತು ಬಳಕೆಯು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಗೌಪ್ಯತೆ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಡೇಟಾ ಗೌಪ್ಯತೆ ನಿಯಮಗಳ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿದೆ.

ಸೈಬರ್ ಸೆಕ್ಯೂರಿಟಿ ನಿಯಮಗಳು: ಸೈಬರ್-ದಾಳಿಗಳ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಬೆದರಿಕೆಯು ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಸೈಬರ್ ಸುರಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ಣಾಯಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ನಿಯಮಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.

ಹಣಕಾಸು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸು ನಿಯಮಗಳು: ಬ್ಲಾಕ್‌ಚೈನ್ ಮತ್ತು ಡಿಜಿಟಲ್ ಪಾವತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಹಣಕಾಸು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ (ಫಿನ್‌ಟೆಕ್) ಆವಿಷ್ಕಾರಗಳು ಹಣಕಾಸಿನ ನಿಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿವೆ. ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಹಕರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಅಗತ್ಯತೆಯೊಂದಿಗೆ ನಾವೀನ್ಯತೆಯನ್ನು ಸಮತೋಲನಗೊಳಿಸಲು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಬಿಗ್ ಟೆಕ್ ಅನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದು: "ಬಿಗ್ ಟೆಕ್" ಎಂದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲ್ಪಡುವ ದೊಡ್ಡ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಕಂಪನಿಗಳು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ, ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ವಿರೋಧಿ ಅಭ್ಯಾಸಗಳು ಮತ್ತು ಬಳಕೆದಾರರ ಗೌಪ್ಯತೆಯ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಭಾವದಂತಹ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಂದಾಗಿ ಪರಿಶೀಲನೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿವೆ. ಈ ಕಾಳಜಿಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಸರ್ಕಾರಗಳು ಹೊಸ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಅನ್ವೇಷಿಸುತ್ತಿವೆ.

ನೈತಿಕ ಪರಿಗಣನೆಗಳು: ತಾಂತ್ರಿಕ ಪ್ರಗತಿಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತವು ನಿಯಮಾವಳಿಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತದೆ. ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತ ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಉದಯೋನ್ಮುಖ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ನೈತಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಂತಹ ನೈತಿಕ ಪರಿಗಣನೆಗಳು ಆಡಳಿತದ ಚರ್ಚೆಗಳಿಗೆ ಅವಿಭಾಜ್ಯವಾಗುತ್ತಿವೆ.

ಜಾಗತಿಕ ಸಹಯೋಗ: ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಗಡಿಯಾಚೆಗಿನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ, ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಹಯೋಗವು ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು, ಜಾಗತಿಕ ಸೈಬರ್ ಸುರಕ್ಷತೆ ಬೆದರಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಮತ್ತು ಉದಯೋನ್ಮುಖ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ನೈತಿಕ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ದೇಶಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತವೆ.

ನಾವೀನ್ಯತೆ ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಕ ಜರಡಿ (ಸ್ಯಾಂಡ್‌ಬಾಕ್): ಕೆಲವು ನಿಯಂತ್ರಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ನಿಯಂತ್ರಕ ಜರಡಿಯ (ಸ್ಯಾಂಡ್‌ಬಾಕ್)ಗಳಂತಹ ನಾವೀನ್ಯತೆ-ಸ್ನೇಹ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳು ಹೊಸ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ವ್ಯವಹಾರ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಿ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಲು ಅವಕಾಶ ನೀಡುತ್ತವೆ, ಗ್ರಾಹಕರ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ನಾವೀನ್ಯತೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತವೆ.

ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಸವಾಲುಗಳು: ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಬಳಕೆಯು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕತೆಯನ್ನು ಅಡ್ಡಿಪಡಿಸಬಹುದು. ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಆಡಳಿತವು ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು, ನ್ಯಾಯಯುತವಾದ ಸ್ಪರ್ಧೆಯನ್ನು ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಾಂತರದಂತಹ ತಾಂತ್ರಿಕ ಪ್ರಗತಿಗಳ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವುದನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ತಾಂತ್ರಿಕ ಪ್ರಗತಿಗಳು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳ ಮೇಲೆ ಹೇಗೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತವೆ ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಒತ್ತಿಹೇಳುತ್ತದೆ.

ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಆಡಳಿತದ ಅಗತ್ಯವಿದ್ದು, ಹೊಸ ನಿಯಮಗಳು, ನೈತಿಕ ಪರಿಗಣನೆಗಳು ಮತ್ತು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಹಯೋಗವು ಕ್ಷಿಪ್ರ ತಾಂತ್ರಿಕ ಬದಲಾವಣೆಯ ಮುಖಾಂತರ ಆಡಳಿತದ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಅಂಶಗಳಾಗಿವೆ. ಅಪಾಯಗಳನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಿದಾಗ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಗರಿಷ್ಠಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಖಚಿತಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

4. ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಅಳವಡಿಕೆ:

ತೀವ್ರ ಗತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳ ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಸ್ವರೂಪ: ತಾಂತ್ರಿಕ ಪ್ರಗತಿಗಳು, ಗ್ರಾಹಕರ ನಡವಳಿಕೆಯಲ್ಲಿನ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಮತ್ತು ಜಾಗತಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳಂತಹ ಅಂಶಗಳಿಂದ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳು ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕವಾಗಿರುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ನಿರಂತರ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿರುತ್ತವೆ. ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳು ವಿಕಸನಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಂತೆ, ಆಡಳಿತದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಉಳಿಯಲು ಈ ಬದಲಾವಣೆಗಳಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ನಿಯಮಾವಳಿಗಳನ್ನು ಸರ್ವಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಆರ್ಥಿಕ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಸಮಾಜಗಳಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಆರ್ಥಿಕ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ನಿಯಮಿತವಾದ ವಿಮರ್ಶೆಗಳು ಮತ್ತು ನಿಯಮಗಳ ನವೀಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಅವು ತೊಡಗಿರುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಹೊಸ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಸಮರ್ಥವಾಗಿವೆ ಎಂದು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ.

ಹೊಸ ನಿಯಂತ್ರಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವುದು: ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಕ್ಷೇತ್ರಭಾವಗಳು ಬದಲಾವಣೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿ. ಸರ್ಕಾರಗಳು ಹೊಸ ನಿಯಂತ್ರಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಅಥವಾ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಮಾರ್ಪಡಿಸಿ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಫಿನ್‌ಟೆಕ್ ಅಥವಾ ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದಂತಹ ಹೊಸ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಹೊರಹೊಮ್ಮುವಿಕೆಯು ಈ ವಲಯಗಳನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಲು ವಿಶೇಷ ನಿಯಂತ್ರಕ ವಿಜ್ಞಾನಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಯನ್ನು ಪ್ರೇರೇಪಿಸುತ್ತದೆ.

ನೀತಿ ನಾವೀನ್ಯತೆ: ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ರೂಪಾಂತರವು ನಿಯಂತ್ರಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ನವೀನ ನೀತಿ ಕ್ರಮಗಳನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ನಾವೀನ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು, ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಅಥವಾ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಅಸಮಾನತೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಸರ್ಕಾರಗಳು ಹೊಸ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಬಹುದು.

ಹಣಕಾಸಿನ ವಲಯದ ಸುಧಾರಣೆಗಳು: ಹಣಕಾಸು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳು, ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ, ಜಾಗರೂಕ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. 2008 ರ ಆರ್ಥಿಕ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನಂತಹ ಘಟನೆಗಳ ನಂತರ, ಹಣಕಾಸು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸ್ಥಿತಿಶಾಪಕತ್ವವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಮತ್ತು ಅಂತಹ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟುಗಳ ಪುನರಾವರ್ತನೆಯನ್ನು ತಡೆಯಲು ಆರ್ಥಿಕ ನಿಯಂತ್ರಣ ಸುಧಾರಣೆಗಳಿಗೆ ಜಾಗೃತಿಕೆ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ.

ಗ್ರಾಹಕ ರಕ್ಷಣೆ: ಗ್ರಾಹಕರ ನಡವಳಿಕೆಯಲ್ಲಿನ ಬದಲಾವಣೆಗಳು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಡಿಜಿಟಲೈಸೇಷನ್‌ನಲ್ಲಿ, ಗ್ರಾಹಕ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ನಿಯಮಗಳಿಗೆ ನವೀಕರಣಗಳು ಅಗತ್ಯವಾಗಬಹುದು. ಇದು ಆನ್‌ಲೈನ್ ಗೌಪ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಲು, ಇ-ಕಾಮರ್ಸ್ ಅನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಯುತ ವ್ಯಾಪಾರ ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರಬಹುದು.

ಜಾಗೃತಿಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವುದು: ಆರ್ಥಿಕ ಆಡಳಿತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳು, ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ ತಗ್ಗಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ತೆರಿಗೆ ವೆಂಚನೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಂತಹ ವಿಶಾಲವಾದ ಜಾಗೃತಿಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾನದಂಡಗಳೊಂದಿಗೆ ದೇಶೀಯ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸುವುದನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರಬಹುದು.

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಮಾಲೋಚನೆ: ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಮಾಲೋಚನೆಯ ಮೂಲಕ ಮಧ್ಯಸ್ಥಗಾರರನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ವ್ಯವಹಾರಗಳು, ಗ್ರಾಹಕರು ಮತ್ತು ಇತರ ಸಂಬಂಧಿತ ಪಕ್ಷಗಳಿಂದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಮತ್ತು ಅಂತರ್ಗತ ಆಡಳಿತ ನೀತಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ: ನಿಯಮಿತ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿತ್ವದ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ, ಆಡಳಿತ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳು

ನಿರ್ಣಾಯಕವಾಗಿವೆ. ನಿಯಮಗಳು ತಮ್ಮ ಉದ್ದೇಶಿತ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸುತ್ತವೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವುದು, ಅಂತರವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯವಿರುವಂತೆ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಇದು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

ಸ್ಥಿರತೆ ಮತ್ತು ನಾವೀನ್ಯತೆಯನ್ನು ಸಮತೋಲನಗೊಳಿಸುವುದು: ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ರೂಪಾಂತರದ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶವೆಂದರೆ ಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ನಾವೀನ್ಯತೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ನಡುವೆ ಸರಿಯಾದ ಸಮತೋಲನವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದು. ಅಪಾಯಗಳ ವಿರುದ್ಧ ರಕ್ಷಿಸುವಾಗ ನಿಯಮಗಳು ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕತೆಯನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತವೆ ಎಂದು ಸರ್ಕಾರಗಳು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ, ಆರ್ಥಿಕ ಆಡಳಿತದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವ ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಕ್ಷೀಪಣತೆಯ ಬದಲಾವಣೆಗಳಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸುವ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ನಿಯಮಾವಳಿಗಳಿಗೆ ನಿಯಮಿತ ನವೀಕರಣಗಳು, ಹೊಸ ನಿಯಂತ್ರಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ರಚನೆ ಮತ್ತು ನವೀನ ನೀತಿ ಕ್ರಮಗಳು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯೊಳಗೆ ವಿಕಸನಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಸಮಾಜಗಳು ಮತ್ತು ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತವು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

5. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನೀತಿ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಆಡಳಿತ:

ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಉದ್ದೇಶಗಳು: ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನೀತಿಯು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಸರ್ಕಾರಗಳು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಕ್ರಮಗಳು ಮತ್ತು ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತದೆ. ಆರ್ಥಿಕ ಆಡಳಿತವು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನೀತಿಯೊಂದಿಗೆ ನಿಕಟ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿದೆ, ಏಕೆಂದರೆ ಇದು ನಿಯಂತ್ರಕ ಕ್ರಮಗಳು ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸರವನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

ಅಸಮಾನತೆಯ ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸುವುದು: ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಅಸಮಾನತೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಸರ್ಕಾರಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನೀತಿಯನ್ನು ಬಳಸುತ್ತವೆ. ಪ್ರಗತಿಪರ ತೆರಿಗೆ, ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಉಪಕ್ರಮಗಳಂತಹ ನೀತಿಗಳು ಆದಾಯ ಮತ್ತು ಅವಕಾಶಗಳಲ್ಲಿನ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಉದ್ಯೋಗ ನೀತಿಗಳು: ಆರ್ಥಿಕ ಆಡಳಿತವು ಪೂರ್ಣ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಅನುಕೂಲಕರ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಇದು ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ಗಾತ್ರದ ಉದ್ಯಮಗಳು (SME), ಉದ್ಯೋಗಿಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಮಿಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ನಿಯಮಾವಳಿಗಳನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುವ ಉಪಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರಬಹುದು.

ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ: ಸಾಮಾಜಿಕ ಆಡಳಿತದ ಎರಡು ಅಗತ್ಯ ಅಂಶಗಳಾದ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನೀತಿಯು ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಗುಣಮಟ್ಟದ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಗೆ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಮತ್ತು ಕೌಶಲ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಸರ್ಕಾರಗಳು ನೀತಿಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಬಹುದು.

ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ: ಆರ್ಥಿಕ ಆಡಳಿತವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಹೂಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಲು ಸಾರಿಗೆ ಜಾಲಗಳು, ಶಕ್ತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಸರ್ಕಾರಗಳು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ನಿಯೋಜಿಸಬಹುದು.

ಹಣಕಾಸು ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸಿನ ನೀತಿ: ಕೇಂದ್ರೀಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸು ಸಚಿವಾಲಯಗಳು ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸಲು ವಿತ್ತೀಯ ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸಿನ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುತ್ತವೆ. ಕೇಂದ್ರೀಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಿಂದ ನಿಯಂತ್ರಿತವಾದ ವಿತ್ತೀಯ ನೀತಿಯು ಬಡ್ಡಿದರಗಳು ಮತ್ತು ಹಣ ಪೂರೈಕೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಸರ್ಕಾರಗಳಿಂದ ನಿಯಂತ್ರಿತವಾದ ಹಣಕಾಸಿನ ನೀತಿಯು ತೆರಿಗೆ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರಿ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುರಕ್ಷತಾ ಜಾಲಗಳು: ಆರ್ಥಿಕ ಹಿಂಜರಿತ ಅಥವಾ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ದುರ್ಬಲ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಸರ್ಕಾರಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುರಕ್ಷತಾ ಜಾಲಗಳನ್ನು ಆಳವಡಿಸಬಹುದು. ಇದು ನಿರುದ್ಯೋಗ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು, ಆಹಾರ ನೆರವು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಮತ್ತು ವಸತಿ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

ಪರಿಸರ ಆಡಳಿತ: ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನೀತಿಯು ಪರಿಸರ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದು ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ, ಮಾಲಿನ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಣೆಯಂತಹ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುತ್ತದೆ. ಕಾರ್ಬನ್ ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು, ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಸರ್ಕಾರಗಳು ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಬಹುದು.

ವ್ಯಾಪಾರ ನೀತಿಗಳು: ಆರ್ಥಿಕ ಆಡಳಿತವು ದೇಶದ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆರ್ಥಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವ ವ್ಯಾಪಾರ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಮತ್ತು ದೇಶೀಯ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ವ್ಯಾಪಾರ ಒಪ್ಪಂದಗಳು, ಸುಂಕಗಳು ಮತ್ತು ರಫ್ತು-ಆಮದು ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರಗಳು ಮಾತುಕತೆ ಮಾಡಬಹುದು.

ಸಾರ್ವಜನಿಕ-ಖಾಸಗಿ ಪಾಲುದಾರಿಕೆಗಳು (PPP): PPP ಗಳು ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ವಲಯಗಳ ನಡುವಿನ ಸಹಯೋಗವು ಆರ್ಥಿಕ ಆಡಳಿತದ ಒಂದು ರೂಪವಾಗಿದೆ. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ನೀಡಲು, ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಮತ್ತು ನಾವೀನ್ಯತೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಸರ್ಕಾರಗಳು ಖಾಸಗಿ ಘಟಕಗಳೊಂದಿಗೆ ಪಾಲುದಾರರಾಗಬಹುದು.

ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಭಾವ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಗಳು: ಸರ್ಕಾರವು ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿ ಅಥವಾ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವ ಮೊದಲು ಅದರಿಂದ ಉಂಟಾಗಬಹುದಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಾದಂತಹ ಸ್ಥಳಾಂತರದ ನಿಯಮಗಳು, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪ್ರಭಾವ, ಅಥವಾ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಸಮಾನತೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ನೀತಿಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ, ಆರ್ಥಿಕ ಆಡಳಿತವನ್ನು ರೂಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನೀತಿಯ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಒತ್ತಿಹೇಳುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಪರಿಸರದ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು

ಪರಿಹರಿಸುವ ನೀತಿಗಳ ಮೂಲಕ, ಸರ್ಕಾರಗಳು ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಸಮತೋಲಿತ ಮತ್ತು ಅಂತರ್ಗತ ಆರ್ಥಿಕ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುತ್ತದೆ.

6. ಹಣಕಾಸಿನ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳು ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಣ:

ಹಣಕಾಸು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ: ಹಣಕಾಸು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳು ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಅಂಶಗಳಾಗಿವೆ. ಅವರು ಬಂಡವಾಳದ ಹರಿವನ್ನು ಸುಗಮಗೊಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಣವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಹೂಡಿಕೆ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತಾರೆ.

ನಿಯಂತ್ರಕ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ: ಹಣಕಾಸಿನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಂಭಾವ್ಯ ಅಪಾಯಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ, ಹಣಕಾಸು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳ ಸಮಗ್ರತೆ ಮತ್ತು ಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ನಿಯಂತ್ರಕ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ಹೂಡಿಕೆದಾರರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು, ನ್ಯಾಯಯುತ ಮತ್ತು ಪಾರದರ್ಶಕ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟುಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುವ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಅಪಾಯಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ನಿಯಮಗಳನ್ನು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

ನಿಯಂತ್ರಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು: ಕೇಂದ್ರ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು, ಸೆಕ್ಯೂರಿಟೀಸ್ ಕಮಿಷನ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಂತಹ ಹಣಕಾಸು ನಿಯಂತ್ರಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಹಣಕಾಸು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಅವರ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವುದು, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಕಣ್ಗಾವಲು ನಡೆಸುವುದು ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವುದು ಸೇರಿವೆ.

ಹಣಕಾಸು ನೀತಿ: ಕೇಂದ್ರೀಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು, ತಮ್ಮ ನಿಯಂತ್ರಕ ಪಾತ್ರದ ಭಾಗವಾಗಿ, ಹಣ ಪೂರೈಕೆ, ಬಡ್ಡಿದರಗಳು ಮತ್ತು ಹಣದುಬ್ಬರವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ವಿತ್ತೀಯ ನೀತಿಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುತ್ತವೆ. ಈ ಕ್ರಮಗಳು ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆ ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತವೆ.

ಭದ್ರತಾ ನಿಯಮಗಳು: ಭದ್ರತಾ ನಿಯಮಗಳು, ಭದ್ರತಾ ಕಮಿಷನ್‌ಗಳು, ಭದ್ರತಾ (ಸ್ವಾಕಗಳು ಮತ್ತು ಬಾಂಡ್‌ಗಳು) ಇವು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮತ್ತು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವ್ಯಾಪಾರದ ವಿತರಣೆ ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಣವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಕಂಪನಿಗಳು ಹೂಡಿಕೆದಾರರಿಗೆ ನಿಖರವಾದ ಮತ್ತು ಸಮಯೋಚಿತ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ ಎಂದು ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ವಂಚನೆ ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಅಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನು ಪತ್ತೆಹಚ್ಚಲು ಮತ್ತು ತಡೆಯಲು ಅವರು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ನಿಯಂತ್ರಣ: ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ತಮ್ಮ ಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಠೇವಣಿದಾರರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಂತಹ ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಬ್ಯಾಂಕ್ ವೈಫಲ್ಯಗಳ ಅಪಾಯವನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಲು ಬಂಡವಾಳದ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳು, ಒತ್ತಡ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ವಿವೇಚನಾಶೀಲ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಉತ್ಪನ್ನಗಳು ಮತ್ತು ಸರಕುಗಳ ನಿಯಂತ್ರಣ: ಹಣಕಾಸು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಂತಹ ಸಂಕೀರ್ಣ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ನಿಯಂತ್ರಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು

ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಅಪಾಯಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ವರದಿಗಾಗಿ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುತ್ತವೆ. ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾಗಿ, ಸರಕು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಕುಶಲತೆಯನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಯುತ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನಿಯಮಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿರುತ್ತವೆ.

ಹೂಡಿಕೆದಾರರ ರಕ್ಷಣೆ: ಮೋಸದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಂದ ಹೂಡಿಕೆದಾರರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಯುತ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನಿಯಮಗಳನ್ನು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸುವಿಕೆ, ಪಾರದರ್ಶಕತೆ ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸಿನ ವಹಿವಾಟುಗಳಲ್ಲಿ ನೈತಿಕ ಮಾನದಂಡಗಳ ಜಾರಿ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಕಣ್ಗಾವಲು: ನಿಯಂತ್ರಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ದುರುಪಯೋಗ, ಅಂತರಿಕ ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳ ಸಮಗ್ರತೆಯನ್ನು ರಾಜಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಇತರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಪತ್ತೆಹಚ್ಚಲು ಮತ್ತು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಕಣ್ಗಾವಲು ನಡೆಸುತ್ತವೆ.

ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು ನಿರ್ವಹಣೆ: ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ನಿಯಂತ್ರಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ನಿರ್ಣಾಯಕ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಹಣಕಾಸಿನ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಅವರು ತುರ್ತು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಬಹುದು, ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ದ್ರವ್ಯತೆ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಒದಗಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಬಹುದು.

ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಹಕಾರ: ಹಣಕಾಸು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗಡಿಗಳನ್ನು ಮೀರುತ್ತವೆ. ಗಡಿಯಾಚೆಗಿನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು, ನಿಯಂತ್ರಕ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಸಮನ್ವಯಗೊಳಿಸಲು ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಕ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಯನ್ನು ತಡೆಯಲು ನಿಯಂತ್ರಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ನಡುವೆ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಹಕಾರ ಅತ್ಯಗತ್ಯ.

ನಿರಂತರ ಅಳವಡಿಕೆ: ಹಣಕಾಸು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳು ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕವಾಗಿರುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಕ ಚೌಕಟ್ಟುಗಳು ವಿಕಾಸಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ರಚನೆಗಳು, ತಾಂತ್ರಿಕ ಪ್ರಗತಿಗಳು ಮತ್ತು ಹೊಸ ಹಣಕಾಸು ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ನಿಯಂತ್ರಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ನಿಯಮಗಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿತ್ವವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಗಳು ಮತ್ತು ಹೊಂದಾಣಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗುತ್ತವೆ.

ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ನಿಯಂತ್ರಣ ಅಥವಾ ಹಣಕಾಸು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳು ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶವಾಗಿದೆ ಅಥವಾ ಆರ್ಥಿಕ ಆಡಳಿತವಾಗಿದೆ. ಇದು ಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡುವ ಮತ್ತು ಹೂಡಿಕೆದಾರರ ಮತ್ತು ವಿಶಾಲ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಅಗತ್ಯತೆಯೊಂದಿಗೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ದಕ್ಷತೆಯ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಸಮತೋಲನಗೊಳಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

7. ಸಾರ್ವಜನಿಕ-ಖಾಸಗಿ ಪಾಲುದಾರಿಕೆಗಳು:

ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ: ಸಾರ್ವಜನಿಕ-ಖಾಸಗಿ ಸಹಭಾಗಿತ್ವಗಳು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯ (ಸರ್ಕಾರ) ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ವಲಯದ (ವ್ಯಾಪಾರಗಳು ಅಥವಾ ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು) ಜಂಟಿಯಾಗಿ ಯೋಜನೆ, ಹಣಕಾಸು, ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲು ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಗಳು ಅಥವಾ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ನಡುವಿನ ಸಹಯೋಗಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತವೆ.

ಉದ್ದೇಶ: ಖಾಸಗಿ ವಲಯದ ದಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ನಾವೀನ್ಯತೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಮತ್ತು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸುವ ಎರಡೂ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ

ಭಾರತದ ರಾಜಕೀಯ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನೀತಿ ವಿಶೇಷಣೆ, ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಭಾರತೀಯ ರಾಜಕೀಯ ಚಿಂತಕರು.

ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು PPP ಗಳ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಅಗತ್ಯತೆಗಳು, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವೆ ವಿತರಣೆ ಮತ್ತು ಇತರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಉಪಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಈ ಪಾಲುದಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಪಿಪಿಪಿಗಳ ವಿಧಗಳು:

ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಯೋಜನೆಗಳು: PPPಗಳನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ರಸ್ತೆಗಳು, ಸೇತುವೆಗಳು, ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣಗಳು ಮತ್ತು ಉಪಯುಕ್ತತೆಗಳಂತಹ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಖಾಸಗಿ ವಲಯವು ಸರ್ಕಾರದ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ಈ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಬಹುದು, ಹಣಕಾಸು ಮಾಡಬಹುದು, ನಿರ್ಮಿಸಬಹುದು, ನಿರ್ವಹಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಿಸಬಹುದು.

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವೆ ವಿತರಣೆ: ಆರೋಗ್ಯ, ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯಂತಹ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ತಲುಪಿಸಲು ಸರ್ಕಾರಗಳು ಖಾಸಗಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಪಾಲುದಾರರಾಗಬಹುದು. ಸೇವೆಯ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಖಾಸಗಿ ವಲಯವು ಪರಿಣತಿ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ತರಬಹುದು.

ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಉಪಕ್ರಮಗಳು: ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ, ನಗರಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಯೋಜನೆಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಉಪಕ್ರಮಗಳಿಗೆ PPP ಗಳು ವಿಸ್ತರಿಸಬಹುದು. ಈ ಪಾಲುದಾರಿಕೆಗಳು ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲು ಭಿಕ್ಷೆ ನೀಡುತ್ತವೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳು

ಅಪಾಯ ಹಂಚಿಕೆ: PPP ಗಳು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ವಲಯಗಳ ನಡುವಿನ ಅಪಾಯಗಳ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ಅಪಾಯಗಳನ್ನು ಖಾಸಗಿ ಪಾಲುದಾರರಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಬಹುದು, ಆದರೆ ಸರ್ಕಾರವು ಕೆಲವು ನೀತಿ ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಕ ಅಪಾಯಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ ಆಧಾರಿತ ಒಪ್ಪಂದಗಳು: PPP ಗಳಲ್ಲಿನ ಒಪ್ಪಂದಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ ಆಧಾರಿತವಾಗಿದ್ದು, ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಮೈಲಿಗಲ್ಲುಗಳು ಅಥವಾ ಸೇವಾ ಮಟ್ಟಗಳ ಸಾಧನೆಗೆ ಪಾವತಿಗಳನ್ನು ಲಿಂಕ್ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇದು ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ನೀಡಲು ಖಾಸಗಿ ವಲಯವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ.

ದೀರ್ಘಾವಧಿಯ ಬದ್ಧತೆಗಳು: PPP ಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ದೀರ್ಘಾವಧಿಯ ಬದ್ಧತೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ, ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹಲವಾರು ದಶಕಗಳವರೆಗೆ ವ್ಯಾಪಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ವಿಸ್ತೃತ ಸಹಯೋಗವು ಖಾಸಗಿ ಪಾಲುದಾರರು ಕಾಲಾನಂತರದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಹೂಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಮರುಪಡೆಯಲು ಅನುಮತಿಸುತ್ತದೆ.

PPP ಗಳ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು:

ದಕ್ಷತೆ: ಖಾಸಗಿ ವಲಯದ ಒಳಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲು ಸವಾಲಾಗಬಹುದಾದ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ದಕ್ಷತೆ, ನಾವೀನ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಪೆಚ್ಚಿ-ಪರಿಣಾಮಕಾರಿತ್ವವನ್ನು ತರಬಹುದು.

ಬಂಡವಾಳಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶ: ಖಾಸಗಿ ಪಾಲುದಾರರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಗಮನಾರ್ಹ ನಿಧಿಯನ್ನು ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತಾರೆ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಣಕಾಸಿನ ಮೇಲಿನ ಹೊರೆಯನ್ನು

ಭಾರತದ ರಾಜಕೀಯ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನೀತಿ ವಿಶೇಷಣೆ, ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಭಾರತೀಯ ರಾಜಕೀಯ ಚಿಂತಕರು.

ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನಿಧಿಯ ಮೇಲೆ ವ್ಯಾಪಕವಾದ ಅವಲಂಬನೆಯಿಲ್ಲದ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ವರ್ಗಾವಣೆ: PPP ಗಳು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಪರಿಣತಿಯನ್ನು ಖಾಸಗಿ ವಲಯದಿಂದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯಕ್ಕೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ, ಜ್ಞಾನ ವಿನಿಮಯ ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವೃದ್ಧಿಗೆ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಸವಾಲುಗಳು ಮತ್ತು ಕಾಳಜಿಗಳು:

ಅಪಾಯ ಹಂಚಿಕೆ: ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ವಲಯಗಳ ನಡುವಿನ ಅಪಾಯಗಳ ಸೂಕ್ತ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವುದು ಸಂಕೀರ್ಣವಾಗಬಹುದು ಮತ್ತು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯ ಮಾತುಕತೆಯ ಅಗತ್ಯವಿರಬಹುದು.

ಪಾರದರ್ಶಕತೆ ಮತ್ತು ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ: ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು PPP ಗಳಲ್ಲಿ ಪಾರದರ್ಶಕತೆ ಮತ್ತು ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯ.

ಸಾಮಾಜಿಕ ಪಾಲುದಾರಿಕೆ: ಸಾಮಾಜಿಕ ಪಾಲುದಾರಿಕೆ ಬಗ್ಗೆ ಕಳವಳಗಳಿವೆ, ಕೆಲವರು PPP ಗಳು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಿಂತ ಲಾಭದ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಬಹುದು ಎಂದು ವಾದಿಸುತ್ತಾರೆ, ಇದು ಸೇವೆಗಳ ಪ್ರವೇಶದಲ್ಲಿ ಸಂಭಾವ್ಯ ಅಸಮಾನತೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದಾಹರಣೆಗಳು: ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತದ ಅನೇಕ ದೇಶಗಳು PPP ಅನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಟೋಲ್ ರಸ್ತೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ, ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಗಳ ವಿತರಣೆ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೇರಿವೆ.

ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ, PPPS ಆರ್ಥಿಕ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಸಹಕಾರಿ ವಿಧಾನವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತದೆ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ವಲಯಗಳು ಸಮಾಜದ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕಾಗಿ ತಮ್ಮ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಅವರು ದಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ನಾವೀನ್ಯತೆಗೆ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿರುವಾಗ, ಅಪಾಯಗಳು, ಪಾರದರ್ಶಕತೆ ಮತ್ತು ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಪರಿಗಣಿಸುವುದು ಅವರ ಯಶಸ್ಸಿಗೆ ನಿರ್ಣಾಯಕವಾಗಿದೆ.

8. ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಆಡಳಿತ:

ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ: ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಆಡಳಿತವು ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಪರಿಸರದ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು, ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳು ಮತ್ತು ನೀತಿಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಣವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ವಿವಿಧ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತ ಮತ್ತು ಸಮರ್ಥನೀಯ ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಚೌಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವುದನ್ನು ಇದು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

ಉದ್ದೇಶಗಳು:

ಸಾಮಾಜಿಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿ: ವ್ಯವಹಾರಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ನೈತಿಕವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಸಮಾಜದ ಯೋಗಕ್ಷೇಮಕ್ಕೆ ಧನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಮಾಜಿಕ ಆಡಳಿತವು ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಇದು ಉದ್ಯೋಗ ಕಲ್ಯಾಣ, ಸಮುದಾಯ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ವ್ಯಾಪಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಭಾವದ ಪರಿಗಣನೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

ಪರಿಸರ ಸುಸ್ಥಿರತೆ: ಪರಿಸರದ ಆಡಳಿತವು ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಥನೀಯವಾದ ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದರ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುತ್ತದೆ, ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಮೇಲೆ ಯುಕ್ತಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ, ಇಂಗಾಲದ ಹೆಚ್ಚುಗುರುತುಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯ ಕಾಳಜಿಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು: ಕಾರ್ಪೊರೇಟ್ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿ (CSR) ಅನೇಕ ವ್ಯವಹಾರಗಳು ಮೀರಿ ಹೋಗಲು CSR ಉಪಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಲಾಭ ಗಳಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಗುರಿಗಳಿಗೆ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುವುದು. ಇದು ವಿಶ್ವದ ಒಳಿತು ಮತ್ತು ನೈತಿಕ ವ್ಯಾಪಾರ ಅಭ್ಯಾಸಗಳು ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

ನೈತಿಕ ವ್ಯಾಪಾರ ಅಭ್ಯಾಸಗಳು: ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಆಡಳಿತವು ವ್ಯಾಪಾರ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ನೈತಿಕ ನಡವಳಿಕೆಯನ್ನು ಒತ್ತಿಹೇಳುತ್ತದೆ, ಪೂರೈಕೆ ಸರಪಳಿ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಸ್ಥಗಾರರೊಂದಿಗಿನ ಸಂವಹನ.

ಪಾಲುದಾರರನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು: ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಆಡಳಿತವು ಉದ್ಯೋಗಿಗಳು, ಸಮುದಾಯಗಳು, ಗ್ರಾಹಕರು ಮತ್ತು ಹೂಡಿಕೆದಾರರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ವಿವಿಧ ಪಾಲುದಾರರೊಂದಿಗೆ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ, ಅವರ ಕಾಳಜಿಯನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸುತ್ತದೆ.

ಪರಿಸರ ನಿಯಮಗಳು: ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ ತಗ್ಗಿಸುವಿಕೆ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಮತ್ತು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುತ್ತವೆ. ಇದು ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆ ಕಡಿತ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಸುವುದು, ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಧನ ಮೂಲಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಜಾಗತಿಕ ಹವಾಮಾನ ಒಪ್ಪಂದಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವುದು.

ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ ರಕ್ಷಣೆ: ಆವಾಸಸ್ಥಾನದ ನಾಶವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವ ಮೂಲಕ, ಬೇಟೆ ಮತ್ತು ಮೀನುಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಮೂಲಕ ಜೀವವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ನಿಯಮಗಳು ಗುರಿಯಾಗಿರಬಹುದು.

ಸಾಮಾಜಿಕ ನಿಯಮಗಳು:

ಕಾರ್ಮಿಕ ಮಾನದಂಡಗಳು: ಕಾರ್ಮಿಕ ಕಾನೂನುಗಳು ಮತ್ತು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಮಿಕ ಮಾನದಂಡಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ಆಡಳಿತ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳು ನ್ಯಾಯಯುತ ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷಿತ ಕೆಲಸದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು, ಶೋಷಣೆಯನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಮಿಕರ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತವೆ.

ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಲ್ಯಾಣ ನೀತಿಗಳು: ಬಡತನ, ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣದಂತಹ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಒಳಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಸರ್ಕಾರಗಳು ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಬಹುದು.

ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳು (SDGs):

ಜಾಗತಿಕ ಗುರಿಗಳು: ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳು (SDGs) ಜಾಗತಿಕ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಗೆ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಅವು ಬಡತನ ಕಡಿತ, ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆ, ಪರಿಶುದ್ಧ ಶಕ್ತಿಯ ಮೂಲಗಳು, ಹವಾಮಾನ ಕ್ರಿಯೆ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿನವುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿವೆ.

ವ್ಯಾಪಾರ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ: ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಪರಿಸರದ ಆಡಳಿತವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಖಾಸಗಿ ಗಳೊಂದಿಗೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸುವುದನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ, ವಿಶಾಲವಾದ ಜಾಗತಿಕ ಸಮರ್ಥನೀಯ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುವ ಬದ್ಧತೆಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತದೆ.

ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಿತ ಉಪಕ್ರಮಗಳು: ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣಗಳು ಮತ್ತು ಮಾನದಂಡಗಳು: ವ್ಯಾಪಾರಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣಗಳು ಮತ್ತು ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಅದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಬದ್ಧತೆಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತದೆ ಉದಾಹರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ISO ಮಾನದಂಡಗಳು ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಯುತ ವ್ಯಾಪಾರ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ ಸೇರಿವೆ.

ಸುಸ್ಥಿರತೆ ವರದಿ: ಅನೇಕ ಕಂಪನಿಗಳು ತಮ್ಮ ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ, ಗುರಿಗಳು ಮತ್ತು ಉಪಕ್ರಮಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ಸುಸ್ಥಿರತೆಯ ವರದಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಪಾರದರ್ಶಕತೆಯು ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಸ್ಥಗಾರರಿಗೆ ತಿಳುವಳಿಕೆಯುಳ್ಳ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಸವಾಲುಗಳು:

ಲಾಭ ಮತ್ತು ಉದ್ದೇಶದ ಮಧ್ಯೆ ಸಮತೋಲನ ಸಾಧಿಸುವುದು: ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿನ ಸವಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಲಾಭದಾಯಕತೆ ಮತ್ತು ಉದ್ದೇಶ-ಚಾಲಿತ ಉಪಕ್ರಮಗಳ ನಡುವಿನ ಸಮತೋಲನವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದು.

ಅನುಷ್ಠಾನ ಮತ್ತು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವಿಕೆ: ನಿಯಂತ್ರಣಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಿತ ಉಪಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಒಂದು ಸವಾಲಾಗಿದೆ, ಸರ್ಕಾರಗಳು, ವ್ಯವಹಾರಗಳು ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕ ಸಮಾಜದ ನಡುವಿನ ಸಹಯೋಗದ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ.

ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಪರಿಸರದ ಆಡಳಿತವು ನೈತಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಪರಿಸರದ ಪರಿಗಣನೆಗಳ ಏಕೀಕರಣವನ್ನು ವಿವಿಧ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಸುಸ್ಥಿರತೆಯ ನಡುವೆ ಸಮತೋಲನವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ಶ್ರಮಿಸುತ್ತದೆ.

ಉಪಸಂಹಾರ.

21ನೇ ಶತಮಾನವು ಅತ್ಯಂತ ಕ್ಷೀಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಆರ್ಥಿಕತೆ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಸಂದರ್ಭಗಳಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಆಡಳಿತ, ಜಾಗತಿಕ ಸಹಕಾರ, ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆಗಳು, ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವ್ಯಾಪಾರ ಹೀಗೆ ಹತ್ತು ಹಲವು

ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಆಮೂಲಾಗ್ರ ಬದಲಾವಣೆಗಳಾಗಿದ್ದು, ಇಂತಹ ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಸನ್ನಿವೇಶಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಬದಲಾಯಿಸಲೇಬೇಕಾದ ಒತ್ತಡಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿ, ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಾದರೂ ಸರಿ ತನ್ನ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ತರುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಬದಲಾವಣೆ ಜನಸ್ನೇಹಿಯು ಹಾಗೂ ದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಪೂರಕವೂ ಆಗಿರಬೇಕು.

નિતિ (NITI) આયોગ.

ಪೀಠಿಕೆ:

ಭಾರತದ ರಾಜಕೀಯ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನೀತಿ ವಿಶೇಷಣೆ,
ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಭಾರತೀಯ ರಾಜಕೀಯ ಚಿಂತಕರು.

3. ಗ್ರಾಮ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಸಾರ್ವಕಾರ್ಯತಂತ್ರವನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ಉನ್ನತ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮೇಣ ಇವುಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸುವುದು.
4. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭದ್ರತಾ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿ ರಚಿಸುವುದು.
5. ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಗತಿಯಿಂದ ತೃಪ್ತಿಕರವಾಗಿ ಲಾಭ ಗಳಿಸದ ಆವಾಯದಲ್ಲಿರುವ ಸಮಾಜದ ವಿಭಾಗಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಪರಿಗಣನೆಯನ್ನು ನೀಡುವುದು.
6. ಕಾರ್ಯತಂತ್ರ ಮತ್ತು ದೀರ್ಘಾವಧಿಯ ನೀತಿ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಚೌಕಟ್ಟುಗಳು ಮತ್ತು ಉಪಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಪ್ರಗತಿ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿತ್ವವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದು.
7. ಪ್ರಮುಖ ಪಾಲುದಾರರು ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ-ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಚಿಂತಕರ ಚಾವಡಿ (ಥಿಂಕ್ ಟ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳು), ಹಾಗೆಯೇ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಮತ್ತು ನೀತಿ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು (ಥಿಂಕ್ ಟ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳು), ಹಾಗೆಯೇ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಮತ್ತು ನೀತಿ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ನಡುವೆ ಸಲಹೆ ನೀಡಲು ಮತ್ತು ಪಾಲುದಾರಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದು.
8. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮತ್ತು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತಜ್ಞರ ಸಮುದಾಯ, ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಮೂಲಕ ಜ್ಞಾನ, ನಾವೀನ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಉದ್ಯಮಶೀಲ ಬೆಂಬಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದು.
9. ಪ್ರಗತಿಪರ ಕಾರ್ಯಸೂಚಿಯ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ವೇಗಗೊಳಿಸಲು ಅಂತರ-ವಲಯ ಮತ್ತು ಅಂತರ-ಇಲಾಖೆಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ವೇದಿಕೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು.
10. ಅತ್ಯಾಧುನಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಲು, ಸುಸ್ಥಿರ ಮತ್ತು ಸಮಾನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ಅಭ್ಯಾಸಗಳ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಭಂಡಾರವಾಗಿ ಮತ್ತು ಭಾಗವಹಿಸುವವರಿಗೆ ಅವುಗಳ ವಿತರಣೆಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದು.
11. ಯಶಸ್ವಿ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಗುರುತಿಸುವಿಕೆ ಸೇರಿದಂತೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಮತ್ತು ಉಪಕ್ರಮಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಲು ಮತ್ತು ನಿರ್ಣಯ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು.
12. ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಮತ್ತು ಉಪಕ್ರಮಗಳ ವಿಸರ್ಜನೆಗಾಗಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಸುಧಾರಣೆ ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಗಮನ ಕೊಡುವುದು.
13. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಸೂಚಿ ಮತ್ತು ಉದ್ದೇಶಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಇತರ ಅಗತ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು.

ನೀತಿ ಆಯೋಗದ ಬೆಂಬಲ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು:

ನೀತಿ ಆಯೋಗದ ಬೆಂಬಲ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಅಗತ್ಯವಾದ ಕಾರ್ಯಗಳ ಸುಗಮ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ಬೆಂಬಲ ಘಟಕಗಳು, ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿತ ವಲಯಗಳು, ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷಿಯ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಕೋಶ, ಸಂವಹನ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಾಧ್ಯಮ ಕೋಶ, ದತ್ತಾಂಶ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ, ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸು ಕೋಶ, ಶಿಕ್ಷಣ, ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆ, ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಮತ್ತು ಸಮನ್ವಯ, ಕೈಗಾರಿಕೆ-I, ಕೈಗಾರಿಕೆ-II, ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ-ಸಂಪರ್ಕ, ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ-ಶಕ್ತಿ, ಸೂಕ್ಷ್ಮ, ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ

ಉದ್ಯಮಗಳು, ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿಸರ, ಮತ್ತು ದ್ವೀಪ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಯೋಜನೆ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ವಿಭಾಗ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ-ಖಾಸಗಿ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ, ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ, ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಸಬಲೀಕರಣ, ಮತ್ತು ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಿತ ಕ್ರಿಯಾಕೋಶ, ಸಾಮಾಜಿಕ ವಲಯ-I (ಕೌಶಲ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಕಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗ, ಮತ್ತು ನಗರಾಭಿವೃದ್ಧಿ), ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ಸಾಮಾಜಿಕ ವಲಯ-II (ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಪೋಷಣೆ, ಮತ್ತು ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ), ರಾಜ್ಯ ಹಣಕಾಸು ಮತ್ತು ಸಮನ್ವಯ, ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳು, ನೀರು ಮತ್ತು ಭೂ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು.

ನೀತಿ ಆಯೋಗದ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಆಡಳಿತದ 7 ಸ್ತಂಭಗಳು:

ನೀತಿ ಆಯೋಗವು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಆಡಳಿತದ 7 ಸ್ತಂಭಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿದೆ, ಅವುಗಳೆಂದರೆ:

1. ಜನರ ಪರ: ಇದು ಸಮಾಜದ ಹಾಗೂ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸುತ್ತದೆ
2. ಪೂರ್ವಭಾವಿಯಾಗಿ ಚಟುವಟಿಕೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರುವ: ನಾಗರಿಕರ ಅಗತ್ಯತೆಗಳ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ.
3. ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ: ದೇಶದ ನಾಗರಿಕರನ್ನು ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವಂತೆ ಅವರ ಒಳಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯನ್ನು ಖಾತರಿಪಡಿಸುತ್ತದೆ.
4. ಸಬಲೀಕರಣ: ಸಬಲೀಕರಣ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಸಮಾಜದ ಮುಖ್ಯ ಪಾಟಿನಿಯಲ್ಲಿ ಕರೆತಂದು ಅವರನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಹಾಗೂ ರಾಜಕೀಯ F1 ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡುವುದು.
5. ಎಲ್ಲರ ಒಳಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ: ಜಾತಿ, ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಲಿಂಗವನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಎಲ್ಲ ಜನರನ್ನು ಸೇರಿಸುವುದು.
6. ಸಮಾನತೆ: ಎಲ್ಲರಿಗೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಯುವಕರಿಗೆ ಸಮಾನ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು
7. ಪಾರದರ್ಶಕತೆ: ಸರ್ಕಾರದ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರವನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸುವುದು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಪಾರದರ್ಶಕವಾಗಿಯೂ ಮತ್ತು ಜನತೆಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು.

ನೀತಿ ಆಯೋಗದ ಸಾಧನೆಗಳು:

ಆಯೋಗದ ಸಾಧನೆಗಳು 2022-23 ರ ಇತ್ತೀಚಿನ ವರದಿಯು ನೀತಿ ಆಯೋಗದ ಕೆಳಗಿನ ಉಪಕ್ರಮಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. ನೀತಿ ಆಯೋಗವು ಕೃಷಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ನವದೆಹಲಿಯ ವಿಜ್ಞಾನ ಭವನದಲ್ಲಿ ಆಜಾದಿ ಕಾ ಅಮೃತ್ ಮಹೋತ್ಸವದ ಭಾಗವಾಗಿ ಎಪ್ರಿಲ್ 25, 2022 ರಂದು ನವೀನ ಕೃಷಿ ಕುರಿತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದ ಕಾರ್ಯಾಗಾರವನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಿತ್ತು, ಕೇಂದ್ರ ಸಚಿವಾಲಯಗಳು, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು, ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು, ರೈತರು, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರಗಳು (ಕೆವಿಕೆಎಸ್), ಎನ್‌ಜಿಒಗಳು ಮತ್ತು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಕಾರ್ಯಾಗಾರದಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡವು ಕಾರ್ಯಾಗಾರವನ್ನು ಯೂಟ್ಯೂಬ್‌ನಲ್ಲಿ ನೇರ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡಲಾಯಿತು.

ನೀತಿ ಆಯೋಗವು 7 ರಿಂದ 28 ಫೆಬ್ರವರಿ 2022 ರವರೆಗೆ ಮೂರು ವಾರಗಳ ಕಾಲ ವರ್ಚುವಲ್ ಫಿನ್‌ಟೆಕ್ ಶೃಂಗಸಭೆಯನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಿತ್ತು ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ 'ಫಿನ್‌ಟೆಕ್ ಓಪನ್' ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಇಡಲಾಗಿತ್ತು. ಫಿನ್‌ಟೆಕ್ ಓಪನ್ ನಿಯಂತ್ರಕರು, ಫಿನ್‌ಟೆಕ್ ವೃತ್ತಿಪರರು ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದಕರು, ಉದ್ಯಮದ ನಾಯಕರು, ಸ್ಟಾರ್ಟ್-ಅಪ್ ಸಮುದಾಯ ಮತ್ತು ಡೆವಲಪರ್‌ಗಳನ್ನು ಸಹಯೋಗ, ವಿಚಾರ ವಿನಿಮಯ ಮತ್ತು ನಾವೀನ್ಯತೆಗಾಗಿ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿತು.

ನೀತಿ ಆಯೋಗದ 2019-20 ರ ವರದಿಯು ಆಯೋಗದ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತದೆ:

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ನೀತಿಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ (MAFAP) ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಇದು ನೀತಿ ಆಯೋಗ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಸಂಸ್ಥೆ (FAO) ನಡುವಿನ ಸಹಯೋಗದ ಸಂಶೋಧನಾ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದೆ. ಇದು ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ನೀತಿಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ, ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮತ್ತು ಸುಧಾರಣೆಯ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

MAFAP ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಮೊದಲ ಹಂತವು 23ನೇ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ಮತ್ತು 31 ಡಿಸೆಂಬರ್ 2019 ರ ನಡುವೆ ನಡೆಯಿತು. ಆಯ್ದ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಮಿತಿಗಳು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ನೀತಿ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಹಾರ ಭದ್ರತಾ ನೀತಿಯನ್ನು ವರದಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

MAFAP ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಎರಡನೇ ಹಂತವನ್ನು 1ನೇ ಜನವರಿ 2020 ಮತ್ತು 31ನೇ ಡಿಸೆಂಬರ್ 2021 ರ ನಡುವೆ ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ನೀತಿ ಆಯೋಗದ ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿಯು ಶೂನ್ಯ ಬಜೆಟ್ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಿದೆ. ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾಗಿ, ಪರಂಪರಾಗತ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ (PKVY) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿಯನ್ನು 'ಭಾರತೀಯ ಪ್ರಕೃತಿ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಾಗಿ ಉತ್ತೇಜಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಗ್ರಾಮ ಶೇಖರಣಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ, ಕೇಂದ್ರ ಬಜೆಟ್ 2021 ಧಾನ್ಯ ಲಕ್ಷಿ ಗ್ರಾಮ ಸಂಗ್ರಹ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದೆ, ಆದರೆ ಈ ಯೋಜನೆ ಇನ್ನೂ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ.

ಮೇಕ್ ಇನ್ ಇಂಡಿಯಾ - ಉಪಕ್ರಮಗಳು, ಗುರಿಗಳು, ಅನುಕೂಲಗಳು ಮತ್ತು ಸವಾಲುಗಳು:

ಮೇಕ್ ಇನ್ ಇಂಡಿಯಾ ಎಂಬುದು 2014 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ನರೇಂದ್ರ ಮೋದಿಯವರು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದ್ದು, ದೇಶೀಯ ಉತ್ಪಾದನಾ ವಲಯವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಮತ್ತು ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಮೇಕ್ ಇನ್ ಇಂಡಿಯಾ - 25 ಪ್ರಮುಖ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುತ್ತದೆ. ಮೇಕ್ ಇನ್ ಇಂಡಿಯಾ ವೆಬ್‌ಸೈಟ್ ಕೂಡ 25 ಫೋಕಸ್ ಸೆಕ್ಟರ್‌ಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿದೆ ಮತ್ತು ಈ ವಲಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಬಂಧಿತ ವಿವರಗಳನ್ನು ಮತ್ತು FDI ನೀತಿಗಳು, IPR, ಇತ್ಯಾದಿ ಸೇರಿದಂತೆ ಸಂಬಂಧಿತ ಸರ್ಕಾರಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿದೆ. ಈ ಆಭಿಯಾನದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಮುಖ್ಯ ವಲಯಗಳನ್ನು (27 ವಲಯಗಳು) ಕೆಳಗೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. :

ಉತ್ಪಾದನಾ ವಲಯಗಳು, ಏರೋಸ್ಪೇಸ್ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣಾ ಕ್ಷೇತ್ರ, ಅಟೋಮೋಟಿವ್ ಮತ್ತು ಆಟೋ ಘಟಕಗಳು, ಔಷಧಿಗಳು ಮತ್ತು ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸಾಧನಗಳು, ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ಬಂಡವಾಳ ಸರಕುಗಳು, ಜವಳಿ ಮತ್ತು ಉಡುಪುಗಳು, ರಾಸಾಯನಿಕಗಳು ಮತ್ತು ಪೆಟ್ರೋ ರಾಸಾಯನಿಕಗಳು, ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್, ಸಿಸ್ಟಮ್ ಡಿಸೈನ್ ಮತ್ತು ಮ್ಯಾನುಫ್ಯಾಕ್ಚರಿಂಗ್ (ESDM), ಚರ್ಮ ಮತ್ತು ಪಾದರಕ್ಷೆಗಳು, ಆಹಾರ ಸಂಸ್ಕರಣೆ, ರತ್ನಗಳು ಮತ್ತು ಆಭರಣಗಳು, ಶಿಪಿಂಗ್, ರೈಲ್ವೆಗಳು, ನಿರ್ಮಾಣ ವಲಯ, ಹೊಸ ಮತ್ತು ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಶಕ್ತಿ, ಸೇವಾ ವಲಯಗಳು, ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸಿದ ಸೇವೆಗಳು (IT & ITES), ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಮತ್ತು ಆತಿಥ್ಯ ಸೇವೆಗಳು, ವೈದ್ಯಕೀಯ ಮಾಲ್ಸ್ ಪ್ರಯಾಣ, ಸಾರಿಗೆ ಮತ್ತು ಲಾಜಿಸ್ಟಿಕ್ಸ್ ಸೇವೆಗಳು, ಲೆಕ್ಕಪತ್ರ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸು ಸೇವೆಗಳು, ಆಡಿಯೋ ವಿಷಯಲ್ ಸೇವೆಗಳು, ಕಾನೂನು ಸೇವೆಗಳು, ಸಂವಹನ ಸೇವೆಗಳು, ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿತ ಎಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಸೇವೆಗಳು, ಪರಿಸರ ಸೇವೆಗಳು, ಹಣಕಾಸು ಸೇವೆಗಳು, ಶಿಕ್ಷಣ ಸೇವೆಗಳು.

ಮೇಕ್ ಇನ್ ಇಂಡಿಯಾ ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ:

ಸರ್ಕಾರವು ಉತ್ಪಾದನೆಯತ್ತ ಗಮನ ಹರಿಸಲು ಹಲವು ಕಾರಣಗಳಿವೆ. ಪ್ರಮುಖವಾದವುಗಳನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ:

ಕಳೆದ ಎರಡು ದಶಕಗಳಿಂದ, ಭಾರತದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಕಥೆಯು ಸೇವಾ ವಲಯದಿಂದ ಮುನ್ನಡೆಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಈ ವಿಧಾನವು ಅಲ್ಪಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಫಲ ನೀಡಿತು, ಮತ್ತು ಭಾರತದ IT ಮತ್ತು BPO ವಲಯವು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಅಧಿಕವನ್ನು ಕಂಡಿತು ಮತ್ತು ಭಾರತವನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ 'ವಿಶ್ವದ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಆಫೀಸ್' ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದಾಗ್ಯೂ ಭಾರತೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಸೇವಾ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಪಾಲು 2013 ರಲ್ಲಿ 57% ಕ್ಕೆ ಏರಿದರೂ ಸಹ, ಉದ್ಯೋಗದ ಪಾಲಿನಲ್ಲಿ ಅದು ಕೇವಲ 28% ಕ್ಕೆ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ, ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಉತ್ಪಾದನಾ ವಲಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ದೇಶದಲ್ಲಿನ ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಲಾಭಾಂಶವನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಸೇವಾ ವಲಯವು ಪ್ರಸ್ತುತ ಕಡಿಮೆ ಹೀರಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ, ಅಭಿಯಾನವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲು ಇನ್ನೊಂದು ಕಾರಣವೆಂದರೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಕಳಪೆ ಸ್ಥಿತಿ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಭಾರತೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಪಾಲು ಕೇವಲ 15% ಮಾತ್ರ, ಇದು ಪೂರ್ವ ಏಷ್ಯಾದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ನೆರೆಹೊರೆಯವರಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಸರಕುಗಳ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಒಟ್ಟಾರೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಕೊರತೆಯಿದೆ. ಸೇವೆಗಳಲ್ಲಿನ ವ್ಯಾಪಾರದ ಹೆಚ್ಚುವರಿಯು ಸರಕುಗಳಲ್ಲಿನ ಭಾರತದ ವ್ಯಾಪಾರ ಕೊರತೆಯ ಐದನೇ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು ಸರಿದೂಗಿಸುತ್ತದೆ. ಸೇವಾ ವಲಯ ಮಾತ್ರ ಈ ವ್ಯಾಪಾರ ಕೊರತೆಗೆ ಉತ್ತರಿಸಲು ಆಶಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡಲು ಭಾರತೀಯ ಮತ್ತು ವಿದೇಶಿ ಎರಡೂ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲು ಸರ್ಕಾರವು ಆಶಿಸುತ್ತಿದೆ, ಇದು ಈ ವಲಯಕ್ಕೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಕೌಶಲ್ಯ ಮತ್ತು ಕೌಶಲ್ಯರಹಿತ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತದೆ.

ವಿವಿಧ ಅಧ್ಯಯನಗಳ ಪ್ರಕಾರ, ಉತ್ಪಾದನೆಯತ್ತ ಗಮನ ಹರಿಸಿ, ಬೇರೆ ಯಾವುದೇ ಕ್ಷೇತ್ರವು ದೇಶದ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಇಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಗುಣಕ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಬೀರುವುದಿಲ್ಲ. ಉತ್ಪಾದನಾ ವಲಯವು ದೊಡ್ಡ ಹಿಂದುಳಿದ ಸಂಪರ್ಕಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ ಮತ್ತು ಆದ್ದರಿಂದ, ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿನ ಬೆಡಕಿಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಇತರ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಹೆಚ್ಚಿನ ಉದ್ಯೋಗಗಳು, ಹೂಡಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು

ಗೌರವಾನ್ವಿತವಾಗಿ ಸ್ವೀಕೃತವಾದ ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಆರ್ಥಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದ ಸೇವಾತ್ಮಕ ಕಾರ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಮೇಕ್ ಇನ್ ಇಂಡಿಯಾ - ಉಪಕ್ರಮಗಳು:

ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ, ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿದೇಶಿ ನೇರ ಹೂಡಿಕೆಗೆ (ಎಫ್‌ಡಿಐ) ರೈಲ್ವೆ, ವಿಮೆ, ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸಾಧನಗಳ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ತೆರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಸ್ವಯಂಚಾಲಿತ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ರಕ್ಷಣಾ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಎಫ್‌ಡಿಐ ಗರಿಷ್ಠ ಮಿತಿಯನ್ನು 49% ರಿಂದ 74% ಕ್ಕೆ ಏರಿಸಲಾಗಿದೆ. 2020 ರ ಮೇ 16 ರಂದು ಹಣಕಾಸು ಸಚಿವೆ ನಿರ್ಮಲಾ ಸೀತಾರಾಮನ್ ಅವರು ಎಫ್‌ಡಿಐನಲ್ಲಿ ಈ ಹೆಚ್ಚಳವನ್ನು ಘೋಷಿಸಿದರು. ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ರೈಲು ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ, ಸ್ವಯಂಚಾಲಿತ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ 100% ಎಫ್‌ಡಿಐ ಅನ್ನು ಅನುಮತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹೂಡಿಕೆದಾರರಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ನೀಡಲು ಇದನ್ನು 2014 ರಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ

ಹೂಡಿಕೆಯ ಪೂರ್ವ ಹಂತ, ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ವಿತರಣಾ ಸೇವೆಗಳ ನಂತರವೂ. ಭಾರತದ 'ಈಸ್ ಆಫ್ ಡೂಯಿಂಗ್ ಬಿಸಿನೆಸ್' (ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡಲು ಸರಳಕೃತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ) ಶ್ರೇಣಿಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಸರ್ಕಾರ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದೆ. ಈಸ್ ಆಫ್ ಡೂಯಿಂಗ್ ಬ್ಯುಸಿನೆಸ್ ಸೂಚ್ಯಂಕದಲ್ಲಿ ಭಾರತವು 2019 ರಲ್ಲಿ 77 ನೇ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ 23 ಪಾಯಿಂಟ್‌ಗಳನ್ನು ಏರಿತು, ಈ ಸೂಚ್ಯಂಕದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಏಷ್ಯಾದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಶ್ರೇಣಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ.

ಶ್ರಮ ಸುವಿಧಾ ಪೋರ್ಟಲ್, ಇಬಿಜ್ ಪೋರ್ಟಲ್ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗಿದೆ. eBiz ಪೋರ್ಟಲ್ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಹೊಂದಿದ ಹನ್ನೊಂದು ಸರ್ಕಾರಿ ಸೇವೆಗಳಿಗೆ ಏಕ-ಗವಕ್ಷಿ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಉದ್ಯಮವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಇತರ ಪರವಾನಗಿಗಳು ಮತ್ತು ಪರವಾನಗಿಗಳನ್ನು ಸಹ ಸಡಿಲಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆಸ್ತಿ ನೋಂದಣಿ, ತೆರಿಗೆ ಪಾವತಿ, ವಿದ್ಯುತ್ ಸಂಪರ್ಕ ಪಡೆಯುವುದು, ಒಪ್ಪಂದಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವುದು ಮತ್ತು ದಿವಾಳಿತನವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವುದು ಮುಂತಾದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಮುಖ್ಯವಾಗಿ PPP ವಿಧಾನದ ಹೂಡಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ಭೌತಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಸರ್ಕಾರವು ಆಶಿಸುತ್ತಿದೆ ಬಂದರುಗಳು ಮತ್ತು ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣಗಳು ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿವೆ. ಮೀಸಲಾದ ಸರಕು ಸಾಗಣೆ ಕಾರಿಡಾರ್‌ಗಳು ಸಹ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುತ್ತಿವೆ.

5 ಕೈಗಾರಿಕಾ ಕಾರಿಡಾರ್‌ಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲು ಸರ್ಕಾರ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ. ಅವು ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ಈ ಕಾರಿಡಾರ್‌ಗಳು ಭಾರತದ ಉದ್ದ ಮತ್ತು ಅಗಲದಲ್ಲಿ ಹರಡಿಕೊಂಡಿವೆ, ಯೋಜಿತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕೀಕರಣ ಮತ್ತು ನಗರೀಕರಣವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಅಂತರ್ಗತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಮೇಲೆ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಗಮನವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಕಾರಿಡಾರ್‌ಗಳು:

ದೆಹಲಿ-ಮುಂಬೈ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಕಾರಿಡಾರ್ (DMIC)

ಅಮೃತಸರ-ಕೋಲ್ಕತ್ತಾ ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯಲ್ ಕಾರಿಡಾರ್ (AKIC)

ಬೆಂಗಳೂರು-ಮುಂಬೈ ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರಿಡಾರ್ (BMEC)

ಚೆನ್ನೈ-ಬೆಂಗಳೂರು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಕಾರಿಡಾರ್ (ಸಿಬಿಎಸಿ)

ವೈಜಾಗ್-ಚೆನ್ನೈ ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯಲ್ ಕಾರಿಡಾರ್ (VCIC)

ಮೇಕ್ ಇನ್ ಇಂಡಿಯಾ - ಯೋಜನೆಗಳು:

ಮೇಕ್ ಇನ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಲು ಹಲವಾರು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಯೋಜನೆಗಳು,

ಕೌಶಲ್ಯ ಭಾರತ:

ಈ ಮಿಷನ್ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ವಿವಿಧ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ 10 ಮಿಲಿಯನ್ ಕೌಶಲ್ಯದ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಮೇಕ್ ಇನ್ ಇಂಡಿಯಾ ರಿಯಾಲಿಟಿ ಆಗಿ ಬದಲಾಗಲು, ಲಭ್ಯವಿರುವ ದೊಡ್ಡ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ. ಇದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ ಏಕೆಂದರೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಔಪಚಾರಿಕವಾಗಿ ನುರಿತ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳ ಶೇಕಡಾವಾರು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು 2% ಮಾತ್ರ.

ಸ್ಟಾರ್ಟ್ ಅಪ್ ಇಂಡಿಯಾ:

ಸ್ಟಾರ್ಟ್ ಅಪ್‌ಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ, ಸುಸ್ಥಿರ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಮತ್ತು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಹಿಂದಿನ ಮುಖ್ಯ ಆಲೋಚನೆಯಾಗಿದೆ.

ಡಿಜಿಟಲ್ ಇಂಡಿಯಾ:

ಇದು ಭಾರತವನ್ನು ಜ್ಞಾನ ಆಧಾರಿತ ಮತ್ತು ಡಿಜಿಟಲ್ ಸಶಕ್ತ ಆರ್ಥಿಕತೆಯಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಜನ್ ಧನ್ ಯೋಜನೆ (PMJDY):

ಬ್ಯಾಂಕಿ, ಉಳಿತಾಯ ಮತ್ತು ಠೇವಣಿ ಖಾತೆಗಳು, ಹಣ ರವಾನೆ, ಕ್ರೆಡಿಟ್, ವಿಮೆ, ಪಿಂಚಣಿ ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹಣಕಾಸು ಸೇವೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಆರ್ಥಿಕ ಸೇರ್ಪಡೆಯನ್ನು ಈ ಮಿಷನ್ ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತದೆ.

ಸ್ಟಾರ್ಟ್ ಸಿಟಿಗಳು:

ಈ ಮಿಷನ್ ಭಾರತೀಯ ನಗರಗಳನ್ನು ಪರಿವರ್ತಿಸುವ ಮತ್ತು ಪುನಶ್ಚೇತನ ಗೊಳಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಹಲವಾರು ಉಪ ಉಪಕ್ರಮಗಳ ಮೂಲಕ ಭಾರತದಲ್ಲಿ 100 ಸ್ಟಾರ್ಟ್ ಸಿಟಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವುದು ಗುರಿಯಾಗಿದೆ.

ಅಮೃತ್:

ಅಮೃತ್ ಪುನರ್ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಗೊಳಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ನಗರ ಪರಿವರ್ತನೆಗಾಗಿ ಅಟಲ್ ಮಿಷನ್ ಆಗಿದೆ. ಇದು ಮೂಲಭೂತ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ ಮತ್ತು ಭಾರತದಲ್ಲಿ 500 ನಗರಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ವಾಸಯೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಒಳಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ ಅಭಿಯಾನ:

ಇದು ಭಾರತವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿಸಲು ಮತ್ತು ಮೂಲಭೂತ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಮತ್ತು ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಸಾಗರಮಾಲಾ:

ಈ ಯೋಜನೆಯು ಬಂದರುಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವ ಮತ್ತು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಂದರು-ನೇತೃತ್ವದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸೌರ ಒಕ್ಕೂಟ (ISA)

ISA 121 ದೇಶಗಳ ಒಕ್ಕೂಟವಾಗಿದೆ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುಪಾಲು ಹೆಚ್ಚು ಉಷ್ಣಾಂಶ ಹೊಂದಿರುವ ದೇಶಗಳಾಗಿವೆ, ಇದು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅಥವಾ ಭಾಗಶಃ ಕರ್ಕಾಟಕ ಸಂಕ್ರಾಂತಿ ಮತ್ತು ಮಕರ ಸಂಕ್ರಾಂತಿಯ ನಡುವೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಇದು ಸೌರ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಮತ್ತು ಆ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನೀತಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಭಾರತದ ಉಪಕ್ರಮವಾಗಿದೆ.

ಅಗ್ನಿ:

AGNII ಅಥವಾ ಆಕ್ಸಿಲರೇಟಿಂಗ್ ಗ್ರೋತ್ ಆಫ್ ನ್ಯೂ ಇಂಡಿಯಾಸ್ ಇನ್ನೋವೇಶನ್ ಅನ್ನು ದೇಶದಲ್ಲಿನ ನಾವೀನ್ಯತೆ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಜನರನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸುವ ಮೂಲಕ ಮತ್ತು ನಾವೀನ್ಯತೆಗಳನ್ನು ವಾಣಿಜ್ಯೀಕರಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು.

ಮೇಕ್ ಇನ್ ಇಂಡಿಯಾ - ಉದ್ದೇಶಗಳು:

1. ಉತ್ಪಾದನಾ ವಲಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ವರ್ಷಕ್ಕೆ 12-14% ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು.
2. 2022 ರ ವೇಳೆಗೆ ಉತ್ಪಾದನಾ ವಲಯದಲ್ಲಿ 100 ಮಿಲಿಯನ್ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ.
3. 2022 ರ ವೇಳೆಗೆ GDP ಯಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನಾ ವಲಯದ ಪಾಲನ್ನು 25% ಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು. ಅಂತರ್ಗತ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ನಗರ ಬಡವರು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ವಲಸಿಗರಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಕೌಶಲ್ಯ ಸೆಟ್‌ಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವುದು.
4. ಉತ್ಪಾದನಾ ವಲಯದಲ್ಲಿ ದೇಶೀಯ ಮೌಲ್ಯ ಸೇರ್ಪಡೆ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ಆಳದಲ್ಲಿನ ಏರಿಕೆ. ಪರಿಸರ-ಸುಸ್ಥಿರ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು.
5. ಭಾರತೀಯ ಉತ್ಪಾದನಾ ವಲಯದ ಜಾಗತಿಕ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು.

ಮೇಕ್ ಇನ್ ಇಂಡಿಯಾ ಯೋಜನೆಯ ಮೈಲಿಗಲ್ಲುಗಳು.

1. ಸರಕು ಮತ್ತು ಸೇವಾ ತೆರಿಗೆ (ಜಿಎಸ್‌ಟಿ) ಯ ಪರಿಚಯವು ವ್ಯವಹಾರಗಳಿಗೆ ತೆರಿಗೆ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸರಾಗಗೊಳಿಸಿದೆ. ಮೇಕ್ ಇನ್ ಇಂಡಿಯಾ ಅಭಿಯಾನಕ್ಕೆ ಜಿಎಸ್‌ಟಿ ಪೂರಕವಾಗಿದೆ.
2. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಡಿಜಿಟಲೀಕರಣ ವೇಗ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಸರಾಗಗೊಳಿಸುವ ಮತ್ತು ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವ ತೆರಿಗೆ, ಕಂಪನಿಯ ಸಂಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಇತರ ಹಲವು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಆನ್‌ಲೈನ್‌ನಲ್ಲಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ

3. EoDB ಸೂಚ್ಯಂಕದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಶ್ರೇಯಾಂಕ. ಹೊಸ ದಿವಾಳಿತನದ ಕೋಡ್ ಅಂದರೆ, ದಿವಾಳಿತನ ಮತ್ತು ದಿವಾಳಿತನ ಸಂಹಿತೆ 2016 ದಿವಾಳಿತನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಎಲ್ಲಾ ಕಾನೂನುಗಳು ಮತ್ತು ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಸಂಯೋಜಿಸಿದೆ. ಇದು ಭಾರತದ ದಿವಾಳಿತನದ ಸಂಹಿತೆಯನ್ನು ಸಮಾನವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದೆ.
4. ಜಾಗತಿಕ ಮಾನದಂಡಗಳೊಂದಿಗೆ PMUDY ಯಂತಹ ಹಣಕಾಸು ಸೇರ್ಪಡೆಯ ಯೋಜನೆಗಳಿಂದಾಗಿ, ಮೇ 2019 ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ, 356 ಮಿಲಿಯನ್ ಹೊಸ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಖಾತೆಗಳನ್ನು ತೆರೆಯಲಾಗಿದೆ.
5. FDI ಉದಾರೀಕರಣವು ಭಾರತದ EQDB ಸೂಚ್ಯಂಕವು ಅನುಕೂಲಕರವಾಗಿರಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದೆ. ದೊಡ್ಡ ಎಫ್‌ಡಿಐ ಒಳಹರಿವು ಉದ್ಯೋಗಗಳ ಆದಾಯ ಮತ್ತು ಹೂಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತದೆ.
6. ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಪರ್ಕವು ಭಾರತ ಮಾರಾ ಮತ್ತು ಸಾಗರ ಮಾರಾ ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ರೈಲ್ವೆ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರಮುಖ ಉತ್ತೇಜನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ.
7. ಭಾರತ್ ನೆಟ್-ಇದು ದೇಶದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಡಿಜಿಟಲ್ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಉಣ್ಣೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಟೆಲಿಕಾಂ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಪೂರೈಕೆದಾರ. ಇದು ಬಹುಶಃ ವಿಶ್ವದ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ರಾಡ್‌ಬ್ಯಾಂಡ್ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದೆ.
8. ಗಾಳಿಯಿಂದ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಭಾರತವು ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ ಮತ್ತು ಸೌರಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ 6 ನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ, ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಧನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಲ್ಲಿ ಭಾರತವು ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ ಐದನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ.

ಮೇಕ್ ಇನ್ ಇಂಡಿಯಾ-ಅನುಕೂಲಗಳು:

ಮೇಕ್ ಇನ್ ಇಂಡಿಯಾ ಅಭಿಯಾನವು ದೇಶಕ್ಕೆ ಹಲವಾರು ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಈ ಮಿಷನ್‌ನಿಂದ ಪಡೆದ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಕೆಳಗೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

1. ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದು.
2. ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಜಿಡಿಪಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು, ಎಫ್‌ಡಿಐ ಒಳಹರಿವು ಹೆಚ್ಚಾದಾಗ, ರೂಪಾಯಿ ಬಲಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.
3. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವಿದೇಶದಿಂದ ಹೂಡಿಕೆದಾರರು ಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡಿದಾಗ ಸಣ್ಣ ಉತ್ಪಾದಕರು ಸಹ ಹೆಚ್ಚು ಮಹತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ವಿದೇಶಗಳು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡಿದಾಗ, ಅವರು ತಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ವಿವಿಧ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಇತ್ತೀಚಿನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಸಹ ತರುತ್ತಾರೆ.
4. ಮಿಷನ್ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ವಿವಿಧ ಉಪಕ್ರಮಗಳಿಂದಾಗಿ, ಭಾರತವು EODB ಸೂಚ್ಯಂಕದಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಯಾಂಕಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದೆ.
5. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನಾ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು ಈ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ.

ಮೇಕ್ ಇನ್ ಇಂಡಿಯಾ-ಸವಾಲುಗಳು:

ಅಭಿಯಾನವು ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದರೂ ಸಹ ಹಲವು ಟೀಕೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಯೋಜನೆಯು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ ಉನ್ನತ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಬೇಕಾದರೆ ದೇಶವು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಹಲವಾರು ಸವಾಲುಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಕಂಡುಬರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮೇಕ್ ಇನ್ ಇಂಡಿಯಾ ಯೋಜನೆಯ ಕೆಲವು ಟೀಕೆಗಳನ್ನು ಕೆಳಗೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

1. ಭಾರತವು ಸುಮಾರು 60% ಕೃಷಿಯೋಗ್ಯ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಮೇಲಿನ ಒತ್ತಡವು ಕೃಷಿಯ ಮೇಲೆ ನಕಾರಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಕೃಷಿಯೋಗ್ಯ ಭೂಮಿಗೆ ಶಾಶ್ವತ ಅಡಚಣೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಬಹುದು.
2. ಕ್ಷಿಪ್ರ ಕೈಗಾರಿಕೀಕರಣವು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಬಹುದು ಎಂದು ನಂಬಲಾಗಿದೆ. ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ಎಫ್‌ಡಿಐ ಅನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸುವುದರ ಪರಿಣಾಮವೆಂದರೆ ಸ್ಥಳೀಯ ರೈತರು ಮತ್ತು ಸಣ್ಣ ಉದ್ಯಮಿಗಳು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಬಹು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಂಪನಿಗಳ ಸ್ಪರ್ಧೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.
3. ಈ ಅಭಿಯಾನವು ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಎಲ್ಲಾ ಗಮನವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ, ಮಾಲಿನ್ಯ ಮತ್ತು ಪರಿಸರದ ಅಡ್ಡ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಇದರಿಂದಾಗಿ ಪರಿಸರದ ಮೇಲೆ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮ ಉಂಟುಮಾಡಬಹುದು, ದೇಶದಲ್ಲಿ ಭೌತಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಗಂಭೀರ ಲೋಪಗಳಿವೆ.
4. ಅಭಿಯಾನವು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಲು, ದೇಶದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅತ್ಯಂತ ಕೆಳಮಟ್ಟದ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರದಂತಹ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದು ಅವಶ್ಯಕ. ಇಲ್ಲಿ, ಭಾರತವು ಚೀನಾದಿಂದ ಪಾಠಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು, ಇದು 1990 ರ ದಶಕದಲ್ಲಿ 2.6% ರಿಂದ 2013 ರಲ್ಲಿ 24.9% ಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಜಾಗತಿಕ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಪಾಲನ್ನು ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಸುಧಾರಿಸಿದೆ. ಚೀನಾ ತನ್ನ ಭೌತಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳಾದ ರೈಲ್ವೆಗಳು, ರಸ್ತೆಗಳು, ವಿದ್ಯುತ್, ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ವೇಗವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿತು.

ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಕಾರ್ಮಿಕ ನೀತಿಗಳು:

ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಕಾರ್ಮಿಕ ನೀತಿಗಳು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿರುತ್ತವೆ, ನವೀಕರಣಗಳು ಅಥವಾ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ಸಹ ಕಂಡಿದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಕಾರ್ಮಿಕ ನೀತಿಗಳು ಬಹುಮುಖ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗ, ಕೆಲಸದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸಂಬಂಧಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವ್ಯಾಪಕ ಶ್ರೇಣಿಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕ ನೀತಿಗಳ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಕೆಳಗೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ:

1. ಕಾರ್ಮಿಕ ಕಾನೂನುಗಳು:

ಭಾರತವು ಕೆಲಸದ ಅವಧಿಗಳು, ವೇತನಗಳು, ರಜೆಯ ಅರ್ಹತೆಗಳು, ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷತಾ ಮಾನದಂಡಗಳು ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಉದ್ಯೋಗದ ವಿವಿಧ ಅಂಶಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಕಾರ್ಮಿಕ ಕಾನೂನುಗಳ ಸಂಕೀರ್ಣ

ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಕಾರ್ಮಿಕ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಕೇಂದ್ರ (ದೇಶದಾದ್ಯಂತ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ) ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಕಾನೂನುಗಳು (ಪ್ರತಿ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ) ಎಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ.

2. ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸಂಬಂಧಗಳು:

ಕೈಗಾರಿಕಾ ವಿವಾದಗಳ ಕಾಯಿದೆ, 1947, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಮುಷ್ಕರಗಳು, ಲಾಕೌಟ್‌ಗಳು, ಪಜಾಗಳು ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕಾ ವಿವಾದಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

3. ಕನಿಷ್ಠ ವೇತನ:

ಕನಿಷ್ಠ ವೇತನ ಕಾಯಿದೆ, 1948, ಉದ್ಯೋಗದ ವಿವಿಧ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಕನಿಷ್ಠ ವೇತನದ ನಿಗದಿ ಮತ್ತು ಪರಿಷ್ಕರಣೆಯನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಕೌಶಲ್ಯ ಮಟ್ಟ ಮತ್ತು ಭೌಗೋಳಿಕ ಸ್ಥಳದಂತಹ ಅಂಶಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ದರಗಳು ಬದಲಾಗುತ್ತವೆ.

4. ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆ:

ಉದ್ಯೋಗಿಗಳ ಭವಿಷ್ಯ ನಿಧಿಗಳು ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ನಿಬಂಧನೆಗಳ ಕಾಯಿದೆ, 1952, ಮತ್ತು ನೌಕರರ ರಾಜ್ಯ ವಿಮಾ ಕಾಯಿದೆ, 1948, ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಭವಿಷ್ಯ ನಿಧಿಗಳು ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ವಿಮೆಯಂತಹ ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತಾ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

5. ಕೆಲಸದ ಸಮಯ ಮತ್ತು ಷರತ್ತುಗಳು:

ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳ ಕಾಯಿದೆ, 1948, ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಲ್ಲಿನ ಕೆಲಸದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತದೆ. ಕೆಲಸದ ಸಮಯ ದಿನದಲ್ಲಿ 8 ಗಂಟೆಗಳು, ತಿಂಗಳಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ರಜಾ ದಿನಗಳು ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷತಾ ಮಾನದಂಡಗಳಿಗೆ. ಅಂಗಡಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಕಾಯಿದೆ, ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ, ಅಂಗಡಿಗಳು ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತದೆ.

6. ಗುತ್ತಿಗೆ ಕಾರ್ಮಿಕ:

ಗುತ್ತಿಗೆ ಕಾರ್ಮಿಕ (ನಿಯಂತ್ರಣ ಮತ್ತು ನಿರ್ಮೂಲನೆ) ಕಾಯಿದೆ, 1970, ಗುತ್ತಿಗೆ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಮತ್ತು ಅವರ ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು 20 ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಗುತ್ತಿಗೆ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಇದು ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ.

7. ಬಾಲ ಕಾರ್ಮಿಕ:

ಬಾಲಕಾರ್ಮಿಕ (ನಿಷೇಧ ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಣ) ಕಾಯಿದೆ, 1986, ಕೆಲವು ಉದ್ಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನೇಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಹದಿಹರೆಯದವರಿಗೆ ಕೆಲಸದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತದೆ.

8. ಸಮಾನ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸಮಾನ ವೇತನ:

ಸಮಾನ ವೇತನ ಕಾಯಿದೆ, 1976, ಲಿಂಗದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ವೇತನದಲ್ಲಿ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಪುರುಷರು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸಮಾನ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸಮಾನ ವೇತನವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಭಾರತದ ರಾಜಕೀಯ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನೀತಿ ವಿಶೇಷಣೆ, ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಭಾರತೀಯ ರಾಜಕೀಯ ಚಿಂತಕರು.

9. ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಸುರಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ:

ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಸುರಕ್ಷತೆ, ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಕೆಲಸದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳ ಕಾಯ್ದೆ, 2020, ಕಾರ್ಮಿಕರ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಸುರಕ್ಷತೆ, ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಕೆಲಸದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸಲು ಮತ್ತು ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

10. ಇತ್ತೀಚಿನ ಸುಧಾರಣೆಗಳು:

ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಕಾರ್ಮಿಕ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಸರಳೀಕರಿಸಲು ಮತ್ತು ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸಲು ಕಾರ್ಮಿಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳ ಮೇಲೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಸುರಕ್ಷತೆ, ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಕೆಲಸದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳ ಕಾಯ್ದೆ, 2020, ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸಂಬಂಧಗಳ ಕಾಯ್ದೆ, 2020 ಈ ಪ್ರಯತ್ನದ ಭಾಗವಾಗಿದೆ.

ಕಾರ್ಮಿಕ ಕಾನೂನುಗಳು ಮತ್ತು ನೀತಿಗಳು ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳು ಮತ್ತು ನವೀಕರಣಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿರುವ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸುವುದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾಗಿ, ಈ ಕಾನೂನುಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮತ್ತು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವಿಕೆಯು ವಿವಿಧ ರಾಜ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬದಲಾಗಬಹುದು.

ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆ:

ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆ ಎನ್ನುವುದು ಅಗತ್ಯದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸರ್ಕಾರಗಳು ಒದಗಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಮತ್ತು ನೀತಿಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ. ಇದು ನಿರುದ್ಯೋಗ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆದಾಯ ಬೆಂಬಲ, ಆರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣೆ, ನಿವೃತ್ತಿ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು, ಅಂಗವೈಕಲ್ಯ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು, ಕುಟುಂಬ ಬೆಂಬಲ ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ಜೀವ ಅಪಾಯಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯದಂತಹ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಆರ್ಥಿಕ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು, ಬಡತನವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಸಮಾಜದ ಒಟ್ಟಾರೆ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು ಗುರಿಯಾಗಿದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಬದಲಾಗಬಹುದು, ಆದರೆ ಅವರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಜೀವನದುದ್ದಕ್ಕೂ ಜನರು ಎದುರಿಸಬಹುದಾದ ವಿವಿಧ ಸವಾಲುಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಸುರಕ್ಷತಾ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತಾ ನೀತಿಗಳು ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲಾದ ಹಲವಾರು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಮತ್ತು ಉಪಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತಾ ನೀತಿಗಳ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು ಇಲ್ಲಿವೆ:

1. ಉದ್ಯೋಗಿಗಳ ಭವಿಷ್ಯ ನಿಧಿ (EPF):

ಉದ್ಯೋಗಿಗಳ ಭವಿಷ್ಯ ನಿಧಿಗಳು ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ನಿಬಂಧನೆಗಳ ಕಾಯ್ದೆ, 1952, ಇಕೆ ಈ ಅನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತದೆ, ಇದು ಕೆಲವು ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳಿಗೆ ಕಡ್ಡಾಯ ಉಳಿತಾಯ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದೆ. ಉದ್ಯೋಗದಾತರು ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಈ ನಿಧಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗಿಯ ಸಂಬಳದ ಶೇಕಡಾವಾರು ಮೊತ್ತವನ್ನು ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತಾರೆ, ಇದು ನಿವೃತ್ತಿಯ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಬಲ ನೀಡುತ್ತದೆ.

2. ಉದ್ಯೋಗಿಗಳ ರಾಜ್ಯ ವಿಮೆ (ESI):

ನೌಕರರ ರಾಜ್ಯ ವಿಮಾ ಕಾಯ್ದೆ, 1948, ನೌಕರರು ಮತ್ತು ಅವರ ಅವಲಂಬಿತರಿಗೆ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಮತ್ತು ನಗದು ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಇಖಬ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದೆ. ಉದ್ಯೋಗದಾತರು ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗಿಗಳು ಇದಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಈ ಯೋಜನೆಯು ಅನಾರೋಗ್ಯ ಹರಿಗೆ ಮತ್ತು ಅಂಗವೈಕಲ್ಯದಂತಹ ವಿವಿಧ ಕಠಿಣ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಉಚಿತವಾಗಿ ವೈದ್ಯಕೀಯ ನೆರವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಉದ್ಯೋಗಿಯು ಮತ್ತು ಆತನ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳು

3. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ನೆರವು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (NSAP):

ಎನ್.ಎಸ್.ಎ.ಪಿ ಕೇಂದ್ರ ಪ್ರಾಯೋಜಿತ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದ್ದು ಅದು ವೃದ್ಧರು, ವಿಧವೆಯರು ಮತ್ತು ಅಂಗವಿಕಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಇಂದಿರಾ ಗಾಂಧಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವೃದ್ಧಾಪ್ಯ ಪಿಂಚಣಿ ಯೋಜನೆ (IGNOAPS), ಇಂದಿರಾ ಗಾಂಧಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಧವಾ ಪಿಂಚಣಿ ಯೋಜನೆ (IGNWPS), ಮತ್ತು ಇಂದಿರಾ ಗಾಂಧಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಕಲಚೇತನ ಪಿಂಚಣಿ ಯೋಜನೆ (IGNDPS) ಅನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

4. ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಸುರಕ್ಷಾ ಬಿಮಾ ಯೋಜನೆ (PMSBY):

PMSBY ಅಪಘಾತ ವಿಮಾ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದ್ದು ಇದು ಆಕಸ್ಮಿಕ ಸಾವು ಮತ್ತು ಅಂಗವೈಕಲ್ಯಕ್ಕೆ ಕೈಗೆಟುಕುವ ಪ್ರೀಮಿಯಂನಲ್ಲಿ ರಕ್ಷಣೆ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಇದು 18 ರಿಂದ 70 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಲಭ್ಯವಿದೆ.

5. ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಜೀವನ ಜ್ಯೋತಿ ಬಿಮಾ ಯೋಜನೆ (PMJJBY):

ಕೆ.ಎ.ಎ.ಜಿ 18 ಮತ್ತು 50 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಒಂದು ವರ್ಷದ ಜೀವಿತಾವಧಿಯನ್ನು ನೀಡುವ ಜೀವ ವಿಮಾ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದೆ. ಪಾಲಿಸಿದಾರನ ಮರಣದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ಯೋಜನೆಯು ನಾಮಿನಿಗೆ ಹಣಕಾಸಿನ ನೆರವು ನೀಡುತ್ತದೆ.

6. ಅಟಲ್ ಪಿಂಚಣಿ ಯೋಜನೆ (APY):

೦ಕಜಿ ಎನ್ನುವುದು ಅಸಂಘಟಿತ ವಲಯವನ್ನು ಗುರಿಯಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಪಿಂಚಣಿ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದೆ. ಇದು ನಿವೃತ್ತಿಯ ನಂತರ ಸ್ಥಿರವಾದ ಆದಾಯವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಉಳಿತಾಯ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಖಾತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ 18 ರಿಂದ 40 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಈ ಯೋಜನೆಯು ತೆರೆದಿರುತ್ತದೆ.

7. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಿಂಚಣಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ (NPS):

ಎನ್.ಪಿ.ಎಸ್ ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಿತ ದೀರ್ಘಾವಧಿಯ ನಿವೃತ್ತಿ ಉಳಿತಾಯ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದ್ದು, ನಿವೃತ್ತಿಗಾಗಿ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಉಳಿತಾಯವನ್ನು ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸಲು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಖಾಸಗಿ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮತ್ತು ಅಸಂಘಟಿತ ವಲಯದ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಇದು ಮುಕ್ತವಾಗಿದೆ.

8. ಹೆರಿಗೆ ಪ್ರಯೋಜನ ಕಾಯ್ದೆ:

ಮಾತೃತ್ವ ಪ್ರಯೋಜನ ಕಾಯ್ದೆ, 1961, ಮಹಿಳಾ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳು ಪಾವತಿಸಿದ ಹೆರಿಗೆ ರಜೆ 12 ವಾರಗಳ ಕಾಲ ಮತ್ತು ವೈದ್ಯಕೀಯ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ

ಹೆರಿಗೆ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಉದ್ಯೋಗಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹೊಂದಿರುವ ಕೆಲವು ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಈ ಕಾಯಿದೆ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ.

9. ಅಸಂಘಟಿತ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆ:

ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಶ್ರಮ ಯೋಗಿ ಮಾನ್-ಧನ್ (PM-SYM) ಮತ್ತು ಅಸಂಘಟಿತ ವಲಯಕ್ಕೆ ಅಟಲ್ ಪಿಂಚಣಿ ಯೋಜನೆ ಸೇರಿದಂತೆ ಅಸಂಘಟಿತ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಸರ್ಕಾರವು ವಿವಿಧ ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತಾ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿದೆ.

10. ಕೃಷಿ ಯೋಜನೆಗಳು:

ವಿವಿಧ ರಾಜ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ರೈತರು ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಸಂಕಷ್ಟದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವು ನೀಡುವ ಕೃಷಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತಾ ನೀತಿಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಮತ್ತು ನವೀಕರಣಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿರುವುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸುವುದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. ಉಪಸಂಹಾರ:

21ನೇ ಶತಮಾನದ ಭಾರತವು ಹಲವು ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣ ಬದಲಾವಣೆಗಳಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಭಾರತವು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳು ಬಹು ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದ್ದು ಇದರಲ್ಲಿ ನೀತಿ ಆಯೋಗ, ಮೇಕ್ ಇನ್ ಇಂಡಿಯಾ ಯೋಜನೆ, ವಿವಿಧ ಕಾರ್ಮಿಕ ನೀತಿಗಳು ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಕುರಿತಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಒತ್ತನ್ನು ನೀಡಿರುವುದರಿಂದ ಭಾರತವು ಜಾಗತಿಕ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಕ್ಷೇತ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಾಧಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ-7

ಅಧಿಕ ಮೌಲ್ಯ (ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮೌಲ್ಯ) ಮತ್ತು ಪ್ರಗತಿಯ ಮರು ಹಂಚಿಕೆ.

ಪೀಠಿಕೆ:

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮೌಲ್ಯ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಮಿಕರ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧವು ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ವಿವಿಧ ಆಯಾಮಗಳಿಂದ ಅಧ್ಯಯನವೂ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ. ಈ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು ರಾಜಕೀಯವು ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದವುಗಳು ಆಗಿವೆ. ಈ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಈ ಮುಂದಿನಂತೆ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

1. ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮೌಲ್ಯ (ಅಧಿಕ ಮೌಲ್ಯ):

ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ: ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮೌಲ್ಯವು ಕಾರ್ಮಿಕ ಬಲವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ವೆಚ್ಚಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಶ್ರಮದಿಂದ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ, ಇದು ಕಾರ್ಮಿಕರು ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಸರಕು ಅಥವಾ ಸೇವೆಗಳ ಮೌಲ್ಯ ಮತ್ತು ಆ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಪಾವತಿಸುವ ವೇತನದ ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗಿದೆ.

ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿ ಉತ್ಪಾದನೆ: ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದಿ ಆರ್ಥಿಕ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಪ್ರಕಾರ, ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮೌಲ್ಯವು ಕೇಂದ್ರ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಾಗಿದೆ. ಕಾರ್ಮಿಕರು ತಮ್ಮ ಶ್ರಮದ ಮೂಲಕ ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಮೌಲ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ವೇತನವನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪಾವತಿಸುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ಅಂಶದಿಂದ ಇದು ಉದ್ಭವಿಸುತ್ತದೆ. ನಂತರ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಬಂಡವಾಳಗಾರನು ಲಾಭವಾಗಿ ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

2. ಕಾರ್ಮಿಕ ಮೌಲ್ಯದ ಸಿದ್ಧಾಂತ:

ಪರಿಕಲ್ಪನೆ: ಆಡಮ್ ಸ್ಮಿತ್ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಲ್-ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ರಂತಹ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅಧಿಕ ಮೌಲ್ಯದ ಕಾರ್ಮಿಕ ಸಿದ್ಧಾಂತವು, ಸರಕುಗಳ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಅದರ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಅಗತ್ಯವಾದ ಕಾರ್ಮಿಕ ಸಮಯದ ಪ್ರಮಾಣದಿಂದ ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತದೆ.

ಕಾರ್ಮಿಕರ ಪಾತ್ರ: ಶ್ರಮವು ಮೌಲ್ಯದ ಮೂಲವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಮಿಕ ಶಕ್ತಿಯ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು (ವೇತನ) ಪುನರುತ್ಪಾದಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಕಾರ್ಮಿಕ ಸಮಯವನ್ನು ನಿಜವಾದ ಕಾರ್ಮಿಕ ಒಳ ಹೂಡುವಿಕೆಯ ಪ್ರಮಾಣ ಮೀರಿದಾಗ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮೌಲ್ಯವು ಉದ್ಭವಿಸುತ್ತದೆ.

3. ಶೋಷಣೆ:

ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದಿ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ: ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದಿ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ, ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಹೊರತೆಗೆಯುವುದನ್ನು ಶೋಷಣೆಯ ಒಂದು ರೂಪವಾಗಿ ನೋಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಉತ್ಪಾದನಾ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿಗಳು ಕಾರ್ಮಿಕರ ಶ್ರಮದಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿಯಾದ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಅಧಿಕ ಲಾಭ ಗಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಬಂಡವಾಳ-ಕಾರ್ಮಿಕ ಸಂಘರ್ಷ: ಈ ಚಲನಶೀಲತೆಯು ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಂಡವಾಳ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಮಿಕರ ನಡುವಿನ ಅಂತರ್ಗತ ಸಂಘರ್ಷಕ್ಕೆ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದೆ. ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮೌಲ್ಯದ ಮೇಲಿನ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕಾಗಿ ಹೋರಾಟವು ವೇತನ, ಕೆಲಸದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಯೋಜನಗಳ ಒಟ್ಟಾರೆ ವಿತರಣೆಯ ಮೇಲಿನ ಮಾತುಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಬಹುದು.

4. ಉತ್ಪಾದಕತೆ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿನ ಉತ್ಪಾದನೆ:

ಹೆಚ್ಚಿನ ಉತ್ಪಾದಕತೆ: ತಾಂತ್ರಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಪ್ರಗತಿಗಳು ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಾರ್ಮಿಕ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯು ಅಧಿಕ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮೌಲ್ಯಕ್ಕೆ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಬಹುದು. ಕಾರ್ಮಿಕರು ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಉತ್ಪಾದಿಸುವುದರಿಂದ, ಅವರ ಶ್ರಮದಿಂದ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುವ ಸಂಭಾವ್ಯ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮೌಲ್ಯವು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ.

ಕಾರ್ಮಿಕರ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ: ಹೆಚ್ಚಿನ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯು ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಬಹುದು, ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಮಿಕರ ನಡುವೆ ಲಾಭಗಳು ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಹೇಗೆ ವಿತರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಉದ್ಭವಿಸುತ್ತವೆ.

5. ಕಾರ್ಮಿಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳು ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಉತ್ಪಾದನೆ:

ಪೂರೈಕೆ ಮತ್ತು ಬೇಡಿಕೆ: ಕೂಲಿಯನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳು ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮೌಲ್ಯ. ಕಾರ್ಮಿಕರ ಪೂರೈಕೆ ಮತ್ತು ಬೇಡಿಕೆಯ ಪರಸ್ಪರ ಕ್ರಿಯೆಯು ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಜೊತೆಗೆ ಶಕ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತದೆ. ಜಾಗತೀಕರಣ: ಜಾಗತೀಕರಣಗೊಂಡ ಆರ್ಥಿಕತೆಯಲ್ಲಿ, ಚಲನಶೀಲತೆ, ಕಾರ್ಮಿಕರ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ವಿವಿಧ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ವಿತರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದರ ಪ್ರಭಾವ. ಜಾಗತಿಕ ಪೂರೈಕೆ ಸರಪಳಿ ಕೂಡ ತನ್ನದೇ ಆದ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತದೆ.

6. ಒಕ್ಕೂಟಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಮೂಹಿಕ ಚೌಕಾಸಿಯ ಪಾತ್ರ:

ಸಾಮೂಹಿಕ ಕ್ರಿಯೆ: ಕಾರ್ಮಿಕ ಸಂಘಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಮೂಹಿಕ ಚೌಕಾಸಿಯು ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಉತ್ತಮ ವೇತನ, ಕೆಲಸದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮೌಲ್ಯದ ಹೆಚ್ಚು ಸಮಾನ ಹಂಚಿಕೆಗಾಗಿ ಮಾತುಕತೆ ನಡೆಸಲು ಒಂದು ಸಾಧನವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

ಶಕ್ತಿಯ ಪ್ರಭಾವ: ಕಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಬಂಡವಾಳದ ನಡುವಿನ ಅಧಿಕಾರದ ಸಮತೋಲನ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಈ ಮಾತುಕತೆಗಳ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತದೆ.

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಮಿಕರ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು, ಆದಾಯ ವಿತರಣೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಲನಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ. ಇದು ಆರ್ಥಿಕ ನ್ಯಾಯ, ಕಾರ್ಮಿಕರ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ರಚನೆಯ ಚರ್ಚೆಗಳಿಗೆ ಆಧಾರವಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಗತಿಯ ಮರು ಹಂಚಿಕೆ:

“ಪ್ರಗತಿಯ ಮರು ಹಂಚಿಕೆ” ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯು ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಒಟ್ಟಾರೆ ಗಾತ್ರವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದರ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುವ ಜೊತೆಗೆ ದೇಶದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ವಿವಿಧ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಪ್ರಯೋಜನಗಳ ಸಮಾನ ಹಂಚಿಕೆಗೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಬೇಕು ಎಂಬ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಆರ್ಥಿಕತೆಯು ವಿಸ್ತರಿಸಿದಂತೆ, ಅದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಸಮೃದ್ಧಿಯು ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ತಲುಪುತ್ತದೆ ಎಂದು ವಿಚಿತ್ರಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಅಸಮಾನತೆಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸೇರ್ಪಡೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದೇ ಪ್ರಗತಿಯ ಮರು ಹಂಚಿಕೆಯಾಗಿದೆ.)

ಈ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು ಈ ಮುಂದಿನಂತಿವೆ:

1. ಅಂತರ್ಗತ ಬೆಳವಣಿಗೆ:

ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ: ಅಂತರ್ಗತ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ವಿವಿಧ ಸಾಮಾಜಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ವಿಶಾಲವಾಗಿ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಬಡತನವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು, ಆದಾಯದ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಜೀವನ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಒತ್ತು ನೀಡುತ್ತದೆ.

2. ಸಂಪತ್ತು ಮತ್ತು ಆದಾಯ ವಿತರಣೆ:

ಸಮಾನ ಹಂಚಿಕೆ: ಅತಿ ಚಿಕ್ಕ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಗಣ್ಯರ ನಡುವೆ ಸಂಪತ್ತು ಮತ್ತು ಆದಾಯವನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುವ ಬದಲು, ಹೆಚ್ಚು ಸಮಾನವಾದ ವಿತರಣೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ನೀತಿಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಪ್ರಗತಿಪರ ತೆರಿಗೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುರಕ್ಷತಾ ಜಾಲಗಳು ಮತ್ತು ಅನನುಕೂಲಕರ ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ಮೇಲ್ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಉದ್ದೇಶಿತ ಉಪಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

3. ಬಡತನ ನಿವಾರಣೆ:

ದುರ್ಬಲರನ್ನು ಗುರಿಯಾಗಿಸುವುದು: ಪುನರ್ವಿತರಣೆಯಾಗಿ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬಡತನವನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು, ಉದ್ದೇಶಿತ ಸಬ್ಸಿಡಿಗಳು ಮತ್ತು ಅಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯದ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವ ಉಪಕ್ರಮಗಳು.

4. ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಮಿಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ನೀತಿಗಳು:

ಗುಣಮಟ್ಟದ ಉದ್ಯೋಗ: ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಗುಣಮಟ್ಟದ ಉದ್ಯೋಗಗಳ ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ನೀತಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕು. ಇದು ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು

ಹೆಚ್ಚಿಸಲು, ನ್ಯಾಯಯುತ ವೇತನವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಕೆಲಸದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

5. ಪ್ರಗತಿಪರ ತೆರಿಗೆ:

ಮರುವಿತರಣಾ ತೆರಿಗೆ ನೀತಿಗಳು: ಪ್ರಗತಿಪರ ತೆರಿಗೆಯು ಹೆಚ್ಚಿನ ಆದಾಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ದರಗಳಲ್ಲಿ ತೆರಿಗೆ ವಿಧಿಸುವುದನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಧನಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮಂತರಿಂದ ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗ ಮತ್ತು ಬಡ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಮರುಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಆದಾಯದ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನವಾಗಿದೆ.

6. ಮೂಲ ಸೇವೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರವೇಶ:

ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ: ಪುನರ್ವಿತರಣೆಯಂತೆ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣದಂತಹ ಅಗತ್ಯ ಸೇವೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಒತ್ತು ನೀಡುತ್ತದೆ, ಈ ಸೇವೆಗಳು ಲಭ್ಯವಿರುವುದಿಲ್ಲ ಆದರೆ ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರಿಗೂ ಸಹ ಪ್ರವೇಶಿಸಬಹುದು ಎಂದು ಖಚಿತಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

7. ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುರಕ್ಷತಾ ಜಾಲಗಳು:

ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ರಕ್ಷಣೆ: ನಿರುದ್ಯೋಗಿ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರೋಪಾಯಗಳು, ಅಂಗವೈಕಲ್ಯ ಸಮೂಹಕ್ಕೆ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವು ಮತ್ತು ಕೆಲಸ ಒದಗಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಪಿಂಚಣಿ ಯೋಜನೆಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ದೃಢವಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುರಕ್ಷತಾ ಜಾಲಗಳು ಆರ್ಥಿಕ ಕುಸಿತಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿವರ್ತನೆಗಳ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ದುರ್ಬಲ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತವೆ.

8. ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ:

ಸಮತೋಲಿತ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ: ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಮರುಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆಗಳನ್ನು ಸಹ ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕು. ದೇಶದ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲೂ ಸಮತೋಲಿತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ನೀತಿಗಳು ಭೌಗೋಳಿಕ ಅಸಮಾನತೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

9. ಸಬಲೀಕರಣ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಲನಶೀಲತೆ:

ಪುನರ್ವಿತರಣೆಯು ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಲನಶೀಲತೆಗೆ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ ಇದು ದೇಶದಾದ್ಯಂತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಶಿಕ್ಷಣ, ಕೌಶಲ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ, ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಸಮಾಜೋ-ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಗತಿ ಪಥದಲ್ಲಿ ಚಲಿಸಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

10. ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ಬೆಳವಣಿಗೆ:

ಸಮಾನ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಬಳಕೆ: ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗೆ ಸುಸ್ಥಿರ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಅಭ್ಯಾಸಗಳು ಪುನರ್ವಿತರಣೆಯಾಗಿ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಭವಿಷ್ಯದ ಪೀಳಿಗೆಯು ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆಯುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಇದು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಉಪಸಂಹಾರ:

ಪ್ರಗತಿಯ ಮರು ಹಂಚಿಕೆ ಎಂಬ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯು ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ವಿಧಾನವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತದೆ, ಅದು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿದ ಒಟ್ಟಾರೆ ಸಮೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತದೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಅಸಮಾನತೆಗಳನ್ನು ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಪರಿಹರಿಸುತ್ತದೆ. ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಫಲವನ್ನು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ವಿಶಾಲ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಿಂದ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಹೆಚ್ಚು ಅಂತರ್ಗತ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಯುತ ಸಮಾಜವನ್ನು ರಚಿಸಲು ಇದು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ - 8 ಹಣಕಾಸಿನ ನೀತಿ

ಪೀಠಿಕೆ:

ತೆರಿಗೆ, ಆದಾಯ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದನೆಯ ದೇಶದ ಹಣಕಾಸಿನ ನೀತಿಯ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಅಂಶಗಳಾಗಿವೆ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವೆಗಳಿಗೆ ನಿಧಿಯನ್ನು ನೀಡಲು ಭಾರತವು ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ತೆರಿಗೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಯಾವುದೇ ಒಂದು ದೇಶದಲ್ಲಿ ತೆರಿಗೆ ಪಾವತಿಸುವ ವರ್ಗವು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸರಿಯಾದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪಾವತಿಸಿದ ತೆರಿಗೆಯು ದೇಶದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ನೇರವಾಗಿ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಅದರಂತೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ತೆರಿಗೆ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಈ ಮುಂದಿನಂತೆ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

1. ನೇರ ತೆರಿಗೆಗಳು:

ಆದಾಯ ತೆರಿಗೆ: ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಅವರ ಗಳಿಕೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಆದಾಯ ತೆರಿಗೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿರುತ್ತವೆ. ಆದಾಯ ತೆರಿಗೆ ಕಾಯಿದೆ, 1961, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆದಾಯ ತೆರಿಗೆಯ ಮಾಲ್ಮಮಾಪನ ಮತ್ತು ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತದೆ. ಕಾರ್ಪೊರೇಟ್ ತೆರಿಗೆ: ಕಂಪನಿಗಳು ತಮ್ಮ ಲಾಭದ ಮೇಲೆ ತೆರಿಗೆ ವಿಧಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ದೇಶೀಯ ಕಂಪನಿಗಳು, ವಿದೇಶಿ ಕಂಪನಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಣ್ಣ ಉದ್ಯಮಗಳಿಗೆ ದರಗಳು ಬದಲಾಗಬಹುದು.

2. ಪರೋಕ್ಷ ತೆರಿಗೆಗಳು:

ಸರಕು ಮತ್ತು ಸೇವಾ ತೆರಿಗೆ (GST): 2017 ರಲ್ಲಿ ಪರಿಚಯಿಸಲಾಯಿತು, GST ಎನ್ನುವುದು ವಿವಿಧ ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ತೆರಿಗೆಗಳನ್ನು ಬದಲಿಸುವ ಸಮಗ್ರ ಪರೋಕ್ಷ ತೆರಿಗೆಯಾಗಿದೆ. ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ವಿತರಣಾ ಸರಪಳಿಯ ಪ್ರತಿ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಸರಕು ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳ ಪೂರೈಕೆಯ ಮೇಲೆ ಇದನ್ನು ವಿಧಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಕಸ್ಟಮ್ ಡ್ಯೂಟಿ: ಭಾರತಕ್ಕೆ ಆಮದು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಥವಾ ರಫ್ತು ಮಾಡಿದ ಸರಕುಗಳ ಮೇಲೆ ವಿಧಿಸಲಾಗುವ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಕಸ್ಟಮ್ ಡ್ಯೂಟಿ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕಸ್ಟಮ್ ಸುಂಕವು ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದು, ದೇಶೀಯ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಆದಾಯವನ್ನು ಗಳಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

3. ಸಂಪತ್ತು ತೆರಿಗೆ (ರದ್ದುಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ):

ಐತಿಹಾಸಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ: ಭಾರತದಲ್ಲಿ 2015ಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ಸಂಪತ್ತು ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಆಸ್ತಿಗಳ ಮೇಲೆ ವಿಧಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ, 2015ರ ಹಣಕಾಸು ಕಾಯ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸುವ ಮೂಲಕ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತೆಗೆದುಹಾಕಲಾಗಿದೆ.

4. ಆಸ್ತಿ ತೆರಿಗೆಗಳು:

ಸ್ಲಾಪ್ ಡ್ಯೂಟಿ ಮತ್ತು ನೋಂದಣಿ ಶುಲ್ಕವನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತವೆ, ಆಸ್ತಿ ವಹಿವಾಟಿನ ಮೇಲೆ ಮುದ್ರಾಂಕ ಶುಲ್ಕವನ್ನು ವಿಧಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆಸ್ತಿ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ನೋಂದಾಯಿಸಲು ನೋಂದಣಿ ಶುಲ್ಕವನ್ನು ಸಹ ವಿಧಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಆಸ್ತಿ ತೆರಿಗೆ: ಆಸ್ತಿ ಹಿಡುವಳಿಗಳ ಮೌಲ್ಯದ ಮೇಲೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಆಸ್ತಿ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪುರಸಭೆ, ನಗರಸಭೆ, ಪಟ್ಟಣ ಪಂಚಾಯಿತಿ, ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆ ಹಾಗೂ ಬೃಹತ್ ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದರಗಳನ್ನು ವಿಧಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

5. ಅಬಕಾರಿ ಸುಂಕ ಮತ್ತು ಸೇವಾ ತೆರಿಗೆ (ಜಿ.ಎಸ್.ಟಿ ಮೂಲಕ ಬದಲಾಯಿಸಲಾಗಿದೆ):

ಅಬಕಾರಿ ಸುಂಕ: ಸರಕುಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಈ ಅಬಕಾರಿ ಸುಂಕವನ್ನು ವಿಧಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಗಮನಾರ್ಹ ಆದಾಯದ ಮೂಲವಾಗಿದೆ.

ಸೇವಾ ತೆರಿಗೆ: ವಿವಿಧ ಸೇವೆಗಳಿಗೆ ಈ ಸೇವಾ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಅನ್ವಯಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅಬಕಾರಿ ಸುಂಕ ಮತ್ತು ಸೇವಾ ತೆರಿಗೆ ಎರಡನ್ನೂ ಜಿಎಸ್‌ಟಿ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಳಪಡಿಸಲಾಯಿತು.

6. ಡಿವಿಡೆಂಡ್ ವಿತರಣಾ ತೆರಿಗೆ (ರದ್ದುಮಾಡಲಾಗಿದೆ):

ಐತಿಹಾಸಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ: ಲಾಭಾಂಶವನ್ನು ವಿತರಿಸುವ ಕಂಪನಿಗಳ ಮೇಲೆ ವಿಧಿಸಲಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಡಿವಿಡೆಂಡ್ ವಿತರಣಾ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಯೂನಿಯನ್ ಬಜೆಟ್ 2020 ರಲ್ಲಿ ರದ್ದುಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು. ಬದಲಿಗೆ, ಲಾಭಾಂಶದ ಮೇಲೆ ತೆರಿಗೆ ಪಾವತಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವವರಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಲಾಯಿತು.

7. ಕ್ಯಾಪಿಟಲ್ ಗೇನ್ಸ್ (ಬಂಡವಾಳದಿಂದ ಗಳಿಸಿದ ಲಾಭದ ಮೇಲಿನ ತೆರಿಗೆ) ತೆರಿಗೆ:

ಅಲ್ಪಾವಧಿಯ ಮತ್ತು ದೀರ್ಘಾವಧಿಯ ಬಂಡವಾಳ ಲಾಭಗಳು: ಬಂಡವಾಳದ ಆಸ್ತಿಗಳ ಮಾರಾಟದಿಂದ ಬರುವ ಲಾಭದ ಮೇಲೆ ಬಂಡವಾಳ ಲಾಭದ ತೆರಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಪಾವಧಿಯ ಮತ್ತು ದೀರ್ಘಾವಧಿಯ ಬಂಡವಾಳ ಲಾಭಗಳಿಗೆ ವಿಭಿನ್ನ ದರಗಳು ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತವೆ.

8. ಇತರೆ ತೆರಿಗೆಗಳು.

ಸೆಕ್ಯುರಿಟೀಸ್ ಟ್ರಾನ್ಸಾಕ್ಷನ್ ಟ್ಯಾಕ್ಸ್ (STT): ಷೇರುಗಳ ಖರೀದಿ ಮತ್ತು ಮಾರಾಟದಂತಹ ಭದ್ರತಾ ವಹಿವಾಟುಗಳ ಮೇಲೆ ಈ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಶೇರು ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಮುಂದುವರೆದ ದೇಶಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ತೀರ ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದು ಇದರಿಂದಾಗಿ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ಬರುವಂತಹ ತೆರಿಗೆ ಪ್ರಮಾಣ ಪ್ರಸ್ತುತ ಕಡಿಮೆ ಇದೆ. ಆದರೆ ಇತ್ತೀಚಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಜನರಲ್ಲಿ ಷೇರು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಆಸಕ್ತಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದ್ದು ತೀವ್ರ ಗತಿಯಲ್ಲಿ ಶೇರನ್ನು ಖರೀದಿಸುವ

ಮತ್ತು ಮಾರುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಮುಂಬರುವ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಈ ತೆರಿಗೆಯು ಸರ್ಕಾರದ ಆದಾಯದ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಮೂಲವಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

ರಸ್ತೆ ತೆರಿಗೆ: ರಸ್ತೆ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಹೊಸ ವಾಹನಗಳ ಮೇಲೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಈ ತೆರಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ವಿಧಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ತೆರಿಗೆಯ ದರಗಳು ರಾಜ್ಯದಿಂದ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಆಯಾ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವೇ ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತದೆ.

9. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯದ ಉದ್ಯಮಗಳಿಂದ ಆದಾಯ:

ಲಾಭಾಂಶಗಳು ಮತ್ತು ಲಾಭಗಳು: ಸರ್ಕಾರವು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯದ ಉದ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮಾಲೀಕತ್ವದಿಂದ ಲಾಭಾಂಶ ಮತ್ತು ಲಾಭದ ಪಾಲು ಮೂಲಕ ಆದಾಯವನ್ನು ಗಳಿಸುತ್ತದೆ.

10. ತೆರಿಗೆಯೇತರ ಆದಾಯ:

ಬಡ್ಡಿ, ಶುಲ್ಕಗಳು ಮತ್ತು ದಂಡಗಳು: ಸಾಲಗಳ ಮೇಲಿನ ಬಡ್ಡಿ, ಸೇವೆಗಳಿಗೆ ಶುಲ್ಕಗಳು ಮತ್ತು ದಂಡಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ತೆರಿಗೆಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಇತರ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಸರ್ಕಾರವು ಆದಾಯವನ್ನು ಗಳಿಸುತ್ತದೆ.

11. ಸರಕು ಮತ್ತು ಸೇವಾ ತೆರಿಗೆ (GST) ಪರಿಹಾರ ಸೆಸ್:

GST ತೆರಿಗೆಯಿಂದ ಉಂಟಾದ ನಷ್ಟದ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ವಿಧಿಸಲಾಗಿದೆ: GSTಯ ಅನುಷ್ಠಾನದ ನಂತರ ಪರಿವರ್ತನೆಯ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಉಂಟಾಗುವ ಯಾವುದೇ ಆದಾಯ ನಷ್ಟವನ್ನು ಸರಿದೂಗಿಸಲು GST ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸೆಸ್ ಅನ್ನು ವಿಧಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಗಳ ನಡುವಿನ ಆದಾಯದ ಹಂಚಿಕೆ (GST)

ಪೀಠಿಕೆ:

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸರಕು ಮತ್ತು ಸೇವಾ ತೆರಿಗೆ (ಜಿಎಸ್‌ಟಿ) ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ (ಯೂನಿಯನ್) ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಗಳ ನಡುವಿನ ಆದಾಯದ ವಿತರಣೆಯನ್ನು ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನದ ನಿಬಂಧನೆಗಳ ಮೂಲಕ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಜಿಎಸ್‌ಟಿ ಚೌಕಟ್ಟಿನಡಿಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದಾಯದ ವಿತರಣೆಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಥಮಿಕವಾಗಿ 2016 ರ 101 ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಕಾಯಿದೆಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ, ಇದು GST ಅನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿತು. ಇದನ್ನು ಜುಲೈ 1, 2017 ರಂದು ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾಯಿತು ಮತ್ತು ಅಂದಿನಿಂದ, ಇದು ಮೌಲ್ಯವರ್ಧಿತ ತೆರಿಗೆ (ವ್ಯಾಟ್), ಸೇವಾ ತೆರಿಗೆ, ಅಬಕಾರಿ ಸುಂಕ, ಇತ್ಯಾದಿಗಳಂತಹ ಬಹು ಪರೋಕ್ಷ ತೆರಿಗೆಗಳನ್ನು ಬದಲಿಸಿದೆ. ಜಿಎಸ್‌ಟಿ ದ್ವಿ ತೆರಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ, ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳೆರಡರಿಂದಲೂ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಘಟಕದಲ್ಲಿ ನಾವು ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಗಳ ನಡುವಿನ GST ಪಾಲನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುತ್ತೇವೆ.

1. ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಗಳ ನಡುವಿನ ಜಿಎಸ್‌ಟಿ ಪಾಲು:

ಸರಕು ಮತ್ತು ಸೇವಾ ತೆರಿಗೆ ಕಾಯಿದೆಯು ಎರಡು ರೀತಿಯ ಜಿಎಸ್‌ಟಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ - ಕೇಂದ್ರ ಜಿಎಸ್‌ಟಿ (ಸಿಜಿಎಸ್‌ಟಿ) ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಜಿಎಸ್‌ಟಿ (ಎಸ್‌ಜಿಎಸ್‌ಟಿ). ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು CGST ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತದೆ, ಮತ್ತು ಆಯಾ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು

SGST ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತವೆ.

ಜಿಎಸ್‌ಟಿ ಆದಾಯವನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ನಡುವೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸರಕು ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳಿಗೆ 50:50 ಅನುಪಾತದಲ್ಲಿ ಹಂಚಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಸರಕು ಅಥವಾ ಸೇವೆಗಳ ಪೂರೈಕೆದಾರರು 100 ಮೌಲ್ಯದ ಉತ್ಪನ್ನವನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿದರೆ, ಅವರು ಒಟ್ಟು 18% ಜಿಎಸ್‌ಟಿ ಅನ್ನು ಪಾವತಿಸಬೇಕು, 9% CGST ಮತ್ತು 9% ಐGST ಎಂದು ವಿಭಜಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. 18 ರಲ್ಲಿ 9 ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಉಳಿದ 9 ಆಯಾ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ.

ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ, ವಿವಿಧ ಸರಕುಗಳು ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳಿಗೆ ಜಿಎಸ್‌ಟಿ ದರವು ಬದಲಾಗಬಹುದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಗಳಂತಹ ಕೆಲವು ಅಗತ್ಯ ವಸ್ತುಗಳ GST ದರವು ಐಷಾರಾಮಿ ಸರಕುಗಳು ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳ GST ದರಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ, ಜಿಎಸ್‌ಟಿ ಕೌನ್ಸಿಲ್ ನಿರ್ಧಾರದಂತೆ GST ಆದಾಯವನ್ನು ಅನುಪಾತದಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ.

2. ಸರಕು ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳ ಅಂತರ-ರಾಜ್ಯ ಪೂರೈಕೆ:

ಸರಕು ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳ ಅಂತರ-ರಾಜ್ಯ ಪೂರೈಕೆಗಾಗಿ, ಸಮಗ್ರ ಸರಕು ಮತ್ತು ಸೇವಾ ತೆರಿಗೆ (IGST) ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು IGST ಆದಾಯವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತದೆ, ಇದು GST ಕಾಯಿದೆಯ ನಿಬಂಧನೆಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ನಡುವೆ ಹಂಚಿಕೆಯಾಗಿದೆ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿನ ಪೂರೈಕೆದಾರರು ಮುಂಬೈನಲ್ಲಿ ಖರೀದಿದಾರರಿಗೆ 100 ಮೌಲ್ಯದ ಸರಕುಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿದರೆ, ಅವರು ಪೂರೈಕೆಯ ಮೇಲೆ 18% IGST ಅನ್ನು ಪಾವತಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ? 18 ರಲ್ಲಿ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ? 9 ಅನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ ಮತ್ತು ಉಳಿದ ? 9 ಅನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ನಡುವೆ ಜಿಎಸ್‌ಟಿ ಕಾಯ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಿದ ಅನುಪಾತದಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಗಳ ನಡುವಿನ GST ಹಂಚಿಕೆಯ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಆದಾಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿವೆ

ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಗಳ ನಡುವಿನ ಜಿಎಸ್‌ಟಿ ಪಾಲು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಆದಾಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದೆ. ಜಿಎಸ್‌ಟಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ತೆರಿಗೆ ಸಂಗ್ರಹ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಮತ್ತು ಪಾರದರ್ಶಕವಾಗಿಸಿದ್ದು, ಸರ್ಕಾರದ ತೆರಿಗೆ ಆದಾಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದೆ.

3. ತೆರಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸರಳೀಕರಣ:

ಜಿಎಸ್‌ಟಿಯು ಅನೇಕ ಪರೋಕ್ಷ ತೆರಿಗೆಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ತೆರಿಗೆಯೊಂದಿಗೆ ಬದಲಿಸುವ ಮೂಲಕ ತೆರಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸರಳಗೊಳಿಸಿದೆ. ಇದು ವ್ಯವಹಾರಗಳಿಗೆ ಅನುಸರಣೆ ಹೊರೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿದೆ ಮತ್ತು ತೆರಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಬಳಕೆದಾರ ಸ್ನೇಹಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದೆ.

4. ಆರ್ಥಿಕತೆಗೆ ಉತ್ತೇಜನ:

ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಗಳ ನಡುವೆ ಹಂಚಿಕೆಯಾದ ಜಿಎಸ್‌ಟಿ ತೆರಿಗೆಗಳ ಕ್ಯಾಸ್ಕೇಡಿಂಗ್ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದೆ. ಹಿಂದೆ,

ತೆರಿಗೆಗಳ ಮೇಲೆ ತೆರಿಗೆಗಳನ್ನು ವಿಧಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇದು ಸರಕು ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿತು. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಜಿಎಸ್‌ಟಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಂದಿಗೆ, ತೆರಿಗೆಗಳ ಕ್ಯಾಸ್ಟೇಡಿಂಗ್ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ, ಇದು ಸರಕು ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿದೆ.

ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ.

1. ಕಡಿಮೆಯಾದ ಅನುಸರಣೆ ಹೊರೆ:

ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಗಳ ನಡುವೆ ಹಂಚಿಕೆಯಾದ ಜಿಎಸ್‌ಟಿಯು ವ್ಯವಹಾರಗಳಿಗೆ ಅನುಸರಣೆ ಹೊರೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿದೆ ಏಕೆಂದರೆ ಅವುಗಳು ಬಹು ತೆರಿಗೆಗಳ ಬದಲಿಗೆ ಕೇವಲ ಒಂದು ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ವ್ಯವಹಾರಗಳಿಗೆ ತೆರಿಗೆ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲು ಸುಲಭವಾಗಿದೆ, ಇದು ಅವರ ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದೆ.

2. ಹೆಚ್ಚಿದ ಸ್ಪರ್ಧೆ:

GST ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಂದಿಗೆ, ವ್ಯವಹಾರಗಳು ಈಗ ಒಂದೇ ರೀತಿಯ ನಿಯಮಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಬಹುದು. ಏಕೆಂದರೆ ಅವುಗಳ ಗಾತ್ರ ಅಥವಾ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಎಲ್ಲಾ ವ್ಯವಹಾರಗಳಿಗೆ ತೆರಿಗೆ ಹೊರೆ ಒಂದೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ವ್ಯವಹಾರಗಳ ನಡುವೆ ಸ್ಪರ್ಧೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದೆ. ಉತ್ತಮ ಗ್ರಾಹಕ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.

3. ಸುಧಾರಿತ ನಗದು ಹರಿವು:

ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಗಳ ನಡುವಿನ GST ಪಾಲು ವ್ಯವಹಾರಗಳಿಗೆ ನಗದು ಹರಿವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಿದೆ ಏಕೆಂದರೆ ಅವರು ಬಹು ತೆರಿಗೆಗಳನ್ನು ಪಾವತಿಸಲು ಹಣವನ್ನು ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಇಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಇದು ವ್ಯವಹಾರಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಬಳಸಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದೆ, ಇದು ಅವರ ಹಣಕಾಸಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಿದೆ.

ಗ್ರಾಹಕರ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ

1. ಸರಕು ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳ ಕಡಿಮೆ ವೆಚ್ಚ

ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಗಳ ನಡುವೆ ಹಂಚಿಕೆಯಾದ ಜಿಎಸ್‌ಟಿಯು ತೆರಿಗೆಗಳ ವರ್ದಿತಿ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿರುವುದರಿಂದ ಸರಕು ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿದೆ. ಇದು ಗ್ರಾಹಕರ ಬೆಲೆಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಕಾರಣವಾಯಿತು, ಇದು ಅವರ ಕೊಳ್ಳುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದೆ.

2. ಹೆಚ್ಚಿದ ಪಾರದರ್ಶಕತೆ

ಜಿ.ಎಸ್.ಟಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಗ್ರಾಹಕರಿಗೆ ತೆರಿಗೆ ಹೊರೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ತೆರಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಪಾರದರ್ಶಕತೆ ಹೆಚ್ಚಿದೆ. ಗ್ರಾಹಕರು ಈಗ ತಾವು ಪಾವತಿಸುವ ತೆರಿಗೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಉತ್ತಮ ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ, ಇದು ತೆರಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅವರ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದೆ.

ಉತ್ಪನ್ನಗಳು ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳ ಸುಧಾರಿತ ಗುಣಮಟ್ಟ ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಗಳ ನಡುವಿನ ಜಿಎಸ್‌ಟಿ ಪಾಲು ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ವ್ಯಾಪಾರಗಳ ನಡುವೆ ಹೆಚ್ಚಿದ ಸ್ಪರ್ಧೆಯು ಉತ್ಪನ್ನಗಳು ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಿದೆ. ಗ್ರಾಹಕರು ಈಗ ಉತ್ತಮ

ಉತ್ಪನ್ನಗಳು ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ, ಇದು ಅವರ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದೆ.

ಉಪಸಂಹಾರ:

ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಗಳ ನಡುವೆ ಹಂಚಿಕೆಯಾದ GST ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪರೋಕ್ಷ ತೆರಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಧನಾತ್ಮಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ತಂದಿದೆ. ಉಭಯ ತೆರಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಆದಾಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದೆ, ತೆರಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸರಳೀಕರಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಿದೆ. GST ಕಾಯಿದೆಯು ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ನಡುವೆ GST ಆದಾಯವನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅನುಪಾತದಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶ ನೀಡುತ್ತದೆ, ಇದು ಸರ್ಕಾರದ ಎರಡು ಹಂತಗಳ ನಡುವೆ ಸಮತೋಲನದ ತೆರಿಗೆ ಆದಾಯ ವಿತರಣೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುತ್ತದೆ. GST ನೋಂದಣಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಸಮಗ್ರ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ, ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಕ ಅಗತ್ಯಗಳ ಅನುಸರಣೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು GST ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಗ್ರಾಹಕರು ತಮ್ಮ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಭಾರತದ ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗ:

ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗವು ಆದಾಯದ ಹಂಚಿಕೆಯ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾದ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ. ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲು ಇದನ್ನು ಭಾರತೀಯ ಸಂವಿಧಾನದ ವಿಧಿ 280 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಭಾರತೀಯ ಸಂವಿಧಾನದ ಪ್ರಕಾರ ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗವನ್ನು ಭಾರತದ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಯಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಗಳ ನಡುವಿನ ಹಣಕಾಸು ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಲು ಇದನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು 1951 ರಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲಾಯಿತು. ಶ್ರೀ ಅಜಯ್ ನಾರಾಯಣ್ ರ್ವಾ ಅವರು 31/12/2023ರಂದು 16ನೇ ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಸೇರಿಕೊಂಡರು. 16 ನೇ ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗವು ತನ್ನ ವರದಿಯನ್ನು 31 ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2025ಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಲಿದೆ.

ದೇಶದ ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗವು ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ ನಡುವಿನ ಹಣಕಾಸಿನ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಭಾರತವು ಸಂಯುಕ್ತ ಸರ್ಕಾರದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ, ಅಲ್ಲಿ ಸಂಯುಕ್ತ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿ ರಾಜ್ಯವು ಕಾನೂನುಗಳು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರಿ ಕಾರ್ಯಗಳ ಮೇಲೆ ಸಮಾನ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಭಾರತವು ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಇತರ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ರಚನೆಯನ್ನು ಬಳಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಧಿಕಾರ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಗಿದೆ.

1. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ-ರಾಜ್ಯ ಹಣಕಾಸು ಸಂಬಂಧಗಳು:

ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಗಳ ನಡುವೆ ಅಧಿಕಾರದ ವಿಭಜನೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಂಯುಕ್ತ ಸರ್ಕಾರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಭಾರತವು ಹೊಂದಿದೆ. ಈ ಅಧಿಕಾರಗಳ ಹಂಚಿಕೆಯು ಅಸಮಾನವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಮೇಲೆ ರಾಜ್ಯಗಳ ತೀವ್ರ ಅವಲಂಬನೆಯು ರಾಜ್ಯಗಳ ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಸ್ವಾಯತ್ತತೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ರಾಜ್ಯಗಳಿಂದ ಕೇಳಿ ಬರುವ ಆಪಾದನೆಯಾಗಿದೆ.

ಭಾರತದ ರಾಜಕೀಯ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನೀತಿ ವಿಶೇಷಣೆ, ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಭಾರತೀಯ ರಾಜಕೀಯ ಚಿಂತಕರು.

2. ಕೇಂದ್ರ ರಾಜ್ಯ ಹಣಕಾಸು ಸಂಬಂಧಗಳು:

ಹಣಕಾಸು ಸಂಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ, ಕೇಂದ್ರವು ರಾಜ್ಯಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ರಾಜ್ಯಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಉದ್ದೇಶಗಳು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿದೆ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಸಕ್ರಿಯ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಂಬಲವಿಲ್ಲದೆ, ಯಾವುದೇ ರಾಜ್ಯವು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ನಿಸ್ಸಂದೇಹವಾಗಿ, ಎಲ್ಲಾ ಒಕ್ಕೂಟಗಳಲ್ಲಿ, ಘಟಕಗಳು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಸ್ವಾವಲಂಬಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರದ ಮೇಲೆ ರಾಜ್ಯದ ಆರ್ಥಿಕ ಅವಲಂಬನೆ ಮಿತಿಯಲ್ಲಿದೆ.

ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಅನುಮತಿಸಲಾದ ವಿಷಯಗಳ ವಿಭಜನೆಯು ರಾಜ್ಯಗಳು ಆದಾಯಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ವೆಚ್ಚದ ಮೂಲಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ.

ಭಾರತೀಯ ಸಂವಿಧಾನದ ವಿಧಿ 249, 250, 252, 253 ಮತ್ತು 356 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿರುವ ಯಾವುದೇ ವಿಷಯದ ಕುರಿತು ಕಾನೂನು ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸಂಸತ್ತು ಹೊಂದಿದೆ.

ಭಾರತದ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳು ಪ್ರತಿ ಐದು ವರ್ಷಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಅಥವಾ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗವನ್ನು ರಚಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು: ಆಯೋಗದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗದ ಎಲ್ಲಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಅನುಭವವನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು.

ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಜೊತೆಗೆ ನಾಲ್ಕು ಸದಸ್ಯರು ಸಹ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ಭಾರತೀಯ ಸಂಸತ್ತು ಆಯೋಗದ ಸದಸ್ಯರ ಅರ್ಹತೆಗಳು ಮತ್ತು ಅವರ ಆಯ್ಕೆ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಕಾನೂನುಬದ್ಧವಾಗಿ ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತದೆ.

ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಮತ್ತು ಸದಸ್ಯರ ಅರ್ಹತೆಗಳು:

4 ಸದಸ್ಯರು ಹೈಕೋರ್ಟ್ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರಾಗಿರಬೇಕು ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲಾ ಅರ್ಹತೆ ಹೊಂದಿರಬೇಕು, ಅಥವಾ ಹಣಕಾಸಿನಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು ಅಥವಾ ಹಣಕಾಸಿನ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಭವ ಹೊಂದಿರಬೇಕು ಮತ್ತು ಆಡಳಿತದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅಥವಾ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು.

ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗದ ಎಲ್ಲಾ ನೇಮಕಾತಿಗಳನ್ನು ದೇಶದ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಸದಸ್ಯರ ಅನರ್ಹತೆಯ ಕಾರಣಗಳು:

1. ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗದ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ಹಿತಾಸಕ್ತಿ ಸಂಘರ್ಷವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಅವರು ಮಾನಸಿಕ ಅಸ್ವಸ್ಥರಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಅಥವಾ ಅವರು ನೀಚ ಕೃತ್ಯದಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗಿರುವುದು ಕಂಡು ಬಂದಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗದ ಸದಸ್ಯ ಸ್ಥಾನದಿಂದ ಉಚ್ಚಾಟನೆ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ.
2. ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗದ ಸದಸ್ಯರ ಕಚೇರಿಯ ಅವಧಿಯನ್ನು ಭಾರತದ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ, ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಮರು-ನೇಮಕಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ
3. ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದಂತೆ ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗದ ಸದಸ್ಯರು ಆಯೋಗಕ್ಕೆ ಅರೆಕಾಲಿಕ ಅಥವಾ ಪೂರ್ಣಕಾಲಿಕ ಸೇವೆಯನ್ನು ನೀಡಬೇಕು

ಭಾರತದ ರಾಜಕೀಯ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನೀತಿ ವಿಶೇಷಣೆ, ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಭಾರತೀಯ ರಾಜಕೀಯ ಚಿಂತಕರು.

4. ಸದಸ್ಯರ ವೇತನವು ಸಂವಿಧಾನವು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ ನಿಬಂಧನೆಗಳ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗದ ಕಾರ್ಯಗಳು

ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗವು ಈ ಕೆಳಗಿನ ವಿಷಯಗಳ ಕುರಿತು ಭಾರತದ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳಿಗೆ ಶಿಫಾರಸುಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತದೆ:

1. ನಿವ್ವಳ ತೆರಿಗೆಯು ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಗಳ ನಡುವೆ ಹಂಚಿಕೆಯಾಗಲು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಗಳ ನಡುವೆ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳಿಗೆ ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡುತ್ತದೆ
2. ಭಾರತದ ಏಕೀಕೃತ ನಿಧಿಯಿಂದ ಕೇಂದ್ರದಿಂದ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಅನುದಾನ-ಸಹಾಯವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ತತ್ವಗಳನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳಿಗೆ ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡುತ್ತದೆ.
3. ರಾಜ್ಯ ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗವು ಮಾಡಿದ ಶಿಫಾರಸುಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ರಾಜ್ಯದ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಪುರಸಭೆಗಳ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ರಾಜ್ಯದ ಏಕೀಕೃತ ನಿಧಿಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಕ್ರಮಗಳು.
4. ದೇಶದ ಹಣಕಾಸಿನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಉತ್ತಮಪಡಿಸಲು ದೇಶದ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ ಯಾವುದೇ ಇತರ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಆಯೋಗ ವು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ವರದಿ ನೀಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.
5. ಆಯೋಗವು ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಗಳಿಂದ ಭಾಗಿಸಬಹುದಾದ ತೆರಿಗೆಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಆಧಾರವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿ ಐದು ವರ್ಷಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಅನುದಾನ-ಸಹಾಯವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ತತ್ವಗಳನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತದೆ.
6. ಉತ್ತಮ ಹಣಕಾಸಿನ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ವಿಷಯವನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳು ಆಯೋಗಕ್ಕೆ ನಿರ್ದೇಶನ ನೀಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಈ ನಿರ್ದೇಶನಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗವು ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.
7. ಆಯೋಗದ ಶಿಫಾರಸುಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಸರ್ಕಾರವು ಮಾಡಿದ ಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ವಿವರಣಾತ್ಮಕ ಜ್ಞಾಪಕ ಪತ್ರವನ್ನು ಸಂಸತ್ತಿನ ಉಭಯ ಸದನಗಳ ಮುಂದೆ ಇಡಲಾಗುತ್ತದೆ.
8. ರಾಜ್ಯ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಪುರಸಭೆಗಳ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಕೂಡಿ ಕರಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಸಲುವಾಗಿ ರಾಜ್ಯದ ಸಂಚಿತ ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಏರಿಕೆಯನ್ನು ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
9. ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗವು ತನ್ನ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಕಾರ್ಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಚಲಾಯಿಸಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಅವಕಾಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
10. ಸಿವಿಲ್ ಪ್ರೊಸೀಜರ್ ಕೋಡ್ 1908 ರ ಪ್ರಕಾರ, ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗವು ಸಿವಿಲ್ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಎಲ್ಲಾ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ, ಇದು ಸಾಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ಕರೆಯಬಹುದು, ಯಾವುದೇ ಕಚೇರಿ ಅಥವಾ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಿಂದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ದಾಖಲೆ ಅಥವಾ ದಾಖಲೆಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ಕೇಳಬಹುದು.

ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗದ ಸಲಹಾ ಪಾತ್ರ:

ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗವು ಮಾಡಿರುವ ಶಿಫಾರಸುಗಳು ಕೇವಲ ಸಲಹಾ ಸ್ವರೂಪದ್ದಾಗಿದ್ದು, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಇವುಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲೇಬೇಕೆಂಬ ನಿಯಮವೇನಿಲ್ಲ.

ಭಾರತದ ರಾಜಕೀಯ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನೀತಿ ವಿಶೇಷಣೆ, ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಭಾರತೀಯ ರಾಜಕೀಯ ಚಿಂತಕರು.

ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಹಣ ಮಂಜೂರು ಮಾಡುವ ಕುರಿತು ತನ್ನ ಶಿಫಾರಸುಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವುದು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟ ವಿಚಾರವಾಗಿದೆ. ಬೇರೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಆಯೋಗದ ಶಿಫಾರಸುಗಳು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಬದ್ಧವಾಗಿರಬೇಕು ಅಥವಾ ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಲಾದ ಹಣವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವ ಕಾನೂನುಬದ್ಧ ಹಕ್ಕು ಎಂದು ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಹೇಳಲಾಗಿಲ್ಲ.

ಉಪಸಂಹಾರ:

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿಗಳು ಮತ್ತು ತೆರಿಗೆ ನೀತಿಗಳು ಹಾಗೂ ಇದನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಲು ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗಗಳು ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತೇವೆ. ಒಂದು ದೇಶವು ಶಕ್ತಿಶಾಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಲು ಆ ರಾಷ್ಟ್ರವು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಸುದೃಢವಾಗಿರುವುದು ಅತಿ ಅವಶ್ಯಕ. ಇದನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಉತ್ತಮ ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿಗಳು ಮತ್ತು ತೆರಿಗೆ ನೀತಿಗಳಿಂದ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಭಾರತವು ಸಹ ಕಾಲಾನುಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ತೆರಿಗೆ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ತರುವ ಮೂಲಕ ಭಾರತವನ್ನು ಒಂದು ಆರ್ಥಿಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನಾಗಿ ರೂಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದೆಯೆಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು.

ಅಧ್ಯಾಯ 9

ಭಾರತೀಯ ಕೃಷಿ ನೀತಿ

ಆಲ್ಟೊ ಲಿಯೋಪೋಲ್ಡ್ - "ಭೂಮಿಯು ಕೇವಲ ಮಣ್ಣಲ್ಲ, ಇದು ಮಣ್ಣು, ಸಸ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿ ಸಂಕುಲದ ಮೂಲಕ ಹರಿಯುವ ಶಕ್ತಿಯ ಕಾರಂಜಿಯಾಗಿದೆ."

ಪೀಠಿಕೆ.

ಭಾರತವು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ ಒಂದು ಕೃಷಿ ಪ್ರಧಾನ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿದ್ದು ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ದೇಶದ ಜನರಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಯು ಹಾಸು ಹೊಕ್ಕಾಗಿದೆ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಭಾರತವು ತನ್ನ ಕೃಷಿ ಅಗತ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಸಹ ಪೂರೈಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿತ್ತು ಆದರೆ ಇಂದು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡ ಕೃಷಿ ನೀತಿಗಳು, ಹಸಿರು ಕ್ರಾಂತಿ ಹಾಗೂ ಕೃಷಿಗೆ ನೀಡಿದಂತಹ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹದ ಫಲವಾಗಿ ಇಂದು ಭಾರತವು ಆಹಾರ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಾಲಮನ್ನ ಸಾಧಿಸಿದ್ದು ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಮುಂದು ಹೋಗಿ ವಿಶ್ವದ ವಿವಿಧ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ ಆಹಾರ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ರಫ್ತು ಮಾಡುವ ದೇಶವಾಗಿಯೂ ಸಹ ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಭಾರತವು ಸದೃಢವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಬೇಕಾದರೆ ವರ್ಷದಿಂದ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ತನ್ನ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಆಹಾರದ ಅಗತ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಲೇಬೇಕಾದ ಅನಿವಾರ್ಯ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಭಾರತ ತಲುಪಿದೆ. ಈ ಸವಾಲನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಭಾರತವು ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಮನ ನೀಡಬೇಕಾಗಿರುವುದು ಭಾರತದ ಇಂದಿನ ಗುರಿಯಾಗಿದೆ. ಭಾರತವು ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದಂತಹ ಕೆಲವೊಂದಿಷ್ಟು ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಈ ಮುಂದಿನಂತೆ ನೋಡಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಭೂ ಸುಧಾರಣೆಗಳ ರಾಜಕೀಯ:

ಭೂಸುಧಾರಣೆಗಳು ಎಂದರೆ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಮತ್ತು ಬಡತನವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಗುರಿಯೊಂದಿಗೆ ಭೂಮಿಯ ಸಮಾನ ಪುನರ್ವಿತರಣೆ ಅಥವಾ ಮರು ಹಂಚಿಕೆ ಎಂದರ್ಥ. ಇದು ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಕೆಲವೇ ಕೆಲವು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಮರಳಿ ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಅಂತಹ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಭೂರಹಿತರು ಅಥವಾ ಅತಿ ಕಡಿಮೆ ಭೂಮಿ ಹೊಂದಿರುವಂತಹ ಬಡವರಿಗೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ಹಂಚುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದೆ.

ಭಾರತದ ರಾಜಕೀಯ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನೀತಿ ವಿಶೇಷಣೆ,
ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಭಾರತೀಯ ರಾಜಕೀಯ ಚಿಂತಕರು.

ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಮೂರ್ವದ ಸನ್ನಿವೇಶ:

ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ, ಬ್ರಿಟಿಷರು ಬರುವ ಮೊದಲು ಭಾರತದಲ್ಲಿ, ಭೂಮಿಯ ಖಾಸಗಿ ಮಾಲೀಕತ್ವವು ಅವರಿಗೆ ಕಲ್ಪನೆಯಾಗಿತ್ತು. ಜಮೀನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಗ್ರಾಮ ಸಮುದಾಯದ ಒಡೆತನದಲ್ಲಿತ್ತು. ಆದರೆ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೋಡರ್ ಮಾಲ್ವಿಂದ ಸರಿಯಾದ ಭೂ ಕಂದಾಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ, ಭೂಮಿಯನ್ನು ಆಳತೆ ಮಾಡಿ, ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಯಿತು ಮತ್ತು ಅದರಂತೆ ಬಾಡಿಗೆಯನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಯಿತು. ಅಧಿಕಾರವೂ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಕೈಗೆ ಹೋದಾಗ, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯ ಮಾಲೀಕತ್ವದ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಗ್ರ ಬದಲಾವಣೆ ಕಂಡುಬಂದಿತು.

ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಭೂ ಮಾಲೀಕತ್ವದ ಮಾದರಿಗಳು

1. ಬಂಗಾಳ/ಜಮೀನ್ದಾರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಶಾಶ್ವತ ವಸಾಹತು:

ಲಾರ್ಡ್ ಕಾರ್ನವಾಲಿಸ್ ಅವರು 1793 ರಲ್ಲಿ ಶಾಶ್ವತ ವಸಾಹತುವನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿದರು. ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ, ಜಮೀನ್ದಾರರು ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಭೂಮಾಲೀಕರ ವರ್ಗವನ್ನು ರಚಿಸಲಾಯಿತು, ಅವರ ಮಾಲೀಕತ್ವದ ಜಮೀನುಗಳಿಗೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ನಿಗದಿತ ಬಾಡಿಗೆಯನ್ನು ಪಾವತಿಸುವುದು ಅವರ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾಗಿತ್ತು. ತಮ್ಮ ಗೇಣಿದಾರರಾದ ರೈತರಿಗೆ ಅವರು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಭೂಮಿಗೆ ಅವರ ಒಡೆತನವು ಅನುವಂಶಿಕವಾಗಿತ್ತು.

ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಆಡಳಿತವು ಕನಿಷ್ಠ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಆದಾಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತ್ರ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಜಮೀನಿನ ನಿಜವಾದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಜಮೀನ್ದಾರರು ತನ್ನ ಹಿಡುವಳಿದಾರರಿಂದ ಗರಿಷ್ಠ ಬಾಡಿಗೆಯನ್ನು ಬಯಸಿದನು. ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಹಣವನ್ನು ಅವನು ತನ್ನ ರೈತ ಹಿಡುವಳಿದಾರರಿಂದ ಹೊರತೆಗೆಯುವ ಮೂಲಕ ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬಹುದು. ಜೊತೆಗೆ, ಜಮೀನ್ದಾರ ಮತ್ತು ಬಾಡಿಗೆದಾರರ ನಡುವೆ ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳ ಹಲವಾರು ಪದರಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲಾಯಿತು. ಭೂರಹಿತ ರೈತರು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಮಿಕರು ಬಡತನದಲ್ಲಿ ಬಹಳವಾಗಿ ನರಳಿದರು. ಅಲ್ಲದೆ, ಇದು ಶ್ರೀಮಂತ ಭಾರತೀಯರ ಗುಂಪಿನ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು, ಅವರ ನಿಷ್ಠೆಯು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬ್ರಿಟಿಷರೊಂದಿಗೆ ಇತ್ತು. ಇದು ಶಾಶ್ವತ ವಸಾಹತು ಪದ್ಧತಿಯು ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿ ಜಮೀನ್ದಾರಿ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿತು ಮತ್ತು ತೀವ್ರದಲ್ಲೇ ಭಾರತದ ಇತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಲಾಯಿತು. ಜಮೀನ್ದಾರಿ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಹೋಲುವ ಇನ್ನೊಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಜಾಗೀರದಾರಿ ಪದ್ಧತಿ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಯಿತು.

2. ರೈತವಾರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ:

ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ, ಯಾವುದೇ ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯ ಮಾಲೀಕರು ಬಾಡಿಗೆ ಮತ್ತು ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ನೀಡಿದರು. ಇದು ಮದ್ರಾಸಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು ಮತ್ತು ನಂತರ ಬಾಂಬೆಯಲ್ಲೂ ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು.

3. ಮಹಲ್ದಾರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ:

ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ವಿಲಿಯಂ ಬೆಂಟಿಂಕ್ ಅವರ ಸರ್ಕಾರವು ಪರಿಚಯಿಸಿತು. ಇದರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಭೂಮಾಲೀಕರು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಆದಾಯವನ್ನು ಪಾವತಿಸಲು

ಜವಾಬ್ದಾರರಾಗಿದ್ದರು. ಈ ಭೂಮಾಲೀಕರು ಅಥವಾ ಜಮೀನ್ದಾರರು ತಮ್ಮ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿ ಇಡೀ ಗ್ರಾಮ ಅಥವಾ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಗುಂಪನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ, ಪಾಯುವ್ಯ ಪ್ರಾಂತ್ಯ, ಪಂಜಾಬ್ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯ ಭಾರತದ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಲ್ದಾರಿ ಪದ್ಧತಿ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿತ್ತು.

ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಭೂಮಾಲೀಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಫಲಿತಾಂಶಗಳು.

1. ಹೆಚ್ಚಿನ ತೆರಿಗೆ ದರಗಳಿಂದಾಗಿ ರೈತರು ತೀವ್ರತರವಾದ ಹಣಭಾರದ (ಸ್ಥೂಲ) ಶೂಲಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿ ನಲುಗಿ ಹೋದರು.
2. ಬಡ ರೈತರನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಶೋಷಿಸುವ ಕೆಲವೇ ಜನರನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಶ್ರೀಮಂತ ವರ್ಗದ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಯಿತು.
3. ರೈತರನ್ನು ಯಾವುದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದರೂ ಅವರು ಉಳಿದು ಮಾರುತ್ತಿದ್ದ ಭೂಮಿಯಿಂದ ತೆರವು ಮಾಡುವ ನಿರಂತರ ಭಯದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಬೇಕಾಯಿತು.
4. ರೈತ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಕಿತ್ತು ತಿನ್ನುವ ಬಡತನ ಬೇರೂರಿತ್ತು.

ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಭೂಮಾಲೀಕರ ವರ್ಗವನ್ನು ಮತ್ತು ಯಾವುದನ್ನೂ ಹೊಂದದೆ, ಕಡು ಬಡತನ ಮತ್ತು ದುಃಖದಲ್ಲಿ ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ರೈತರನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದವು. ಕೆಳಗಿನ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳು ಇದನ್ನು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸುತ್ತವೆ.

1947ರ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯ ಹಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ 7% ಭೂಮಾಲೀಕರು 54% ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಇದು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯ ಹಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರುತ್ತದೆ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ನಂತರದ ಭೂ ಸುಧಾರಣೆಗಳು ಭೂ ಸುಧಾರಣೆಗಳು ಭೂಮಿಯ ಮಾಲೀಕತ್ವ, ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ, ಗುತ್ತಿಗೆ, ಮಾರಾಟ ಮತ್ತು ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರದ ನಿಯಂತ್ರಣವನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತವೆ.

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ನಂತರ ಭೂಸುಧಾರಣೆಗಳ ಉದ್ದೇಶಗಳು ಭೂಮಿ ಎಲ್ಲಾ ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಭಾರತದಂತಹ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಕೃಷಿ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಆಧಾರವಾಗಿದೆ. ಭಾರತೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಮಾಜವನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತ ಭೂಮಾಲೀಕ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರು (ಜಮೀನ್ದಾರರು/ಭೂಮಾಲೀಕರು) ಮತ್ತು ಬಡ ಭೂರಹಿತ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತರು (ರೈತರು) ಸಂಕೇತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಭೂಸುಧಾರಣೆಗಳು ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಾನತೆಯ ಕಡೆಗೆ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಹೆಜ್ಜೆಯಾಗಿದೆ.

ಭೂ ಸುಧಾರಣೆಯ ಉದ್ದೇಶಗಳು:

1. ಸಮಾಜದಾದ್ಯಂತ ಭೂಮಿಯ ಮರುಹಂಚಿಕೆ, ಇದರಿಂದ ಭೂಮಿ ಕೆಲವೇ ಕೆಲವು ಜನರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಉಳಿಯದೆ ಸಮಾಜದ ಬಹುಪಾಲು ಜನರಲ್ಲಿ ಸಮಾನಾಗಿ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡುವುದು.
2. ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಅತಿ ಸಣ್ಣ ರೈತರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ವಿತರಿಸಲು ಭೂಮಿಯ ಗರಿಷ್ಠ ಮಿತಿಯನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸುವುದು.
3. ಗ್ರಾಮೀಣ ಬಡತನ ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಭೂ ಸುಧಾರಣೆ ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ.

4. ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಭೂ ಮಾಲೀಕರ ನಡುವಿನ ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳ ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಗೊಳಿಸುವುದು ಸಹ ಭೂ ಸುಧಾರಣೆಗಳ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶ.
5. ಹಿಡುವಳಿಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಣೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸುವುದು.
6. ಭೂ ಹಿಡುವಳಿಗಳ ಬಲವರ್ಧನೆ ಮತ್ತು ಭೂಮಿ ವಿಘಟನೆಯನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವುದು.
7. ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು.
8. ಸಹಕಾರಿ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದು.
9. ಆರ್ಥಿಕ ಸಮಾನತೆಯ ಮೂಲಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
10. ಬುಡಕಟ್ಟು ರಕ್ಷಣೆ ಅವರ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೊರಗಿನವರು ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
11. ಭೂಸುಧಾರಣೆಗಳು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದನೆಯಂತಹ ಕೃಷಿಯೇತರ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿಯೂ ಇದ್ದವು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಾನಂತರದ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶಗಳೆಂದರೆ ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳ ನಿರ್ಮೂಲನೆ, ಹಿಡುವಳಿ ನಿಯಂತ್ರಣ, ಭೂ ಮಿತಿ ನಿಗದಿ, ಭಿದ್ರಗೊಂಡ ಹಿಡುವಳಿಗಳ ಬಲವರ್ಧನೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ, ವಿವಿಧ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದ ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳ ನಿರ್ಮೂಲನೆಯು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದೆ. ಇದರ ಉದ್ದೇಶಗಳು ಮಿಶ್ರ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ನೀಡಿವೆ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಕಂಡಿವೆ.

ಭೂ ಸುಧಾರಣೆಗಳು ರಾಜ್ಯ ಪಟ್ಟಿಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತವೆ ಆದ್ದರಿಂದ, ಭೂ ಸುಧಾರಣೆಗಳ ಯಶಸ್ಸು ರಾಜ್ಯದಿಂದ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕೇರಳ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಳದ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಭದ್ರಕೋಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಸಮಗ್ರ ಮತ್ತು ಯಶಸ್ವಿ ಸುಧಾರಣೆಗಳು ನಡೆದವು. ಭೂಸುಧಾರಣೆಯ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ, ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ಬಿಹಾರಗಳು ಅಂತರಸಮುದಾಯ ಘರ್ಷಣೆಗಳನ್ನು ಕಂಡವು.

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ನಂತರ ಭಾರತವು ಭೂಹಿಡುವಳಿಗಳನ್ನು ಮರುಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲು ನಾಲ್ಕು 'ಪ್ರಯೋಗ'ಗಳನ್ನು ಕಂಡಿದೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ:

ಶಾಸನದ ಮೂಲಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳು.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಕೈಗೊಂಡ ಭೂ ಸುಧಾರಣೆಗಳು ಮತ್ತು ರೈತರನ್ನು ಇದಕ್ಕೆ ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸುವ ಮೂಲಕ ಭೂ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಜಾರಿ ಮಾಡಲಾಯಿತು, ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಪ್ರಭಾವ ಮತ್ತು ಆಳ್ವಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಕೇರಳ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಳ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಭೂ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ವೇಗವಾಗಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು. ಜಮೀನ್ದಾರರಿಂದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಮರುಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು; ಮತ್ತು ರೈತರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಸರ್ಕಾರಗಳು ದಿಟ್ಟ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು.

ಭಾರತದ ಇತರೆ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನಕ್ಸಲೀಯ ಚಳುವಳಿ ಮತ್ತು ಭೂ ಕಬಳಿಕೆ ಚಳುವಳಿಗಳು ರೈತರಿಂದ ನಡೆಸಲ್ಪಟ್ಟ ರಕ್ತಸಿಕ್ತ ಹೋರಾಟದ ಮೂಲಕ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸಂಘರ್ಷಗಳು ನಡೆದವು.

ಭೂದಾನ ಚಳುವಳಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮದಾನದಂತಹ ಭೂಮಾಲೀಕರ ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಿತ ದೇಶಿಗೆ ಮತ್ತು ರೈತರಿಂದ ಶಾಂತಿಯುತ ಮೆರವಣಿಗೆಗಳ ಮೂಲಕ ಸಮಾಜದ ಕೆಳಹಂತದಿಂದ ಸುಧಾರಣೆಗಳು ನಡೆದವು.

ಜಮೀನ್ದಾರಿ ನಿರ್ಮೂಲನ ಕಾಯಿದೆಗಳು

ಆರಂಭದಲ್ಲಿ, ಈ ಕಾಯ್ದೆಗಳನ್ನು ವಿವಿಧ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಂಗೀಕರಿಸಿದಾಗ, ಭಾರತೀಯ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲಾದ ಅಸ್ಥಿತ್ವ ಹಕ್ಕಿನ ವಿರುದ್ಧ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸಲಾಯಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ, ಭೂಮಾಲೀಕತ್ವದ ನಿರ್ಮೂಲನೆಯನ್ನು ಕಾನೂನುಬದ್ಧಗೊಳಿಸಲು ಸಂಸತ್ತಿನಲ್ಲಿ ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಲಾಯಿತು. 1956 ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ, ಜಮೀನ್ದಾರಿ ನಿರ್ಮೂಲನ ಕಾಯಿದೆಗಳು ಅನೇಕ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಂಗೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, ಸುಮಾರು 30 ಲಕ್ಷ ಹಿಡುವಳಿದಾರರು ಮತ್ತು ಪಾಲುದಾರರು ದೇಶದಾದ್ಯಂತ ಒಟ್ಟು 62 ಲಕ್ಷ ಎಕರೆ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಮಾಲೀಕತ್ವದ ಹಕ್ಕನ್ನು ಪಡೆದರು.

ಭೂ ಸೀಲಿಂಗ್ (ಭೂ ಗರಿಷ್ಠ ಮಿತಿ) ಕಾಯಿದೆ

ಕೃಷಿ ಭೂಮಿಯ ಗರಿಷ್ಠ ಮಿತಿ ಎನ್ನುವುದು ಕುಟುಂಬ ಅಥವಾ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಹೊಂದಬಹುದಾದ ಭೂಹಿಡುವಳಿಯ ಗಾತ್ರದ ಮೇಲೆ ಮಿತಿಯನ್ನು ಹೇರಿ ಭೂ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಯಾವುದೇ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಗೇಣಿದಾರರು, ರೈತರು ಅಥವಾ ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರಂತಹ ಭೂಹೀನ ಜನರ ನಡುವೆ ಹಂಚಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಹಿಡುವಳಿ ಸುಧಾರಣೆಗಳು

ಇದು ಮೂರು ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿದೆ:

1. ಬಾಡಿಗೆ ನಿಯಂತ್ರಣ
2. ಅಧಿಕಾರಾವಧಿ ಭದ್ರತೆ
3. ಬಾಡಿಗೆದಾರರಿಗೆ ಮಾಲೀಕತ್ವವನ್ನು ನೀಡುವುದು.

ಆಹಾರ ನೀತಿ:

ಭಾರತದ ಆಹಾರ ನೀತಿಯು 1943 ರ ಬಂಗಾಳ ಕ್ಷಾಮದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿಕಸನಗೊಂಡಿತು, ಬಂಗಾಳದ ಈ ಕ್ಷಾಮವು ಒಂದು ದಶಲಕ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಜನರ ಸಾವಿಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಈ ಕ್ಷಾಮಕ್ಕೆ ಭಾಗಶಃ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳ ಸಮರ್ಪಕ ಪೂರೈಕೆಯ ಕೊರತೆ ಮತ್ತು ಭಾಗಶಃ ಸಂತ್ರಸ್ತರ ಕೊಳ್ಳುವ ಶಕ್ತಿಯ ಕೊರತೆ ಕಾರಣ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಭಾರತದ ಆಹಾರ ನೀತಿ 1943 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳ ನೀತಿ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ನೇಮಿಸಲಾಯಿತು.

ಈ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಸರ್ ಜಾರ್ಜ್ ಥಿಯೋಡರ್ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪಡಿತರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ರಚಿಸಲು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿದ.

ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಇದೇ ರೀತಿಯ ಗಂಭೀರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು ಅಂದಿನಿಂದ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಸತತವಾಗಿ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುವ ರೈತರಿಗೆ ರೈತರಿಗೆ ಕನಿಷ್ಠ

ಭಾರತದ ರಾಜಕೀಯ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನೀತಿ ವಿಶೇಷಣೆ, ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಭಾರತೀಯ ರಾಜಕೀಯ ಚಿಂತಕರು.

ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆ ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು. ಗ್ರಾಹಕರಿಗೆ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಯಾಂತ್ರಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ರಚಿಸುವುದು, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಿತರಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಗ್ರಾಹಕರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸಮಾಜದ ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ರೂಪಿಸುವುದು.

ಭಾರತದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ನಂತರ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ನೀತಿಗಳು ಹಸಿವು, ಆಹಾರ ಅಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ಬಡತನವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಮತ್ತು ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆಯ ಅಳತೆಯಾಗಿ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳ ಸಾಕಷ್ಟು ದಾಸ್ತಾನುಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಗಮನವನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು ಭಾರತಕ್ಕೆ ದೊಡ್ಡ ಸವಾಲಾಗಿದೆ.

ಕೃಷಿ ಸಚಿವಾಲಯವು ತನ್ನ ಕರಡು ದಾಖಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಅಂದಾಜುಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಭಾರತೀಯ ಕೃಷಿ: ವಿಷನ್ 2020 ಅಲ್ಲಿ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಅಂದಾಜು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಅಂದಾಜಿನ ಪ್ರಕಾರ 1350 ಮಿಲಿಯನ್ ಜನರ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸಲು 324 ಮಿಲಿಯನ್ ಟನ್ ಆಹಾರ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ವಿವಿಧ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪರಿಚಯಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಹಾರ ನೀತಿ:

ಮೇಲಿನ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಿತರಣಾ ಇಲಾಖೆಯು ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ದೇಶಕ್ಕೆ ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿದೆ: ಕನಿಷ್ಠ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ (MSP) ಸಮರ್ಥ ಸಂಗ್ರಹಣೆ; ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳ ಬಫರ್ ದಾಸ್ತಾನುಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಸಮಂಜಸವಾದ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಉದ್ದೇಶಿತ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಿತರಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆ (TPDS) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಾಜದ ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಲಭ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು ಸೇರಿದಂತೆ ಸೂಕ್ತ ನೀತಿ ಕ್ರಮಗಳ ಮೂಲಕ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮತ್ತು ವಿತರಣೆಯು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಹಾರ ನೀತಿಯ ಗುರಿಯಾಗಿದೆ.

ಆಹಾರ ನೀತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ:

1. ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು. ಕುಗ್ಗುತ್ತಿರುವ ಕೃಷಿ ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಜಲಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ಆಹಾರಧಾನ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಪೋಷಕಾಂಶಗಳು ಇತರ ಅಗತ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ಭವಿಷ್ಯದ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರವಾಗಿ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯ ಹೆಚ್ಚಳವನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.
2. ಈ ಗುರಿಯನ್ನು ಸಮರ್ಥನೀಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸುವ ಏಕೈಕ ಮಾರ್ಗವೆಂದರೆ 1) ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಿತ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಬಳಕೆ 2) ಸಬ್ಸಿಡಿಗಳ ಮೂಲಕ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳಿಗೆ ಕನಿಷ್ಠ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆಗಳ ಖಾತರಿ ಪಡಿಸುವುದು ಮತ್ತು 3) ಸುಧಾರಿತ ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು.

3. ಈ ನೀತಿಯನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರಲು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು 1965 ರಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಆಹಾರ ನಿಗಮವನ್ನು (FCI) ಸ್ಥಾಪಿಸಿತು. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಿ ಏಜೆನ್ಸಿಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ, ರೈತರಿಗೆ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ FCI ವಿವಿಧ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಗೋಧಿ, ಭತ್ತ ಮತ್ತು ದ್ವಿದಳ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತದೆ. ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮತ್ತು ವಿತರಣೆಯಲ್ಲಿ ಎಫ್‌ಸಿಐ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ.
4. ಪ್ರತಿ ರಬಿ/ಖಾರಿಫ್ ಬೆಳೆ ಋತುವಿನ ಮೊದಲು, ಕೃಷಿ ವೆಚ್ಚಗಳು ಮತ್ತು ಬೆಲೆಗಳ ಆಯೋಗದ ಶಿಫಾರಸುಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಕನಿಷ್ಠ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆಗಳನ್ನು (MSP) ಘೋಷಿಸುತ್ತದೆ.
5. CASP ವಿವಿಧ ಕೃಷಿ ಒಳಹರಿವಿನ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಸಮಂಜಸವಾದ ಬೆಲೆಯನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ರೈತರಿಗೆ ಅವರ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ಸ್ವಾಮೀನಾಥನ್ ಸಮಿತಿಯ ಶಿಫಾರಸ್ಸಿನಂತೆ 50ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಆಹಾರ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ಕನಿಷ್ಠ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.
6. ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯನ್ನು ಗರಿಷ್ಠಗೊಳಿಸಲು, ಸಾರಿಗೆ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು MSP ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಸಂಗ್ರಹಣೆ (DCP) ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
7. ಇತ್ತೀಚಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಗಣನೀಯ ಹೆಚ್ಚಳದೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಂಪೂರ್ಣ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಹಸಿರು ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ತರಲು ಒತ್ತು ನೀಡುವುದರೊಂದಿಗೆ, ಖರೀದಿ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳು ಅನೇಕ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಿವೆ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, ಸಂಗ್ರಹವಾದ ಕೇಂದ್ರೀಯ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳ ದಾಸ್ತಾನು ದಾಖಲೆಯ ಮಟ್ಟವನ್ನು ತಲುಪಿದೆ ಮತ್ತು 319 ಲಕ್ಷ ಟನ್‌ಗಳ ಬಫರ್ ಸ್ಟಾಕ್ ಮಾನದಂಡವನ್ನು ಮೀರಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ರೈತರಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳ ಸಂಗ್ರಹಣೆ, ವಿತರಣೆ ಮತ್ತು ವಿಲೇವಾರಿಗಾಗಿ ಸಮತೋಲಿತ ವಿಧಾನವನ್ನು ಈಗ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.
8. TPDS ಅಗತ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಲು, ಬಫರ್ ಸ್ಟಾಕ್ ಅನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯನ್ನು ವಿರೂಪಗೊಳಿಸದೆ ಹೆಚ್ಚುವರಿಗಳನ್ನು ವಿಲೇವಾರಿ ಮಾಡಲು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಮಟ್ಟದ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳ ಸಂಗ್ರಹಣೆ:

FCI ಕೇಂದ್ರೀಯ ಘಟಕವು ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಎಲ್ಲಾ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನದೇ ಆದ ಸುರಕ್ಷಿತ ಉಗ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾಗಿ, ಇದು ಸೆಂಟ್ರಲ್ ವೇರ್‌ಹೌಸಿಂಗ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ (ಸಿಡಬ್ಲ್ಯೂಸಿ) ಮತ್ತು ಸ್ಟೇಟ್ ವೇರ್‌ಹೌಸಿಂಗ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್‌ಗಳಂತಹ ರಾಜ್ಯ ಏಜೆನ್ಸಿಗಳು ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಂದಲೂ ಸಹ ಅಗತ್ಯ ಬಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅವರ ಉಗ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಆದ್ದರಿಂದ, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಇಂದು ಸಾಕಷ್ಟು ಶೇಖರಣಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಲಭ್ಯವಿದೆ. 783.17 ಲಕ್ಷ MT ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಗುರಿ ಹೊಂದಿದ್ದು, ಇದರಲ್ಲಿ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳ ಕೇಂದ್ರ ದಾಸ್ತಾನು 555.40 ಲಕ್ಷ ಮೆ.ಟನ್ ಗುರಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲಾಗಿತ್ತು (2017). ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ

ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಅನುಸರಣಾ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಲು, ಇಲಾಖೆಯು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಆವರಿಸಿರುವ ಶೇಖರಣಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಖಾಸಗಿ ಉದ್ಯಮಿಗಳ ಖಾತರಿ (ಪಿಇಸಿ) ಯೋಜನೆಯನ್ನು (2008) ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ. ಪಿಇಸಿ ಯೋಜನೆಯಡಿ, ಉಗ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ (ಪಿಪಿಪಿ ಮೋಡಲ್) ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ನಿರ್ಮಾಣ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ವಾಲುಧಾರರು ಭರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಉದ್ದೇಶಿತ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಿತರಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆ (TPDS) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಹಾರ ಭದ್ರತಾ ಕಾಯಿದೆ, 2013 (NFSA) ಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಸರಬರಾಜುಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯ ವಸ್ತುಗಳ ಲಭ್ಯತೆ ಮತ್ತು ವಿತರಣೆಯನ್ನು ಸುರಕ್ಷಿತಗೊಳಿಸುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಉದ್ದೇಶಿತ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಿತರಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ (TPDS) ಸೂಚನೆ ನೀಡಿದೆ. ನಿಯಂತ್ರಣ ಆದೇಶ, 2015. ಗ್ರಾಹಕರ ಅಗತ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಲು TPDS ಅನ್ನು ಆಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಅಗತ್ಯ ವಸ್ತುಗಳ ಮಾರಾಟ ಮತ್ತು ವಿತರಣೆಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು 1955 ರ ಅಗತ್ಯ ವಸ್ತುಗಳ ಕಾಯಿದೆಯ ಸೆಕ್ಷನ್ 3 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಆದೇಶವನ್ನು ಹೊರಡಿಸಲು TPDS ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ಅಧಿಕಾರ ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆಯ ಹಕ್ಕು:

ಭಾರತದ ವೇಗವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಖಾತರಿಪಡಿಸುವುದು (ಅಂದಾಜು 1330 ಮಿಲಿಯನ್ (ಜೂನ್, 2019) ಒಂದು ಸವಾಲಿನ ಕೆಲಸವಾಗಿದೆ. ಆಹಾರ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಆಧರಿಸಿದ ಆಹಾರ ಕೆಲಸವಾಗಿದೆ. ಆಹಾರ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಆಧರಿಸಿದ ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆಯ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರವು ಹಸಿವು ಮತ್ತು ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಹಸಿವು ಮತ್ತು ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯಿಂದ ಅನೇಕ ಅನವೇಕ್ಷಿತ ಸಾವುಗಳು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸುತ್ತದೆ.

ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಘೋಷಣೆ (1948) ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಕುಟುಂಬದ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಯೋಗಕ್ಷೇಮಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ಜೀವನ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಹೊಂದುವ ಹಕ್ಕಿದೆ ಎಂದು ಗುರುತಿಸುತ್ತದೆ.

2013 ರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಹಾರ ಭದ್ರತಾ ಕಾಯಿದೆ (NFSA).

2013 ರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಹಾರ ಭದ್ರತಾ ಕಾಯಿದೆ (NFSA) ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಖಾತರಿಪಡಿಸುವ ಮತ್ತು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಗಣನೀಯ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳಿಗೆ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಹೆಗ್ಗುರುತಾಗಿದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಹಾರ ಭದ್ರತಾ ಕಾಯಿದೆ, 2013ರ ಕುರಿತು ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು ಇಲ್ಲಿವೆ:

1. ಕಾನೂನು ಚೌಕಟ್ಟು:

ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವಿಕೆ: NFSA ಅನ್ನು ಜುಲೈ 5, 2013 ರಂದು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು ಮತ್ತು ಜುಲೈ 5, 2014 ರಂದು ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿತು.

2. ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ವ್ಯಾಪ್ತಿ:

ವ್ಯಾಪ್ತಿ: ಈ ಕಾಯಿದೆಯು ಇಡೀ ಭಾರತಕ್ಕೆ ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಗಮನಾರ್ಹ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ, ಅವರಿಗೆ ಸಬ್ಸಿಡಿ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳಿಗೆ ಕಾನೂನುಬದ್ಧ ಅರ್ಹತೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

3. ಅರ್ಹತೆಗಳು:

ಉದ್ದೇಶಿತ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು: NFSA ಆದ್ಯತೆಯ ಕುಟುಂಬಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅರ್ಹ ಕುಟುಂಬಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ತನ್ನ ಕುಟುಂಬದ ಕನಿಷ್ಠ ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶದ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದ ಕಡು ಬಡವ ಕುಟುಂಬಗಳನ್ನು ಈ ಯೋಜನೆಯ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಾಗಿ ಗುರುತಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಕುಟುಂಬಗಳು ಸಬ್ಸಿಡಿ ದರದಲ್ಲಿ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಆದ್ಯತೆಯ ಕುಟುಂಬಗಳು: ಅತ್ಯಂತ ದುರ್ಬಲ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ, ಆದ್ಯತೆಯ ಕುಟುಂಬಗಳು ಸಬ್ಸಿಡಿ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ತಿಂಗಳಿಗೆ 5 ಕಿಲೋಗ್ರಾಂಗಳಷ್ಟು ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳಿಗೆ ಅರ್ಹರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

ಅರ್ಹ ಕುಟುಂಬಗಳು: ಇತರ ಅರ್ಹ ಕುಟುಂಬಗಳು ಪ್ರತಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ತಿಂಗಳಿಗೆ 5 ಕಿಲೋಗ್ರಾಂಗಳಷ್ಟು ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳಿಗೆ ಅರ್ಹರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ, ಆದರೆ ಈ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ನೀಡಲಾಗುವ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಕ್ಕೆ ಸಬ್ಸಿಡಿ ದರಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೆಲೆ ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

4. ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಬೆಲೆ:

ಸಬ್ಸಿಡಿ ದರಗಳು: ಗುರುತಿಸಲಾದ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಬ್ಸಿಡಿ ದರದಲ್ಲಿ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯ ಹಂಚಿಕೆ: ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ನಿಗದಿತ ಸಬ್ಸಿಡಿ ದರದಲ್ಲಿ ಹಂಚುತ್ತದೆ.

5. ವಿತರಣಾ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ:

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಿತರಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆ: NFSA ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ PDS ಒಂದು ನಿರ್ಣಾಯಕ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನವಾಗಿದೆ. ನ್ಯಾಯಬೆಲೆ ಅಂಗಡಿಗಳ ಮೂಲಕ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದು ಮತ್ತು ವಿತರಿಸುವುದು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾಗಿದೆ.

6. ಪೌಷ್ಟಿಕ ಬೆಂಬಲ:

ತಾಯಿ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಪೋಷಣೆ: NFSA ಗರ್ಭಿಣಿಯರಿಗೆ ಮತ್ತು ಹಾಲುಣಿಸುವ ತಾಯಂದಿರಿಗೆ ಮತ್ತು 6 ತಿಂಗಳಿಂದ 14 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶದ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಒತ್ತಿಹೇಳುತ್ತದೆ.

7. ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣ:

ಕುಟುಂಬದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯರು: ಪಡಿತರ ಚೀಟಿ ನೀಡುವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಆದ್ಯತೆಯ ಕುಟುಂಬದ ಹಿರಿಯ ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ಕುಟುಂಬದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರನ್ನಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

8. ಅನುಷ್ಠಾನದ ಸವಾಲುಗಳು:

ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಗುರುತಿಸುವಿಕೆ: ಉದ್ದೇಶಿತ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಿತರಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಹ ಫಲಾನುಭವಿಗಳನ್ನು ನಿಖರವಾಗಿ ಗುರುತಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಸೇರಿಸುವುದು ಎನ್‌ಎಫ್‌ಎಸ್‌ಎ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿನ ಸವಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ.

9. ಅನುಸರಣೆಗಾಗಿ ದಂಡಗಳು:

ಕಾಯಿದೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವಕರು ಅಥವಾ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಪಾಲನೆ ಮಾಡದಿದ್ದರಾಗಿ ದಂಡವನ್ನು ಕಾಯಿದೆಯು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

10. ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ಕುಂದುಕೊರತೆ ಪರಿಹಾರ: ಜಾಗೃತ ಸಮಿತಿಗಳು ವಿವಿಧ ನಿಬಂಧನೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಲು ರಾಜ್ಯ, ಜಿಲ್ಲೆ ಮತ್ತು ಬ್ಲಾಕ್ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತ ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದನ್ನು ಕಾಯಿದೆ ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

ವಿಜಿಲೆನ್ಸ್ (ಜಾಗೃತ) ಸಮಿತಿಗಳು: ವಿವಿಧ ನಿಬಂಧನೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಲು ರಾಜ್ಯ, ಜಿಲ್ಲೆ ಮತ್ತು ಬ್ಲಾಕ್ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತ ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಕಾಯಿದೆಯು ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಕುಂದುಕೊರತೆ ಪರಿಹಾರ: ಕುಂದುಕೊರತೆ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಸಹ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ, ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳ ವಿತರಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಳವಳಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

11. ವಿಮರ್ಶೆ ಮತ್ತು ಸುಧಾರಣೆಗಳು:

ಅವತರ್ಕ ಪರಿಶೀಲನೆ: ಈ ಕಾಯಿದೆಯು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಅದರ ಅನುಷ್ಠಾನದ ನಿಯತಕಾಲಿಕ ಪರಿಶೀಲನೆಯನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ, ಇದು ಎದುರಿಸಿದ ಅನುಭವಗಳು ಮತ್ತು ಸವಾಲುಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಸುಧಾರಣೆಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡುತ್ತದೆ.

12. ಬಜೆಟ್ ಹಂಚಿಕೆಗಳು:

ಆರ್ಥಿಕ ಬದ್ಧತೆ: NFSA ಅನುಷ್ಠಾನವು ಸಬ್ಸಿಡಿ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳ ಲಭ್ಯತೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಗಮನಾರ್ಹ ಹಣಕಾಸಿನ ಬದ್ಧತೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಹಾರ ಭದ್ರತಾ ಕಾಯಿದೆ, 2013, ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಗಣನೀಯ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಆಹಾರದ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಕಾನೂನುಬದ್ಧವಾಗಿ ಖಾತರಿಪಡಿಸುವ ಮೂಲಕ ಹಸಿವು ಮತ್ತು ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಬದ್ಧತೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವಲ್ಲಿ ಕಾಯಿದೆಯು ದಾಖಲಾಗುವ ಹಾಕಿದ್ದರೂ, ಅದರ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ಸವಾಲುಗಳು ಮುಂದುವರಿದಿವೆ.

ಹಸಿರು ಕ್ರಾಂತಿ:

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹಸಿರು ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿದ್ದು ಎಂ.ಎಸ್. ಸ್ವಾಮಿನಾಥನ್. ಇವರನ್ನು ಹಸಿರು ಕ್ರಾಂತಿಯ ಪಿತಾಮಹ ಎಂಬುದಾಗಿ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. 20 ನೇ ಶತಮಾನದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೊಸ, ಹೆಚ್ಚು ಇಳುವರಿ ನೀಡುವ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಇವರು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪರಿಚಯಿಸಿದರು. ಹಸಿರು ಕ್ರಾಂತಿಯ ಗುರಿಯು ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು, ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಗೋಧಿ ಮತ್ತು ಅಕ್ಕಿಯ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು.

ಹಸಿರು ಕ್ರಾಂತಿ ಅರ್ಥ:

ಹಸಿರು ಕ್ರಾಂತಿಯು 20 ನೇ ಶತಮಾನದ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ, ಪ್ರಾಥಮಿಕವಾಗಿ 1940 ರ ದಶಕದಿಂದ 1960 ರ ದಶಕದ ಅಂತ್ಯದ ನಡುವೆ ಸಂಭವಿಸಿದ ಗಮನಾರ್ಹ ಕೃಷಿ ಪ್ರಗತಿಯ ಅವಧಿಯನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಶೀಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಏಷ್ಯಾ, ಲ್ಯಾಟಿನ್ ಅಮೇರಿಕಾ ಮತ್ತು ಆಫ್ರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಆಹಾರದ ಕೊರತೆಯನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಲು ಜಾಗತಿಕ ಪ್ರಯತ್ನವಾಗಿತ್ತು.

ಸರ್ಕಾರವು ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯತ್ತ ಗಮನ ಹರಿಸುವ ಅಗತ್ಯತೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯಿತು. ಏಕೆಂದರೆ ಭಾರತದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದು, ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಆಹಾರ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲೇಬೇಕಾದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಗೆ ಭಾರತವು ಸಿಲುಕಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಹಸಿರು ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾಯಿತು.

ಹಸಿರು ಕ್ರಾಂತಿಯ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ:

ಹಸಿರು ಕ್ರಾಂತಿಯು ಆಹಾರ ಪೂರೈಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಮತ್ತು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸುವ ಹೆಚ್ಚಿನ ಇಳುವರಿ ನೀಡುವ ಸಸ್ಯ ಪ್ರಭೇದಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಇದು 1940 ರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ಸರಣಿಯಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು, ಅಭಿವೃದ್ಧಿಶೀಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಆಧುನಿಕ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಮತ್ತು ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳು, ಕೀಟನಾಶಕಗಳು ಮತ್ತು ಕಳೆ ನಾಶಕಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಬೆಳೆ, ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದಕತೆಯನ್ನು ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹಸಿರು ಕ್ರಾಂತಿ

1960 ಮತ್ತು 1970 ರ ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿತ್ತು. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹಸಿರು ಕ್ರಾಂತಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಹೆಚ್ಚಿನ ಇಳುವರಿ ನೀಡುವ (HYV) ಬೀಜಗಳು, ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳು ಮತ್ತು ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಂತಹ ಹೊಸ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಅಳವಡಿಕೆಯಿಂದ ಇದು ನಿರೂಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ, ಇದು ಬೆಳೆ ಇಳುವರಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿತು. ಹೀಗಾಗಿ, ಆಹಾರ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು, ಬಡತನವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ದೇಶದ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದ ಕೀರ್ತಿ ಹಸಿರು ಕ್ರಾಂತಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹಸಿರು ಕ್ರಾಂತಿಯ ಪಿತಾಮಹ:

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹಸಿರು ಕ್ರಾಂತಿಯ ಪಿತಾಮಹ ಎಂಬ ಬಿರುದನ್ನು ಭಾರತೀಯ ವಿಜ್ಞಾನಿ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ ಎಂ.ಎಸ್. ಸ್ವಾಮಿನಾಥನ್ ಅವರಿಗೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಬೆಳೆಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದಕತೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಭಾರತೀಯ ರೈತರಿಗೆ ಹೈ-ವೀಲ್ವಿಂಗ್ ವೆರೈಟಿ (HYV) ಬೀಜಗಳಂತಹ ಹೊಸ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವಲ್ಲಿ ಅವರು ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದರು. ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಮತ್ತು ಬಡತನವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಅವರು ಪ್ರಬಲವಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದರು. ಆದ್ದರಿಂದ, ಅವರು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹಸಿರು ಕ್ರಾಂತಿಯ ಪಿತಾಮಹ ಎಂಬ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಭಾರತದ ರಾಜಕೀಯ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನೀತಿ ವಿಶೇಷಣೆ,

ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಭಾರತೀಯ ರಾಜಕೀಯ ಚಿಂತಕರು.

ತಮ್ಮ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ಮೂಲಕ, ಸ್ವಾಮಿನಾಥನ್ ಭಾರತದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಆಹಾರ-ಕೊರತೆಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯಿಂದ ವಿಶ್ವದ ಅತಿದೊಡ್ಡ ರಫ್ತುದಾರರು ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಉತ್ಪಾದಕರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರನ್ನಾಗಿ ಬದಲಾಯಿಸಿದರು. ಆದ್ದರಿಂದ, ಇದು ದೇಶ ಮತ್ತು ಅದರ ರೈತರಿಗೆ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಮೈಲಿಗಲ್ಲಾಗಿದೆ.

ಹಸಿರು ಕ್ರಾಂತಿಯ ಉದ್ದೇಶಗಳು:

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹಸಿರು ಕ್ರಾಂತಿಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ ಪರಿಚಯಿಸಲಾಯಿತು. ಹೆಚ್ಚಿನ ಒಳನೋಟವನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಕ್ರಾಂತಿಯ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶಗಳು ಇಲ್ಲಿವೆ.

1. ಆಹಾರ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು: ಹಸಿರು ಕ್ರಾಂತಿಯು ಹೆಚ್ಚಿನ ಇಳುವರಿ ನೀಡುವ ವಿವಿಧ (HYV) ಬೀಜಗಳು ಮತ್ತು ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳಂತಹ ಹೊಸ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಬಳಕೆಯ ಮೂಲಕ ಬೆಳೆ ಇಳುವರಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು.
2. ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು: ಆಹಾರ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಮೂಲಕ, ಆದಾಯವನ್ನು ಭಾರತೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
3. ಬಡತನವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು: ಹಸಿರು ಕ್ರಾಂತಿಯು ರೈತರ ಆದಾಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಮತ್ತು ಬಡತನವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಅವರ ಜೀವನಮಟ್ಟವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು.
4. ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲು: ಕೊನೆಯದಾಗಿ, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹಸಿರು ಕ್ರಾಂತಿಯು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿತ ಉದ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಹಸಿರು ಕ್ರಾಂತಿಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳು:

ಹಸಿರು ಕ್ರಾಂತಿಯು ಭಾರತೀಯ ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕತೆಗೆ ಒಂದು ಮೈಲಿಗಲ್ಲು. ಇದನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳಿಂದ ನಿರೂಪಿಸಬಹುದು:

1. ಹಸಿರು ಕ್ರಾಂತಿಯು ಬೆಳೆಗಳ ಇಳುವರಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಹೆಚ್ಚಿನ ಇಳುವರಿ ನೀಡುವ ಮತ್ತು ರೋಗ-ನಿರೋಧಕ ಬೀಜಗಳ ಹೊಸ ಪ್ರಭೇದಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿತು.
2. ಈ ಆದಾಯವನ್ನು ಮಣ್ಣಿನ ಫಲವತ್ತತೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಮತ್ತು ಕೀಟಗಳು ಮತ್ತು ರೋಗಗಳಿಂದ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳು ಮತ್ತು ಕೀಟನಾಶಕಗಳ ವ್ಯಾಪಕ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತು.
3. ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಹಸಿರು ಕ್ರಾಂತಿಯ ಒಂದು ಗಮನಾರ್ಹ ಲಕ್ಷಣವೆಂದರೆ ಟ್ರಾಕ್ಟರ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಆಧುನಿಕ ಉಪಕರಣಗಳ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಳವಾಗಿದ್ದು, ಇದು ಕೈಯಿಂದ ದುಡಿಸುವುದನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿತು.
4. ಕೃಷಿಗೆ ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಹೊಸ ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳು, ಕಾಲುವೆಗಳು ಮತ್ತು ಬಾವಿಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದೊಂದಿಗೆ ಕ್ರಾಂತಿಯು ನೀರಾವರಿಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡಿತು.

5. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹಸಿರು ಕ್ರಾಂತಿಯು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿದೆ, ಇದು ಬೆಳೆಗಳ ಇಳುವರಿಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಮತ್ತು ಕೀಟಗಳು ಮತ್ತು ರೋಗಗಳಿಂದ ನಷ್ಟವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹಸಿರು ಕ್ರಾಂತಿಯ ಪ್ರಭಾವ:

ಹಸಿರು ಕ್ರಾಂತಿಯು ಭಾರತದ ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಮೇಲೆ ಧನಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ಋಣಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಬೀರಿತು. ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನವುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿವೆ:

1. ಆಹಾರ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ ಹೆಚ್ಚಳ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗೋಧಿ ಮತ್ತು ಅಕ್ಕಿ, ಇದು ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಮತ್ತು ಹಸಿವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿತು.
2. ಈ ಆದಾಯವನ್ನು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ರೈತರ ಆದಾಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಮತ್ತು ಅವರ ಜೀವನ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿತು. ಹಸಿರು ಕ್ರಾಂತಿಯು ಭಾರತೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿತು, ಹೆಚ್ಚಿದ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯು ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿತು. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಬಡತನವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿತು.
3. ಇದು ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿತು, ಹೊಸ ಬೀಜ ಪ್ರಭೇದಗಳು, ರಾಸಾಯನಿಕ ಒಳಹರಿವು ಮತ್ತು ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳು ದಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಬೆಳೆ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತವೆ.
4. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಹಸಿರು ಕ್ರಾಂತಿಯು ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳು ಮತ್ತು ಕೀಟನಾಶಕಗಳ ವ್ಯಾಪಕ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಿತು, ಇದು ಮಣ್ಣಿನ ಅವನತಿಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು ಮತ್ತು ಮಣ್ಣಿನ ಫಲವತ್ತತೆ ಮತ್ತು ಗುಣಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಇಳಿಕೆಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು.
5. ಈ ಆದಾಯವನ್ನು ಹಾನಿಕಾರಕ ರಾಸಾಯನಿಕ ವಸ್ತುಗಳ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬನೆಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು, ಇದು ದೀರ್ಘಾವಧಿಯ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿದೆ. ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಪರಿಸರದ ಸುಸ್ಥಿರತೆಗೆ ಹಸಿರು ಕ್ರಾಂತಿಯ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು:

ಹಸಿರು ಕ್ರಾಂತಿಯು ಭಾರತೀಯ ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಒಂದು ಮಹತ್ವದ ತಿರುವು ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಈ ಆದಾಯವನ್ನು ದೇಶದ ಮೇಲೆ ಹಲವಾರು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿತು, ಅದು ಕೇವಲ ಹೆಚ್ಚಿದ ಆಹಾರ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿಲ್ಲ. ಕ್ರಾಂತಿಯ ಕೆಲವು ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

1. ಹೆಚ್ಚಿದ ಆಹಾರ ಉತ್ಪಾದನೆ: ಹಸಿರು ಕ್ರಾಂತಿಯು ಆಹಾರ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಗಣನೀಯ ಹೆಚ್ಚಳಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು, ಇದು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿತು. ಉತ್ತೇಜಿತ ಆರ್ಥಿಕತೆ: ಆದಾಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿದ ಕೃಷಿಯೊಂದಿಗೆ ಭಾರತೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿತು.
2. ಉತ್ಪಾದನೆಯು ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತದೆ.

3. ಕಡಿಮೆಯಾದ ಬಡತನ: ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹಸಿರು ಕ್ರಾಂತಿಯ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬಡತನವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ, ಇದು ರೈತರ ಜೀವನಮಟ್ಟವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿತು.
4. ಹೆಚ್ಚಿದ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳು: ಕ್ರಾಂತಿಯು ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿತ ಉದ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿತು, ಇದು ನಿರುದ್ಯೋಗವನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿತು.
5. ಸ್ವಾವಲಂಬನೆ: ಹಸಿರು ಕ್ರಾಂತಿಯು ಭಾರತವು ಆಹಾರ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಸ್ವಾವಲಂಬಿಯಾಗಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿತು, ಆಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ದೇಶವು ಇತರ ದೇಶಗಳ ಅವಲಂಬನೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿತು.

ಹಸಿರು ಕ್ರಾಂತಿಯ ಅನಾನುಕೂಲಗಳು:

ಪ್ರಪಂಚದ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿಷಯಗಳಂತೆ, ಹಸಿರು ಕ್ರಾಂತಿಯು ಒಳಿತು ಮತ್ತು ಕೆಡುಕುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು. ಇದು ದೇಶಕ್ಕೆ ಹಲವಾರು ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ್ದರೂ, ಕೆಲವು ನಿರಾಕರಿಸಲಾಗದ ನ್ಯೂನತೆಗಳಿವೆ, ಅವುಗಳೆಂದರೆ:

1. ಮಣ್ಣಿನ ಅವನತಿ: ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳು ಮತ್ತು ಕೀಟನಾಶಕಗಳ ವ್ಯಾಪಕ ಬಳಕೆಯು ಮಣ್ಣಿನ ಅವನತಿಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು, ಮಣ್ಣಿನ ಫಲವತ್ತತೆ ಮತ್ತು ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿತು.
2. ಪರಿಸರದ ಅವನತಿ: ಕೀಟನಾಶಕಗಳು ಮತ್ತು ರಸಗೊಬ್ಬರಗಳ ಹೆಚ್ಚಿದ ಬಳಕೆಯು ಅಂತರ್ಜಲ ಮತ್ತು ಇತರ ನೀರಿನ ಮೂಲಗಳನ್ನು ಕಲುಷಿತಗೊಳಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ ಪರಿಸರ ಅವನತಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.
3. ರಾಸಾಯನಿಕಗಳ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬನೆ: ಹಸಿರು ಕ್ರಾಂತಿಯು ರಾಸಾಯನಿಕ ಒಳಹರಿವಿನ ಮೇಲೆ ಅನಿಯಂತ್ರಿತ ಅವಲಂಬನೆಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು, ಇದು ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಪರಿಸರದ ದೀರ್ಘಾವಧಿಯ ಸುಸ್ಥಿರತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಕಳವಳವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿದೆ.
4. HYV ಯ ಸೀಮಿತ ವ್ಯಾಪ್ತಿ: ಹೆಚ್ಚಿನ ಇಳುವರಿ ನೀಡುವ ವಿವಿಧ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಬಳಕೆಯಿಂದ ಕೆಲವೇ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಬಹುದಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಸೀಮಿತ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯು ಮಾತ್ರ ಎಲ್ಲ ರೈತರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ.
5. ನೀರಿನ ಕೊರತೆ: ಈ ಆಂದೋಲನದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿನ ಆಚರಣೆಗಳು ನೀರಾವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಒತ್ತು ನೀಡಿದ್ದರಿಂದ, ಇದು ಕೆಲವು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಕೊರತೆಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು ಮತ್ತು ನೀರಿನ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಿಗಾಗಿ ಸ್ಪರ್ಧೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿತು.

ಉಪಸಂಹಾರ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಭೂ ಸುಧಾರಣೆಗಳು, ಹಸಿರು ಕ್ರಾಂತಿ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ನೀತಿಗಳು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹಸಿವು ಮತ್ತು ಬಡತನವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಮಹತ್ತರ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸಿದವು. ಅಂದಿನ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಭೂ ಸುಧಾರಣೆಗೋಸ್ಕರ ಕೈಗೊಂಡ ದಿಟ್ಟ ನಿರ್ಧಾರಗಳು ಇಂದಿಗೂ ಸಹ ಇತಿಹಾಸದ ಪುಟದಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚಳಿಯದೆ ದಾಖಲಾಗಿವೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಡಿ ದೇವರಾಜ್ ಅರಸು ಅವರು ಭೂ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ಜಾರಿಗೆ ತರುವ ಮೂಲಕ ರಾಜ್ಯದ ಬಡ ರೈತರಿಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಒದಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಆ

ಮೂಲಕ ಬಡತನವನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವಲ್ಲಿ ಕಾರಣಿಭೂತರಾದರು. ಇಂದು ಭಾರತವು ಆಹಾರ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆ ಸಾಧಿಸಿ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ವಿದೇಶಗಳಿಗೆ ರಫ್ತು ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ವಿದೇಶಿ ವಿನಿಮಯವನ್ನು ಸಹ ಸಂಪಾದಿಸುವ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಹೊಂದಿರುವುದು ಭಾರತ ಅನುಸರಿಸಿದ ಸೂಕ್ತ ಕೃಷಿ ನೀತಿ, ಭೂ ಸುಧಾರಣೆಗಳು ಮತ್ತು ಹಸಿರು ಕ್ರಾಂತಿಯ ಫಲ ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಅಧ್ಯಾಯ-10

ಲಿಂಗ, ಜನಾಂಗೀಯ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು.

ಪೀಠಿಕೆ:

ಭಾರತವು ವಿವಿಧ ಜನಾಂಗ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಭಾಷೆಗಳ ತವರೂರಾಗಿದ್ದು ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಕಂಡುಬರದ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಇರುವ ಈ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯು ಅನೇಕತೆಯಲ್ಲಿ ಏಕತೆ ಎಂಬ ಆದರ್ಶವನ್ನು ಸಾರಲು ಅನುಕೂಲಕರವಾಗಿದ್ದು ಸಹ ಅದನ್ನು ವಾಸ್ತವಿಕ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ತರುವುದು ಅಷ್ಟೇ ಸವಾಲಿನ ಕೆಲಸವಾಗಿದೆ. ಇದರೊಂದಿಗೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀ ಮತ್ತು ಪುರುಷರಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ಆಧಾರಿತ ಅಸಮಾನತೆಯು ಸಹ ಭಾರತದ ಪ್ರಗತಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಸವಾಲಾಗಿದೆ. ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಪ್ರಮುಖ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಾದ ಲಿಂಗ, ಜನಾಂಗೀಯ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲುತ್ತದೆ.

ಲಿಂಗ ಅಸಮಾನತೆ: ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ತಮ್ಮ ಲಿಂಗದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಎದುರಿಸಬಹುದಾದ ಅಸಮಾನ ಅವಕಾಶಗಳು ಮತ್ತು ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಪುರುಷರು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ ನಡುವಿನ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು, ಹಕ್ಕುಗಳು, ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರದ ಅಸಮಾನ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಲಿಂಗ ಅಸಮಾನತೆಯು ಒಂದು ವ್ಯಾಪಕವಾದ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿದ್ದು ಅದು ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ವಿವಿಧ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಜೀವನದ ವಿವಿಧ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತದೆ.

ಲಿಂಗ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವುದು ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ, ಇದು ನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಒತ್ತಿಹೇಳುತ್ತದೆ, ಎಲ್ಲಾ ಲಿಂಗಗಳ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಅವಕಾಶಗಳು, ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಿಗೆ ಸಮಾನ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಖಚಿತಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ತಾರತಮ್ಯದ ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತುಹಾಕುವುದು, ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ವಿಚಾರ ಧಾರೆಯನ್ನು ಸವಾಲು ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಅಂತರ್ಗತ ನೀತಿಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿಸರಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ, ಅದು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ತಮ್ಮ ಲಿಂಗವನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ತಮ್ಮ ಪೂರ್ಣ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ತಲುಪಲು

ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆಯು ಕೇವಲ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಮಸ್ಯೆಯಲ್ಲ ಅದರ ಹೆಚ್ಚು ನ್ಯಾಯಯುತ ಮತ್ತು ಸಮಾನ ಜಗತ್ತನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು ಬೇಕಾಗಿರುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಭಾರತೀಯ ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯು ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಹಲವಾರು ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದೆ, ಜೀವನದ ವಿವಿಧ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ಅಸಮಾನತೆಗಳು ಮತ್ತು ಶೋಷಣೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ಭಾರತೀಯ ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಸವಾಲುಗಳು ಇಲ್ಲಿವೆ:

1. ಲಿಂಗ ಆಧಾರಿತ ವೇತನ ಅಂತರ:

ವೇತನದಲ್ಲಿ ಅಸಮಾನತೆ: ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಮಹಿಳೆಯರು ಒಂದೇ ರೀತಿಯ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ಪುರುಷರಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಕಡಿಮೆ ವೇತನವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಲಿಂಗ ವೇತನದ ಅಂತರವು ಎಲ್ಲಾ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆ ಮತ್ತು ತಾರತಮ್ಯದಂತಹ ಅಂಶಗಳಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಲಿಂಗ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ವೇತನ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಅಸಂಘಟಿತ ವಲಯ ಗಳಾದಂತಹ ಕೃಷಿ ಕೂಲಿಕಾರರು, ಕಟ್ಟಡ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಈ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ವೇತನ ತಾರತಮ್ಯವು ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

2. ಕಾರ್ಯಪಡೆಯಲ್ಲಿ ಸೀಮಿತ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ:

ಕಡಿಮೆ ಕಾರ್ಯಪಡೆಯ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ: ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಕಾರ್ಮಿಕ ಬಲದ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯ ಪ್ರಮಾಣವು ಪುರುಷರಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ನಿಯಮಗಳು, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳು ಮತ್ತು ಅಸಮರ್ಪಕ ಬೆಂಬಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಔಪಚಾರಿಕ ಕಾರ್ಯಪಡೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಸೀಮಿತ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಗೆ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತವೆ.

3. ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ಸವಾಲುಗಳು:

ಅನೌಪಚಾರಿಕ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಕ್ಷುಣ್ಣೀಕೃತವಾಗಿದೆ: ಸೀಮಿತ ಉದ್ಯೋಗ ಭದ್ರತೆ, ಪ್ರಯೋಜನಗಳು ಮತ್ತು ಕಾನೂನು ರಕ್ಷಣೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಮಹಿಳೆಯರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಆರ್ಥಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ದುರ್ಬಲತೆಯು ಆರ್ಥಿಕ ಸಬಲೀಕರಣ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಒಡ್ಡುತ್ತದೆ.

4. ಲಿಂಗ-ಆಧಾರಿತ ಹಿಂಸೆ:

ಹಿಂಸಾಚಾರದ ಪ್ರಭುತ್ವ: ಕೌಟುಂಬಿಕ ಹಿಂಸೆ, ಲೈಂಗಿಕ ಕಿರುಕುಳ ಮತ್ತು ತಾರತಮ್ಯ ಸೇರಿದಂತೆ ಲಿಂಗ-ಆಧಾರಿತ ಹಿಂಸಾಚಾರವು ಗಮನಾರ್ಹ ಸವಾಲಾಗಿ ಉಳಿದಿದೆ. ಹಿಂಸೆಯ ಭಯವು ಮಹಿಳೆಯರ ಚಲನಶೀಲತೆ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸುವ ಅವರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಬಹುದು.

5. ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶ:

ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ಅಸಮಾನತೆಗಳು: ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳು ಕಂಡುಬಂದರೂ, ಶಿಕ್ಷಣದ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ಅಸಮಾನತೆಗಳು ಮುಂದುವರಿದಿವೆ. ಬಾಲ್ಯ ವಿವಾಹ, ಸಾಮಾಜಿಕ-ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ನಿಯಮಗಳು ಮತ್ತು ಅಸಮರ್ಪಕ

ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳಂತಹ ಅಂಶಗಳು ಹುಡುಗಿಯರಿಗೆ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಮಿತಿಗೊಳಿಸಬಹುದು.

6. ರಾಜಕೀಯ ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ:

ಕಡಿಮೆ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ: ರಾಜಕೀಯ ನಾಯಕತ್ವದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯವೂ ಕಡಿಮೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಮಹಿಳೆಯರ ರಾಜಕೀಯ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ಹೊರತಾಗಿಯೂ, ಈ ಅಂತರವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಹೆಚ್ಚು ಅಂತರ್ಗತ ನೀತಿಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ.

7. ಹಣಕಾಸು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಿಗೆ ಸೀಮಿತ ಅವಕಾಶ:

ಹಣಕಾಸಿನ ಸೇರ್ಪಡೆ ಸವಾಲುಗಳು: ಕ್ರೆಡಿಟ್ ಮತ್ತು ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಸೇವೆಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ಹಣಕಾಸಿನ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಣಕಾಸಿನ ಸೀಮಿತ ಪ್ರವೇಶವು ಉದ್ಯಮಶೀಲ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸಬಲೀಕರಣಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗಬಹುದು.

8. ಆರೋಗ್ಯ ಅಸಮಾನತೆಗಳು:

ಲಿಂಗದ ಆರೋಗ್ಯ ಅಸಮಾನತೆಗಳು: ಲಿಂಗ ಆಧಾರಿತ ಆರೋಗ್ಯ ಅಸಮಾನತೆಗಳು ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತವೆ, ಮಹಿಳೆಯರು ತಾಯಿಯ ಆರೋಗ್ಯ, ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಗಳ ಪ್ರವೇಶಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಹಲವು ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

9. ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಲಿಂಗ ಅಂತರ:

ಡಿಜಿಟಲ್ ವಿಭಜನೆ: ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಪ್ರವೇಶ ಮತ್ತು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ಆಧಾರಿತ ಅಂತರವಿದೆ. ಮಹಿಳೆಯರು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ, ಡಿಜಿಟಲ್ ಸಾಕ್ಷರತೆಗೆ ಅಡೆತಡೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಡಿಜಿಟಲ್ ಉಪಕರಣಗಳ ಲಭ್ಯತೆಯ ಕೊರತೆ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸಬಹುದು.

10. ಸಾಂಪ್ರದಾಯವಾದಿ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ನಿಯಮಗಳು:

ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಲಿಂಗ ಆಧಾರಿತ ಪಾತ್ರಗಳು: ಸಾಮಾಜಿಕ ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಲಿಂಗ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಬಹುದು. ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ವೃತ್ತಿ ಮಾರ್ಗಗಳಿರದರಲ್ಲೂ ಮಹಿಳೆಯರ ಆಯ್ಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಮಿತಿಗೊಳಿಸುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವಾದಿ ಪುರುಷರ ಮನಸ್ಸಿನಿಗಳು ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.

11. ಕಾನೂನು ಅನುಷ್ಠಾನ ಮತ್ತು ಜಾರಿ:

ಆಸಮರ್ಪಕ ಕಾನೂನು ರಕ್ಷಣೆಗಳು: ಲಿಂಗ-ಆಧಾರಿತ ತಾರತಮ್ಯ ಮತ್ತು ಹಿಂಸಾಚಾರವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಕಾನೂನು ಚೌಕಟ್ಟುಗಳಿದ್ದರೂ, ಈ ಕಾನೂನುಗಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮತ್ತು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವಿಕೆಯು ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜದ ಮುಂದೆ ಇರುವ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಸವಾಲಾಗಿದೆ.

12. ವಿಭಜನೆ:

ಬಹು ಅಂಚಿನ ಗುಂಪುಗಳು: ದಲಿತ ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು ಬುಡಕಟ್ಟು ಮಹಿಳೆಯರು ಸೇರಿದಂತೆ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ಸಮುದಾಯಗಳ ಮಹಿಳೆಯರು ಜಾತಿ, ಜನಾಂಗೀಯತೆ

ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ-ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಹಲವು ವಿಭಜನೆಯ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವುದು, ಲಿಂಗ ಅಸಮಾನತೆಗಳನ್ನು ಉಲ್ಬಣಗೊಳಿಸಬಹುದು.

ಉಪಸಂಹಾರ.

ಈ ಮೇಲೆ ತಿಳಿಸಿದ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ನೀತಿ ಬದಲಾವಣೆಗಳು, ಕಾನೂನು ಸುಧಾರಣೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ವರ್ತನೆಗಳಲ್ಲಿನ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಸಮಗ್ರ ಮತ್ತು ಬಹು ಆಯಾಮದ ವಿಧಾನದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಭಾರತೀಯ ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಸುಸ್ಥಿರ ಮತ್ತು ಅಂತರ್ಗತ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಾಗಿ ವಿಶಾಲವಾದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಯೋಜಿಸುವ ತುರ್ತು ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

ಜನಾಂಗೀಯ ಅಸಮಾನತೆ:

ಜನಾಂಗೀಯ ಅಸಮಾನತೆಯು ಸಮುದಾಯದ ಜನಾಂಗೀಯ ಅಥವಾ ಜನಾಂಗೀಯ ಗುರುತಿನ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಅಥವಾ ಗುಂಪುಗಳು ಅನುಭವಿಸುವ ಅವಕಾಶಗಳು, ಅವರೊಂದಿಗೆ ಇತರ ಸಮುದಾಯಗಳು ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ರೀತಿ ಮತ್ತು ಅವರು ಹೊಂದಿರುವ ಹಕ್ಕು ಮತ್ತು ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ನಡುವಿನ ಅಸಮಾನತೆಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಜನಾಂಗೀಯತೆ ಎಂದರೆ ಜನ ಸಮೂಹದ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಗುಂಪು ಶಾಸನ ವಾಸಿಸುವ ಭೂಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ತನ್ನದೇ ಆದಂತಹ ವಿಭಿನ್ನ ಹಾಗೂ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದಂತಹ ದೈಹಿಕ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಭಾರತವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಈಶಾನ್ಯ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಜನರು ಉತ್ತರ ಭಾರತ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಜನರಿಗಿಂತಲೂ ಅವರ ಚರ್ಮದ ಬಣ್ಣದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಅಸಮಾನತೆಯು ಈ ರೂಪವು ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೂರಿದೆ, ಅದು ಒಂದು ಜನಾಂಗೀಯ ಗುಂಪಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಇತರರಿಗೆ ಅನಾನುಕೂಲವಾಗಿದೆ. ಜನಾಂಗೀಯ ಅಸಮಾನತೆಯು ಶಿಕ್ಷಣ, ಉದ್ಯೋಗ, ಆರೋಗ್ಯ, ಅಪರಾಧ ನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಲನಶೀಲತೆ ಸೇರಿದಂತೆ ಜೀವನದ ವಿವಿಧ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಬಹುದು. ಇದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ವರ್ಣಭೇದ ನೀತಿಯೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ, ಇದು ವಿವಿಧ ಜನಾಂಗೀಯ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ಅಸಮಾನ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ಶಾಶ್ವತಗೊಳಿಸುವ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಭ್ಯಾಸಗಳು ಮತ್ತು ನೀತಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

ಭಾರತೀಯ ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, "ಜನಾಂಗೀಯ" ಸವಾಲುಗಳ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯು ಇತರ ಕೆಲವು ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವಂತೆ ಜನಾಂಗೀಯ ತಾರತಮ್ಯದ ಅನುಭವಗಳೊಂದಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಭಾರತವು ವಿವಿಧ ಜನಾಂಗೀಯ, ಭಾಷಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಸಂಕೀರ್ಣವಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ರಚನೆಯೊಂದಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಭಾರತೀಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ "ಜನಾಂಗೀಯ" ಪದವನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಗುರುತು, ತಾರತಮ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸೇರ್ಪಡೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸವಾಲುಗಳು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿವೆ. ಭಾರತೀಯ ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಗುರುತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕೆಲವು ಸವಾಲುಗಳು ಇಲ್ಲಿವೆ:

1. ಜಾತಿ ಆಧಾರಿತ ತಾರತಮ್ಯ:

ಐತಿಹಾಸಿಕ ಆಧಾರ: ಭಾರತವು ಜಾತಿ-ಆಧಾರಿತ ತಾರತಮ್ಯದ ಸುದೀರ್ಘ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಅವರನ್ನು ಸಮಾಜದ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ ಇಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಈ ವರ್ಗಗಳು ಸಮಾಜದ ಮುಖ್ಯ ವಾಹಿನಿಗೆ ಬರಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಮೀಸಲಾತಿ ನೀತಿಗಳು: ಐತಿಹಾಸಿಕವಾಗಿ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರಿ ಉದ್ಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಮೀಸಲಾಗಿರುವುದರ ಮೂಲಕ ದೃಢೀಕರಣದ ಕಾರ್ಯ ನೀತಿಗಳ ಮೂಲಕ ಜಾತಿ ಆಧಾರಿತ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

2. ಬುಡಕಟ್ಟು ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಹಕ್ಕುಗಳು:

ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವಿವಾದಗಳು: ಬುಡಕಟ್ಟು ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಮುದಾಯಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಭೂಮಿಯ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಹಂಚಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತವೆ. ಇದು ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಘಟಕಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಘರ್ಷಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.

ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂರಕ್ಷಣೆ: ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳು ಮತ್ತು ಭಾಷೆಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯು ಒಂದು ಕಾಳಜಿಯಾಗಿದೆ. ಮುಖ್ಯವಾಹಿನಿಯ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಪಾಯವಿದೆ.

3. ಧಾರ್ಮಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಕೋಮು ಉದ್ದಿಗ್ನತೆ:

ಕೋಮು ಉದ್ದಿಗ್ನತೆ: ಧಾರ್ಮಿಕ ಉದ್ದಿಗ್ನತೆ ಮತ್ತು ಘರ್ಷಣೆಗಳ ಸಾಕಷ್ಟು ನಿದರ್ಶನಗಳು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿವೆ, ಇವು ಭಾರತದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಒಗ್ಗಟ್ಟಿಗೆ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಒಡ್ಡುತ್ತವೆ.

ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ ಹಕ್ಕುಗಳು: ಧಾರ್ಮಿಕ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಣೆಯು ನಿರಂತರ ಕಾಳಜಿಯಾಗಿದೆ. ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಕೆಲವು ಸಮುದಾಯಗಳು ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಆ ಗುಂಪುಗಳು ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತ ಗುಂಪುಗಳು ಭಿನ್ನವಾದ ಧಾರ್ಮಿಕ ನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದೇ ಆಗಿದೆ.

4. ಭಾಷಾ ವೈವಿಧ್ಯ:

ಭಾಷೆ-ಆಧಾರಿತ ಗುರುತು: ಭಾಷೆಯು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿನ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಅಂಶವಾಗಿದೆ, ಮತ್ತು ಭಾಷಾ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಭಾಷಾ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯದ ಮೇಲೆ ಉದ್ದಿಗ್ನತೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಬಹುದು.

ಅವಕಾಶಗಳಿಗೆ ಪ್ರವೇಶ: ಭಾಷೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗದ ಪ್ರವೇಶದಲ್ಲಿನ ಅಸಮಾನತೆಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಅಸಮಾನತೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಬಹುದು.

5. ನಗರ-ಗ್ರಾಮೀಣ ವಿಭಾಗ:

ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿನ ಅಸಮಾನತೆಗಳು: ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ-ನಗರದ ಅಸಮಾನತೆಗಳು ಗಮನಾರ್ಹ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿದ್ದು, ಈ ರೀತಿಯ ತಾರತಮ್ಯವು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಹಂಚಿಕೆ, ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ.

ವಲಸೆ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳಾಂತರ: ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು ತಮ್ಮ ಸಾಮಾಜಿಕ-ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವ ವಲಸೆ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳಾಂತರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತ ಭಾರತೀಯರು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

6. ಐಡೆಂಟಿಟಿ (ಆಸ್ತಿ) ಆಧಾರಿತ ಒಂಕೆ:

ಕೋಮು ಒಂಕೆಸಾರ: ಧಾರ್ಮಿಕ ಅಥವಾ ಜನಾಂಗೀಯ ಗುರುತನ್ನು ಆಧರಿಸಿದ ಒಂಕೆಸಾರದ ನಿದರ್ಶನಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಾಮರಸ್ಯವನ್ನು ಅಡ್ಡಿಪಡಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಬೀರಬಹುದು.

7. ಲಿಂಗ ಮತ್ತು ವರ್ಗೀಕರಣ:

ವರ್ಗೀಕರಣ ಸವಾಲುಗಳು: ಇತರ ಗುರುತುಗಳೊಂದಿಗೆ (ಜಾತಿ, ಧರ್ಮ, ಇತ್ಯಾದಿ) ಲಿಂಗದ ಆಧಾರಿತ ವರ್ಗೀಕರಣವು ಸಂಕೀರ್ಣವಾದ ಸವಾಲುಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಬಹುದು, ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ಸಮುದಾಯಗಳ ಮಹಿಳೆಯರು ಈ ಸವಾಲು ಹೆಚ್ಚು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಹಂಚಿಕೆ: ಕೆಲವು ಸಮುದಾಯಗಳ ಮಹಿಳೆಯರು (ದಲಿತ ಮತ್ತು ಆದಿವಾಸಿ) ಶಿಕ್ಷಣ, ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವಲ್ಲಿ ಇತರ ಮಹಿಳೆಯರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಅಡೆತಡೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

8. ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಹೊರಗಡುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಸೇರ್ಪಡೆ:

ತಾರತಮ್ಯ ಮತ್ತು ಕಳಂಕ: ಕೆಲವು ಗುಂಪುಗಳು ತಮ್ಮ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬಹಿಷ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಕಳಂಕವನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ದಲಿತ ವರ್ಗದ ಜೊತೆ ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜವು ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಇಂತಹ ತಾರತಮ್ಯದ ಮತ್ತು ಕಳಂಕದ ನೀತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿತ್ತು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಆ ವರ್ಗದ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸುವ ಅವರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ.

ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ನೀತಿಗಳು: ವಿವಿಧ ಗುಂಪುಗಳ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಗುರುತುಗಳು ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸುವ ಅಂತರ್ಗತ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು ಸಮಕಾರಿ ಸಮಾಜದ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಸವಾಲಾಗಿದೆ.

ಇತರ ಕೆಲವು ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವಂತೆ ಭಾರತವು ಜನಾಂಗೀಯ ವರ್ಗೀಕರಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಗುರುತಿನ, ತಾರತಮ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಒಳಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸವಾಲುಗಳು ದೇಶದ ಸಾಮಾಜಿಕ-ಆರ್ಥಿಕ ಸಂರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಆಳವಾಗಿ ಹುದುಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸುವುದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಅಂತರ್ಗತ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವುದು, ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯ ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯೊಳಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ ಮತ್ತು ಸಮಾನತೆಯ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

ಜನಾಂಗೀಯ ಸಮಸ್ಯೆ:

ಜನಾಂಗೀಯತೆಯು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಅಥವಾ ಗುಂಪುಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಗುರುತನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ.

ಭಾರತದ ರಾಜಕೀಯ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನೀತಿ ವಿಶೇಷಣೆ, ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಭಾರತೀಯ ರಾಜಕೀಯ ಚಿಂತಕರು.

ಭಾಷಿಕ, ಪೂರ್ವಜರ ಅಥವಾ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಲಕ್ಷಣಗಳು. ಜನಾಂಗೀಯತೆಯು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅನುಸರಿಸಲಾಗುವ ಪದ್ಧತಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ. ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು, ಭಾಷೆ, ಮತ್ತು ಅನುಸರಿಸಲಾಗುವ ಪದ್ಧತಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ. ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು, ಭಾಷೆ, ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ, ಸಾಮಾನ್ಯ ಭೌಗೋಳಿಕ ಅಥವಾ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಮೂಲ. ಜನಾಂಗಕ್ಕಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿ, ಇದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಭೌತಿಕ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿದೆ. ಜನಾಂಗೀಯತೆಯು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಂಶಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ನಿಕಟ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿದೆ.

ಭಾರತೀಯ ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯೊಳಗಿನ ಜನಾಂಗೀಯ ಸವಾಲುಗಳು ದೇಶದ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಬೇರೂರಿದೆ, ಇದು ಜನಾಂಗೀಯ, ಭಾಷಾ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಗುಂಪುಗಳ ಬಹುಸಂಖ್ಯೆಯಿಂದ ನಿರೂಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಭಾರತವು ಅದರ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿದೆ. ವೈವಿಧ್ಯತೆಯಲ್ಲಿ ಏಕತೆ, ವಿವಿಧ ಜನಾಂಗೀಯ ಸಮುದಾಯಗಳ ಸಹಜಾತ್ಮಕ ಕೆಲವು ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಒಡ್ಡುತ್ತದೆ. ಭಾರತೀಯ ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಜನಾಂಗೀಯತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕೆಲವು ಸವಾಲುಗಳು ಇಲ್ಲಿವೆ:

1. ಕೋಮು ಉದ್ವಿಗ್ನತೆ:

ಅಂತರ್-ಜನಾಂಗೀಯ ಘರ್ಷಣೆಗಳು: ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕುಂದುಕೊರತೆಗಳು, ಆರ್ಥಿಕ ಅಸಮಾನತೆಗಳು ಅಥವಾ ರಾಜಕೀಯ ಅಂಶಗಳಿಂದ ಉತ್ಪತ್ತಿಪಡಿಸಿದ ವಿವಿಧ ಜನಾಂಗೀಯ ಗುಂಪುಗಳ ನಡುವಿನ ಉದ್ವಿಗ್ನತೆಗಳು ಕೋಮು ಸಂಘರ್ಷಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಬಹುದು.

ಧಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಜಾತಿ ಆಧಾರಿತ ಘರ್ಷಣೆಗಳು: ಭಾರತವು ಧಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಜಾತಿ ಗುರುತುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕೋಮು ಹಿಂಸಾಚಾರದ ಸಾಕಷ್ಟು ನಿದರ್ಶನಗಳಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ, ಈ ರೀತಿಯ ಘರ್ಷಣೆಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಾಮರಸ್ಯಕ್ಕೆ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಒಡ್ಡುತ್ತದೆ.

2. ಜಾತಿ ಆಧಾರಿತ ತಾರತಮ್ಯ:

ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸವಾಲುಗಳು: ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಆಳವಾಗಿ ಬೇರೂರಿರುವ ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಐತಿಹಾಸಿಕ ತಾರತಮ್ಯ ಮತ್ತು ಜಾತಿ ಗುರುತುಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಅಸಮಾನತೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.

ಮೀಸಲಾತಿ ವಿವಾದಗಳು: ಈ ಅಸಮಾನತೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ತಾರತಮ್ಯ ನೀತಿಗಳನ್ನು (ಮೀಸಲಾತಿಗಳು) ರಾಜ್ಯವು ಅನುಸರಿಸುವ ಮೂಲಕ ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಹಾಗೂ ರಾಜಕೀಯ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನ ಮತ್ತು ಅವಕಾಶಗಳಲ್ಲಿ ಮೀಸಲಾತಿ ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತದೆ, ರಾಜ್ಯವು ನೀಡುವ ಈ ರೀತಿಯ ಮೀಸಲಾತಿಯು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಉದ್ವಿಗ್ನತೆ ಮತ್ತು ಸಂಘರ್ಷಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಬಹುದು.

3. ಬುಡಕಟ್ಟು ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಹಕ್ಕುಗಳು:

ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಸಂಘರ್ಷಗಳು: ಬುಡಕಟ್ಟು ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಮುದಾಯಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಭೂಮಿಯ ಹಕ್ಕುಗಳು, ಸ್ಥಳಾಂತರ ಮತ್ತು ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಹಂಚಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತವೆ, ಇದು ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ನಡುವೆ ಸಂಘರ್ಷಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.

ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂರಕ್ಷಣೆ: ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳು ಮತ್ತು ಭಾಷೆಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯು ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿದ್ದು, ಇವರನ್ನು ಸಮಾಜದ ಮುಖ್ಯವಾಹಿನಿಗೆ ತರುವುದು ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ಅವರ ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ನಶಿಸಿ ಹೋಗದಂತೆ ಸಂರಕ್ಷಿಸುವುದು ಪ್ರಮುಖ ಸವಾಲಾಗಿದೆ.

4. ಭಾಷೆ-ಆಧಾರಿತ ಗುರುತು:

ಭಾಷಾ ವೈವಿಧ್ಯ: ಭಾರತವು ಹಲವಾರು ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ನೆಲೆಯಾಗಿದೆ, ಇದು ಸಾಕಷ್ಟು ವಿಭಿನ್ನ ಜನಾಂಗೀಯ ಗುರುತುಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿದೆ. ಭಾಷೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಗುರುತು-ಆಧಾರಿತ ಉದ್ವಿಗ್ನತೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಬಹುದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಉತ್ತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷಣ ಮಾಡುವ ಜನರನ್ನು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಕೀಳಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ತಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಭಾಷೆಗಿಂತಲೂ ಬೇರೆ ರಾಜ್ಯದ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಅವಕಾಶ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಕೀಳಾಗಿ ಕಾಣುವಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಭವಿಸುತ್ತವೆ.

ಭಾಷಾ ರಾಜಕಾರಣ: ಭಾಷಾ ರಾಜಕಾರಣ ಮತ್ತು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಗಳ ಮಾನ್ಯತೆಯ ಬೇಡಿಕೆಗಳು ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಬಹುದು. ಭಾರತವು ಬಹುಭಾಷಾ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನವು ಸಹ ಇದನ್ನು ಗೌರವಿಸುತ್ತದೆ. ಭಾರತಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ಭಾಷೆಯನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭಾಷೆಯ ಸ್ಥಾನಮಾನ ನೀಡದೆ ಭಾರತದ ಅತಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಜನ ಬಳಸುವ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನವು ಅಧಿಕೃತ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳು ಎಂದು ಘೋಷಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿ ಭಾಷೆಗಳ ಆಧಾರಿತ ರಾಜಕಾರಣವು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದು ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳು, ಕೇಂದ್ರ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ತಮ್ಮ ಅನುಕೂಲ ಸಿಂಧು ರಾಜಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಭಾಷಾ ವಿಷಯವನ್ನು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಮುನ್ನೆಲೆಗೆ ತಂದು ಆ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ರಾಜಕೀಯ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಜನರ ನಡುವೆ ಭಾಷೆ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ದ್ವೇಷ ಅಸೂಯೆಗಳು ಉಂಟಾಗುವುದನ್ನು ನಾವು ನೋಡಬಹುದು.

5. ಐಡಂಟಿಟಿ (ಅಸ್ತಿತ್ವ) ರಾಜಕಾರಣ:

ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಗುರುತುಗಳು: ಜನಾಂಗೀಯ ಮತ್ತು ಜಾತಿ ಗುರುತುಗಳನ್ನು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ರಾಜಕೀಯ ಲಾಭಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ, ಇದು ಗುರುತನ್ನು ಆಧರಿಸಿದ ರಾಜಕೀಯ ಚಳುವಳಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಸವಾಲುಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.

ಚುನಾವಣಾ ಪ್ರಭಾವಳಿ: ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಗುರುತಿನ ರಾಜಕೀಯದ ಬಳಕೆಯು ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಧ್ರುವೀಕರಣಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಜನಾಂಗೀಯ ಸಮುದಾಯಗಳ ಬಲವರ್ಧನೆಗೆ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಬಹುದು.

6. ವಲಸೆ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳಾಂತರ:

ಆರ್ಥಿಕ ವಲಸೆ: ಕೆಲವು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಅಸಮಾನತೆಗಳು ಮತ್ತು ಅವಕಾಶಗಳ ಕೊರತೆಯು ವಲಸೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಬಹುದು, ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ವಲಸಿಗರು ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಮುದಾಯಗಳ ನಡುವೆ ಉದ್ವಿಗ್ನತೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಬಹುದು.

ಸ್ಥಳಾಂತರ: ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳು (ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹೆದ್ದಾರಿ ಯೋಜನೆಗಳು, ಸಂರಕ್ಷಿತ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶ ಇತ್ಯಾದಿ) ಜನಾಂಗೀಯ ಸಮುದಾಯಗಳ ಸ್ಥಳಾಂತರಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಬಹುದು, ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸವಾಲುಗಳು ಉಂಟಾಗುತ್ತವೆ.

7. ನಗರ-ಗ್ರಾಮೀಣ ವಿಭಾಗ:

ಗ್ರಾಮೀಣ-ನಗರ ಅಸಮಾನತೆಗಳು: ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳ ನಡುವಿನ ಅಸಮಾನತೆಗಳು ಜನಾಂಗೀಯ ಉದ್ವಿಗ್ನತೆಯನ್ನು ಉಲ್ಬಣಗೊಳಿಸಬಹುದು, ವಿವಿಧ ಗುಂಪುಗಳು ವಿವಿಧ ಹಂತದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಹಂಚಿಕೆ ಮತ್ತು ವಿತರಣೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತವೆ.

8. ಮೀಸಲಾತಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ:

ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿನ ಸವಾಲುಗಳು: ಮೀಸಲಾತಿಗಳು ಜನಾಂಗೀಯ ಮತ್ತು ಜಾತಿ ಆಧಾರಿತ ಅಸಮಾನತೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೂ, ಈ ನೀತಿಗಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಅನುಷ್ಠಾನವು ಸಂಕೀರ್ಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಹಲವು ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಹಿನ್ನೆಡೆ ಮತ್ತು ವಿರೋಧ: ಮೀಸಲಾತಿಗಳು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಕೆಲವು ಸಮುದಾಯಗಳಿಂದ ವಿರೋಧ ಮತ್ತು ಅಸಮಾಧಾನಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿ ಇದು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅಶಾಂತಿಗೆ ಸಹ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.

9. ಐಡೆಂಟಿಟಿ (ಅಸ್ತಿತ್ವ)-ಆಧಾರಿತ ಹಿಂಸೆ:

ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ವಿರುದ್ಧದ ಹಿಂಸಾಚಾರ: ಜನಾಂಗೀಯ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ವಿರುದ್ಧದ ಹಿಂಸಾಚಾರದ ನಿರ್ದೇಶನಗಳು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಬಹುದು ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಒಗ್ಗಟ್ಟಿಗೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗಬಹುದು.

10. ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ:

ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ: ಕೆಲವು ಜನಾಂಗೀಯ ಗುಂಪುಗಳು ರಾಜಕೀಯ ನಾಯಕತ್ವದ ಪಾತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರಬಹುದು, ಇದು ಅವರ ಸಮುದಾಯಗಳ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅಗತ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಕಾಳಜಿಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ.

ಉಪಸಂಹಾರ.

ಈ ಮೇಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಭಾರತದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸುವ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಮತ್ತು ಅಂತರ್ಗತ ವಿಧಾನದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಒಗ್ಗಟ್ಟು, ಒಳಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಮಾನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ನೀತಿಗಳು ಮತ್ತು ಉಪಕ್ರಮಗಳು ಜನಾಂಗೀಯ ಉದ್ವಿಗ್ನತೆಯನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಲು ಮತ್ತು ಸಾಮರಸ್ಯದ ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಪ್ರಯತ್ನ ಪಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ 11

ವಲಸೆ

ಪೀಠಿಕೆ.

ವಲಸೆಯು ದೇಶ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯದ ಭೌಗೋಳಿಕ ಗಡಿಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಅಥವಾ ಜನರ ಗುಂಪುಗಳು ಒಂದು ಸ್ಥಳದಿಂದ ಇನ್ನೊಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನೆಲೆಸುವುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಚಲನೆಯು ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಅಥವಾ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿರಬಹುದು. ಜನರ ಅಥವಾ ಜನರ ಗುಂಪಿನ ಈ ವಲಸೆಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ಅವಕಾಶಗಳು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಂಶಗಳು, ರಾಜಕೀಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು ಅಥವಾ ಪರಿಸರದ ಅಂಶಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ವಿವಿಧ ಅಂಶಗಳು ಕಾರಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ವಲಸೆಯು ದೇಶದೊಳಗೆ (ಆಂತರಿಕ ವಲಸೆ) ಅಥವಾ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗಡಿಗಳಲ್ಲಿ (ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಲಸೆ) ಸಂಭವಿಸಬಹುದು.

ವಲಸೆಯು ಭಾರತದ ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯೊಳಗೆ ಹಲವಾರು ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಒಡ್ಡುತ್ತದೆ, ಸಮಾಜ, ಆರ್ಥಿಕತೆ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತದ ವಿವಿಧ ಅಂಶಗಳ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಲಸೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಸವಾಲುಗಳು ಇಲ್ಲಿವೆ:

1. ನಗರೀಕರಣದ ಒತ್ತಡಗಳು:

ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಒತ್ತಡ: ಕ್ಷಿಪ್ರ ಗ್ರಾಮದಿಂದ ನಗರಕ್ಕೆ ವಲಸೆಯು ನಗರ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯದ ಮೇಲೆ ಗಮನಾರ್ಹ ಒತ್ತಡವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ, ಇದು ಸಾಕಷ್ಟು ವಸತಿ, ನೀರು ಸರಬರಾಜು, ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಮತ್ತು ಇತರ ಅಗತ್ಯ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಸವಾಲುಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.

ಯೋಜಿತವಲ್ಲದ ನಗರೀಕರಣ: ನಗರಗಳಿಗೆ ವಲಸೆಗಾರರ ಒಳಹರಿವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಯೋಜಿತವಲ್ಲದ ನಗರೀಕರಣಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ, ಕೊಳೆಗೇರಿಗಳು ಮತ್ತು ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಜನವಸತಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.

2. ಕಾರ್ಮಿಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಪ್ರಭಾವಳಿ:

ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಉದ್ಯೋಗ: ವಲಸಿಗರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ವಲಸೆಗೆ ಮುಂದಾಗುತ್ತಾರೆ. ಈ ರೀತಿ ವಲಸೆ ಹೋಗುವುದರಿಂದ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ

ಭದ್ರತೆ, ನ್ಯಾಯಯುತ ವೇತನ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು ಸೀಮಿತವಾಗಿವೆ. ಅನೌಪಚಾರಿಕ ವಲಯದಲ್ಲಿ ವಲಸೆ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಅನಾನುಕೂಲಗಳನ್ನು ವಲಸೆಯು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತದೆ.

ವೇತನ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು: ವಲಸೆ ಕಾರ್ಮಿಕರು ವೇತನದ ಅಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಶೋಷಣೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕಡಿಮೆ ಕೌಶಲ್ಯದ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೇಡಿಕೆಯಿರುವ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿಯ ವೇತನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ತೀರಾ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

3. ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಕೀಕರಣ ಮತ್ತು ತಾರತಮ್ಯ:

ಸಾಮಾಜಿಕ ಉದ್ವಿಗ್ನತೆಗಳು: ವಲಸಿಗರು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಮುದಾಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಯೋಜಿಸುವಲ್ಲಿ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಬಹುದು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಉದ್ವಿಗ್ನತೆ ಮತ್ತು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ತಾರತಮ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೂ ಇದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಾಮರಸ್ಯಕ್ಕೆ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು: ಭಾರತದಲ್ಲಿರುವ ಅಗಾಧ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯು ಕೆಲವು ಸಲ ತಮ್ಮ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಮತ್ತು ಘರ್ಷಣೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಬಹುದು.

4. ವಸತಿ ಮತ್ತು ಜೀವನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು:

ಅಸಮರ್ಪಕ ವಸತಿ: ವಲಸಿಗರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಿಕ್ಕಿರಿದ ಮತ್ತು ಕಳಪೆ ಗುಣಮಟ್ಟದ ವಸತಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಾರೆ, ಇದರಿಂದಾಗಿ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಬೃಹತ್ ಕೊಳಚೆ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಹಾಗೂ ಅದರ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ವಾಸಿಸುವ ಜನರ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಸವಾಲುಗಳಿಗೆ ಕಾರಣರಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆಯ ಕೊರತೆ: ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತಾ ಕ್ರಮಗಳು ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಗಳಿಗೆ ಸೀಮಿತ ಅವಕಾಶ ಮತ್ತು ಸೌಲಭ್ಯವು ವಲಸೆ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಯೋಗಕ್ಷೇಮದ ಮೇಲೆ ನೇರವಾಗಿ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮ ಉಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ.

5. ಶಿಕ್ಷಣದ ಸವಾಲುಗಳು:

ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶ: ವಲಸೆ ಕಾರ್ಮಿಕರು ತಮ್ಮ ಕೆಲಸದ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಪದೇ ಪದೇ ಬದಲಾಯಿಸುವುದರಿಂದ ಇವರ ಮಕ್ಕಳು ಗುಣಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪಡೆಯುವಲ್ಲಿ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಡುವ ದರಗಳು: ವಲಸೆ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಿಡುವ ದರಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಬಡತನ ಮತ್ತು ಸೀಮಿತ ಅವಕಾಶಗಳು ಈ ಚಕ್ರಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತವೆ.

6. ಆರೋಗ್ಯ ಕಾಳಜಿ:

ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಗಳು: ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಗಳಿಗೆ ಸೀಮಿತ ಪ್ರವೇಶ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನಗರ ಕೊಳೆಗೇರಿಗಳಲ್ಲಿ, ಆರೋಗ್ಯ ಅಸಮಾನತೆಗಳು ಮತ್ತು ರೋಗ ವಿಕಾಸಕ್ಕೆ ಪರಿಹರಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಬಹುದು.

ಆರೋಗ್ಯ ಅಪಾಯಗಳಿಗೆ ಸಿಲುಕುವ ಸಾಧ್ಯತೆ: ವಲಸೆ ಕಾರ್ಮಿಕರು ತಮ್ಮ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಕೆಲಸದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಿಂದಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಲಸೆ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಆರೋಗ್ಯದ ಅಪಾಯಗಳಿಗೆ

ಹೆಚ್ಚು ಸಿಕ್ಕಿಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇರುತ್ತದೆ.

7. ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಆರ್ಥಿಕತೆ ಮತ್ತು ಶೋಷಣೆ:

ಶೋಷಣೆ: ವಲಸೆ ಕಾರ್ಮಿಕರು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅನೌಪಚಾರಿಕ ವಲಯದಲ್ಲಿರುವವರು, ದೀರ್ಘಾವಧಿಯ ಕೆಲಸದ ಅವಧಿ, ಉದ್ಯೋಗ ಭದ್ರತೆಯ ಕೊರತೆ ಮತ್ತು ಕಡಿಮೆ ವೇತನವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಶೋಷಣೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸಬಹುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ ಇವರು ವಲಸೆ ಬಂದ ಕಾರ್ಮಿಕರಾಗಿರುವುದು ಹಾಗೂ ಇವರಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಸಂಘಟನೆ ಅಥವಾ ಸಂಘರ್ಷದ ಶಕ್ತಿ ಇಲ್ಲದಿರುವುದೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ.

ಕಾನೂನು ರಕ್ಷಣೆಗಳ ಕೊರತೆ: ವಲಸೆ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಸೀಮಿತ ಕಾನೂನು ರಕ್ಷಣೆ ಇದ್ದು ಈ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಅವರ ಮೇಲೆ ನಡೆಯುವ ದೌರ್ಜನ್ಯ ಹಾಗೂ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತವೆ. ಬಹಳಷ್ಟು ಬಾರಿ ವಲಸೆ ಕಾರ್ಮಿಕರು ತಮ್ಮ ಅಶಾಸ್ತ್ರ ಅನಕ್ಷರತೆಯ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ತಮ್ಮ ಮೇಲೆ ನಡೆಯುವ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ ಮತ್ತು ದೌರ್ಜನ್ಯಗಳನ್ನು ಲಿಖಿತ ರೂಪದಲ್ಲಿ ದೂರುಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿದೆ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಈ ರೀತಿಯ ಶೋಷಣೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಬಹುದು.

8. ನೀತಿ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ.

ಸಮನ್ವಯತೆಯ ಕೊರತೆ: ಅಸಮಂಜಸ ನೀತಿಗಳು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಗಳ ನಡುವಿನ ಸಮನ್ವಯದ ಕೊರತೆಯು ವಲಸೆಯ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗಬಹುದು.

ಅಸಮರ್ಪಕ ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು: ವಲಸಿಗರು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಲ್ಯಾಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷತಾ ಜಾಲಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಹೊಂದಿಲ್ಲದಿರಬಹುದು, ಇದು ಅವರ ಆರ್ಥಿಕ ಭದ್ರತೆಯ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ.

9. ಪರಿಸರದ ಪ್ರಭಾವ:

ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಒತ್ತಡ: ವಲಸೆಯ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಉಂಟಾಗುವ ತ್ವರಿತ ನಗರೀಕರಣವು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಮೇಲೆ ಒತ್ತಡ ಉಂಟು ಮಾಡಿ ಅವುಗಳನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಅವನತಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಬಹುದು.

ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ: ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಸಾಂದ್ರತೆಯು ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಸವಾಲುಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಬಹುದು.

10. ಸ್ಥಳಾಂತರ ಮತ್ತು ದುರ್ಬಲತೆ:

ಹವಾಮಾನ-ಪ್ರೇರಿತ ವಲಸೆ: ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯಂತಹ ಪರಿಸರ ಅಂಶಗಳು ಸ್ಥಳಾಂತರಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಬಹುದು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಬೇಸಿಗೆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿನ ಜನರು ನೆರೆಹೊರೆಯ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಗುಳಿ ಹೋಗುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿಯ ವಲಸೆಯು ಕೆಲವು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ದುರ್ಬಲಗೊಳಿಸಬಹುದು.

ಸಂಘರ್ಷ-ಪ್ರೇರಿತ ವಲಸೆ: ಸಂಘರ್ಷಗಳು ಮತ್ತು ಕೋಮು ಉದ್ವಿಗ್ನತೆಗಳಿಂದಾಗಿ ಆಂತರಿಕ ಸ್ಥಳಾಂತರವು ಮಾನವೀಯ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಒಡ್ಡುತ್ತದೆ.

ಈ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಸರ್ಕಾರಗಳು, ನಾಗರಿಕ ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ವಲಯದಿಂದ ಸಂಘಟಿತ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಬಹುಮುಖಿ ವಿಧಾನದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ವಲಸಿಗರ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ಖಾತರಿಪಡಿಸುವುದು.

ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಕೀಕರಣವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯ ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ವಲಸೆ ಸವಾಲುಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುವ ರಚನಾತ್ಮಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವಲ್ಲಿ ನೀತಿಗಳು ಗಮನಹರಿಸಬೇಕು.

ಸ್ಥಳಾಂತರ:

ಸ್ಥಳಾಂತರವು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಅಥವಾ ಸಮುದಾಯಗಳು ಅವರ ಮನೆಗಳು ಅಥವಾ ವಾಸಸ್ಥಳದಿಂದ ಬಲವಂತದ ಅಥವಾ ಅನೈಚ್ಛಿಕ ಚಲನೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಸಂಘರ್ಷ, ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪಗಳು, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳು, ಪರಿಸರ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಅಥವಾ ಮಾನವ ನಿರ್ಮಿತ ವಿಪತ್ತುಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ವಿವಿಧ ಅಂಶಗಳಿಂದ ಈ ಸ್ಥಳಾಂತರವು ಉಂಟಾಗಬಹುದು. ಸ್ಥಳಾಂತರವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಜನರು ತಮ್ಮ ಸಮುದಾಯಗಳು, ಮನೆಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿಚಿತ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಂದ ಕಿತ್ತುಹಾಕಲ್ಪಡುವಲ್ಲಿ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಇದು ಪೀಡಿತರಿಗೆ ಗಮನಾರ್ಹ ಸವಾಲುಗಳಿಗೆ ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳಾಂತರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸವಾಲುಗಳು ಸಂಕೀರ್ಣ ಮತ್ತು ಬಹುಮುಖವಾಗಿವೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ, ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಭಾರತೀಯ ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳಾಂತರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಸವಾಲುಗಳು ಇಲ್ಲಿವೆ:

1. ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಭೂ ಸ್ವಾಧೀನ:

ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಯೋಜನೆಗಳು, ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳು, ಹೆದ್ದಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ನಗರ ನವೀಕರಣ ಉಪಕ್ರಮಗಳಂತಹ ದೊಡ್ಡ-ಪ್ರಮಾಣದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳು, ಈ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಂಡಂತೆ ಸಮುದಾಯಗಳ ಸ್ಥಳಾಂತರಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.

ಪರಿಹಾರದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು: ಸ್ಥಳಾಂತರಗೊಂಡ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು ಅಸಮರ್ಪಕ ಪರಿಹಾರ, ಜೀವನೋಪಾಯದ ನಷ್ಟ ಮತ್ತು ಅವರ ಜೀವನ ವಿಧಾನಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿಪಡಿಸುವಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಬಹುದು.

2. ಪರಿಸರ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ಪ್ರೇರಿತ ಸ್ಥಳಾಂತರ:

ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ: ಏರುತ್ತಿರುವ ಸಮುದ್ರ ಮಟ್ಟಗಳು, ಹವಾಮಾನ ವೈಪರೀತ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಮಳೆಯ ನಮೂನೆಗಳಂತಹ ಪರಿಸರ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯ ಪರಿಣಾಮಗಳಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಜನರು ಚಲಿಸುವಾಗ ಸ್ಥಳಾಂತರಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಬಹುದು.

ಜೀವನದ ನಷ್ಟ: ಪರಿಸರದ ಅಂಶಗಳಿಂದ ಸ್ಥಳಾಂತರವು ಕೃಷಿ ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಜೀವನೋಪಾಯದ ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಬಹುದು. ಇದರಿಂದಾಗಿಯೂ ಜನರು ತಮ್ಮ ನೆಲೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಸ್ಥಳಾಂತರಗೊಳ್ಳಲು ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.

3. ಸಂಘರ್ಷ-ಪ್ರೇರಿತ ಸ್ಥಳಾಂತರ:

ಆಂತರಿಕ ಸ್ಥಳಾಂತರ: ದೇಶದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಘರ್ಷಣೆಗಳು ಮತ್ತು ಕೋಮು ಉದ್ವಿಗ್ನತೆಗಳು ಜನರು ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಪ್ರಾಣ ಭಯದಿಂದ ಬೇರೆ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಓಡಿಹೋಗುವಂತೆ ಒತ್ತಾಯಿಸಬಹುದು, ಇದು ಆಂತರಿಕ ಸ್ಥಳಾಂತರಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.

ಮಾನವೀಯ ಸವಾಲುಗಳು: ಸ್ಥಳಾಂತರಗೊಂಡ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು ಸಂಘರ್ಷ-ಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳು, ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವಲ್ಲಿ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

4. ಬುಡಕಟ್ಟು ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಮುದಾಯಗಳು:

ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಸಂಘರ್ಷಗಳು: ಬುಡಕಟ್ಟು ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಮುದಾಯಗಳು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಸ್ಥಳಾಂತರವನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತವೆ. ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಮೇಲಿನ ಒಡೆತನವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಹಲವು ಸಂಘರ್ಷಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.

ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಡ್ಡಿ: ಸ್ಥಳಾಂತರವು ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮುದಾಯಗಳ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಜೀವನಶೈಲಿ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಆಚರಣೆಗಳ ಅಡ್ಡಿಗೆ ಸಹ ಕಾರಣವಾಗಬಹುದು.

5. ಬಲವಂತದ ಹೊರಹಾಕುವಿಕೆ ಮತ್ತು ನಗರೀಕರಣ:

ನಗರ ನವೀಕರಣ: ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ತ್ವರಿತ ನಗರೀಕರಣ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳು ಸ್ಥಳೀಯ ನಿವಾಸಿಗಳು ಮತ್ತು ಅನೌಪಚಾರಿಕ ವಸಾಹತುಗಳ ಬಲವಂತದ ಹೊರಹಾಕುವಿಕೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಬಹುದು.

ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ಸವಾಲುಗಳು: ಸ್ಥಳಾಂತರಗೊಂಡ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅನೌಪಚಾರಿಕ ವಲಯದಿಂದ ಬಂದವರು, ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಪರ್ಯಾಯ ಜೀವನೋಪಾಯವನ್ನು ಹುಡುಕಲು ಹೇಣಗಾಡಬಹುದು.

6. ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಕ ಸವಾಲುಗಳು:

ಅಸಮರ್ಪಕ ಕಾನೂನು ರಕ್ಷಣೆಗಳು: ಅಸಮರ್ಪಕ ಕಾನೂನು ಚೌಕಟ್ಟುಗಳು ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆಗಳ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಸ್ಥಳಾಂತರಗೊಂಡ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಬಹುದು.

ಪುನರ್ವಸತಿ ನೀತಿಗಳ ಕೊರತೆ: ಸಮಗ್ರ ಪುನರ್ವಸತಿ ನೀತಿಗಳ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಯು ಸ್ಥಳಾಂತರಗೊಂಡ ಸಮುದಾಯಗಳ ಸುಗಮ ಪುನರ್ವಸತಿ ಮತ್ತು ವಿಕೀಕರಣಕ್ಕೆ ಅಡಚಣೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತವೆ.

7. ಮಾನವೀಯ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಡ್ಡಿ:

ಮೂಲ ಸೇವೆಗಳು: ಸ್ಥಳಾಂತರಗೊಂಡ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣ, ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯದಂತಹ ಮೂಲಭೂತ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವಲ್ಲಿ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಸಾಮಾಜಿಕ ನೆಟ್‌ವರ್ಕ್‌ಗಳು: ಸ್ಥಳಾಂತರವು ಸಮುದಾಯಗಳ ವಿಘಟನೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಬಹುದು, ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ನೆಟ್‌ವರ್ಕ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಬೆಂಬಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

8. ವಲಸೆ-ಪ್ರೇರಿತ ಸವಾಲುಗಳು:

ಅನೌಪಚಾರಿಕ ವಸಾಹತುಗಳು: ಗ್ರಾಮೀಣದಿಂದ ನಗರಕ್ಕೆ ವಲಸೆಯು ಅನೌಪಚಾರಿಕ ವಸಾಹತುಗಳು ಮತ್ತು ಕೊಳೆಗೇರಿಗಳ ರಚನೆಗೆ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಬಹುದು, ಇದು ನಗರ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಸೇವೆ ಒದಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಸವಾಲುಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.

ಸೀಮಿತ ಆರ್ಥಿಕ ಅವಕಾಶಗಳು: ವಲಸಿಗರು ಸೀಮಿತ ಆರ್ಥಿಕ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಶೋಷಣೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗಬಹುದು. ಉಪಸಂಹಾರ.

ಭಾರತೀಯ ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳಾಂತರದ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಸಮಗ್ರ ಮತ್ತು ಹಕ್ಕು-ಆಧಾರಿತ ವಿಧಾನದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಸ್ಥಳಾಂತರಗೊಂಡ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಯೋಗಕ್ಷೇಮಕ್ಕೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡುವ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವುದು, ನ್ಯಾಯಯುತ ಪರಿಹಾರ ಮತ್ತು ಪುನರ್ವಸತಿಯನ್ನು ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಸಂಘರ್ಷಗಳು, ಪರಿಸರ ಅವನತಿ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಉಪಕ್ರಮಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ಸ್ಥಳಾಂತರದ ಮೂಲ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವುದನ್ನು ಇದು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾಗಿ, ಸ್ಥಳಾಂತರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಮುದಾಯದ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಮಾಲೋಚನೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು ಸಮರ್ಥನೀಯ ಮತ್ತು ಅಂತರ್ಗತ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ನಿರ್ಣಾಯಕವಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ 12 ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು.

ಪೀಠಿಕೆ.

ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು ಒಂದು ದೇಶದ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ವಲಯವು ತೀವ್ರ ಅಡೆತಡೆಗಳು, ಅಸ್ಥಿರತೆ ಅಥವಾ ಸಾಮಾನ್ಯ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಕಾರ್ಯಗಳ ಸ್ಥಗಿತವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟುಗಳು ವ್ಯಾಪಕವಾದ ಬ್ಯಾಂಕ್ ವೈಫಲ್ಯಗಳ ಅಪಾಯ, ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ವಲಯದಲ್ಲಿನ ವಿಶ್ವಾಸ ನಷ್ಟ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಕೂಲ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಣಾಮಗಳ ಸಂಭಾವ್ಯತೆ ಸೇರಿದಂತೆ ಹಣಕಾಸಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಳಗಿನ ಹಲವಾರು ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಂದ ನಿರೂಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಈ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟುಗಳು ಒಟ್ಟಾರೆ ಆರ್ಥಿಕತೆಗೆ ಗಮನಾರ್ಹ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಬಹುದು ಮತ್ತು ಸಾಲದ ಸಂಕೋಚನ, ಆರ್ಥಿಕ ಭೀತಿ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕುಸಿತಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಬಹುದು.

ಭಾರತವು ಇದುವರೆಗೂ ಒಂದು ಬಾರಿಯೂ ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟನ್ನು ಅನುಭವಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆದಾಗ್ಯೂ ಭಾರತೀಯ ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಸವಾಲುಗಳು ಮತ್ತು ದುರ್ಬಲತೆಗಳು ಕಳವಳಕಾರಿಯಾಗಿವೆ. ಈ ಸವಾಲುಗಳು ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕವಾಗಿರುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು, ನೀತಿ ಕ್ರಮಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಅಂಶಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿರುತ್ತವೆ. ಭಾರತೀಯ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸ್ಥಿತಿಯ ಕೆಲವು ಸವಾಲುಗಳು ಇಲ್ಲಿವೆ:

1. ಅನುತ್ಪಾದಕ ಆಸ್ತಿಗಳು (NPAs):

ಹೆಚ್ಚಿನ NPA ಮಟ್ಟಗಳು: ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ವಲಯವು ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಟ್ಟದ ಅನುತ್ಪಾದಕ ಆಸ್ತಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದೆ, ಅವುಗಳು ಮರುಪಾವತಿಯಾಗದ ಸಾಲಗಳಾಗಿವೆ. ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಉದ್ಯಮಿಗಳು ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಿಂದ ಬೃಹತ್ ಮೊತ್ತದ ಸಾಲಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಅವುಗಳಿಗೆ ಕಡಿಮೆ ಮೊತ್ತದ ಆಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಅಡಮಾನ ಇಟ್ಟು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸಾಲವನ್ನು ತೀರಿಸದೆ ವಿದೇಶಗಳಿಗೆ ಓಡಿ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ ಅಥವಾ ತಾವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ದಿವಾಳಿ ಎಂದು ಘೋಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳ ಆರ್ಥಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ದುರ್ಬಲಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

2. ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ಅಪಾಯ ನಿರ್ವಹಣೆ:

ಕಾರ್ಮೋರೇಟ್ ಆಡಳಿತದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು: ಕೆಲವು ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಮೋರೇಟ್ ಆಡಳಿತದ ಅಭ್ಯಾಸಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕಾಳಜಿ, ಪಾರದರ್ಶಕತೆ, ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಮಂಡಳಿಗಳ ಪಾತ್ರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ.

ಅಪಾಯ ನಿರ್ವಹಣೆ: ಅಪಾಯಗಳನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಗುರುತಿಸಲು ಮತ್ತು ತಗ್ಗಿಸಲು ದೃಢವಾದ ಅಪಾಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಾಗಿದೆ.

3. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯದ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು (PSBs):

ಕ್ಯಾಪಿಟಲ್‌ಸೇಶನ್: ಕೆಲವು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯದ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಬಂಡವಾಳದ ಸಮರ್ಪಕತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಿವೆ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಮರುಬಂಡವಾಳೀಕರಣದ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗಿದೆ.

ದಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದಕತೆ: ತಮ್ಮ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯದ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ತಮ್ಮ ದಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದಕತೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಹಲವಾರು ಸುಧಾರಣಾ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

4. ಸೈಬರ್ ಸುರಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ವಂಚನೆಗಳು:

ವಂಚನೆಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು: ವಂಚನೆ ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸಿನ ವಂಚನೆಗಳ ನಿದರ್ಶನಗಳು ಆಂತರಿಕ ನಿಯಂತ್ರಣಗಳು ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಕ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ಕಳವಳ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿವೆ.

ಸೈಬರ್ ಸುರಕ್ಷತೆ ಅಪಾಯಗಳು: ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತಿನ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಡಿಜಿಟಲ್ ಪಾವತಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಗ್ರಾಹಕರಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಸೈಬರ್ ವಂಚನೆ ಪ್ರಕರಣಗಳು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾಗುತ್ತಿವೆ. ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಸೈಬರ್ ಸುರಕ್ಷತೆ ಬೆದರಿಕೆಗಳು ಡಿಜಿಟಲ್ ವಂಚನೆ ಮತ್ತು ದಾಳಿಗಳಿಂದ ಹಣಕಾಸು ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದು ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಹೊಂದಿರುವ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಸವಾಲಾಗಿದೆ.

5. ನಿಯಂತ್ರಕ ಚೌಕಟ್ಟು:

ನಿಯಂತ್ರಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳು: ವಿಕಸನಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಆರ್ಥಿಕ ಭೂದೃಶ್ಯಗಳಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಉದಯೋನ್ಮುಖ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ತಮ್ಮ ನಿಯಂತ್ರಕ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಿರಂತರ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ತರುವುದು ತೀರ ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ಜಾರಿ: ಅನುಸರಣೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ದುಷ್ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ತಡೆಯಲು ನಿಯಂತ್ರಕ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ಜಾರಿ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದು ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಹೊಂದಿರುವ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಮುಖ ಸವಾಲಾಗಿದೆ.

6. ಕ್ರಿಡಿಟ್ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಮಂದಗತಿ:

ಆರ್ಥಿಕ ಮಂದಗತಿಗಳು: ಆರ್ಥಿಕ ಮಂದಗತಿಗಳು ಅಥವಾ ಬಾಹ್ಯ ಆಘಾತಗಳು ಸಾಲದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಬಹುದು, ಸಾಲ ನೀಡುವ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುವ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಬಹುದು.

ಆಸ್ತಿ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಕಾಳಜಿಗಳು: ಆರ್ಥಿಕ ಸವಾಲುಗಳು ಆಸ್ತಿಯ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಕಾಳಜಿಗೆ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಬಹುದು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸಾಲಗಾರರು ಸಾಲ ಮರುಪಾವತಿಯಲ್ಲಿ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

7. ಜಾಗತಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು:

ಬಾಹ್ಯ ದುರ್ಬಲತೆಗಳು: ಭಾರತದ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ವಲಯವು ಜಾಗತಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ, ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವ್ಯಾಪಾರದ ಉದ್ವಿಗ್ನತೆಗಳು ಮತ್ತು ಜಾಗತಿಕ ಹಣಕಾಸು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಏರಿಳಿತಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ಹಲವು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

8. ಆರ್ಥಿಕ ಸೇರ್ಪಡೆ:

ಆರ್ಥಿಕ ಸಾಕ್ಷರತೆ ಮತ್ತು ಸೇರ್ಪಡೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸವಾಲುಗಳು: ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಸೇವೆಗಳು ದೇಶದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳನ್ನು ನೀಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಆ ಮೂಲಕ ದೇಶದ ಜನರನ್ನು ಆರ್ಥಿಕ ಸಾಕ್ಷರತೆ ಮತ್ತು ಸೇರ್ಪಡೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಶಕ್ತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಸವಾಲು ಎದುರಿಸುತ್ತದೆ.

9. ಹಣಕಾಸು ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ಅಡಚಣೆ:

ತಾಂತ್ರಿಕ ಸವಾಲುಗಳು: ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಧದತೆ ಮತ್ತು ಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನು ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸುವಾಗ, ಹಣಕಾಸು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ (ಫಿನ್‌ಟೆಕ್) ವಲಯದಲ್ಲಿನ ತಾಂತ್ರಿಕ ಅಡಚಣೆಗಳು ಮತ್ತು ನಾವೀನ್ಯತೆಗಳಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಹ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಸವಾಲಾಗಿದೆ.

10. ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ನೀತಿ ಕ್ರಮಗಳು:

ನೀತಿ ಸುಧಾರಣೆಗಳು: ಹಣಕಾಸು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲು, ಪಾರದರ್ಶಕತೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಲು ನಿರಂತರ ನೀತಿ ಕ್ರಮಗಳ ಅಗತ್ಯತೆ ತುಂಬಾ ಇದೆ.

ಸರ್ಕಾರದ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಗಳು: ಸರ್ಕಾರ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಮೇಲೆ ನಿಯಂತ್ರಣ ಹೊಂದುವ ಮೂಲಕ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆಯನ್ನು ದುರ್ಬಲಗೊಳಿಸಿದೆ. ಆರ್ಥಿಕ ಸವಾಲುಗಳ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ನೀಡುವಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪಡಿಸುವುದು ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಸವಾಲಾಗಿದೆ.

ಈ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ನಿಯಂತ್ರಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಲು, ಅಪಾಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಮತ್ತು ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ವಲಯದ ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕತ್ವವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಂಘಟಿತ ಪ್ರಯತ್ನದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ನಿಯಮಿತ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ಸಮಯೋಚಿತ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಗಳು ಹಣಕಾಸು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸ್ಥಿರತೆ ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ನಿರ್ಣಾಯಕವಾಗಿವೆ.

ಸಮಾನಾಂತರ ಆರ್ಥಿಕತೆ:

“ಸಮಾನಾಂತರ ಆರ್ಥಿಕತೆ” ಎಂಬ ಪದವು ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು, ವಹಿವಾಟುಗಳು ಅಥವಾ ಹಣಕಾಸಿನ ಸಂವಹನಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿವೆಯ ಅಥವಾ ಅಧಿಕೃತ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಔಪಚಾರಿಕ ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಆಚೆ ಸಂಭವಿಸುವ

ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಅಧಿಕೃತ ಆರ್ಥಿಕತೆಯೊಂದಿಗೆ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಸಮಾನಾಂತರವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಆಗಾಗ್ಗೆ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ, ತೆರಿಗೆ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ನಿಯಂತ್ರಣವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುತ್ತದೆ. ಸಮಾನಾಂತರ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ "ನೆರಳು ಆರ್ಥಿಕತೆ", "ಭೂಗತ ಆರ್ಥಿಕತೆ" ಅಥವಾ "ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಆರ್ಥಿಕತೆ" ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಅಥವಾ ನೆರಳು ಆರ್ಥಿಕತೆ ಎಂದೂ ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಸಮಾನಾಂತರ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಉಪಸ್ಥಿತಿಯು ಭಾರತೀಯ ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಗೆ ಹಲವಾರು ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಒಡ್ಡುತ್ತದೆ. ಈ ಸವಾಲುಗಳು ಬಹುಮುಖ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ಆದಾಯ, ಆರ್ಥಿಕ ಪಾರದರ್ಶಕತೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸೇರ್ಪಡೆಗೆ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಮಾನಾಂತರ ಆರ್ಥಿಕತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಸವಾಲುಗಳು ಇಲ್ಲಿವೆ:

1. ತೆರಿಗೆ ವಂಚನೆ:

ಆದಾಯ ನಷ್ಟ: ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಆರ್ಥಿಕತೆಯು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಆದಾಯ ಮತ್ತು ವಹಿವಾಟುಗಳ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ದಾಖಲಿಸುವ ಮೂಲಕ, ಇದು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಗಣನೀಯ ಆದಾಯ ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.

ಕಡಿಮೆಯಾದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವೆಗಳು: ಸಾಕಷ್ಟು ತೆರಿಗೆ ಸಂಗ್ರಹಣೆಗಳು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವೆಗಳು, ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಮತ್ತು ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ನಿಧಿಯನ್ನು ನೀಡುವ ಸರ್ಕಾರದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಮಿತಿಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ.

2. ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಉದ್ಯೋಗ:

ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆಯ ಕೊರತೆ: ಅನೌಪಚಾರಿಕ ವಲಯದ ಕೆಲಸಗಾರರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಔಪಚಾರಿಕ ಉದ್ಯೋಗ ಒಪ್ಪಂದಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದಿಲ್ಲ, ಆರೋಗ್ಯ ವಿಮೆ, ಪಿಂಚಣಿಗಳು ಮತ್ತು ನಿರುದ್ಯೋಗ ಪ್ರಯೋಜನಗಳಂತಹ ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆ ಪ್ರಯೋಜನಗಳಿಗೆ ಅವರನ್ನು ಅನರ್ಹಗೊಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಶೋಷಣೆ: ಕಾರ್ಮಿಕ ಕಾನೂನುಗಳ ರಕ್ಷಣೆಯಿಲ್ಲದೆ ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಶೋಷಣೆ, ಕಡಿಮೆ ವೇತನ ಮತ್ತು ಅಸುರಕ್ಷಿತ ಕೆಲಸದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

3. ಆರ್ಥಿಕ ಅಸಮಾನತೆ:

ಅಸಮಾನ ಬೆಳವಣಿಗೆ: ಔಪಚಾರಿಕ ವಲಯದ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ಕಾನೂನು ರಕ್ಷಣೆಗಳಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆಯುವುದರಿಂದ ಸಮಾನಾಂತರ ಆರ್ಥಿಕತೆಯು ಆರ್ಥಿಕ ಅಸಮಾನತೆಗಳಿಗೆ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಬಹುದು, ಆದರೆ ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಹೆಚ್ಚಿನ ದುರ್ಬಲತೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಅಪಕಾರಗಳಿಗೆ ಸೀಮಿತ ಪ್ರವೇಶ: ಅನೌಪಚಾರಿಕ ವ್ಯವಹಾರಗಳು ಕ್ರೆಡಿಟ್ ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳಿಗೆ ಸೀಮಿತ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿರಬಹುದು, ಅವುಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ತಡೆಯುತ್ತದೆ.

4. ಸೀಮಿತ ಆರ್ಥಿಕ ಸೇರ್ಪಡೆ:

ಔಪಚಾರಿಕ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್‌ನಿಂದ ಹೊರಗಿಡುವಿಕೆ: ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಆರ್ಥಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವವರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಗದು ವಹಿವಾಟುಗಳೊಂದಿಗೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಔಪಚಾರಿಕ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಸೇವೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿಲ್ಲದಿರಬಹುದು.

ಸಾಲ ಪಡೆಯುವ ಅವಕಾಶಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ: ಔಪಚಾರಿಕ ಹಣಕಾಸಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತ ದಾಖಲೆಗಳ ಕೊರತೆಯು ಸಮಾನಾಂತರ ಆರ್ಥಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಮತ್ತು ವ್ಯವಹಾರಗಳಿಗೆ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳಿಂದ ಸಾಲವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ದೊಡ್ಡ ಸವಾಲನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತದೆ.

5. ನಿಯಂತ್ರಕ ಸವಾಲುಗಳು:

ನಿಯಂತ್ರಣದ ಕೊರತೆ: ಅನೌಪಚಾರಿಕ ವ್ಯವಹಾರಗಳು ನಿಯಂತ್ರಕ ಮಾನದಂಡಗಳಿಗೆ ಬದ್ಧವಾಗಿರದೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಬಹುದು, ಇದು ಗ್ರಾಹಕರ ರಕ್ಷಣೆ, ಗುಣಮಟ್ಟ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷತಾ ಮಾನದಂಡಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸವಾಲುಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.

ಜಾರಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು: ಅನೌಪಚಾರಿಕ ವಲಯದಲ್ಲಿ ನಿಯಮಾವಳಿಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವುದು ಅದರ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಮತ್ತು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಅಡಗಿರುವ ಸ್ವಭಾವದಿಂದಾಗಿ ಸವಾಲಾಗಿರಬಹುದು.

6. ಸರ್ಕಾರದ ನೀತಿಗಳನ್ನು ದುರ್ಬಲಗೊಳಿಸುವುದು:

ನಿಷ್ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಅನುಷ್ಠಾನ: ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿರುವ ಗುರಿಯನ್ನು ನೀತಿಗಳು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಲ್ಯಾಣ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಒಳಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಗಮನಾರ್ಹ ಭಾಗವು ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ಸಿಗದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ನೀತಿಗಳು ಕಡಿಮೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ನೀತಿ ವಿರೂಪಣೆಗಳು: ಸಮಾನಾಂತರ ಆರ್ಥಿಕತೆಯು ಉದ್ದೇಶಿತ ಚೌಕಟ್ಟಿನ ಹೊರಗೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವ ಅನೌಪಚಾರಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ರಚಿಸುವ ಮೂಲಕ ಸರ್ಕಾರದ ನೀತಿಗಳ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ವಿರೂಪಗೊಳಿಸಬಹುದು.

7. ಮನಿ ಲಾಂಡರಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಅಕ್ರಮ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು:

ಅಪಾರದರ್ಶಕ ವಹಿವಾಟುಗಳು: ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಆರ್ಥಿಕತೆಯು ವಹಿವಾಟುಗಳಲ್ಲಿ ಪಾರದರ್ಶಕತೆಯ ಕೊರತೆಯಿಂದಾಗಿ ಮನಿ ಲಾಂಡರಿಂಗ್, ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ಮತ್ತು ಕಾನೂನುಬಾಹಿರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಮೂಲವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

ಭದ್ರತಾ ಕಾಳಜಿಗಳು: ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಆರ್ಥಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವ ಅಕ್ರಮ ವ್ಯವಹಾರಗಳು ಭದ್ರತಾ ಸವಾಲುಗಳು ಮತ್ತು ಅಪರಾಧ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತದೆ.

8. ದತ್ತಾಂಶ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯಲ್ಲಿನ ಸವಾಲುಗಳು:

ಅಪೂರ್ಣ ಆರ್ಥಿಕ ದತ್ತಾಂಶ: ಅನೌಪಚಾರಿಕ ವಲಯದ ಅಪಾರದರ್ಶಕತೆಯು ನೀತಿ ನಿರೂಪಕರು ಮತ್ತು ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ನಿಖರವಾಗಿ ಅಳೆಯಲು ಮತ್ತು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲು ಕಷ್ಟಕರವಾಗಿಸುತ್ತದೆ.

ನೀತಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನದ ತೊಂದರೆಗಳು: ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ನೀತಿಗಳು ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಸರ್ಕಾರದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಅಪೂರ್ಣ ದತ್ತಾಂಶಗಳು ಅಡ್ಡಿಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಸಮಾನಾಂತರ ಆರ್ಥಿಕತೆಯಿಂದ ಎದುರಾಗುವ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ನಿಯಂತ್ರಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳು, ಹಣಕಾಸು ಸೇರ್ಪಡೆ ಉಪಕ್ರಮಗಳು ಮತ್ತು ಅನೌಪಚಾರಿಕ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ಔಪಚಾರಿಕಗೊಳಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಸಮಗ್ರ ವಿಧಾನದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಅನೌಪಚಾರಿಕ ವಲಯಗಳಿಗೆ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮತ್ತು ಬೆಂಬಲದ ನಡುವೆ ಸಮತೋಲನವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು, ಆರ್ಥಿಕ ಸಾಕ್ಷರತೆ ಮತ್ತು ಸೇರ್ಪಡೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳೊಂದಿಗೆ, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಅಂತರ್ಗತ ಮತ್ತು ಪಾರದರ್ಶಕ ಆರ್ಥಿಕ ಭೂದೃಶ್ಯಕ್ಕೆ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಕಪ್ಪು ಹಣ:

ಕಪ್ಪು ಹಣವು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ತೆರಿಗೆಗಳನ್ನು ಪಾವತಿಸದ ಆದಾಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ ಅಥವಾ ಅಕ್ರಮವಾಗಿ ಪಡೆದ ಹಣವನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಬಹುದು. ಕಪ್ಪು ಹಣವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಭೂಗತ ಅಥವಾ ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ, ಅದು ತೆರಿಗೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಕ ಚೌಕಟ್ಟುಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಹೊರಗೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.

ಕಪ್ಪು ಹಣದ ಸಮಸ್ಯೆಯು ಭಾರತದ ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಗೆ ಗಮನಾರ್ಹ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಒಡ್ಡುತ್ತದೆ. ಕಪ್ಪು ಹಣವು ಆದಾಯ ಅಥವಾ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ, ಅದು ತೆರಿಗೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸುವುದಿಲ್ಲ, ಆಗಾಗ್ಗೆ ಅಕ್ರಮ ವಿಧಾನಗಳ ಮೂಲಕ ಪಡೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ ಅಥವಾ ತೆರಿಗೆ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ವರದಿ ಮಾಡಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕಪ್ಪು ಹಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುವುದು ಆರ್ಥಿಕ ಪಾರದರ್ಶಕತೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು, ನ್ಯಾಯಯುತ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಅಕ್ರಮ ಹಣಕಾಸು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ತಡೆಯಲು ನಿರ್ಣಾಯಕವಾಗಿದೆ. ಭಾರತೀಯ ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಕಪ್ಪು ಹಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಸವಾಲುಗಳು ಇಲ್ಲಿವೆ:

1. ಆದಾಯ ನಷ್ಟ:

ತೆರಿಗೆ ವಂಚನೆ: ಕಪ್ಪು ಹಣವು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವೆಗಳು ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಹಣವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಮತ್ತು ವ್ಯವಹಾರಗಳು ತೆರಿಗೆಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರದ ಆದಾಯದ ಗಣನೀಯ ನಷ್ಟವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ.

2. ಆರ್ಥಿಕ ಅಸಮಾನತೆ:

ಅಸಮಾನ ಹಂಚಿಕೆ: ಕಪ್ಪು ಹಣದ ಕ್ರೋಢೀಕರಣವು ಕೆಲವು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಅಥವಾ ಘಟಕಗಳು ತೆರಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ತಮ್ಮ ನ್ಯಾಯಯುತ ಪಾಲನ್ನು ನೀಡದೆ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಅವಕಾಶ ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಆರ್ಥಿಕ ಅಸಮಾನತೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಬಹುದು.

3. ಔಪಚಾರಿಕ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ದುರ್ಬಲಗೊಳಿಸುವುದು:

ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಅಸ್ಪಷ್ಟತೆ: ಕಪ್ಪು ಹಣದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸಮಾನಾಂತರ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಅಸ್ತಿತ್ವವು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸ್ಪರ್ಧೆಯನ್ನು ವಿರೂಪಗೊಳಿಸಬಹುದು, ಇದು ಅನ್ಯಾಯದ ವ್ಯಾಪಾರ

ಅಭ್ಯಾಸಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಔಪಚಾರಿಕ ಆರ್ಥಿಕತೆಯೊಳಗೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವವರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಬಹುದು.

4. ನೀತಿ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ:

ಸಂಪನ್ಮೂಲ ನಿರ್ಬಂಧಗಳು: ತೆರಿಗೆ ವಂಚನೆಯಿಂದಾಗಿ ಸೀಮಿತ ಸರ್ಕಾರಿ ಆದಾಯವು ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು, ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಇತರ ನೀತಿ ಉಪಕ್ರಮಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

5. ಮನಿ ಲಾಂಡರಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಅಕ್ರಮ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು:

ಅಪರಾಧಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಧನಸಹಾಯ: ಕಪ್ಪು ಹಣವು ಅಪರಾಧ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು, ಮನಿ ಲಾಂಡರಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಇತರ ಕಾನೂನುಬಾಹಿರ ಹಣಕಾಸು ಪಟವಾಟುಗಳಿಗೆ ಹಣಕಾಸು ಒದಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತದೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಸ್ಥಿರತೆ ಮತ್ತು ಧ್ವಂಸ ಸಂಬಂಧಿತ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.

6. ಹಣಕಾಸು ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಾದ ವಿಶ್ವಾಸ:

ಪಾರದರ್ಶಕತೆಯ ಕೊರತೆ: ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸದ ಸಂಪತ್ತಿನ ಅಸ್ತಿತ್ವವು ಹಣಕಾಸು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಕುಗ್ಗಿಸುತ್ತದೆ, ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ನಿಜವಾದ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಲು ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ವಿತ್ತೀಯ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

7. ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ಸವಾಲುಗಳು:

ಅನಿಯಂತ್ರಿತ ವ್ಯಾಪಾರ ಪದ್ಧತಿಗಳು: ಕಪ್ಪು ಹಣವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಆರ್ಥಿಕತೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿದೆ, ಇದು ಅನಿಯಂತ್ರಿತ ವ್ಯಾಪಾರ ಅಭ್ಯಾಸಗಳು, ಕಳಪೆ ಕಾರ್ಮಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು ಮತ್ತು ಸೀಮಿತ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.

8. ಜಾಗತಿಕ ಪರಿಣಾಮಗಳು:

ಗಡಿಯಾಚೆಗಿನ ವಹಿವಾಟುಗಳು: ಕಪ್ಪು ಹಣವು ದೇಶದಾದ್ಯಂತ ಚಲಾವಣೆಗೆ ಒಳಪಡಬಹುದು, ಜಾಗತಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ಅಸಮತೋಲನಕ್ಕೆ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಣಕಾಸು ಪಟವಾಟುಗಳನ್ನು ಪತ್ತೆಹಚ್ಚಲು ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಸವಾಲಾಗಬಹುದು.

9. ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ:

ಭ್ರಷ್ಟ ಆಚರಣೆಗಳು: ಕಪ್ಪು ಹಣದ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಬಳಕೆಯು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಭ್ರಷ್ಟ ಆಚರಣೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿದೆ, ಸಮಾಜದ ನೈತಿಕ ರಚನೆಯನ್ನು ದುರ್ಬಲಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ದಕ್ಷ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಅಡ್ಡಿಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

10. ಅನುಷ್ಠಾನದ ಸವಾಲುಗಳು:

ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಕ ಅಂತರಗಳು: ತೆರಿಗೆ ವಂಚನೆ ಮತ್ತು ಮನಿ ಲಾಂಡರಿಂಗ್‌ಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಕಾನೂನುಗಳು ಮತ್ತು ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಸವಾಲುಗಳು.

ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು: ಕಪ್ಪು ಹಣದ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಚಲಾವಣೆಯನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ನಿಗ್ರಹಿಸಲು ನಿಯಂತ್ರಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳೊಳಗಿನ ಸೀಮಿತ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಮತ್ತು ಸೀಮಿತ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಉಪಸಂಹಾರ.

ಕಪ್ಪು ಹಣದ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಕಾನೂನು, ನಿಯಂತ್ರಕ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ಕ್ರಮಗಳ ಸಂಯೋಜನೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ನೋಟು ಅಮಾನ್ಯೀಕರಣ, ಸರಕು ಮತ್ತು ಸೇವಾ ತೆರಿಗೆ (ಜಿಎಸ್‌ಟಿ) ಅನುಷ್ಠಾನ ಮತ್ತು ಡಿಜಿಟಲ್ ಪಾವತಿಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಕಪ್ಪುಹಣವನ್ನು ತಡೆಯಲು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಕೈಗೊಂಡ ಕೆಲವು ಕ್ರಮಗಳಾಗಿವೆ. ಜಾರಿ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದು, ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅನುಸರಣೆಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕಪ್ಪು ಹಣದ ವಿರುದ್ಧದ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಆದ್ಯತೆಗಳಾಗಿವೆ.